

SEVGİLİ EFENDİMİZE

MUHAMMEDÎ DUA

(sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)

İhramcızâde
Hacı İsmail Hakkı
ALTUNTAŞ

ISBN:

Dizgi :
Kapak :
Baskı :
Cilt :

İrtibat adresi

*De ki: Ey mülkün sahibi Allah (celle celâlihü) 'ım!
Sen mülkü dilediğine verirsin,
dilediğinden de onu çeker alırsın,
dilediğini aziz edersin,
dilediğini zelil edersin.
İyilik Senin elindedir.
Muhakkak ki, Sen
her şeye
kâdersin.*

Kur'an-ı Kerî

*“Bilmeyene bir kere, Bilip de Sen ‘i sevemeyene
binlerce kere yazıklar olsun”*

SUNUŞ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

*Ey Hüdâ’nın Sevgili Mahbûbi Ey fahri cihan
Hep Sen’in için halk ve icat oldu kevn-i mekân
Cürm-ü isyân ile oldu halimiz gayet yaman
Ümmetine kıl şefaât Yâ Muhammed el-âman*

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)’i sevmek ve O’nun ümmeti olduğumuzu bilmek, Allah (celle celâlühü)’in bizlere ihsan kıldığı en büyük nimetlerden birisidir.

“Allah (celle celâlühü), kulların zannı üzere hareket eder” müjdesini kendisine yol edinmiş mutmain nefisler gibi Muhammedî Kapıda kıtmir olmayı, cihana sultan olmaktan üstün değer tutarız.

Ashab-ı Kehf’in kapısını bekleyene yapılan ikramı görünce, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in kapısındaki kıtmir-i hakirin elbet kavuştuğu ihsan daha büyük olacaktır. O ihsan iki cihanın selâmetine sebep olacak büyük bir nimettir.

O’nun büyüklüğünü anlatmanın mümkün olamayacağını her şey itiraf etmiştir. Bu konuda noksan kalınmışsa, bu Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in yüceliğindendir. Çünkü Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in gerçekten büyük olduğu

Allah (celle celâlühû) tarafından tasdik edilmiştir.¹

“Gözler yıldızı küçük görürler. Küçüklük suçu gözlerdedir, yıldızda değil”

Evliyâullahın sözlerinin insanlar için tesirli ve faydalı olduğu açıkken, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in mübarek ağızlarından çıkan hadisi şeriflerin, kalpleri ihya edeceği muhakkaktır. O‘nu sevmek ise, Allah (celle celâlühû)‘in hidayet yolların en kolay ve kısa olanı; rahmete kavuşma sebebidir.

Bu kitap sebebiyle âcizane dileğimiz;

Yazanın, basımına yardım edenin ve okuyanın rahmeti ilâhiye‘ye mazhar olması;

Kıyamet günü Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in şefaatine kavuşmalarıdır.

“Ameller niyetlere göredir”

(Buhari)

Güzel Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i çok seviyoruz. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘de bizleri çok sever.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) kıyamet günü bizleri unutmaz. Unutmayacağına da inancımız vardır.²

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım! Niyyetimizi razı olduğun niyet eyle. Eğer ki, bir hata üzere bulunuyorsak, bizi Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) hürmetine bağışla. Muhakkak ki, Sen‘in rahmetin geniş ve en çok olansın.

*El Amân, El Amân, El Amân
Kurtuluş Hudâ‘ya tâbi olanlarındır.*

¹—“Muhakkak ki Sen; büyük bir yaratılış ve ahlak üzerindesin” (Nun 4)

²—“Ey inananlar! And olsun ki, içinizden size, sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, inananlara şefkatli ve merhametli bir peygamber gelmiştir.”(Tevbe 128)

*Sakın terk-i edepten kûy-ı Mahbûb-i Hüdâ'dır bu;
Nazargâh-i İlâhî'dir Maķâm-ı Mustafâ'dır bu.*

*Habîb-i Kibriyâ'nın habgâhudır fazîlette
Teveffûk-ķerde-i arş-ı Cenâb-ı Kibriyâ'dır bu.*

*Bu hâķin pertevinden oldu deycûr-i âdem zail
Âmâdan açtı mevcudat dü ķeşmin, tûtiyâdır bu,*

*Feleķte mah-ı nev bâbüsselamın sineķâķidir,
Bunun ķandîli cevzâ matla-i nûr-i ziyâdır bu.*

*Mürâ-ât-ı edep şartıyla gir NÂBÎ bu dergâha
Metâf-ı ķudsiyândır bûsegâh-ı enbiyâdır bu*

NÂBÎ

Açıklaması

Edebi terk etmekten sakın; Burası Allah (celle celâlühû)'ın Habîbi'nin yeridir. Burası Allah (celle celâlühû)'ın nazar ettiķi, Mustafa (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in makamıdır.

Habîb-i Kibriya (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in yeridir ki; fazilette üstünlük bakımından Allah (celle celâlühû)'ın arşının üstündedir.

Bu mübarek topraķın parlaklıķından yokluk karanlıķları sona erdi. Yaratılmışlar iki gözünü körlükten açtı. Zira kör gözlere şifa veren sürmedir.

Gökyüzünde hilal O'nun kapısının yûreķi yaralı aşığıdır. O gökyüzündeki hilâle, ışığının nurundan veren kandildir.

Ey **NÂBÎ**! Bu dergâha edebî şartlarına riayet ederek gir. Çünkü burası meleklerin etrafında pervane olduķu ve peygamberlerin öptüķü tavaf yeridir.

*“Hangi bir mecliste Allah (celle celâlühû) ’ı zikrederler de
Peygamberlerine salâvat getirmezlerse Onlar için bir noksanlık olur,
Allah (celle celâlühû) dilerse onları azaplandırır,
dilerse bağışlar.”
(Tirmizî)*

ÖNSÖZ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

Resûlullâh (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) buyurdu ki:

“Kim Allah (celle celâlühû) ’a ve ahiret gününe inanıyorsa, hayır söylesin yahut sussun.”

Hayatımız boyunca yeme ve içmeden sonra yaptığımız en çok fiil konuşmaktır. Bu ise bizim için hayırdan çok şerrin davetçisi olmuştur.

Dilimizle iyi olanı söyleyip, elimizi de hayra açmak emredilmişse de bunu çoğumuz başaramamışızdır. Böylece insanlar fazla mal ve fazla sözden dolayı helak olmuşlardır.

Kulun kalbi doğru oluncaya kadar kâmil imana ulaşamaz. Dili düzelinceye kadar da kalbi doğrulmaz. Dilinden dolayı üzülmünceye kadar da, imanın hakikatine ulaşamayacağı

söylenmiştir.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) buyurdu ki:

“Bir kul önem vermediği, Allah (celle celâlühû)’ın rızasını kazandıracak bir kelime konuşur da, Allah (celle celâlühû) onun sebebiyle onun derecelerini yükseltir.

Kul önem vermediği, Allah (celle celâlühû)’ın gazabını kazandıracak bir kelime konuşur da onun yüzünden cehennemde alt tabakalara iner”

“Âdemoğlunun her söylediği, iyiliği emretme, kötülükten menetme ve Allah (celle celâlühû)’ın zikri hariç, aleyhinedir, lehine değildir.”

İhtiyacımız olmayan fazla sözden dolayı kalbimiz katılaşıp, yalanımız artar, yalanımız artınca günahımız artar, sonunda cehenneme düşeriz.

Büyüklerimiz yeryüzünde dilden daha uzun hapse layık bir şey olmadığı ve hikmetin başının susmak olduğunda ittifak ettiler. Ne hac, ne nöbet tutmak, nede cihat dili tutmaktan daha zor değildir.

Mutlaka hayır söylemek ve şerden sakınmak gereklidir. Fakat söz söylemek, nede susmak kesinlikle yasaklanmış değildir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’den rivayet edilir ki:

“Bir adam eşeğe bindi, eşek tökezledi. Adam dedi ki: Eşeğin ayağı tökezledi:

Sağdaki melek dedi ki: Bu bir iyilik değil ki yazayım. Soldaki melek dedi ki: Bu bir kötülük değil ki yazayım.

Allah (celle celâlühû) soldakine, sağdakinin terk ettiğini yaz diye vahyetti, kötülükler arasında Eşeğin ayağı tökezledi-sözü- yazıldı.”

Dilin afetlerinden bahis açarak önsöze girmemiz, insanların bilerek ve bilmeyerek nasıl zarar ve ziyan içine düştüklerini göstermektir. Eğer ahiretin kaygısını duyuyorsak zamanımızı en iyi şekilde geçirmek üzerimize vazifedir.

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) çok zaman susar, sustuğu zamanda kendini Allah (celle celâlühû)’ı zikirden alıkoymazdı. Bu kitabın yazılmasında hedef tutulan konu, boş zamanımızda ve dualarımızda Allah (celle celâlühû)’ın sevgilisine karşı duyduğumuz hissiyatın terennümleri ve isteklerimizin nasıl olmasına dair örnek ve zikir şeklinin tarifi olmasıdır.

Kitabın aslını oluşturan salât ve selâmlar orijinal Arapça

metinlerden ilham alınarak Türkçe'ye aktarılmış serbest metinlerdir. Tam bir tercüme olmayıp, kendi içinde latif bir aşkın ifadesi şeklinde nizama gelmiştir. Duygularımızın ifadesi etkisinde kalarak, katkılar olmuştur. Fakat büyük bir kısmı, büyüklerimizin Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e olan derin iştîyak ve aşklarının ifadeleridir.

Salât ve selâmlar Fatıma Zehra (radiyallahü anha) Validemiz, Muhyiddin Ârâbî (k.s), Abdulkadir Geylânî (k.s), Abdüsselâm İbn-i Meşîş (k.s) ve adını bilmediğimiz Allah (celle celâlühü) dostlarının evratlarından alınmıştır.

Açıklamalarda ise İmam Rabbanî (k.s)'nin Mektupları, Muhyiddin Arabî (k.s)'nin Fütuhât-ı Mekkiye'si, İsmail Hakkı Bursevî (k.s) Kitab-ı Neticesi, Mevlâna Abdurrahmân Câmî Şevahid-ün Nübüvve'si, Abdülaziz Debbağ (k.s)'in Kitab-ül İbriz ve birçok eserden faydalanılmıştır. Alıntılara şerh düşülmemiştir.

Çoğumuz bir Arapça metni elimize alıp belki tekrar tekrar okumazsak ta, Türkçe bir metni okumakta fazla zorlanmayız.

Fakat son kısmına Muhyiddin Ârâb-i (k.s) Hazretlerinin Salât-ı Feyziye'sini¹, Abdüsselâm İbn-i Meşîş (k.s) Hazretlerinin Salât-ı Meşîş'ini² ve Abdulkadir Geylânî (k.s) Hazretlerinin yetmiş bin salât eder dediği Salât-ı Kadirî'yi koyduk. Bu salâtların Türkçe manaları yazılan **Muhammedî Dua**'nın içine serpiştirilmiştir.

Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz'i tanıyan çoktur. Fakat hakikatine ulaşan azdır. Bu konuda mahir olanlardan birisi de Muhyiddin Ârâb-i Hazretleri'dir. Sonra gelenler ise O'nun sözlerini açıklamaya çalışmışlardır.³

¹ —Okunduğunda dünya ve ahiret sırları insana açılır.

² —Okunduğunda Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in sevgisine kavuşulur.

³ —Son dönem araştırmacılar Muhyiddin Ârâb-i Hazretleri için yeni ve orijinal fikirleri olmayan, önceki dönem bilgilerini iyi bir şekilde yorumlayan sanatçı gibi görmüşlerdir. Bu Muhyiddin Ârâb-i Hazretlerine karşı öncekilerin yaptığı hakaretten başka bir şey değildir. O'nun çağları aşan ilim sahibi olduğu, ledünniyâta sahip biri olduğu yönünü görmeden söylenen boş sözlerden başka bir şey değildir. Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz hakkında en güzel açıklamaları yapanlardan biride yine O'dur.

Kitaplar yayına çıktıktan sonra ister istemez birçok tenkitler oluyor. Bunlardan biriside, “dili ağır, anlayamıyoruz” olmaktadır. Bu konu üzerinde kitapta olabilecek günümüz Türkçesi, manaya zarar vermeyecek kadar tercih olundu.

Duaları herkes yapar. Fakat her insan aynı zevki alamaz. Bu ise Allah (celle celâlühû)‘ın kullara ayrı ayrı bir ihsanıdır.

Kabul olmayan bir dua yoktur.

Yücelik makamının gerçek sahibi Allah (celle celâlühû)‘tır. Allah (celle celâlühû)‘ın duaları ret etmesi diye bir şey söylenmesi hatadan başka bir şey değildir. Fakat Allah (celle celâlühû) dualara büyük sevaplar vermek için, icabeti ahirete bırakır. Bu rahmettir. Çünkü acele zuhur eden iyilikte bir menfaatten çok, insanı üzüntüyü sevk eden bir hal vardır. Çünkü kader çizgisinde **“her iyilik ve kolaylığın arkasından muhakkak bir zorluğun gelmesi takdir olunmuştur.”**¹

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım canımdan daha sevimli, nefsimden ve aile fertlerimden daha aziz olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e salât ve selam ederim.

Hamdolsun Kâinatın Rabbi Allah (celle celâlühû)‘a.

Âmin.

---

¹—Senin gönlünü açmadık mı? Belini büken yükünü senden alıp atmadık mı? Ki o, senin belini bükmişti; Elbette güçlkle beraber şüphesiz bir kolaylık vardır. Gerçekten, güçlkle beraber bir kolaylık vardır. O halde boş kaldın mı, yine kalk (başka bir iş ve ibadetle) yorul. Hep Rabbine yönel, O’na yaklaş! (İnşirah suresi)

Yine dil na'tını söyler Muhammed
Dil-ü can mülkünü toylar Muhammed
Ne kâdirim Sen 'i methetmeye ben,
Kemâhi methi Hak söyler Muhammed
Sen ol Sultân-ı kevneysin ki mahlûk
Sen 'in methinde âcizler Muhammed
Boyuna Hil'âtı Levlâki giyip
Düşüptür sâye serviler Muhammed
Alır şems-ü kâmer nûru yüzünden
Saçın velleyl-i Yeldalar Muhammed
Kaşındır Kâb-e Kavseyn-i ev- ednâ
Dürründen açılır güller Muhammed
Boyu eğmiş durur çeşmine hayran
Çemen sahnında sümbüller Muhammed
Leb-in lâl-ü dehanın madenidir
Lisânın vahyi Hak söyler Muhammed
Şu vak'tin kim çıkıp gezdin semâyı
Bulup Hazrete rif'atler Muhammed
Kâmu ervahı peygamber hem melâk
Sen 'i iclâle geldiler Muhammed
Sen 'i Şâh-ı âlem kılip o anda
Kamusu ümmet öldular Muhammed
Niçin olmayalar ümmet-i Hak-kın
Rızasını Sen 'de buldular Muhammed
Ne nokşan ire câhına kılursan
Niyazi 'ye şefaatter Muhammed

NİYÂZÎ MISRÎ (K.s)

SALÂVAT OKUMA ÜZERİNE

Üzerimize farz olan vazifelerden biri Allah (celle celâlühû)‘ın Resulü, Mevlâmız Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e salât ve selâm getirmektir. Bu amelimiz ibadetlerimizin kabul olmasına ve Allah (celle celâlühû)‘ın rızasını kazanmaya sebep olan mayadır.

Salât ve selâmın öz ifadesi; Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e tazim göstererek, Allah (celle celâlühû)‘a karşı kendimizi emniyete almaktır. Çünkü Allah (celle celâlühû)‘ın Zat-ı yaratılmışlardan ayrı ve ulaşılmaz olması bir uçurumun varlığına neden olduğundan, bu ayrılığı Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile gidermiş oluruz.

Allah (celle celâlühû)‘ın huzuruna varacak biricik yol Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e salât ve selâm getirme yoludur. Salât ve selâmlar ile O’nun dostluğunu kazanır ve Allah (celle celâlühû)‘a ulaşırız.

Çünkü kul, salât ve selâmı dahi yaparken Allah (celle celâlühû)‘ın zatına havale ederek O’nun yapmasını ister. Bu ise Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin ve Allah (celle celâlühû)‘ın büyüklüğünü açığa çıkarır. Yani, kul peygamberimizin mertebesini kavrayamadığı gibi, Allah (celle celâlühû)‘inkini hiç kavrayamadığının göstergesidir.

Bizim Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e salât ve selâm getirmemiz Allah (celle celâlühû)‘ın bize salât ve selâm getirmesine sebep olur ki, sonucu cennettir. Yaptığımız salât ve selâmlar Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize ulaştığından neticesinde kıyamette şefaathakına kavuşmuş oluruz.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki:

“Kim bana bir kere salât okursa Allah (celle celâlühû) da ona on defa salât okur ve on günahını affeder, mertebesini on derece yükseltir.”

“Bir gün Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) yüzünde bir sevinç olduğu halde geldi. Kendisine: “Yüzünüzde bir sevinç görüyoruz!” dedi ki.”Bana melek geldi ve şu müjdeyi verdi:

“Ey Muhammed! (sallallâhü aleyhi ve sellem) Rabb’in diyor ki: “Sana salâvat okuyan herkese benim on rahmette

bulunmam, selâm okuyan herkese de benim on selâm okumam sana ikram olarak yetmez mi?"

Hayatımız boyunca salât ve selâm okumanın fırsatların aramalı boş ve dolu zamanlarımızı bu zikirle doldurmalıyız. Salât ve selâm zikri buluş çağına kavuşmayanların ve kendi başına yol gösterici birinin olmadan yapabileceği zikirlerdendir. Allah (celle celâlühü)‘ın zikri ise, tecrübeli bir kişiye ihtiyaç duyudur. Çünkü feyzi Celâl yönünden ve nuru yakıcıdır. Salât ve selâmın nuru ise Cemal yönünden olduğu için yakıcı ve zarar verici olmaz.

Büyüklerimiz buyurdular ki;

"Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi vesile ederek bir kul ihtiyacı için Allah (celle celâlühü)‘a dua ederse, bu dua melekler vasıtası ile Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e ulaştırılıp, filan kişi haceti için Sizi vasıta kılarak Allah (celle celâlühü) katında aracı olmanızı istiyor. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) de onun için aracı olur. Allah (celle celâlühü)‘ta bu isteği geri çevirmez."

Allah (celle celâlühü)‘a hamd edersek, O’nun rızasını, Mevlâmız Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e salât ve selâm edersek hacetimizin olmasında Allah (celle celâlühü) katında şefaât ve yardımcı bulmuş oluruz.

"Kıyamet günü bana insanların en yakını, bana en çok salâvat okuyandır."

"Gerçek cimri, yanında zikrim geçtiği halde bana salâvat okumayandır."

(Tirmizî)

Nasıl olur ki; bir kişi padişahın kapısını, vezirini geçmeden çalabilir. Maddiyatta böyle olunca manevî âlemde bu daha meşakkatli ve zordur.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) buyurdu ki:

"Kim bana salâvat okumayı unutursa, cennetin yolunu terk etmiş olur:"

"Ramazan girip çıktığı halde günahlar affedilmemiş olan insanın burnu sürtülsün. Anne ve babasına veya bunlardan birine yetişip de onlar sayesinde cennete girmeyen kimsenin de burnu sürtülsün. Ben yanında zikredildiğim zaman bana salât ve selâm okumayan kimsesinin de burnu sürtülsün!"

İbadetlerimizi salât ve selâm ile süsleyip kabul olmasının yollarını aramalıyız. Şöyle ki;

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) dahi Zat-ı Muhammediye için salât ve selâm eder dua ederdi.

Hiz. Fatima (radiyallahü anha)´dan rivayet edildi ki:

“Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) mescide girdiği zaman Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e salât ve selâm okur, sonra da: “Rabb’im! günahımı affet, rahmet kapılarını bana aç” derdi, çıkarken de yine Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e salât ve selâm okur, sonra da: “Rabbim! Günahımı affet, lütuf kapılarını benim için aç” derdi”. (Tirmizî)

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e insanların ömürlerinde bir kere salât ve selam okumaları farzdır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e okunan salâvat kabul edilir. İsterse gösteriş için olsun.

Kur’an-ı Kerim’de **“Onlar, nefislerine kötülük ettikten sonra, eğer sana gelerek, Allah (celle celâlühü)´tan afv dilerlerse, Allah (celle celâlühü)´ın Resulü de, onlar için afv dilerse, Allah (celle celâlühü)´ı tövbeleri elbette kabul edici ve merhamet edici bulurlar”** (Nisa 63) buyuruldu.

Allah (celle celâlühü)´ım Sen’i sevdiğimiz gibi sevgilin Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi de seviyoruz. Bu sevgi yüzüne bizleri affet.

Sen çok merhametlisin.

Âmin...

*Âyinedir bu âlem,
Her şey Hak ile kâim
Mir'ât-ı Muhammed'den
Allah (celle celâlihü) görünür dâim.*

Aziz Mahîmud HÜDÂ'Î (k,s)

Acıklama

*Bu âlem bir aynadır, her şey Hakk ile kâim.
Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in aynasından
Allah (celle celâlihü)Görünür daim.*

MUHAMMEDÎ DUA
(sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE YA RASULALLAH
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE YA HABİBALLAH
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE
YA SEYYİDEL EVVELİNE VEL AHİRİN
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE
YA FAHRÎ ÂLEM MUHAMMED MUSTAFA
(SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEM)

Ey Rabb'imiz; Sen çok yücesin, her kusurdan pak ve münezzehsin. Sen, celâl ve ikram sahibisin.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım verdiğin nimetler için, Sana yaraşan hamd ile şükür ederiz. Seni tespih ve takdis ederiz. İlham ettiğin hidayetlerden dolayı şükürler olsun;

Sunmuş olduğun bol ve kâmil bağışlar, eşsiz ve benzersiz geniş ihsanlar ve lütfettiğin tüm nimetlerin için övgüler olsun.

Kuvvet ve gücün yalnızca kendinde, yaratılmışların açılması ve kapanması kendisi ile olan Allah (celle celâlühü) 'ım, şükürler olsun.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, önceden olan bir şeye

dayanmadan ve bir eş ve benzerin olmadan, yaratıkları yaratmaya muhtaç değilken ve yaratmada kendine bir faydası yokken, kendi güç ve dileğinle her şeyi var ettin.

Gözlerin Sen'i görmesi, dillerin sıfatlarını beyan etmesi ve kavrayışların mahiyetini anlaması imkânsızdır. Sadece hikmetinin sağlamlığını bildirmek, itaati hususunda uyarmak, kudretini aşikâr etmek, mahlûkatını kulluğa çağırarak ve çağırını güçlü kılmak için bizleri vücuda getirdin. Sonra da bizleri kendi gazabından korumak ve cennetine sevk etmek için, itaatin karşısında mükâfatı ve isyanın karşısında da azabı vaat ettin.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, şahadet ederiz ki, Sen'den başka bir ilah ve ortağın yoktur; birsin; Sen âlemlerin Rabb'isin.

Biz, Senin kulların, gücümüz yettiği müddetçe Senin ahdin ve va'din üzereyiz. Yaptıklarımızın kötülüğünden Sana sığındık. Bize verdiğin nimetini anarken günahımızı da arz ederiz ki, bizi affet. Nefsimize haksızlık ettik, günahlarımızı itiraf ediyoruz. Bütün günahlarımızı affet, çünkü günahları ancak Sen bağışlar ve affedersin.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, Tevhidin özünü ihlâs kıldın. Kalbimiz ona bağlansın. Aklımızın kavrayabilmesi için tevhit düşüncesini apaçık et.

Allah (celle celâlühü) 'ım, Senden hakkıyla korkmayı ve ancak Müslüman olarak ölmeyi bize nasip kıl. Allah (celle celâlühü) 'ım Senden gerçekten korkmayı başarabilmek için ilmimizi artır.

Ey yakaranlara cevap veren, ey imdat isteyenlerin imdadına koşan, Ey güven isteyenlere emniyet sağlayan, üstün yardımınla bizi kuvvetlendir. Kur'an-ı Kerim'de belirttiğin yardımla bize yardımda bulun. Fazilet ve rahmetinle nimetlere kavuşalım.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, nimetlerini artırarak bizleri şükretmeye çağırdın. Nimetlerin sayılmaz, şükrün eda edilmez ve ebedi oluşların idrak olunabilmeleri imkânsızdır.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, takdir ettiğin şeylerin her durumundan haberdarsın ve işlerin sonunu ve olayların akışını en güzel bilersin.

Allah (celle celâlühü)´ım emrini tamamlamak, kendi hükmünü geçerli ve kesin kılmak için Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi peygamber olarak gönderdin.

Şahadet ederiz ki, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, Sen´in kulun ve resulündür.

İnsanlar ve cinler Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize iman ettiği gibi canlı ve cansız bütün eşyada iman etti.

Kıyamette diğer ümmetlere karşı Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi ihsan ederek kulluğumuzu artırdın. Nimetini bollaştırarak da bizden şükür etmeyi istedin.

Yaratmadan önce O´nu seçtin. Beşer olarak göndermeden beğenmiştin. Âlemleri yaratmadan önce yani mahlûklar gayb âleminde korkunç perdeler altında saklıyken ve yokluk sınırının eşiğinde bulunurken O´nu Ahmet (beğenilmiş) olarak isimlendirdin.

Bizlere Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi göndermeden önce ateş dolu bir uçurumun kenarında, taşın dibinde kalmış, hemen içilip tüketilecek olan bir yudum su; aç kişinin fırsat gözetmeden kapıp yiyeceği bir lokma; düşmanların ayakları altına düşmüş bir toplumduk. Güçlülerin belasına uğramış, azgınlığın elinde tutsak ve aşağılık bir hale düşmüş; insanların saldırıp yok etmesinden korkar olmuştuk.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) peygamber gönderdiğinde, insanlar O´nu tanımlarına rağmen bilerek inkâr ettiler.

Ey Allah (celle celâlühü)´ım Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin nuruyla üzerimize çökmüş karanlıkları aydınlığa çevirdin. Kalplerimizdeki küfrün düğümlerini çözdün; gözlerimizden şaşkınlık perdelerini giderdin. Böylece Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bizi sapıklıklardan kurtardı ve kör olan gözlerimizi açtı. Bizi sağlam dine davet etti ve hidayet eyledi.

Ne zaman ki, Allah (celle celâlühü)´ım Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi aramızdan alınca bizdeki nifak düğümlerimiz açığa çıktı; din gömleğimiz yıprandı. Hâlbuki

hakikatler açık, hükümlerin nurlu ve belirgindir; sakındırdığın şeyler ortada ve emirlerin açıktır. Ama bizler onları düşünmeden arkamıza atık. Fakat bizler sırt çevirmeyi hiçbir zaman istememiştik.

Bu halimizi fırsat bilen şeytan başını kendi yuvasından çıkarıp, bizleri kendisine doğru çağırdı. Bizlerin de onun davetini kabullenmeye ve meyilli olduğumuzu gördüğünde; bizi tahrik edip; kışkırttı, yoldan çıkartmaya çalıştı.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bizim sığınak yerimizdir. O'nun vasıtasıyla bizi kurtar.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, ilk yaratılışta O'nu yarattın. Gördüğümüz ve görmediğimiz nurun şah damarı Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi yaratılış hakikatinin mayası kıldın. Varlığından dolayı insanlık şeref buldu. Maddî ve manevî âlemler O'nunla var oldu. Fazilet hazinesini O'na teslim ettin. O da hazineyi yaratılmışlara kabiliyetleri miktarınca dağıttı.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ezeli yurdundan isimler yurduna inen ilâhî emirlerin vasıtasıdır. Sana kavuşmanın mertebelerini O'nun yanındadır.

O Seni tanıtmak için yurdunu terk edip, beşer âlemine gelmiştir.

O öyle bir incidir ki, elmaslar, yakutlar, hareketler, durgunluklar ve bütün olaylar O'ndan çıkar. O, birlik ve birin arasındaki ince latif çizgidir.

İlâhî hitaplarından çıkan suretlere O'nu sebep kıldın. Beşeriyetin anlayışından saklanmış sırları Manevî levhalarındaki kalemler, O'nun eliyle yazdılar.

Besmeleyi O'nsuz manaya getirmedin. O mana ki, her şeydir.

Ol dediğin şeyde ancak O'nunla oldu. Çünkü nisbetler ve maddenin sırları O'nunladır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i zahir ve batının çözüm anahtarları yaptın. Kulluk ve rabliğin sırlarını O'nda topladın.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, vacib ve mümkün vakıf

iken O'nu beşeriyet âleminde gösterdin. O'da kulluğu kendine şeref kabul etti. Kulluk şerefi de O'nunla açığa çıktı. Yaratılmışlar O'nunla kul olduklarını anlayıp ilahlık davalarından vazgeçtiler.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ulaşılmaz manaların yüksek nurudur. Arşın hakikatlerinde ve doğru yolunun ulu kapısında şimşek gibi parlayan marifet güneşidir. İlâhi isimlerin tecelli ettiği kalbin, sıfatı noksanlık olan bu âlemin sırrını bilendir.

O'na büyük hilâfet elbiseni giydirdin. Vücuduna zamansızlık ve mekânsızlığı layık gördün.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım varlığın ancak sır olmaktan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile açığa çıktı.

Sana kavuşma vasıtalarının kilitlerini O'nunla açtın.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) varlığın kemali, ezeli şeylerin başlangıcı, ebedi olan nesnelerin son mührüdür.

O, Sen'inle meşgul olup dünyayı terk eden, geçmiş ve geleceği bilendir. O'nun şeriatı ile mülk ayakta durabilmiş ve gizli âlemdeki rahmetini dünyaya çekmiştir.

Teveccühlerinin kiblesi yaptın da isimler ve sıfatlar elbiselerini giyebildiler. Sen'in cemalini celp etti de celâlin sakın oldu. Rûtbeleri O'na tayin ettirdin.

Hak ve batılı birbirinden O'nunla ayırdın.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, O'nun imanı ve amelini bütün insanlığa kâfi kıldın.

O'nun kendine has ilmi yoktur. O'nun ilmi Sen'in ilmindir. Çünkü kendine ait ilmini terk etti.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, O'nun tek düşüncesi Sen oldun. Hiçbir sevgiyi kendine yar etmedi. O, Sen'de kendini buldu ve varlığını Sana feda etti. Çünkü vücuda benlik vermek en büyük günahıdır. Günah işlemediği halde yüzlerce tövbe eder, Sen'in yüceliğini tasdik ederdi.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, beşeri kayıtlardan korunmuştu. O'na verdiği yakınlığı kullarına dahi Sen tarif etmek istemedin. Manevî katında olan yakınlığını ise saklı tutup açıkça anlatmadın. Çünkü o hali ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in kendi anlayabilir.

Sen O'nunla O Seninle; Sidre-i munteha O'na layık

oldu. Fakat O'nun gözü Senin ne varlığına takıldı, nede ayrıldı ve karışmak istedi. Bu yakınlıktan dolayı sarhoş olup yanında kalmak arzusuna da düşmedi. Güzel sevgilin kulluğuna yönelip Sen'i tercih etti.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i çok seversin. Çünkü O'nu öyle yarattın ki, kendisiyle düğümler çözülür, sıkıntı ve zahmetler kolaylaşır, ihtiyaçlar karşılanır, isteklere ve güzel sonuçlara ulaşılır. Kendisinin yüzü suyu hürmetine rahmet istenir.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz benzeri, ikincisi ve yokluğu olmayan mecburiyet ve gayendir.

Bütün ilimlerin icadı O'nunla oldu. Hakikatin ilmine kavuşmak isteyen O'ndan almaya mecbur kıldın. Her sırrın sırrı, hakikatlerin zorunlu gerçeği ve İslam toplumunun sahibi ve efendisidir.

O, secde yerlerinin nurudur. Hayat yolunda kalplerin huzur bulduğu garipliğimizi gideren latif arkadaşımızdır.

Ya Rasûlallah (sallallâhü aleyhi ve sellem), Sana nasıl salât kılmayız.

Çünkü Sen Allah (celle celâlühû)'a layığı ve kemal ile çok hamd eden, ikincisi olmayan, övülmeye layık, günahları mahveden, cehennemden bizi çıkarabilecek en mükemmel insansın. Ayıplardan maddi ve manevi günah kirlerinden temiz, güzel kokulu, Efendimizsin.

Önekileri ve sonrakileri, maddiyat ve maneviyatı, ümmetini sevgi ve kardeşlikte birleştiren, Ey son peygamber!

Yeri geldiğinde en büyük cengâver, güzel huyları kendisinde toplayan, güzelliğin baş tacı, kulluk kıyafetini giyen, devamlı ibadet eden, sırların kendisine saklı olmadığı, Allah (celle celâlühû)'ın kendisi ile bizzat görüştüğü, razı olduğu işleri en güzel bilen ve yapansın. Kurtuluşa sebep olan salih amelleri bilen ve sevdiren, doğruyu anlatmada sabrı azalmayan, kıyamette bizi başına toplayacak, mazlumların sahibisin.

Allah (celle celâlühû)'tan yardımı eksilmeyip devamlı olansın.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, sevdiğinle Sen’den istiyorum. Çünkü O, kulların efendisi, tevhit ehlinin ve büyüyen dairelerin imamı, sırlar levhası, nurların nuru, sıkıntıda olanların sığınağı, en mükemmel bilgileri kendinde toplayan Kutbu Rabbanî, en üstün iman elbisesinin belirgin nişanesi, cömertlik ve iyiliğin kaynağı, semavî himmetler sahibi, ilahi ilimlere erişmiş olan, ezelî minberdeki hatip, insanlık âlemindeki ilâhi nur, celâl tacı, cemel cazibesi, kavuşma güneşi, ilahi yurdun izzet ve şerefi, vücut letafeti, her mevcudun hayatı, ilahi saltanatın en yücresi, ilahi kudret ve yüce sanatının açık misali, beğenilenin açık nişanesi, ilahi yakınlığa kavuşmuş olan has kişilerin özüdür.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, Sen’in büyük sırrın; hakikî, kıymetli gerçek dostun; hareket eden şeydeki kuvvet, hakikati ayakta tutan, ilâhî emirleri yüklenici, kulluğun gerçeğini yaşayan, sultan, rahmetin babası, ilmin efendisi; kuruntuların, zulmetin ve şeytanın vesveselerini nuruyla silip kesen, keremli şefaathçi, temizliğin ve saflığın timsali, O’nunla yokluğu vücuda getirdiğin, zerrelere çıkardığın, kudretli Kâbe’n, akılların secde ettiği, yarattığın mükemmeliyet, kaza ve kaderi tespit eden, Sen’den Sana ve Sen’le istediğimiz güneştir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Sen’le dostluk kurmuş, “dünyalara sığmam kalbe sığarım” dediğin kalbin, **“Bana kulluk edin”** dediğin hitabın gerçek muhatabı da O olmuştur.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ne güzeldir. Bizdeki lekeleri O’nun aynasına bakınca görebildik. O’ndan ne zaman yüz çevirirsek, muhakkak aslımızı bozardık.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, biliyoruz ki Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Levh-i mahfuzu yazan kaleminden dökülen nurlu harfleri yazan, mukaddes feyizlerini dağıtan, Sen’i sayılara ihtiyaç duymadan bir olarak bilen, âlemlerin birleştiricisi olan, İsm-i Azam kıldığın sevgilindir.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, O varlık âlemini yüzü suyu hürmetine yarattığın ve O’nun sebebiyle eşyaya var olma ruhsatı verdiğin, iyilik ve cömertlik sahibi, kutsadığın,

yaratılışında harikalar görülen, ilimlerin ulaşamadığı, sırlarla korunmuş, mertebesine erişilmeyen, anlatılamayacak rabbanî güzellik, kemal sahibi, hakikatin doğduğu ve övülmesi mümkün olmayan, katında kıymetli olduğu bilinen bir kulundur.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e olan nispet ve yakınlık ne güzel bir nispettir. O, bizi ve insanları azabından korkuttu. Müşriklerin yolundan yüz çevirtti. Şirkin belini kırıp, halkı hikmet ve güzel nasihatle Sen’in yoluna çağırdı; putları kırdı; küfrün önderlerini yüzüstü yere serdi.

Sonunda kâfirler topluluğu hüsrana uğrayarak üstünlüklerini kaybettiler.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) davasından geri dönmezdi. Zat-ın için zahmete katlanır, emrinde ciddiyet gösterendi. Her zaman kulluğun ışığını açık tutardı. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile bulduğumuz nimetleri çevremiz görürken bizler hissetmedik.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım istiyoruz ki, kayıtlardan kurtulup Sana kavuşalım. Fakat her şey yine Sen’in takdirindir.

Allah (celle celâlühü)‘ım varlığımız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e kıldığı salât iledir. Bu salâtın bizde can, kan ve ruh oldu. Küfrün karanlıklarını, sıkıntılarını bizden uzaklaştırdı. Fânî dünyada baki hayatın diriliğini verdi.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi ne güzel yarattın.

Mübarek vücudu çok temizdi. Teri nezih ve kokusu çok güzeldir ki, ne miske ne de ambere benzedi. O’nunla tokalaşan kimsenin, o gün elinden güzel kokusu gitmezdi. Mübarek elini hangi çocuğun başına sürse o çocuk diğer çocuklardan güzel kokusu ile fark edilirdi. Hiç bir koku onun terinden daha güzel kokmadığına her şey şahitti. Bir yoldan geçse, O’ndan sonra, o yoldan geçenler, Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in oradan geçtiğini güzel kokusundan bilirlerdi. Has bir kokusu var idi. Hariçten bir koku sürünmüş değildi. Mübarek yüzüne değen mendili asla ateş yakmazdı. Mübarek gözleri çok kuvvetli görür ve önden

gördüğü gibi, arkadan da görürdü. Ayrıca karanlıkta da görürdü.

O'nun hakikatini gece üzerine koydun, karardı; gündüz üzerine koydun, ağdı; semalara koydun, direksiz durdu; bütün kâinata koydun, hayat buldu.

Ey Allah (celle celâlihü) 'ım, O'nun kıymetini ancak Sen bilebilirsin. Dua edenlerin duasını, O'nun ismini anmadan kabul etmezsin.

O Sen'in nurlarının denizi, sırlarının madeni, kulların ruhlarının ruhu, paha biçilmez inci, benzersiz güzel koku, mevcudatın aşk ve mayasıdır. O gizli âlemin özüdür.

O, kâmillerin ulaşmak istedikleri şeref yeridir.

O'nu gökte Ahmet yeryüzünde Muhammed diye andın. Ahmet isminde, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in bütün isimlerini topladın. Ahmet'in elifi ulûhiyet ve yüceliğe delâlet eder. Bu ismini göktekilere zikir olarak verdin.

Ahmet sırrı; ilahlık ve mahlûk sırlarının birleştiği mihraptır. Muhammed sırrı da batılı haktan ayırandır. İsmi'nin M'si sırların H'sı rahmetlerin, ikinci M'si ilimlerin, D'si derecelerin kaynağıdır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ne güzel bir insandır. O'nun gibisi doğmadı ve doğrulmayacaktır. O kulların ihtiyaç kapısıdır.

Peygamberler içinde yaratılışı en mükemmel olandır. İnsanlığın irşadına vazifeli biricik önderdir. Sen'i bulmak O'nu bulmaya bağlanmıştır.

Her şey O'nun arkasından yürümekle şeref bulmuştur. O bir işareti ile ayı yardı da, gözünü yükseklerle ağmadı.

Razı olduğun şefaatin sahibidir. İsteklerini ümmetine saklayandır. İnsanların şefaati için başvuracağı dermandır. Tek başına Makam-ı Mahmut'ta durabilendir.

O'nunla hikmetin, rahmetin, mülk ve melekler âleminin hazineleri açığa çıktı. Celâlin tecelli ettiği, Cemalin de baktığı güzellikler yakutudur.

İlâhi lütufların tecelli edebileceği asildir. Kutlu nefesler O'nun ruhundan bizlere akar. İmdat için gelecek yardım ancak O'ndan gelir.

Cömertlik ancak O'nunla ad bulur. O fertler içinde seçilmiş büyük ve sıfatına ulaşamayacak biridir. Öyle ki, Fahri Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin kabrine dahi uğrayan âşıklarına Nübüvvet nuru kabrinden parlar, kalbine feyiz verir ve konuşur.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, yaratılışı benzersiz olan ve sırları toplayan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile bizi yakınlığına ulaştır. Yakınlığın sırları Sen'den O'nun nefsine, oradan cesedine, oradan kalbine ve bizlerin üzerine indir.

Bu âleme teşrif buyurması rahmet olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'e, başlangıçları ve sonları olmayan; okundukça artan, tükenmeyen; mahlûkatından geçenler ve kalanlar, ister mümin, ister kâfir olsun; Sana belli olan şeyler; sayıcınca, gözümüz açıp kapayınca, nefes alış ve verişteki her anımızda sayıların sonsuzluğu, sınırları ve boyutları kaplayan salât ile salât ve selam ederiz.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, sırların kendisinden fışkırdığı, nurların kendisinden infilak ettiği; hakikatlerin kendisine yükselip, gerçeğini bulduğu; ilimlerinin kendisine inip de O'nun karşısında mahlûkatın aciz kaldığı; O'nun karşısında anlayışların zayıf kalıp bizden önce ne geçmiş, ne de gelecek hiçbir kimsenin kendisini idrak edemediği; melekler âleminin bahçeleri O'nun cemalinin çiçekleri ile güzelleştiği; Ceberut âleminin havuzları O'nun nurlarının feyzi ile dolup taşıdığı; her şeyin O'na bağlı olduğu; huzurunda durabilen, birliğini, sayıların bir sayısına ihtiyaç duymadan gören ve bilen; O'nu mahlûkattan ayıran Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in soyuna bizi ilhak eyle. O'nun sahip olduğu şerefi bize layık kıl.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, huzuruna giden yolda, yardımınla kuşatılmış olarak, Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin yolu ile bize yardım et ve bize öyle tanıtt ki, cehalet kanallarından kurtulup selâmet bulalım. Fazilet pınarından kana kana içelim.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, en büyük sırlar sahibi olan Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi ruhumun, hayatı kıl. Ruhunu, hakikatimin sırrı eyle.

Hakikatini Hakk'ın gerçekleşmesi ile âlemleri kuşatan kıl.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile beni batılın tepesine öyle indir ki, beynini dağıtayım. Tevhidin hallerinden sûratle geçir, birliğin deryalarına al ve kaynağına gark et ki; nereye baktıksa Sen'i, O'nunla bulalım. Uzaklığımız, O'nunla üzerimizden soyulsun. O'nunla biz hidayetden haberdar olalım.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, zati sıfatının nurları Sen'den O'na, O'ndan bize dağılsın. O'nunla görelim, O'nunla iştelim, O'nunla bulalım, O'nunla hissedelim.

İlâhlığın hakkı için, böyle olduğunu, bize göster. O'nu tanımayana da marifet kapısını kapat.

O'nun gibi yaratılmışlar içinde sırları konuşan olmadığı gibi, benzeyeni de olmadı ve olmayacaktır. O'nun yolunda olanlardan ve halifelerinden razı ol.

Sen'in birliğinin toplayıcı kudreti ile Âdemi (yokluk) mihrabında, meleklerin ruhları O'na bakarak secde ettiler. **"Âdem suretimde yaratıldı"** diye Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den bahsettin. Yoksa bizim gibiler için değil. Melekler, bu hakikatin sırrına şahittir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bütün işlerde açık hüküm sahibi, ruhu ile batını, ferdiyeti ile cismâniyeti, verdiği hükümlerde Allah (celle celâlühû)'ın muradını arayan gözetleme yeridir.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Görülen âlemde derecelerın sahibi kıldın. Yardımını üzerimize gönder. Kutlu nefesi üzerimizde olsun, ruhumuz hayat bulup, olaylar üzerine kuvvetimiz ve silahımız olsun. O'ndan bizi ayıracak bir şey istemiyoruz. O olmasa idi Sen bizi, yok ederdin. O bizi Sen'den koruyan perdedir.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Zamanı, O'nun emrine verdin. Çünkü O'nunla emniyet vardır. Böylelikle nefsimizin ve hakikatin sırları bize açılsın. Evvelin, ahirin, zahirin ve batının suretlerini ve şekillerin belirmesini görelimde suretlerimiz Sen'in istediğin şekle dönüşsün. Varlığımız aslında önemli bir şey olmadığı gibi, neticesinin de bir manası yoktur. Bütün kuvvet ve kudretimiz ise O'dur. Her

işimizde efendimiz, O olsun ki menfaat bulalım.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım, salât ve selâmın yaratılmışların en mükemmeli, yerlerin ve göğün Efendisi, hazinelerin sırrına ulaşılması için gerekli şifre, varlığın özü, âlemlerin devamına sebep olan sırrın Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘ in üzerine olsun.

“Muhakkak ki, Allah (celle celâlühü) ve melekleri Peygamber üzerine salâtta bulunurlar. Ey iman etmiş kimseler O’nun üzerine salâtta, teslimiyetle selamda bulunun.” (Ahzab 56)

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile imanı bizler için şirkten temizlenme vesilesi kıldın.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize salât ve selâm etmemizi bize emir buyurdun. Bizde emrine itaat ettik. Ne var ki, O’nun şanına layık bir salât ve selâm etmeye gücümüz yoktur. Aciz olduğumuzdan tarafından yardımını talep ederiz. Bizzat Sen, şanına layık salât ve selâm kıl. Bizler işlerini Zat-ı Âli’ne ısmarlamakla huzur bulmuşuz. Salât ve selâm işimizi dahi Sana ısmarlıyoruz.

Allah (celle celâlühü)‘ım, biz Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile Sana tevessül ediyoruz. O’nu aydınlık bir vasıta, Yüce makam sahibi ve yüksek bir aracı kıldın. Onun vasıtasıyla Sen’den şefaate etme ihsanını bekliyoruz. O büyük şefaate sahibidir ve en saygıdeğer vesilenin ta kendisidir. O, **“Kâbe kavseyi ev edna”** sırrına ulaşmıştır.

Bizi O’nun vasıtasıyla zat, sıfat ve fiillerinin; isim ve yapıtlarının hakikatine eriştir. Ta ki, Senden başkasını görmeyelim, işitmeyelim, hissetmeyelim ve âlemde Senden başkasını bulmayalım.

O’na vesile ve fazilet makamlarını ver, şeref ve yüce dereceler ihsan kıl. Onu, vaat ettiğin **Makam-ı Mahmud**’a eriştir. Onun sancağı altında bizi toplayıp, **Makam-ı Mahmud**’unda yükselen izzet ve şerefine gark eyle.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım, Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e öyle bir salât et ki, mahlûkat yaratılmazdan önce zatının yalnızlığında O’na kıldığın, Sen’in yanında bulunup bize tarif ettiğin mertebelerinde,

hislere açık, delile ihtiyaç olmayan olsun.

Ferdi varlığının devamı müddetince salâtının devamını istiyoruz.

Allah (celle celâlühü) 'ım fazilet ve rahmetinle bizi Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in şahsiyetine kavuştur, bizim şahsiyetimizi O'nunkiyle aynı kıl. Yaratılışımızın başlangıcında da, sonunda da bizi O'na yakın et. Dostluğunun sevgisine, muhabbetinin saflığına, basiretinin nur kapılarına, iç âleminin sırları toplayıcı özelliğine, merhametinin acıyıp koruyuculuğuna ve nimetlerine eriştir.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ezelden ebade insaniyetin aslıdır ve kıyamete kadar da baki kıldın.

Şahsî rahmetini müşahade ederek kulluk makamında yüksek dereceleri aşarak birliğine ulaştı. Kendi isteği ile O'nu bu dünyadan aldın kendine götürdün. Böylece bu dünyanın zorluklarından kurtulup yüksek meleklerin eşliğinde Sen'in rızanla kuşatıldı ve yüce civarına yerleşti.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, O'na öyle bir salât ve selâm kıl ki, Sen'i hoşnut ettiği gibi, O'nu'da hoşnut etsin. Bizden hoşnut olmaya sebep olsun. Devamıyla devam etsin, bekanla baki kalsın. Sen'in ilmin hariç, salât ve selâm için bir son olmasın. Sayılarla sayılmasın, hesabı yapılmasın ve tükenmede olmasın. Devamlı ve peş peşe bağlanarak gitsin. Zerrelerimize işlesin de aklımız, ruhumuz ve cesedimiz O'nda fena bulsun.

Böyle olacağına da imanımız vardır.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile emniyette olup, yaşamakta zorlanmayalım. İslâm'ın ve aşkın kapıları bize açılsın. Lâilâhe illallah kalesine O'nunla girebileceğimiz gibi, Sana açılan kapı ve yolda O'dur. Başka bir yolda yoktur. Seninle buluşmakta ancak O'nunla olabilir. Yaratılmışların noksanlıklarından ve kusurlardan, varlığına ait olgun sıfatları, O'nunla artırırız. O'nun şeref ve izzeti de noksanlıklardan ve olumsuz şeylerden yücedir.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım Sen'i tespih, tazim, yüceltme, ululama ve büyülemeyi, ezelden ebade kadar ancak Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)

yapabilir. Cemal ve celal sıfatını bir bakışla ancak O görebilir.

Salât ve selâmın; ebedi yüzük taşı olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in ebedi olan açık lisanı üzerine olsun. O, işitenlerin işitme, hareket edenlerin hareket, sakın olanların sükûnet, oturanların oturma, ayakta duranların durma sebebidir.

Allah (celle celâlühü)´ım, Muhakkak ki O; Sen´in, Sana delâlet eden en cami sırrındır. O´nunla, O´ndan, O´na; ezelle ebed arasını dolduracak ölçüde; sayı kapsamına girmeden; belirli bir zamana sığmadan bir göz açıp-kapama; şimşek çakması gibi bir zamanda; her nefeste; Sence bilinen mahlûkat sayısınca; sayısal mertebelerdeki sonsuz sayılarla; bildiğin şeyler sayısınca; Sen´den O´na, Sen´in şanına yakışır ve O´nun da layık olduğu bir salât ve selâm olsun.

Ey Allah (celle celâlühü)´ım, O´nu Melekler bahçesinde ezelfi lisan söylemiş; yüce makamlarda en güzel şekilde tekrarlamış, keder ve sıkıntıları gidermek için niyazda bulunulmuş ve çözümü zor hususların defedilme çaresi olan salât ve selâmın, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e olsun ki; O´na nice ihsanlar ve nimetler verdin, yardım ettin, elinden tutun, kendine yaklaştırdın, feyizlerle suladın, saygı gösterilmiş ve üstün tutun, ahlâkın en tatlısı, Sen´in apaçık nurun, ezelfi kulun, en sağlam urganın, sağlam kalen, hikmetli celâlin, keremli cemalindir.

Bu salât, öyle bir makamda söylendi ki, orada mekân ve zaman, “nereye”, “ne yere”, “nasıl”, “nice” gibi sorular yok. Her şeyin, Allah (celle celâlühü) ile baki kaldığı; Allah (celle celâlühü)´tan geldiği ve Allah (celle celâlühü)´a döndüğü, Allah (celle celâlühü) ile beraber olduğu yerdeki bir salât ve selâmdır.

Ey Allah (celle celâlühü)´ım Sen´den uzaklaştırıp meşgul eden, gönlümüze gelen vesveseden sıyrılmak ve sevmediğin her şeyden muhafaza olunmamızı talep ediyoruz. Başarımız, ancak Sen´in iledir. Ancak Sana dayanırız ve Sen´den yardımını bekleriz. Bizi, kendinle meşgul eyle. Bize öyle bir bağışta bulun ki, O´nda Sen´den başkasının karışması bulunmasın. Bu bağışın, ilahi

ilimlerinin, Rabbanî sıfatlarıyla ve Muhammedî ahlâk ile dolmuş ve gelişmiş bir halde olsun. Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, bize güzel bir zan ver. Şüphesi olmayan bir inanç ihсан et. Hal ve durumumuzu yardımınla doğrult, durumlarımızı düzelt. Affımızı talep edince kabul buyur. Sonumuzu hakikate erıştır.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, salât ve selâmın O'na olsun ki; O'nunla düşümler çözülür, üzüntü ve kederler, yorgunluk ve sıkıntılar giderilir. İhtiyaçlar O'nunla yerine getirilir.

Ey Kendi Zatıyla kaim olup varlığı Kendinden olan, hiçbir şeye muhtaç bulunmayan, Senin lütuf ve faziletlerini istiyoruz.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım Sen'i hakkıyla bilen ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'dir. Bizde O'na salât ve selam ederek sıkıntılarımızın giderilmesini istiyoruz. Bizleri kutsal zat-ı etrafında toplayarak ayrılıktan kurtar ve beraberliğine kavuştur. Birliğin saflığına ulaşalım. Yoksa yüce zatına nasıl yol buluruz.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, bizler O'nun minnet denizinde korumasıyla korunmuş, nimetiyle gark olmuş, iyiliklerinden haz duymuş ve O'nun kılıcıyla yardım görmek istiyoruz.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, O'na olan yakınlığımız günahlarımızı siler, iyiler yurduna ulaştırır, büyükler ve küçükler rahmete kavuşur, bu dünyada ve ahirette nimetleniriz.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in zatı, peygamberlerin cesetlerini, nefislerini ve kalplerinin sırlarını toplamıştır. O'nun nurlarını ve rahmet rüzgârlarını kesintisiz ve nihayetsiz üzerimize gönder. Hakikatler bize açılsın. Gecelerin ve gündüzlerin ne getireceğini bilemeyiz.

Allah (celle celâlühû) 'ım, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin makam ve mertebesi hürmetine Senden mağfiret, hoşnutluk ve tastamam bir kabul olunma istiyoruz. Bizi bu hususta bir an olsun kendi nefsimizle baş başa bırakma.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve

sellem) ile eksiklerimizi tamamla, aslımıza kavuştur Ayrılık aramızdan gitsin de zatımız zatı ile sıfatımız sıfatı ile fiilimiz fiilleri birleşsin.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, bizi Sen’in rızan yolunda O’nunla destekle ve yardım et. Sen’in yolunda gitmek için, O’nunla destek istiyoruz. Bizimle O’nun arasını birleştir. Bizimle, O’ndan başkalarının arasına gir. Tarafından bize rahmet ihsan eyle, işlerimizde kurtuluş yolları hazırla.

Biliyoruz ki; Peygamberimiz Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’i severek ölen, imanını kurtararak ölür. Kabrini melekler ziyaretgâh edinirler. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’i bulmadan ölenler için **“Allah (celle celâlühû)’ın rahmetinden umutsuzdur”** yazısını, iki gözünün arasına yazıp, umutsuz yaratırsın.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, âlemler kutbu olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in etrafında nihayetsiz dönüşün sevdasından kendimizi alamayıp, bakışlarına hayran bir şekilde sarhoş olmuşuz.

Ey kerem sahibi, korunmuş kitabın muhatabı olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile Sana yüz tuttuk.

Ey kullarının isteğine en güzel cevap veren! Gerçekten Senin rahmetinin eseri olarak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) güvenilir bir aracı olarak varlık âlemine gelmiştir.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) miraca çıktığında, mutlu bir şeye kavuştuğunda, cennete girdiğinde arkasında bizi arzulayandır. Sen’in yanında feryadını yalnız bizim için yükseltendir. Bir ihtiyaç için ellerini semaya kaldırdığında, Ümmetim... Diye lisanın hareket ettirendir. O bizi unutmaz, Sen’de bizi unutma, Ey Allah (celle celâlühû)‘ım,

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile zamanın ve mekânın; ayrılık ve uzaklığın; yönlerin, hallerin, istikrarın kalmadığı yerde, fani varlığımız sebebiyle bizden çıkan günahlarımızı sil.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, biz O’nun ümmetinden olduğumuzu bildiğimizden üzüntü diye bir şeyi düşünmeyiz. Bize ihsanın o kadar fazla oldu ki, biz ancak yaptıklarımızdan ve yapacaklarımızdan utanıyoruz. Bize

O'ndan daha yakın kim olabilir. Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, bizi O'ndan uzak kılma.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, ne zaman ki, kalbimiz kararır, canımız sıkılır, onu bizden Sen alırsın. Günahlarımız büyür, affımızın Sen'den yetişeceğini umarız. Minnetimizi o kadar artır ki, ifadeye kelimeler yeterli olmasın. Nankörlüğümüzü gördüğünde, O'nun ümmetinin zayıflarından de, halimizi gizle ve düzeltiver.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım Kur'an-ı Kerim'in inceliklerini, saklanmış ilimlerin manalarını O'nunla istiyoruz. O, insanın ve gözün nurudur. O'nun sıfatlarını bize giydir. Susuzluğumuzu O'nun marifet şarabı ile sulandır.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, yaratılıştaki ve ihsanda güzel ve ayrıcalıklı kıldığın gibi, O'nu sevmeye bir tane olalım. O'na yakın olmanın hususî özelliklerini bizlere ihsan et. Böylece ancak O'na varis olabiliriz. O'nun cisminde fena bulup hakikate ulaşalım. Biliyoruz ki, bunu ancak O'nunla başarabiliriz.

Ey yardımcısı olmayanların yardımcısı, senedi olmayanların senedi; ey azığı olmayanların azığı; ey her garibin sahibi; ey her yalnızın gönüldaşı! Senden başka ilah yoktur. Hem dünyada, hem ahirette Seni tenzih ve tespih ederiz.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, celâlinin izzeti ve izzetinin cemaliyle, saltanatının kudreti ve kudretinin merhametiyle, peygamberin Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in sevgi ve muhabbetiyle; merhametsizlikten, kötü, şehvî söz ve davranışlardan Sana sığınıyoruz.

Bizi nefsanî düşüncelerden kurtar, şeytanî şehvetlerden koru, beşerî pisliklerden temizle, gerçek muhabbet ile bizleri sadeleştirip arındır. Gaflet ve bilgisizlik kuruntularından uzak bulundur. Ta ki Sen'in toplayıcı, bir araya getirici birliğinin huzurunda çokluğun yok olması gibi, şeklimiz ve benliğimizin yok olmasıyla kaybolup gitsin; insanî hırs ve arzularımız eriyip bitsin.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, en güzel bildiğin şeylerle tutunmayı, yaramaz olan şeylerden kaçınmayı, yeteri kadar rızık, züht, şüpheli şeylerden kaçınmayı, öfke ve rıza

halinde merhametini, zenginlik ve fakirlikte kanaat, işlerimizde tevazu ve doğruluk, Sen'inle ve halkın arasındaki günahlarımızı affetmeni ve Sana muhtaç olmayı istiyoruz.

İmanımızı peygamberlerin, sıddıkların, şehitlerin nimetlere erİştirdiğın bahtiyarların istikamet yolu üzerinde sağılamlaştır. Bizi öyle bir koruyuşla koru ki, tüm halkın şerrinden emin ve ömrümüzün sonuna kadar kurtulmuş olalım.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, rağbetimiz Sanadır. Ancak Sen'den korkarız.

Amelemiz yok ki, ona güvenelim. Şerefimiz yok ki, önümüze koyalım. Bir senet olarak **“Muhammed Ümmetiyyiz”** (sallallâhü aleyhi ve sellem) demekten başka çaremiz yoktur. Çünkü günahlarımız çok, emellerimiz uzun, itaatte tembel, niyetlerimiz emrinin dışındadır.

Şüphesiz ki, biz zalimlerden olduk. Bizim dost ve yârimiz Sen'sin. Müslüman olduğumuz halde canımızı al. Bizleri salih kulların zümresine ulaştır. Soy ve evlatlarımızı bizler için ıslah eyle. Hakikat biz Sana tövbe ediyoruz ve biz Müslümanlardanız.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, yardım ve merhamet dilendik, kime derdimizi açtıksa yüzümüze bakmadılar. Sana sevgilin Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile yüz tuttuk, boş çevirmeyeceğine inanıyoruz. O kalplerimizin devası, bedenlerimizin afiyeti, gözlerimizin nurudur.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, bizi O'nun cemaatinde haşret, sünneti üzere amel işlet, yolu üzerinde öldür. O'nu görmeden iman ettiğimiz için bizi, Sen'in ve O'nun cemalini bu dünyada ve ahirette görmekle, bize ikramda bulun.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım nefesini üzerimize gönder, kokusu ile hayat bulalım. Nefsimizin hakikatini görüp hakikatine ulaşalım da evveli, ahiri, zahiri ve batını toplayalım. Uzaklar ve yakınlar kalsın, bir olalım.

Biliyoruz ki; O, beşer suretinde gönderdiğin bir hakikattir. O'nun makamına ulaşamayacağımız gibi, O'nsuz da yaşayamayız. Biz aciz kullarını, Güzel ve

müstecâb isimleriyle O'na kavuştur. İstiyoruz ki son sözümüz ise **Lâilâhe illallah, Muhammed'ür Rasûlallah** olsun.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, yakınlıktan doğan sarhoşluğumuzun sözlerinden ve fiillerinden Sana sığınıp, O'nun layık olduğuna yönelmeyi istiyoruz. Çünkü O, bizi helâk olmaktan koruyandır.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'i sevdiğimiz gibi çocuklarını ve ehl-i beytini de severiz. Şu sözüne iman etmişizdir.

“Gerçekten Fatıma (radiyallahü anha) kamil olarak iffetini korudu ve bu yüzden Allah (celle celâlühü) onu ve evlatlarını, cennete dahil etti.”

“Rabb'im; Ehl-i beytimden, sülâlemden birliğine iman edip ve Benim peygamberliğimi kabul edene azap etmeyeceğini, vaat etti”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ve çocukları Efendilerimizdir. Biz O'nu kendimizden, evlatlarımızdan ve her şeyimizden çok severiz. Canımızı isterlerse Onlara feda ederiz. Çünkü **“kisasta hayat vardır.”** Canını davası uğruna pazara çıkarana, elbette Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'den büyük ihsanlar olacaktır.

Ey merhamet edenlerin, en çok merhamet edeni olan Allah (celle celâlühü) 'ım, Aziz kitabın Kur'an-ı Kerim'inle, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in kerem dolu nübüvveti ve şerefiyle, babası İbrahim (aleyhisselâm) ve İsmail (aleyhisselâm) ile, arkadaşları Ebubekir (radiyallahü anh), Ömer (radiyallahü anh) ve Osman (radiyallahü anh) ile, kızı Fatıma (radiyallahü anha), Ali (radiyallahü anh) ve oğulları Hasan (radiyallahü anh) ve Hüseyin (radiyallahü anh) ile, amcası Hamza (radiyallahü anh) ve Abbas (radiyallahü anh) ile, zevcesi Hatice (radiyallahü anha) ve Aişe (radiyallahü anha) ile ve diğer temiz zevceleri ile Sana tevessül edip yöneliyoruz. Senden Onların hürmetine ihtiyaçlarımızı istiyoruz.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), onları rahmetle andı. Onlar, O'nun halifeleridir. Dinini ayakta tuttukları gibi ilmine varis oldular, O'nun yolunda gittiler.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, âline, zürriyetine, Ehl-i

Beytine ve onların dostlarına; içinde güzel bir mükâfat ve edaya lâîk görülmüş hoşnutluğuna yol açmış salât ve selâmın olsun.

İbrahim (aleyhisselâm)'a ve hanedanına da salâtını indir. Şüphesiz ki Sen övülmeye lâîksin, şan ve şeref sahibisin.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, bizi onların sırlarının hakikatine erıştır, marifet basamaklarında yükselerek hakikatleri anlama imkânını lütfeyle.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, O'nun dostlarından, kendisine uyanlardan ve takip edenlerden razı ol. Hakikat yolunda ona uyan Ashab-ı Kiram ve âlimlerden, iman ehli ve irfan sahiplerinden hoşnut ol. Bizi de o bahtiyarlara kat.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, salât ve selâmını; ruhlar arasında bulunan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in ruhuna, bedenler arasında bulunan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in bedenine; kabirler arasında bulunan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in kabri üzerine indir.

Bu salât ve sebep olacağı feyizler, O'nun azametli şan ve şerefine uygun düşsün. Kendilerini hürmetle andığımız Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin, atalarının, hanedan ve dostlarının değerine uygun, soylu makam ve mertebelerine münasip düşecek bir salât ve selâm olsun.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım Zat-ı'nın O'na devamlı durmaksızın ettiğin salâtın ile salât ve selam ederiz.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım Fahr-i Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) Efendimizi çok seviyoruz. Ne kadar üzerine salâvat getirsek, o kadar özümüzü ihya etmiş oluruz. O'na yakın olmak ne büyük şereftir.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, O'nu öven Sen'sin. Biz nasıl O'nu methederiz. Fakat övülmeye layık olmayan nice şeylere övgü dizen bize, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize layık olmayan bu övgüyü nasip kıldığın için binlerce şükürler olsun.

Ey merhamet edenlerin en çok merhamet edeni Rabb'imiz, şüphesiz ki Sen, her şeyi lâîkiyla duyar ve bilirsin. Duamızı; bizden kabul buyur. Bizlere yararlı bir marifet ihsan et. Şüphesiz ki Senin her şeye gücün yeter.

Tövbemizi de, kabul buyur. Muhakkak ki, Sen, tövbeleri çokça kabul eden Rahîmsin.

Ey Allah (celle celâlühü)‘ım canımızdan daha sevimli, nefsimizden ve aile fertlerimizden daha aziz olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)‘ye salât ve selam ederiz.

يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنَ الْوُدِّ بِهِ
سِوَاكَ عِنْدَ حُلُولِ الْحَادِثِ الْعَمَمِ

“Ey bütün yaratılmışların en üstünü ve en cömerdi olan Yüce Efendim (sallallâhü aleyhi ve sellem) son nefesimde, sığınacağım senden başka kimse yoktur”

(Kaside-i Bürde)

Hamdolsun Kâinatın Rabbi Allah (celle celâlühü)‘a.

Âmin.

*“Bu insanlara ne oluyor ki;
Benim işlediğim şeyden kaçınıyorlar.
Allah (celle celâlihû) ‘a yemin ederim ki;
Ben onların içinde,
Allah (celle celâlihû) ‘ı en fazla bilen
ve Allah (celle celâlihû) ‘tan
en çok korkanım”*

(Buhari)

MUHAMMEDÎ DUA
Ve
AÇIKLAMASI

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى اله وصحبه وسلم اجمعين

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE YA RASULALLAH
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE YA HABİBALLAH
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE
YA SEYYİDEL EVVELİNE VEL AHİRİN
ESSALÂTU VESSELÂMU ALEYKE
YA FAHRİ ÂLEM MUHAMMED MUSTAFA
(SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEM)

Ey Rabb'ımız! Sen çok yücesin, her kusurdan pak ve münezzehsin. Sen, celâl ve ikram sahibisin.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Sen´i bize tanıtan ve sevdiren Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´le Sana yönelip, affımızı talep ederek söze başlarız. Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)´i kendin için, âlemleri de O´nun için yarattın. O´nun ümmeti olmak ne büyük şereftir.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Senin hayat verdiğin gönlü kimse öldüremez. Senin yaktığın ateşi kimse söndüremez. Senin rahmetinin bir parıltısına

kavuşansa, hayrete düşer. Senin muhabbetine kavuşan kimse ise, Senin sevdiğin olur.

Öyle ki, güzelliğinin güneşi açıkta görülmediği gibi, âlemlere rahmet etsen, zatından da bir zerre eksilmedi.

Allah (celle celâlühû)'ın Rahmeti üzerine çok sözler söylenmiştir. Ancak O'nu en güzel şekilde tanıyanda ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olmuştur. Onun için eksiklerimizden dolayı Allah (celle celâlühû)'tan bizi bağışlanmayı dileriz.

Allah (celle celâlühû)'ın Rahmetini Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) şöyle açıklamıştır.

Bir gün Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz'in huzurlarına bir takım esirler gelmiştir. Bunların içinde emzikli bir kadın vardı. Çocuğunu kaybetmişti. O, göğsüne biriken sütü sağıyor çocuklara veriyor, emziriyordu.

Bu kadın esirler arasında çocuğunu bulunca hemen alıp sinesine bastı ve derin bir şefkatle çocuğunu emzirmeğe başladı. Bu yüksek şefkat levhasını görünce, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bize:

“Şu kadının çocuğunu ateşe atacağını sanır mısınız?” Dedi.

Biz de: **“Hayır, atmamağa muktedir oldukça atmaz”, dedik.**

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz:

“İşte Allah (celle celâlühû) kullarına, bu kadının çocuğuna şefkatinden daha merhametlidir” buyurdu.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım verdiğin nimetler için, Sana yaraşan hamd ile şükür ederiz.

Nimetler, kulun ihtiyacı olan her şey, Allah (celle celâlühû)'tan gelen nimettir.

Allah (celle celâlühû) kullarına ihtiyaçları nispetinde nimet vermiş ve buldukları nimet kadar da şükür etmelerini istemiştir.

Fakat Allah (celle celâlühû)‘ın kulu hamd ile şükre hidayet ettiği nimet, nimetlerin kadirini ve kıymetini bilmekte dünya nimetlerinin en üstünüdür. Çünkü dünya nimetlerine şükür edilmezse, Allah (celle celâlühû)‘tan uzaklaşmaya sebep olur.

Allah (celle celâlühû), kulların kalpleriyle nimeti itiraf, dilleriyle de hamd etmelerinden razı olmuştur. Çünkü verilen nimetlerin karşılığını kulun ödemesi mümkün değildir.

“Tur dağına çıktığı gün Musa (aleyhisselâm):

“Ya Rabb’i, eğer ben namaz kıldıysam, bu Sen’endir; sadaka verdiysem, bu da Sen’endir; elçiliğimi tebliğ ettiysem; bu da Sen’endir, Sana nasıl şükrederim. Senin verdiğin nimetlerinin en küçüğüne benim amelimin hepsi bile kâfi gelmez” dedi. Allah (celle celâlühû), buyurdu ki:

“Ey Musa! Şimdi bana şükrettin”

Öyle ki; şükür, her nimetin içinde, nimet ile beraber bulunur. Bunu bulmanın yolu ise aciz bir kul olduğunu bilmek ve layık olmadığı halde Allah (celle celâlühû)‘ın kendine ihsan ettiğini itiraf etmekten başka bir şey değildir.

Bir insan devamlı olarak kulluk ederse, Allah (celle celâlühû)‘a karşı şükrünü yerine getirmiş demektir. Günahları terk etmek, şükürün kendisidir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

Kim sabahlayınca:

“Allah (celle celâlühû)‘ım bana kendiliğinden veya yaratıklarından biri vasıtasıyla bir nimet gelecek olursa, o ancak Sen’endir, hamd ve şükür sanadır”, derse; o günün şükrünü yerine getirmiş olur, kim akşamlayınca söylerse, gecesinin şükrünü yerine getirmiş olur.”

“Allah (celle celâlühû), bir kula nimet verirken, kul o nimetin Allah (celle celâlühû)‘tan olduğunu bilirse, şükretmeden önce Allah (celle celâlühû) onun şükrünü yazar, kul bir günah işlerde pişman olursa Allah (celle celâlühû) onun bağışlanmasını, kul istiğfar etmezden önce yazar.”

Seni tesbih ve takdis ederiz. İlham ettiğin

hidayetlerden dolayı şükürler olsun;

Tespih, Allah (celle celâlühû)'ı noksanlardan ayıplardan tenzih etmek;

Şükür ise Allah (celle celâlühû)'ın yüceliğini itiraf ve ispattır.

İspat, nehyetmekten daha üstündür. Onun için tesbih yalnız başına söylenmemiş, bir kemal sıfatı ile gelmiştir. Genellikle hamd ile birlikte gelir.

“Sübhânallahi ve bihamdihi, Sübhânallahi vel hamdulillah”. Bazen da büyüklük işaret eden bir isim ile beraber gelir. **“Sübhânallahil azim”** gibi.

Tespih (Sübhânallah) fazilet bakımından şükürden (elhamdülillah) aşağıdadır. Çünkü şükür'de bütün övgüleri Allah (celle celâlühû) için ispat etme olduğu için kemal ve celal büyüklük sıfatlarının hepsi bulunur.

Allah (celle celâlühû) kullarına karşı adaletten ayrılmaz ve rabliğinin gereğini hakkıyla yapar. Kulunu yaratanda kendisi olduğu için eksik yönlerini de çok iyi bilir. Verdiği nimetlere karşı istediği şey ise; en az kuvvet harcadığı fiil olan konuşmaktır. Bunu yapamayan içinse yorum yapmak gereksizdir.

“Biliniz ki, Allah (celle celâlühû) insan ile kalbi arasına girer.” (Enfal 24)

İnsan bir işi, sebebe tabi olmak mecburiyetini içinde hissedince yapar. Fakat insan fiilini yapınca da bunun neresinde olduğunu kestiremez. Yani bunu yapan ben miyim, yoksa aciz biri gibi mecbur mu edildim. Buna da cevap veremez.

Bize düşen kendimizi iyi bir zanna teslim edip, yani bütün işlerimizi Allah (celle celâlühû)'ın emrine uygun ve düşüncelerini ona havale etmektir. Bu şekilde kaderin muammalı hikmetlerinden kurtuluruz.

Bu hikmet;

Kendinde olan bir hataya bakınca nefsinden olduğunu, başkalarındaki hataya bakınca da bir hikmeti vardır, Allah (celle celâlühû)'tandır; demek;

Kendinde olan bir iyiliğe bakınca; Allah (celle

celâlühü)´tandır; başkalarında olan iyiliğe ise, onların nefislerinden oldu, demektir.

Onun için kader konusunda iradeyi var ve yok arasında bilmek gereklidir.

Aslında her şeyin iradesi Allah (celle celâlühü) elindedir. Böyle bir hükmün karşısında kul kendini Allah (celle celâlühü)´a teslim ederse, Allah (celle celâlühü)´ta emanetine sahip çıkar.

Allah (celle celâlühü) Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize bile,

“Sen istediğine hidayet edemezsin” (Kasas 55)

Buyurarak isteklerin tarafından kontrolde olduğunu göstermiştir.

Allah (celle celâlühü)´ın iradesini ise bizim sorgulamamız mümkün değildir.

Çıkar yol ise Allah (celle celâlühü)´ı sevmektir. Böylece Şükür ehlinde olmuş oluruz.

Sunmuş olduğun bol ve kâmil bağışlar, eşsiz ve benzersiz geniş ihsanlar ve lütfettiğin tüm nimetlerin için övgüler olsun.

Allah (celle celâlühü)´ın kullarında tecelli ettirdiği nimetlerinde birçok incelikler vardır. İnsanların hepsine aynı şekilde ihsanı da yoktur. Verilen nimetler çeşitli şekillerde olduğu gibi, kullar da aynı şekilde yaratılmamıştır.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin kulların karşılaşacakları dünya hayatını şu şekilde açıklamıştır:

“İnsanlar dünyalık nimetler karşısında dört kısımdır.

Bir kul vardır, Allah (celle celâlühü) ona **mal ve ilim vermiştir**, o bu mal hususunda Allah (celle celâlühü)´tan korkar da onu silâ-ı rahimde harcar, malda mevcut olan Allah (celle celâlühü)´ın hakkını bilir ve yerine getirir. İşte bu en yüce mertebeyi elde eder.

Bir diğer kul vardır, Allah (celle celâlühü) ona **ilim vermiştir fakat mal vermemiştir**, ancak iyi niyet sahibidir, şöyle der: Eğer malım olsaydı falanca gibi hayır yollarında harcayacaktım. Allah (celle celâlühü) onu niyetiyle kabul eder ve ecir yönüyle önceki ile eşit olur.

Bir üçüncü kul vardır, **mal sahibidir, ancak Allah (celle celâlühû) ilim vermemiştir**, malını şehvet yolunda cahilâne harcar. Ne Rabb'inden korkar ne de onunla sıla-i rahimde bulunur. Malda mevcut Allah (celle celâlühû)'ın hakkını da bilmez. Bu en fena bir mertebedir.

Dördüncü bir kimse daha vardır. Allah (celle celâlühû) ona **ne mal ne de ilim nasip etmiştir**. Ancak, sefihlere gıpta ile: "Eğer param olsaydı der, falanca gibi harcar onun gibi yaşardım." Bu da niyeti ile o sefih gibi olur ve günahta eşit olurlar."

Bu dördüncü kısım dünya ve ahiret yönünden zararı ve kaybı çok olan kimsedir.

Allah (celle celâlühû)'ın koyduğu bir kanun vardır.

Nimet, bir külfet ile takdir edilmiş.

Düşmanını seven tek yaratıkta insandır.

Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem)'e sordular.
"İnsanlardan kimler en çok belaya uğrar?"

"Peygamberler, sonra büyüklükte onlara ve bunlara yakın olanlar. Kişi dindarlığı nispetinde belası da şiddetli olur. Şayet dininde zayıflık varsa, Allah (celle celâlühû) onu da dindarlığı nispetinde imtihan eder. Bela kulun peşini bırakmaz. Ta ki o kul, hatasız olarak yeryüzünde yürüyünceye kadar."

(Tirmizî)

"Dünyayı seven, ahiretine zarar verir. Ahireti seven, dünyasına zarar verir. Baki olanı ahirete tercih edin."

(Râmuz)

Kuvvet ve gücün yalnızca kendinde, yaratılmışların açılması ve kapanması kendisi ile olan Allah (celle celâlühû)'ım şükürler olsun.

Yaratılmışların açılması ve kapanması; mahlûkat zıtlar arasında yaratılmıştır. Eğer ki, aynı durumlar devamlı olmuş olsaydı yaşamak, zor olurdu. Celâl ve cemel sıfatlar yaratılmışlarda tecelli ederek hayat devam eder.

"Biz o günleri insanlar arasında evirip çeviririz."

(Âli İmran 140)

Kul olarak Allah (celle celâlühû) için bir şey yapmak

isteyen; O'nu birlemeli; güzel ve kemal sıfatlarla vasıflamalı; O'na zıt olan şeylerden O'nu tenzih etmeli; masiyetlerden kaçınmalı; O'na itaat etmeli; O'nun için sevip ve buğz etmeli, O'nu inkâr edene cihat edip ve buna teşvik etmelidir.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, önceden olan bir şeye dayanmadan ve bir eş ve benzerin olmadan, yaratıkları yaratmaya muhtaç değilken ve yaratmada kendine bir faydası yokken, kendi güç ve dileğinle her şeyi var ettin.

Yarattıklarını şahit yaparak ülûhiyetinin sırlarını bize bildiren Allah (celle celâlühû) 'a hamd olsun.

Bizim varlığımız O'nun varlığına delildir. Aslında O, var idi. Fakat bizimle bilinmeyi istedi.

“Mutlak Varlık bir yoluğa muhtaç mı? Oldu” gibi bir soru akıla gelir;

O, kendine yetendir. Fakat Allah (celle celâlühû) yaratmak sıfatının tecellisi ile diğer sıfatlarının aşikâre çıkmasını istedi.

Eğer yaratma sıfatı olmasaydı, ilâhlık sıfatlarından hangisi bilinirdi. Rabbanîlik nerde tecelli ederdi. Kul olamayınca Rabb nasıl bilinirdi?

Netice; kula bakınca Rabb'î, Rabb'e bakınca kulu görmek hakikatine erene de, hiçbir meselede kalmaz.

Gözlerin Sen 'i görmesi, dillerin sıfatlarını beyan etmesi ve kavrayışların mahiyetini anlaması imkânsızdır. Sadece hikmetinin sağlamlığını bildirmek, itaati hususunda uyarmak, kudretini aşikâr etmek, mahlûkatını kulluğa çağırarak ve çağırını güçlü kılmak için bizleri vücuda getirdin. Sonra da bizleri kendi gazabından korumak ve cennetine sevk etmek için, itaatin karşısında mükâfatı ve isyanın karşısında da azabı vaat ettin.

Allah (celle celâlühû) güzeldir, güzeli sever. Doğruluğu emreder, doğrunun da yardımcısıdır. Bu güzelliikleri kuvvetlendirmek içinde insanı destekleyecek kitaplar, peygamberler ve özel güçler yani melekler göndermiştir. İmtihan sırrını ve kendi varlığının ipuçlarını insana açıklamış ve insana verdiği yüce değeri açığa çıkarmıştır.

Yokluğun sırlarında saklı iken varlık âlemine döktüğü mahlûkatı, kulluk sevdasıyla birleştirip, Allah (celle celâlühû) iradesiyle bu âlemi yarattı.

İnsan için öyle bir kâinat ve dünya hazırladı ki, aklını da hayran bıraktı.

Allah (celle celâlühû)'ı anlamak, kul için aşılması güç durumlardandır. Kulların Allah (celle celâlühû)'ın yaptıklarını dahi anlaması, ancak O'nun müsaade ettiği kadardır. Bunu da kendi başına başaramaz. Çünkü peygamberler göndermesi bunun delilidir. Gönderdiğine göre; anlaşılan şudur ki, Allah (celle celâlühû) her şekilde kulumu yönetir ve doğru yola çıkarır. Yoksa insan şeytanın ve nefsin vesveselerinden kendini kurtaramaz, aklını yitirmiş bir divane olur, uçurumlara düşerdi. Bu düştüğü girdaptan da kendini kurtaramazdı. İyi olduğunu zannettiği fikirlerde, onu daha çok batağa saplar ve manasız bir hale düşürürdü.

Filozofların sonuca kavuşamaması bundandır. Onlar inanç konusunda bir noktadan öteye geçememişlerdir. Ancak naklî ilimlerle tanışanlar, bir nebze huzuru yakalamışlardır. İsterse bu naklî ilim tahrif edilmiş olsun. Çünkü tahrif edilen naklî ilimde bile ilâhi bir öz bulunmaktadır. Bu öz onlar için kurtuluş sebebi olmuştur.

Allah (celle celâlühû) yarattığı hayatta kötülüğü iyilikle, güzeli çirkinle beraber bir havanda buluşturmuştur.

İnsan, bu âleme gelince, düşünceden kendini alamayıp bocalamış ve sorular içinde kendini kaybetmiştir. Son nedir? Önce ne oldu?.....

Sorular. Sorular.

Mesela:

–Kötülükler niçin yok olmuyor?

Allah (celle celâlühû) kötülüğe engel olmak ister

ancak kötülüğü yasaklamada insanı vazifeli kılmıştır; yoksa kötülüğü mahvetmeye kadirdir. Ancak engel olmak istemez; kötülüğü ne ister ne de Zat-ının tasarrufunu göstererek mani olmaya çalışır. Tâki kendince vaat ettiği vakte kadar. Fakat O, sebeplere bağlayarak, yasaklamayı irade etti. Yoksa yasaklamaya kadir olmayanın yasaklamak istemesi, acizliktir. Allah (celle celâlühû) ise her şeye kadirdir.

Eğer kötülüğü yasaklamaya hem gücü yetmiyor, hem de bunu yasaklamak istemiyor olsa; bu hem aciz, hemde herkesin kötülüğünü isteyen olur ki; Allah (celle celâlühû) için düşünülmez.

Öyle ise, Allah (celle celâlühû) kötülüğün yasaklanmasını hem istiyor ve buna da gücü yetiyorsa, o halde kötülük nereden geliyor? Ya da Allah (celle celâlühû) kötülüğün olmasına neden engel olmuyor? Sorusu akla gelir ki; bu soru imtihan sırrını açığa çıkarır.

Kur'an-ı Kerim'de buyurdu ki;

“Kâfirler, mal ve çok evlat gibi dünyalıkları verdiğimiz için, kendilerine iyilik mi ediyoruz, yardım mı ediyoruz sanıyor. Peygamber (sallallâhû aleyhi ve sellem) Efendimize inanmadıkları ve İslam'ı beğenmedikleri için, onlara mükâfat mı ediyoruz, diyorlar? Hayır, öyle değildir. Aldanıyorlar. Bunların nimet olmayıp, musibet olduğunu anlamıyorlar”

(Müminûn 55-56)

–Şeytan niçin var?

Allah (celle celâlühû)'ın peygamberlere ölüm verip düşmanı olan şeytana ömür vermesi nedendir?

Şeytanın ölümündeki zarar, yaşamasından daha fazla olmasındandır. Çünkü Allah (celle celâlühû) kulların menfaatini kuldan daha çok düşünür. Kullar için özür kapısını açık tutmak ve suçun nisbet edildiği bir kapının bulunmasını sağlamaktı. Eğer böyle bir kapı olmasa idi, insanların birbirlerine olan kını daha fazla olurdu. Böylece dalaletlerine suçlu olarak birbirlerini bilirlerdi.

Sonuç olarak; insanın cevabını bilmediği sorular olduğu gibi, sormadığı sorularda bulunmaktadır. Eğer

insan her sorusunun cevabını bulmuş olsa idi, Allah (celle celâlühû)´a kulluk etmek kaçınırdı. Çünkü insanda doyulmaz isteklerin kargaşası vardır.

Yaratılış hikmeti, insan ihtiyarladıkça onda iki şey gençleşir: Dünyaya karşı hırs ve hayata karşı hırs.

Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem) buyurdular ki:

“Eğer âdemoğlunun iki vadi dolusu malı olsaydı bir üçüncüsünü isterdi. Onun nefsinin ancak toprak doldurur. Allah (celle celâlühû) tövbe edenlerin tövbesini kabul eder.”

Böylece bir soru, bir soruya nedense son yerde durmak gerekir. Bu durulan yer, ilahlık sırlarının başladığı yerdir. Yaratılanlar yoktan, yok idi ve Allah (celle celâlühû) vardı.

Onun için Allah (celle celâlühû) kullara, rahmetinden hikmeti ihsan etmiştir. Böylece Allah (celle celâlühû)´a şükretmek ve iman etmek olarak açığa çıkmış; bunuda peygamberler göndererek desteklemiştir.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, şahadet ederiz ki, Sen´den başka bir ilah ve ortağın yoktur; birsin; Sen âlemlerin Rabb´isin.

Biz, Senin kulların, gücümüz yettiği müddetçe Senin ahdin ve va´din üzereyiz.

Yarattıklarını şahit yaparak ülûhiyetinin sırlarını bize bildiren Allah (celle celâlühû)´a hamd olsun. Kendisine kulluk etmek şerefini, ihsanı (görüyor gibi ibadet etmek) ile verdi. Ulûhiyetin ihsanı olarak; bize rahmete vesile olan yolları da gösterdi.

Yaptıklarımızın kötülüğünden Sana sığındık. Bize verdiğin nimetini anarken günahımızı da arz ederiz ki, bizi affet. Nefsimize haksızlık ettik, günahlarımızı itiraf ediyoruz. Bütün günahlarımızı affet, çünkü günahları ancak Sen bağışlar ve affedersin.

En güzel terbiye edici Allah (celle celâlühü)ʼtır. Bu terbiye yolunu peygamberlerce desteklenmiştir. Fıtratın iyiyi bulması düşünülürken her seferinde bir özden dönüş olmuş sayısını bilmediğimiz nice peygamberler gelmiştir.

İnsan yaratılış itibarı ile nefs ve ruhun etkisi altındadır. Hak olan bir şeye iman, ruhî açıdan çabuk görülse de, nefs yönünden yıllarca bir emeğin gerekmesi acayip bir tecellidir.

Terbiye edilmedeki esas tâbi olmadan geçer ki, bu da küçüğün küçük olmasını, büyüğün büyüklüğünü idrak etmesidir. İnsanlarda bu anlayışı tesis etmek ise deveyi iğne deliğinden geçirmek kadar zordur.

Nefsin terbiye edilmesindeki en büyük hususiyet acziyeti itiraftan başka bir şey değildir.

Günahlarımız kulluğumuzun işaretidir. Sevaplardan dolayı bir övünme gelecekse öyle sevaptan, şeytan gibi kovulmaktan, Allah (celle celâlühü)ʼa sığınmak gereklidir.

Varlık fitnesinden Allah (celle celâlühü)ʼa sığınırız.

“Nefsim elinde bulunan Zat-ı Zülcelâl’e yemin olsun ki, günah işlemediğiniz takdirde ondan daha büyük olan ucb’e (kendini beğenme günahına) düşeceğinizden korkarım.”

(Müslim)

İnsanın kendini aciz bilmesindeki hikmetin kıymeti takdir edilmeyecek kadar değerlidir. Çünkü Allah (celle celâlühü)ʼın sevmediği şeylerden biri fani olanın baki sıfatına bürünüp isyana düşmesidir. Neticede insan atılan bir pislikten yaratılmıştır.

Zayıfların ezikliğini ve garipliğini Allah (celle celâlühü) kendisi ile doldurur.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin imanı tebliğ ettiğinde, ezilmişlerin önce yönelmesi, altı sene gibi bir zamanda kırk kişiye ancak ulaşması bundandır.

Dinin zayıf anında iman eden zayıfların dercesine hiçbir güçlü erişememiştir. Zayıflık kulluk işaretidir.

Senelerce ibadet üzere olan nice insanın bir şaşkınlık içine düşmesinde aranacak şey, kendini beğenmedir.

Normal hayatta bile insanların gururlu olanlara karşı itici olması bundandır.

Fakat Allah (celle celâlühû) kulları hakkında her zaman istiğfar kapısını açık tutmuştur. O kadar geniş kılmıştır ki; zannedilir ki hiç kimse cehenneme girmeyecektir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Nefsim kudret elinde olan Zat’a yemin ederim ki, eğer siz hiç günah işlemesiniz, Allah (celle celâlühû) sizi toptan helak eder; günah işleyen, arkadan da istiğfar eden bir kavim yaratır ve onları mağfiret ederdi.”

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, Tevhidin özünü ihlâs kıldım. Kalbimiz ona bağlansın. Aklımızın kavrayabilmesi için tevhit düşüncesini apaçık et.

Tevhit mertebesinin kemali, kulun Allah (celle celâlühû)‘ın tasarrufu karşısında bütün isteklerden uzak kalmasıdır.

Tevhid-i ef’âl, tevhid-i sıfat ve tevhid-i zât bu yolun mertebelerinden sayılır.

Karşılıkları **“Bilmek, bulmak ve olmak”** tır. Bu mertebeler ise ihlâs ile aşılmıştır.

Allah (celle celâlühû)‘ım, Senden hakkıyla korkmayı ve ancak Müslüman olarak ölmeyi bize nasip kıl. Allah (celle celâlühû)‘ım Senden gerçekten korkmayı başarabilmek için ilmimizi artır.

Duygular göğüste saklanmıştır. İnsan genellikle duyguların hepsini yaşayamaz. Fakat korkma fiilini tam olarak yaşar.

Korku, kalpten ve ciğerden vücuda doğru yayılan en kuvvetli histir. Bu hissi artıran şeyler ise şeytan ve nefstir. Onun için Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in mübarek göğüsleri üç kez yarıldı.

Birinci yarılışı dört yaşında Halime (radiyallahü anha) Validemiz yanında olmuştur. Bu yarılımda şeytan ve nefsin

istekleri çıkarıldı. Bununla şeytana uymak, emirlere itaat etmemek ve yasakları yapmak arzuları alındı.

İkinci yarılışı on yaşında oldu. Bu defa ise kötü düşüncelerin aslı çıkarıldı.

Üçüncü yarılışı İsrâ gecesinden önce oldu. Bu defa ise şaşkınlık ve korku damarları alındı. Çünkü Allah (celle celâlühû) 'ı müşahede makamında meydana gelecek ağırlığın zarar vermemesi içindir. Bu yarılmalar acı duyulmadan kansız ve aletsiz oldu.

Böylece Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ruhen takviye edilmiş şeytan ve nefsten gelecek saptırma ve korkulardan emin kılınmıştır. Çünkü hataların başında korkuların sebebiyeti vardır. Eğer Allah (celle celâlühû) korkusu diğer korkuları yenmezse, insan hemen isyana ve dünyaya yönelir.

Allah (celle celâlühû)'ın istediği korku ise sevgiliden korkmanın hali gibi olmasıdır. Yoksa zalim karşısında duyulan korku da değildir.

İmam Gazali (k.s)'ye korku ile birlikte yapılan ibadet mi, ümitle birlikte yapılan ibadet mi daha faziletlidir? Diye bir soru soruldu.

İmam, buna şöyle cevap vermiştir:

“Ümitle yapılan ibadetler daha faziletlidir, çünkü ümit sevgiyi doğurur. Korku ise ümitsizliğe sebep olur.”

Allah (celle celâlühû) hiçbir zaman bir kulu hakkında haince davranmaz. Onu cehenneme atmak için fırsat aramaz. Kullarına ne gücünden fazla yük yükler ve nede zulmeder. Fakat kulları O'nun bütün sözlerinin doğruluğunu anlamak için ölümü görmeyi beklemektedirler. Ölüm gerçekten bir uyanıştır.

Ölüm önceki hayata göre büyük, sonradan görülecek hayata göre küçücük bir şeydir.

“İnsanların en cahili, bildiği halde yapmayan ve en faziletlisi ise Allah (celle celâlühû)'tan en çok korkandır.”

Buna göre bilmeliyiz ki, **“Allah (celle celâlühû) doğru söyler.”**

Ey yakaranlara cevap veren, ey imdat isteyenlerin imdadına koşan, Ey güven isteyenlere emniyet sağlayan, üstün yardımınla bizi kuvvetlendir.

Kulların inlemesi Allah (celle celâlühû) katında, bülbüllerin seslerinden daha kıymetlidir. Her ne kadar kulların günahları çok olsa da, O'nun rahmeti sınırsızdır.

Aslında insanların ve cinlerin kulluğu, cismanî ve manevî âlemde bulunanların ibadetleri, Allah (celle celâlühû)'ın sonsuz kudreti yanında manasız bir şeydir. Onların günahlarının ateşi her tarafı kaplasa da, O'nun az bir rahmeti o ateşi söndürür. Allah (celle celâlühû) bütün âleme rahmet eder ve zatından bir zerrede eksilme olmaz.

Günah neticesinde affın gelmesi, Allah (celle celâlühû)'ın ve rahmetinin varlığın işaretidir. Acizin kuvvetliye isyanı karşısında kuvvetlinin affı gerçekten büyüklüğün hakiki görüntüsüdür. Acizin affı diye bir şey düşünülmez. Bunu anlamak için Allah (celle celâlühû)'ı denemekte yanlış bir şeydir. Allah (celle celâlühû) gerçek affedicidir.

Allah (celle celâlühû) yaratmada celal ve cemel sıfatlarını çeşitli şekillerde tecelli ettirmiştir. Celal sıfatı hayvanlara, cemel sıfatı meleklerle, celal ve cemel sıfatları insana şamil olmuştur.

Yaratma fani ve baki âlem olmak üzere ikiye taksim edildi. Fani âlem imtihanla, baki âlem ceza ve mükâfatla takdir edildi. Takdir edilen mükâfatlarda yaratılış özelliklerine uygun tecelli ettirildi. Bu tecelliyatta Allah (celle celâlühû)'ın Adil sıfatına uygun düşmüştür.

Mesela; hayvanlar için olan ahiret hayatı gerçekten aşağılanmış bir durumdur. Yani yok olmak. Melekler içinse; muhatap alınmayarak hizmet ehli olmaları olmuştur.

Hizmetçiler asiller yanında hüküm sahibi değildir. **Hükümsüz olmak yok olmakla eş değerdir.** Onun için meleklerin mertebesi kemal bir mertebe değildir.

İnsana verilen kemal mertebesi Hakikat-ı Muhammediye'nin emanet edilmiş olmasıdır. Melekler ise

Hakikat-ı Muhammediye¹ sırrını taşımaya tahammül edememişlerdir.

Hakikat-ı Muhammediye'nin karşılığı ise imtihan olunmak ve ebedi âlemde sonsuzluk ile karşılaşmaktır.

İmtihan (hata işleme ve vazgeçme) sırrına ancak insan tahammül edebilmiştir.² Böylece Allah (celle celâlühû) insanı kendine muhatap kabul etmiş ve bunun karşılığı olarak ceza ve mükâfatı tayin etmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de belirttiğin yardımla bize yardımda bulun. Fazilet ve rahmetinle nimetlere kavuşalım.

İnsanlık, şerefının gereği imtihan fazileti ile taltif edilmektedir. Allah (celle celâlühû) imtihan faziletini, rahmeti ile desteklemiş ve insandan bu vazifenin ağırlığını kaldırmıştır. En büyük rahmeti ise insanlığa Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i bağışlaması olmuştur.

Nimet külfeti ile beraber gelir; fakat iman ehlinin kurtuluşa ermiş olacağı müjdesi haber verilmiştir. Yardımın imtihan sırrı ile beraber olması da Allah (celle celâlühû)'ın bir takdirdir.

“İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece ‘İman ettik’ demeleriyle bırakılacaklarını mı sandılar?”

(Ankebut 2)

“Ey insanlar! Allah (celle celâlühû)'ın verdiği söz şüphesiz gerçektir; dünya hayatı sizi aldatmasın. Allah (celle celâlühû)'ın affına güvendirerek şeytan sizi ayartmasın.”

(Fatır 5)

“Biz, sonra peygamberlerimizi ve aynı şekilde

¹—İlk belirtide var olan ve bütün varlığın esası olan zattır. Buna İsm-i azam'da denir. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'de, yaratıklar yaratılmadan var olan hakikattir.

²—Cemal sıfatında kudret yoktur. Onun için melekler aklı kullanmazlar. Yalnız itaat ederler. İnsanlar ise akılların kudretleri miktarınca kullanırlar. Öyle ki sınırlarını aşar bazen Firavun, Nemrut gibi ilahlık iddiasında bulunur. Celal sıfatında tehlikeler var olsa da, cemal sıfatı bu tehlikelerden korunmuştur.

iman edenleri kurtarırız. İnananları üzerimize bir borç olarak kurtaracağız.”

(Yunus 103)

“Allah (celle celâlühû); elbette ben ve elçilerim galip geleceğiz, diye yazmıştır. Şüphesiz Allah (celle celâlühû) güçlüdür, galiptir.”

(Mücadele 21)

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, nimetlerini artırarak bizleri şükretmeye çağırdın. Nimetlerin sayılmaz, şükürün eda edilmez ve ebedi oluşların idrak olunabilmeleri imkânsızdır.

Şükür, iyiliği, iyilikle karşılamak demektir. Şükür, kulun Allah (celle celâlühû)‘a karşı yapması gereken bir vazifesidir.

Şükür, **lisanî ve kalbi veya bedeni** olur.

Lisan şükürü Allah (celle celâlühû)‘ı Esma-ı Hüsna’sı ile yâd etmek, hamd etmek, tesbih eylemek, kitabını okumak, dua etmektir.

Kalp şükürü gönülden anmaktır.

Beden şükürü, bedenin azasından her biri memur bulundukları vazife ile meşgul olmak ve yasak olundukları şeylerden kaçınmasıdır.

Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem) buyurdu ki,;

“Hamd, şükürün başıdır. Allah (celle celâlühû)‘a hamd etmeyen şükretmemiş olur”

Şükür, nankörlüğü silen büyük bir fazilettir. Daha doğrusu hamd herkesin ermek istediği ve fakat pek az kimselerin erebildiği, kemal mertebelerindendir. Çünkü saadetler bu iki kelimedede (Hamd-Şükür) toplanmıştır.

“Allah (celle celâlühû)‘ın nimetlerini saymaya kalksanız, değil tek, tek saymak, topyekûn bile sayamazsınız.”

(Nahl 18)

Yapmış olduğumuz ibadet ve şükürler, aslında bu dünyada bizlere verilmiş olan nimetlerin tam karşılığı olmaktan çok uzaktır. Hâlbuki Allah (celle celâlühû), iman edip ibadet yaptığımız takdirde, bizler için ayrıca ahirette daha büyük nimetler hazırlamış, cennette ebedi saadetler vaat etmiştir. Allah (celle celâlühû)‘ın ahirette vermeyi vaat ettiği bu

nimetler, tamamen onun hususi lütuf ve ihsanı, fazlı ve ikramı olmaktadır. Yoksa bizim yaptığımız ibadet ve şükürlerin karşılığı, ücreti değildir. **Aslı noksan olanın, halleri de noksandır.** İnsan ne kadar şükretmeye kalksa da eksik bir taraf bırakır.

Nimet şükür ile şükür de nimeti unutmamakla kaim olacağından, şükür artırmak lazımdır.

Allah (celle celâlühû), buyurdu ki;

“Beni zikrediniz; layığıyla anınız ki, Ben’de sizi bana layık bir anıyla anayım.” (Bakara 152)

Bu ayetle Allah (celle celâlühû) **“Bana şükrediniz, nimetlerime karşı, kalben veya lisânen veya bedenlen veya hepsiyle birden bana tazim ve benim emirlerime itaat ve nimetlerimi yerine sarf eyleyiniz. İnkâr ve isyan ile Bana karşı küfranı nimet etmeyiniz, yani unutkan ve nankör olmayınız”** demek istemiştir.

“Her kim şükür ederse ancak kendi nefsi lehine şükür eder. Kim de nimete karşı nankörlükte bulunursa, şüphe yok ki, Rabb’imin hiç bir şeye ihtiyacı yoktur, çok kerem sahibidir.” (Neml 40)

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) gece namazı kıldığında, iki ayağı yahut iki baldırı şişene kadar ayakta dururdu. Kendisine Hazret-i Aişe (radiyallahü anha) tarafından;

—Ya Rasûlallah, Allah (celle celâlühû) senin işlenmiş ve işlenmesi farz edilmiş günahlarını mağfiret etmiştir. İbadet hususunda niçin bu kadar meşakkat gösteriyorsunuz?

Denilirdi de, Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)

—“Ben, Allah (celle celâlühû)’a karşı gece namazı ile şükreden bir kul olmayayım mı?” diye cevap verirdi.

Bu kadar sonsuz nimetler karşısında bizlere düşen vazife; nimet sahibi Allah (celle celâlühû)’ı tanımak ve sevmek, ibadetle tanıyıp sevdiğimizi göstermek, verdiği nimetlerinden dolayı daima şükür ve minnet duyguları içinde bulunmaktır.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, takdir ettiğin şeylerin

her durumundan haberdarsın ve işlerin sonunu ve olayların akışını en güzel bilensin.

Allah (celle celâlühû)'ın varlığı ve birliği apaçıktır. Ama öyle bir ki, birliği kendi ile kaimdir. Bizler bir şeyi zıddı ile bilirken, Allah (celle celâlühû) kendini hadîsten (sonradan yaratılan) önce, zatındaki sıfatlarla bildi. Kendi, kendine yeter idi. Buradan ikilikte anlaşılmadı. Yani bir delile ve düşünmeye gerek duyulmayacak kadar açık oldu.

Akıl ve duygular için yararlı olan Allah (celle celâlühû)'ı sıfatlarla bilmez. Yaratılışı anlamak için sıfatları bilmek lazımdır. Gölgeye bir bak, o ayrı gibi görünse o, zat; zat, odur.

Mesela; Allah (celle celâlühû)'ın keliması basit, bir'dir. Allah (celle celâlühû) bu birle konuşur. Hem de ezelden ebede kadar. Bütün kitaplar bu basit kelimadan bir sayfadır. Hayal bunu idrakten de yoksundur. Onun için sırlarından haberdar etmek için, Allah (celle celâlühû)

“Ben cin ve insanı bana kulluk etmeleri için yarattım” buyurdu.

Biz O'na kullukta yarışmalıyız. Çünkü O, kendine yeter. Öyleki; **Allah (celle celâlühû) kendi varlığını yarattığın mahlûktan öğrenmiş olsaydı, görececek gözler vermezdi.**

O'nu idrak edemeyeceğimizi de, bilmenin idrakine erdirdiği için Allah (celle celâlühû)'a şükürümüzü ziyadeleştirmeliyiz. O'nu bulmak içinde nefsimizden vazgeçmeliyiz. Fakat bize, nefisle öyle bir bağ koydu ki, bunu başarmak her kuluna nasip olmadı.

Sonuçta bizler yok olacağız. Yine O, zatiyla kalacak. Biz O'nu ancak kendisiyle görebilir ve bildirdiği kadarla bilebiliriz.

Allah (celle celâlühû)'ım emrini tamamlamak ve kendi hükmünü geçerli ve kesin kılmak için Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi peygamber olarak gönderdin.

İnsan sahip olduğu duyularla her ne kadar görünen âlemi algılasa, aklıyla da vacip, caiz, mümkün gibi bir takım bilgileri kavrasa da bunların ötesine geçmesi özellikle gaybî bilgileri edinmesi imkân dâhilinde değildir. İnsanların ilmî ve amelî olarak olgunlaşması, gerçek inancı bulması, sahih amele yönelmesi, kalbî hastalıklardan kurtulup güzel ahlaka ermesi yani Allah (celle celâlühû) ve kul katında iyi bir insan olabilmesi için peygamberliğe ihtiyaç vardır. Peygamberlerin görevleri de bu durumun kolayca aşılıp kulların gerçeğe ulaşmasını sağlamaktır.

-Diğer bölgelerle irtibatı bulunmayan ve yüksek dağ başlarında yaşayan insanların iman bakımından durumları nasıldır?

Bu kimselerin peygamberlerin nübüvvetini tasdik gibi bir zorunlulukları bulunmaz. Çünkü onlar mazurdur.

“Biz bir peygamber göndermedikçe bir kimseye azap etmeyiz” (İsra 15) Bunun açık delilidir.

Peygamberlikte asıl olanın sadece geçici dünya mutluluğu değil ebedî saadet olan ahiret mutluluğunu elde etmektir.

Buna göre bütün peygamberler Allah (celle celâlühû) ’ın katında geçerli hükmü icra için gelmişlerdir. Hiçbir Peygamber kendi aklından bir şey söylememiş, hepsi, Allah (celle celâlühû) ’ın bildirdiği şeyleri söylemişlerdir.

Sonuçta bu kutsal vazife Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’de son buldu. Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) Efendimiz **“Biz sonradan gelmiş, geçmişleriz”** buyurması ile geçmişî sonda bağladı ve bitirdi.

Şahadet ederiz ki, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, Sen’in kulun ve resulündür.

Şahadet; gördüğünü ve bildiğini kabullenmek ve ikrar etmektir.

Allah (celle celâlühû) ’ın sevgilisinin şahadetini yapmak bizler için bir üstünlüktür. Çünkü O’nun şahidi Allah (celle

celâlühû)´tır.

“Fakat Allah (celle celâlühû) sana indirdiğine şahitlik eder, onu bilerek indirmiştir, melekler de şahitlik ederler. Şahit olarak Allah (celle celâlühû) yeter.” (Nisa 166)

“Rabbimiz! İndirdiğine inandık, Peygambere uyduk; bizi şahit olanlarla beraber yaz”. (Al-i İmran 53)

O kendisini tanıtanlara **“Allah (celle celâlühû)´ın kulu ve resulü”** olarak tanıtılmayı tavsiye etmiştir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in yaşantısı incelenince kulluk sıfatı açıkça görünür.

O´nun yaşadığı hayatı bugün çok kişinin tahammül etmesi imkânsız sınıfından olduğunu görürüz.

Hayatı boyunca elenmiş buğday unu ekmeğini hiç yemedi.

Hep elenmemiş arpa unu ekmeğini yedi.

Doyuncaya kadar yediği görülmedi.

Ekmeği katıksız olarak veya hurma, sirke, meyve, çorba veya zeytinyağına batırıp yedi.

Tavuk, tavşan, deve, ceylan, balık ve pastırma etleri ve peynir de yedi.

Etin kol tarafını severdi.

Elleri ile tutup ısırarak yedi.

Ekseriya süt veya hurma yedi.

Evde iki üç ay yemek pişmeyip, ekmek yapılmayıp, yalnız hurma yediği aylar da olmuştur.

İki üç gün bir şey yemediği de olurdu.

Vefat ettiği zaman, bir demir zırh ceketi, otuz kilo arpa için, bir Yahudi de rehin bırakılmış bulundu.

İnsanlar ve cinler Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize iman ettiği gibi canlı ve cansız bütün eşyada iman etti.

Peygamberimiz âlemlere rahmet olarak gelmiştir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´den önce gelen peygamberlerde bir hususiyet varken, O, bir umumiyet ile geldi.

Bu sebeple Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) canlı ve

cansız bütün mahlûkata hükmetti. Birçok mucizelerde buna şahit oldu.¹

Mesela; Yemen’de bir su vardı. O sudan kim içse ölüyordu. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) o suya haber gönderdi ve buyurdu ki:

“Herkes müslüman oldu, sen de müslüman ol.”

Ondan sonra o sudan içen hiçbir kimse ölmedi. Ancak humma hastalığına tutulurdu.

Çünkü hummadan ölene şehit sevabı verilir.

Kıyamette diğer ümmetlere karşı Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi ihsan ederek kulluğumuzu artırdın. Nimetini bollaştırarak da bizden şükür etmeyi istedin.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in varlığı insanlık için bir ayrıcalıktır. Onun için bu ümmet bu faziletle rüçhan bulmuş ve şeriati ile kıyamete kadar beka bulacaktır.

“O’nun koruyucusu elbette biziz” (Hicr, 9) diyerek, Allah (celle celâlühû) ümmetini ve şeriati korudu. Diğer ümmetlerin dininin tahrif olması onların dininin teminat altına alınmadığındandır. **Zira bu ümmet Allah (celle celâlühû)’ta fâni ve O’nunla bakidir.**

Bu üstünlük ise Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile zuhur etmiştir. O’nun yaratılışı o kadar mükemmeldi ki, güzel şeye sahip olanın korumayı üzerine alması gibi, Allah (celle celâlühû) korumasını üzerine almak istedi ve aldı. Bu kıymet ve takdirin yüceliğini gösterir. Ümmette bu takdirden nasiplenmiştir. Bu nimete

---

¹—Mesela; koyunu konuşturmak; taşa selam verdirmek; hurma kütüğünü inletmek; kurdun havlamasını anlamak; devenin homurdanması; ceylanın gözyaşı dökmesini bilmek; Beyt-i Makdis’in temsili resmini görmek; cinlerle görüşmesi; miraç mucizesi; buluttan yağmur yağdırmak; hendek kazarken meydana gelen mucize; ağacın kökleriyle birlikte yürümesi; ağacın başka yere intikal etmesi; ayın yarılması; Kur’an-ı Kerim ile zamanlara hükmünü icra etmesi gibi mucizeler.

elbet şükür etmek gereklidir. Elhamdülillah.

Yaratmadan önce O’nu seçtin. Beşer olarak göndermeden beğenmiştin.

Allah (celle celâlühû) Hadîs-i kutside buyurdu ki;

“Sen olmasaydın mahlûkatı yaratmazdım”

Efendimiz (sallallâhû aleyhi ve sellem)’in yaratılışındaki yüceliği Allah (celle celâlühû)’tan başkası da bilmedi.

Musa (aleyhisselâm)’ın **“Allah (celle celâlühû)‘ım beni O’nun ümmetinden kıl”** buyurması bu hakikatin nişanesidir.

İsa (aleyhisselâm) şöyle müjde vermiştir:

“Ey İsrailoğulları! Ben size Allah’ın peygamberiyim. Tevrat’ın tasdikçisi ve benden sonra gelecek bir peygamberin müjdecisi olarak geldim ki, o peygamberin ismi Ahmet’dir.”

(Saf 6)

Âlemleri yaratmadan önce yani mahlûklar gayb âleminde korkunç perdeler altında saklıyken ve yokluk sınırının eşiğinde bulunurken O’nu Ahmet (beğenilmiş) olarak isimlendirdin.

Varlığın evvelindeki sırların içinde Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhû aleyhi ve sellem ve ala âlihi) yaratılmıştır. Yaratan tarafından beğenildiği gibi diğer mahlukat arasında da aynı iltifatı bulmuştur.

“Efendimiz (sallallâhû aleyhi ve sellem)’e, **‘mahlûkatını yaratmazdan önce Rabbimiz nerede idi?’** soruldu. Şu cevabı verdi:

“Amâ’da¹ idi. Ne altında hava, ne de üstünde hava

---

¹—el-Amâ; lügat olarak ince bulut mânasına gelir. Allah (celle celâlühû)’a nisbet edilince insan idrakinde tecelli etmesi gereken mana meçhul kalmaktadır. Yalnızlığın psikolojik etkilerinin nasıl olduğu bilinmektedir. Bu etkiler Allah (celle celâlühû) için düşünülmese de, korkunç bir hal olduğu muhakkaktır. Bu ağır hale katlanmak Allah (celle celâlühû) için bir mana ifade etmez. Lakin Allah

vardı. Arşını su üzerinde yarattı.”

(Tirmizî)

Bizlere Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi göndermeden önce ateş dolu bir uçurumun kenarında, taşın dibinde kalmış, hemen içilip tüketilecek olan bir yudum su; aç kişinin fırsat gözetmeden kapıp yiyeceği bir lokma; düşmanların ayakları altına düşmüş bir toplumduk. Güçlülerin belasına uğramış, azgınlarmın elinde tutsak ve aşağılık bir hale düşmüş; insanların saldırıp yok etmesinden korkar olmuştuk.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) için ne kadar iltifatlar yazılsa ve söylense az kalır. O’nun için Kur’an-ı Kerim’de özlüce şöyle buyruldu.

“Yanlarındaki Tevrat ve İncil’de yazılı buldukları O Resule, Ümmî Nebî’ye tâbi olanlar var ya.

İşte O peygamber onlara iyilik ile emreder ve onlara kötülüğü yasaklar.

Onlara temiz olan şeyleri helâl, pis şeyleri de haram kılar.

Onlardan ağır yüklerini ve üzerlerinde bulunan zincirleri kaldırır.

O peygambere inanıp O’na saygı gösteren, yardım eden ve O’nunla birlikte gönderilen nura uyanlar var ya,

İşte kurtuluşa erenler onlardır.”

(Araf,157)

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’de şöyle buyurdu;

“Dalalette değil miydiniz ki, Allah (celle celâlühû) sizi benimle hidayete ulaştırdı. Bir ateş çukuru kenarında değil miydiniz ki, Allah (celle celâlühû) sizi Benimle

---

(celle celâlühû)’ın dahi yarattıkları ile meşgul olması zat-ı için bir zevk hâsıl ettiği muhakkaktır. Halk arasında “yalnızlık Allah (celle celâlühû)’a mahsustur” çok güzel bir ifade tarzıdır. “Mülk Allah (celle celâlühû)’ındır.”(Mümin 16)

kurtardı.”

Bu ayet ve hadisle insanın kendi başına doğru yolu bulamayacağı açıkça görülmektedir. Çünkü peygamberler ümmetleri için hidayet vesilesidir.

Peygamberlerini basit gören ümmetler helak olmaktan kendilerini kurtaramamışlardır. Çünkü hidayet nurunu kullar, Allah (celle celâlühû)´tan direkt olarak alamazlar. Almaya kalkanlarda helak olmuşlardır. Zamanımızda dahi böyle yalnızca Kur´an-ı Kerim’i, sünnet-i seniyyesiz kendilerine ölçü alanlar imanlarını tehlikeye atarak uçurum kenarındaki koyunlar olmuşlardır.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) peygamber gönderdiğinde, insanlar O’nu tanımlarına rağmen bilerek inkâr ettiler.

“Onlara bir ayet geldiği zaman derler ki, ‘Allah’ın peygamberlerine verilmiş olanın benzeri bizlere verilinceye kadar biz iman etmeyiz.’ Allah (celle celâlühû) peygamberliği kime vereceğini ziyadesiyle bilendir. Elbette günahkâr olanlara yapar oldukları tuzak ve hileden dolayı Allah (celle celâlühû) katında bir alçaklık ve şiddetli bir azap isabet edecektir.” (Enam,124)

O’nun zatında o kadar güzellikler vardı ki, inkâr edenler bile zorlandılar. Peygamberlik gelmeden önce Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e yapılan taltifler, peygamberlikten sonra aynı miktarda ezaya dönüştü.

Temiz yaratılışlı insanların toplumlarda kıskanılması geri planda kalması ve değerleri ancak dünyadan göçtükten sonra anlaşılması bunu göstermektedir. Çünkü insanların iyilik üzerinde sabırları azdır.

Benlik günahı şeytanın özelliklerinden olması, saflığın üzerinde etkin gibi görünmesine rağmen zaman içerisinde çabuk kaybolurlar. İyiliği kazanmak zor olduğu gibi devamını sağlamak daha zordur. Kötü ahlak kazanılması kolay ve taşıyıcısı da çoktur.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım Peygamber (sallallâhü aleyhi ve

sellem) Efendimizin nuruyla üzerimize çökmüş karanlıkları aydınlığa çevirdin.

İnsanlar kendi yaradılışlarına, güçlerine göre, makamlara kavuşmakta birbirlerinden çok ayırdılar. Onlar arasında, Allah (celle celâlühü)'in sırrına ulaşmaya çalışanlar pek azdır. Çoğu da bu sırların alt makamlarına ve görüntülerine kavuşmuşlardır. Bunun sebebi asalettir. Nurdan nurlu olan şeyden karanlığın çıkması düşünülmaz.

Asalet hiçbir şekilde değişme göstermez. Aşağılık sıfatı, tarifi itibarı ile bulunduğu yerde de aşağılık gösterir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ve O'nun takipçileri asılları itibarıyla değişme göstermemişlerdir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Allah (celle celâlühü)'in, meleklerin, peygamberlerin ve insanların hayran olduğu bir insandı. Kıymeti ancak Allah (celle celâlühü) tarafından bilinendi.

İnsanlık, insan sıfatından hayvaniyete intikal ettiği bir dönemde Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) uzun süren (beş yüz yıl) fetret döneminden sonra sıkıntılı zamanda âlemlere iyiliklerle gelmiştir.

“Her ilim sahibinden daha büyük âlim vardır” sırrınca yaratılmışlar içinde en büyük insan olduğu tasdik edilmişti. O'nun varlığı geldiği ve geçtiği bütün âlemleri karanlıktan kurtardı.

Binaenaleyh, peygamberler kandilse, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) nurlu kandildir. Yani nuru güneş gibi kendindendir. Diğer peygamberler ise ay gibidir. Ay ise ışığı güneşten alır.

Karanlık ögesinde derece ışığa nisbetle takdir edilir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in varlığı nurâniyetin derecelerini açığa çıkardı.

Diğer peygamberler O'nun varlığını müşahade edince utançlarından kendilerine pay vermekten hayâ ettiler. Şefaât konusunda bu durum açıkça anlatılacaktır.

Mesela; **Musa** (aleyhisselâm), **Efendimiz** (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in durumunu fark edince kıskançlıktan ağıladı, buyruldu.

Tuva Dağında Musa (aleyhisselâm) ayakkabılarını çıkarması emredilirken¹, miraçta O'nun ayakkabıları şeref vesilesi sayıldı.²

---

¹—Haberin olsun, Benim Ben, Rabbin, hemen pabuçlarını çıkar; çünkü sen mukaddes vadide, Tuva'dasın (Taha 12)

² — CANIMIZ AYAĞININ TOZUNA FEDA OLSUN

Âlemlerin başı üzerinde O'nun na'linleri vardır.
Yaratılış O'nun gölgesinde meydana gelmiştir,

Tur Dağında Musa (aleyhisselâm) 'ya, na'linlerini çıkartan
Ahmet (aleyhisselâm)'in ayaklarıyla arşını şereflendirdi

Kutlu peygamberin na'linlerinin şerefli izine
Yıldızlar basılan toprak olmak istedi

Yedi kat göğün hepsinin muradı
Sultanların taçları ona gıpta etti.

Seçilmişin na'linlerinin benzeri olmayacaktır
Gözlerin nuru, kalplerin sevinci ancak O'nunlaydı.

Onun na'linlerinin suretine dahi saygı göster
Çünkü bütün başlar O'na ayak olmak istedi

Ne zaman ki etrafı belalar kaplarsa
O'nun na'linleri sığınılacak kalemizdi.

O'nun na'linlerinin suretine dahi sığınanlar
Yüce kalesine emniyetle girdi,

Benim için en mesut hayat arzusu
İki cihanda O'nun na'linin gölgesine sığınmaktı

İbn-i Mesut (radiyallahü anh) hizmetle mesut, na'linlerine
Saadetimdir, misaline dahi olurum bende.

HazretiYusuf Nebhâni (k.s) aşk-ı ile

(na'lin : ayakkabı)

Ey Allah (celle celâlühû)'ım kıyamet günü Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in ayaklarının bastığı topraklara sürülen yüzler hürmetine Sen'den affımızı talep ederiz.

Kalplerimizdeki küfrün düğümlerini çözdün¹; gözlerimizden şaşkınlık perdelerini giderdin. Böylece Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bizi sapıklıklardan kurtardı ve kör olan gözlerimizi açtı. Bizi sağlam dine davet etti ve hidayet eyledi.

Kur'an-ı Kerim'de buyruldu ki;

“Ey müminler! Sizi kendinize hayat verecek şeylere çağırdığı vakit Allah (celle celâlühû)’a ve Peygamber uyun. Ve biliniz ki, muhakkak Allah (celle celâlühû) kişi ile kalbi arasına engel olur ve şüphe yok ki, O’nun huzurunda toplanacaksınız.” (Enfal 24)

Düğüm; başkası tarafından çözülmesi gereken engeldir. Bu mânianın kalkması için başkası gerekecek demektir. Kalpteki düğümlerin çözülmesi de Allah (celle celâlühû) ve Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ilemdir. Çözülen çözgüyü faydalı kılmak ise, çözenin maharetine bağlıdır. Eğer ki bir şey çözülmeye karar verilirse, çözmekten çok zarar vermemek düşünülmelidir. Fakat mahir olmayan bir ustanın çözmesi ancak eşyaya zarar verir. Bir kumaşın ipi çözüldüğünde parçalanma tehdidi ile karşı karşıyadır. İllaki bir kopma olur. Bu da ipin kalitesini düşürür, ikinci bir örgüde yamalık yapar. Bu istenilen bir şeyde değildir. İşte Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bu işin gerçek ustasıdır. Çünkü hocası âlemlerin Rabbi olan Allah (celle celâlühû)’tır.

Duyular içerisinde insanı en çok sıkıntıya sokan gözlerin kör olmasıdır. Kör gözün tedavi edilmesi insana bahşedilen en büyük nimetlerdendir. Zahiri gözler için bu düşünülünce kalp gözündeki körlüğün giderilmesiye kıymeti ölçülmeyecek durumdur.

Ne zaman ki, Allah (celle celâlühû)’ım Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi aramızdan

---

¹—“Düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden” (Felak 4) İnsanları etki altına alıp, onları doğru yola götürüyor görünenlerin şerrinden demektir. Onlar nasihatleri ile dinleyeni düğümlerler. Aklını başından alırlar.

ahınca bizdeki nifak düğümlerimiz açığa çıktı;

İnanç işinin temelinde Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) vardır. O, bir sohbetinde insanları ulaşacağı en yüksek makamına kavuştururdu.

O’nun zamanında Ashab-ı Kiram, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin sohbeti bereketi ile derin bir vecd ve cezbe içinde bulunuyordu. Sonradan o hal dağıldı. Bu yolun manevî varislerine intikal etti. Bu da birçok kollara bölündü. O kadar bölündü ki, zayıfladı ve dağıldı. Birçoğu suret halinde kaldı. Manası olmayan bir inançlar yumağı halini aldı. Bunlar da birçok şubelere ayrıldı; o kadar ayrıldı ki, başı belli olmaz bir hal oldu.

Öyle ki, ancak sıkıntı zamanlarda Hakkı hatırlamak şekline dönüştü. Bu ise faydası vermeyen bir şey oldu. Bu halde devamlı surette arttı.

Peygamberlerin bu âleme gelmesinden gaye eksik tamamlamak içindir. Nifakın Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’den sonra bile olması dikkate şayan işlerdendir. Çünkü çok kişinin iman sahasındaki bağlantısı, bir sebebe bağlı kalmıştır. Sebepler gidince imanda öylece ortadan kalkmıştır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in **“benim bildiklerimi bilse idiniz, çok ağlar az gülerdiniz”** demesindeki hakikat budur. Yani ümmet üzerinde çok çeşitli hallerin zuhur edeceğidir.

Şu hakikatte unutulmamalıdır ki; O büyük olduğu gibi Ümmeti de büyük ümmet oldu.¹

Bu büyüklük imânî sahada olduğu gibi, inançsızlıkta da kendini göstermiştir.

Geçmiş ümmetlere kıyasla her açıdan bir üstünlüğün varlığı aşikârdır. Fakat Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in ümmetinde yenilenme hareketi devamlıdır. Her bozulmanın arkasından muhakkak bir düzelmeye olur ki, O’nun dininin kıyamete kadar baki olmasındandır.

---

¹—Beyazıt Bestâmi (ks) “Allah (celle celâlihü) Âdem (aleyhisselâm)’ın çamurunu ezelde yoğurduğu zaman, çamuruna suyu ben kattım” buyurdu.

Din gömleğimiz yıprandı. Hâlbuki hakikatler açık, hükümlerin nurlu ve belirgindir; sakındırdığın şeyler ortada ve emirlerin açıktır. Ama bizler onları düşünmeden arkamıza atık. Fakat bizler sırt çevirmeyi hiçbir zaman istememiştik.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) kendi üzerine düşen vazifeyi en güzel şekilde yaptı. Kur'an-ı Kerim buna şahittir.

“Her kim Peygambere itaat ederse muhakkak Allah (celle celâlühû)‘a itaat etmiş olur. Her kim yüz çevirirse, seni onların üzerine muhafız göndermedik.”

(Nisa,80)

“Allah (celle celâlühû)‘a itaat edin. Peygambere itaat edin ve kötülüklerden sakının. Şayet yüz çevirerseniz artık biliniz ki, bizim peygamberimizin üzerine ait olan, apaçık bir tebliğden ibarettir.”

(Mâide 92)

Fakat Allah (celle celâlühû) buyurdu ki;

“Eğer onların istiğfarları hoşuma gitmeseydi, günah işleyip sonra tövbe edenleri getirirdim” Kıyamete kadar Allah (celle celâlühû) kullarına kendini unutturmamak için yaşamda hareketlilik yaratmıştır. Bu hareket ise iman ve küfür arasında devam eder durur.

İlk dönemlerde insanlar ibadetini gizli yaparken, şimdi ise açıktan yapan azalmıştır. Yine küfrünü ilk dönemlerde saklayanlar, şimdi açıktan yapar olmuşlardır. Durum o kadar bir hal almıştır ki, din adına kötülük işlenilmiş; bu da dine mal edilir olmuştur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki;

“Kıyametten hemen önce karanlık gecenin parçaları gibi fitneler var.

Kişi o fitnelerde mümin olarak sabaha erer, akşama kâfir olur; mümin olarak akşama erer, sabaha kâfir çıkar.

O fitnede oturan, ayakta durandan hayırlıdır.

Yürüyen koşandan hayırlıdır.

Öyleyse yaylarınızı kırın, kışkırlarınızı parçalayın, kılıçlarınızı da taşla vurun.

Sizden birinin evine girerlerse Hz. Âdem'in iki oğlundan hayırlısı olsun (ölen olsun, öldüren değil)" (Ebu Davut)

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) 'den önceki peygamberler (aleyhimüsselâm) dönemlerinde ahkâmın bir kısmı terk edilince kavimler helak edilirdi. Şimdi ise bir kısmını yaşayanların bile helak olmaya mani olunması bu ümmete mahsus bir durumdur. Eğer ki Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in ümmete Allah (celle celâlühû) tarafından aldığı imtiyazlar olmasa idi, umumî afetlerle muhakkak karşılaşılırdı.

"Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) Benî Muâviye Mescidine girdi. Orada iki rekât namaz kıldı, biz de onunla beraber kıldık. Sonra Rabbine uzun uzun dua etti. Sonra yanımıza döndü. Dedi ki:

"Rabbimden üç şey talep ettim. İkisini verdi, birini geri çevirdi:

Rabbimden ümmetimi umumi bir kıtlıkla helâk etmemesini talep ettim, bunu bana verdi.

Ümmetimi suda boğulma suretiyle helâk etmemesini diledim, bana bunu da verdi.

Ümmetimin kendi aralarında savaşmamalarını da talep etmiştim, bu geri çevrildi."

Yine "Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

"Allah (celle celâlühû) ümmetimi için bana iki emniyet indirdi:

1. Sen aralarında olduğun müddetçe Allah (celle celâlühû) onlara umumi bir azap vermeyecektir.

2. Onlar istiğfarda bulundukları müddetçe, Allah onlara azap vermeyecektir" (Enfal 33)

Ben aralarından ayrıldım mı, Allah (celle celâlühû) 'in azabını önleyecek ikinci emniyet olan istiğfarı Kıyamete kadar aralarında bırakıyorum."

Hadislerden Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in yaşamda ümmete pasif bir etki içinde olmasını mı emretti; sorusu akla gelebilir. Buradan şu sonucu çıkarmalıyız.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), tebliğin cemiyetten ferde olmayıp, fertten cemiyete olma metodunu uygulamayı tavsiye buyurmuştur. Çünkü fitne zamanı olgunlaşmadan

olan irşat ve tebliğin zarar vereceğini göstermiştir. Zaman içinde yakından uzağa olacak uygulama daha başarılı olacaktır. Çünkü riya o kadar artmıştır ki, samimi insanı bulmak ender hadiselerden olmuştur.

Bu halimizi fırsat bilen şeytan başını kendi yuvasından çıkarıp, bizleri kendisine doğru çağırdı. Bizlerin de onun davetini kabullenmeye ve meyilli olduğumuzu gördüğünde; bizi tahrik edip; kışkırttı, yoldan çıkartmaya çalıştı.

Şaşılabilecek şeylerden biri mükemmel yaratılan insanın şeytana tabi olmasıdır. Şeytanın bunu kolayca yapması insandaki ilahlık duygularını harekete geçirerek başarmasındandır. İnsandaki günahların temelinde ilah olma duygusu vardır. Eğer insan peygamberî terbiyeden geçmezse, isyan konusunda çok çabuk ilerler. Allah (celle celâlühû)‘a isyan eder ve bundan da anlaşılmasa bir zevk alır.

Eğer ki, Allah (celle celâlühû) cezayı tecelli ettirmede zamanı geniş ve kendi zatını perdeler arkasında saklı tutması olmasaydı, belkide yaşayan hiçbir canlı kalmazdı.

“İş hükme yaklaşınca şeytan der ki:

“Şüphesiz Allah (celle celâlühû) size hak bir vaat ile vaat etmişti.

Ben de size vaat etmiştim, sonra size vaadimden caydım.

Benim için sizin üzerinize bir gücüm yoktur.

Ben sizi ancak davet ettim, siz de bana hemen icabet ettiniz.

Artık beni kınamayınız, kendi nefislerinizi kınayınız.

Ben sizi kurtarıcı değilim, siz de beni kurtarıcı değilsiniz.

Şüphe yok ki beni evvelce şerik koşmanızı ben inkâr etmiş oldum.

Muhakkaktır ki, zalimler için pek acı bir azap vardır.”

(İbrahim 22)

“Şeytan onlara vaat eder ve onları kuruntuya

düşürür. Hâlbuki şeytan onlara bir aldatmadan başka bir şey vaat etmez.” (Nisa 120)

Binaenaleyh, cennet kazanılması kolay bir yer olmasına rağmen insana çok pahalıya mal olması da Allah (celle celâlühû)‘ın bir hikmetidir.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bizim sığınak yerimizdir. O’nun vasıtasıyla bizi kurtar.

Sığınmaktaki hikmet, korkunun giderilmesidir. İtibarsız kişiye itibar kazandıran tek şey, sığınmaktır. Sığınmış kişiye zülüm etmek büyüklüğe uygun olmadığı gibi, bir acziyet içinde olana sığınak olmakta ancak şeref sahiplerine layık olan şeydir.

Dünya emniyeti olmayan bir yerdir. Bizler Allah (celle celâlühû)‘a varacak kuvvetimiz ve yüzümüz olmadığından O’nun sevgilisi Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin arkasına sığınmışızdır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in büyük bir emniyet sahibi olduğunda şüphemiz yoktur. Çünkü Allah (celle celâlühû)‘ın **“Sen olmasaydın, Sen olmasaydın; âlemleri yaratmazdım”** hitabına muhatap olmuş, Yüce sevgilidir.

Hadîs-i şerifte buyuruldu ki;

“Âdem (aleyhisselâm) yanıldığı zaman,

“Ya Rabb’î! Muhammed aleyhisselam hakkı için beni affet dedi. Allah (celle celâlühû)‘ta,

—Muhammed’i daha yaratmadım. Onu nasıl tanıdın? Dedi.

—Ya Rabbi! Beni yaratıp ruhundan bana ihsan edince, başımı kaldırdım.

Arşın eteklerinde, La ilahe illallah Muhammed-ür Resûlüllâh yazılmış olduğunu gördüm.

Sen isminin yanına, en çok sevdiğinin ismini yazarsın. Bunu düşünerek O’nu çok sevdiğini anladım” dedi.

Allah (celle celâlühû)‘ta buna karşılık,

“Ey Âdem, doğru söyledin. Yarattıklarımın içinde,

en çok sevdiğim O'dur.

O'nun için, seni affettim.

Muhammed olmasaydı, seni yaratmazdım, dedi"

Ey Allah (celle celâlühû)ım, ilk yaratılışta O'nu yarattın.

Allah (celle celâlühû)'ın yaratmayı murat ettiği vakit ilk yarattığı Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Bu yaratma üzerine çok şeyler söylenmiştir.

O'nun sırrı hakkında bizlerin bilgisi O'nun bize anlattığından öteyi geçmez. Yer yer bu konudaki hadisleri kitapta zikredeceğiz. Fakat bu bilgiler dahi O'nu anlatmaya kâfi gelmediği açıktır.

Âdem (aleyhisselâm) insanların ilkidir. Diğer insanlar onun evlâdıdır. O'nun sulbünde zerreler olarak toplu hâlde bulunuyorlardı. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) cismanî bedeninin maddesi olan zerre de onun sulbünde idi. Bu sebeple Âdem (aleyhisselâm)'ın mübarek yüzünde devamlı bir nur parlardı.

Bu nur daha sonra Hazreti Havva'ya, O'ndan da Hazreti Şît (aleyhisselâm)'a geçti. Böylece temiz babalardan temiz analara geçerek, Abdullah bin Abdulmuttalib bin Hâşime kadar ulaştı.¹ Bu zerre onun sulbüne ulaşınca da alnında bir nur parladı. Onda öyle bir güzellik hâsıl oldu ki, bütün Kureyş kızları onunla evlenmek istedi. Fakat saâdet Hazreti Âmine (radiyallahü anha)'ya nasip oldu.

Âdem (aleyhisselâm) cennette, **"Ebû Muhammed"** (Hz. Muhammed Mustafa (aleyhissalâtü vesselâm)'ın Babası) künyesi, yeryüzünde ise **"Ebulbeşer"** (Beşerin Babası) ile anılmıştır.

Gördüğümüz ve görmediğimiz nurun şah

---

¹—Allah (celle celâlühû) mahlûkatı yarattı, beni en üstünlerinden, en iyi neslinden kıldı. Sonra kabileler arasında bir seçme yaptı, Beni en iyi kabilelerden kıldı. Sonra batınlar arasında seçme yaptı, Beni en iyi batından kıldı. Şu halde Ben zat ve şahıs bakımından da, soy bakımından da en iyilerdenim."(Tirmizî)

damarı Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi yaratılış hakikatinin mayası kıldın.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ulaşılmaz manaların yüksek nurudur.

Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) Efendimiz en önce yaratılan nur olduğundan Allah (celle celâlühû) kendine **“Nur”** ismini verdiği gibi (Nur 35), O’nuda **“Nur”** ismine layık gördü.

Nur ve zulmet, makamlarda terakki perdeleri, mahlûkatta yaratılış özellikleridir. Bu iki unsur yaratılıştaki etken olduğundan etkilerinden kurtulmak mümkün değildir.

Bu perdelerin aslî veya geçici olma özelliklerinden dolayı varlıklarda çeşitliliklerde gösterir. Onun için manevi terakkilerde hicapların kalkması düşünülmez. Birinden diğerine geçilme gibi olacak bir seyir vardır.

Yaratılıştaki ise Allah (celle celâlühû)’ın sunduğu ihsandır. Mesela; Musa (aleyhisselâm) Tur Dağında nur yüzüne vurunca yüzüne nikap tutardı. O’nun yüzü ancak nura layıktı. Onu da perde ile tutardı.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ise ayn-ıyla bütün nur idi. Miraç gecesinin O’na layık olması, zat-ı itibarıyla nur olmasındandır. Gölgesi yere düşmez ve perdeye de ihtiyaç duymazdı.

Kur’an-ı Kerim’de, Kur’ân-ı Kerim’de **“Şüphe yok ki, size Allah (celle celâlühû) tarafından bir nur gelmiştir.”**

(Mâide 15)

“Mübarek bir zeytin ağacının yağından tutuşturulur.

Bu öyle saf bir yağdır ki, nerede ise, ateş dokunmasa da aydınlık verecek.

Bu aydınlık nur üstüne nurdur. (Allah (celle celâlühû)’ın müminleri hidayeti iman nuru üstüne bir nurdur).

Allah (celle celâlühû) dilediği kimseyi nuruna kavuşturur.

Allah (celle celâlühû) insanlara böyle misaller verir ki, ibret alıp, iman etsinler. Allah (celle celâlühû) her şeyi bilir.”

(Nur sûresi 35)

Ayette bahsedilen nur,¹ Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir. O'nun nisbeti doğu ve batıya olmayıp bütün kâinatadır. İlâhî âleme olan nisbeti bütün mahlûkattan çok fazladır. Yaratılıştan kıyamete kadar olacak hidayetin sebebi olan bu nurdur.

“Allah (celle celâlühû)ʼin nurdan ve zulmetten yetmiş bin hicabı (perde) vardır. Şayet nurları açılmış olsa idi, yüzünün nurları gözünün alabildiği yere kadar mahlûkatından ne varsa yakardı.”

Varlığından dolayı insanlık şeref buldu. Maddî ve manevî âlemler O'nunla var oldu.

Âleme değer veren insanını varlığıdır. Her insan eşi olmayan biricik mucizedir, fakat Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) yaratılışı bu mucizenin tamamlandığı cevherdir. Yoksa kâinatın varlığı Allah (celle celâlühû) katında yok sayılacak kadar küçük bir şeydir.

Fütihat-ı Mekkiye'de **“Allah (celle celâlühû) yüz bin Âdem yaratmıştır”** sözü gelmiştir. Bu yaratılışın hikmeti ise âlemlerin sayısal ifadesindeki göreceliği anlatır ki, birbiri içinde olan sırlardır. Allah (celle celâlühû) Yüz bin Âdem'in sırrını bir Âdem'de toplamıştır. Bu yaratılışların hepside Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den sonra ve O'nun sırrı içinde olmuştur.

Fazilet hazinesini O'na teslim ettin.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in sıfatı sınırlı zekâlar için anlaşılabilir içerikte değildir. Eğer anlaşılacak bir şekilde olsa idi, Miraç gecesinin olması mümkün olmazdı.

Musa (aleyhisselâm) dedi ki:

—Ya Rabb'i Bana zatını göster, Sana bakayım.

---

¹—Ayetteki ikinci nurdan murat, Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in nurudur. “O'nun nurunun sıfatı” demek, “Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in nurunun sıfatı” demektir.

Allah (celle celâlühû) buyurdu ki:

“—Sen Beni katiyen göremezsın. Fakat dağa bir nazar et, eğer yerinde durabilirse sen de Beni görebilirsin.”

Rabb’i dağa tecelli edince onu parça parça etti. Musa (aleyhisselâm) da baygın bir halde düşüp kaldı. Ayıldı, dedi ki:

“Seni tenzih ederim, Sana tövbe ettim ve ben iman edenlerin ilkiyim.” (Araf,143)

Fazilet Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’in özünde olan bir şeydir. Diğer peygamberlere bu özdeki fazilet verilmedi. Ancak onlardaki fazilet nisbetle oldu.

O da hazineyi yaratılmışlara kabiliyetleri miktarınca dağıttı.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bütün insanlara ve cinlere Peygamber olarak gönderilmiştir. Onun dinînin gönderilmesi ile bütün dinler ve kitaplar kaldırılmış ve Peygamberlikte son bulmuştur. Ondan sonra Peygamber gelmeyecektir. O’nun gelmesi ile din kemale erdirilmiştir.

“Bugün sizin dinînizi kemale erdirdim” (Mâide 3)

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’in

“Güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim” buyurması bunun açık delilidir.

Şu konuya dikkat çekmekte gereklidir.

Peygamberler hakkında birbirinden faziletlidir demek doğru değildir. Çünkü Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Peygamberler arasında ayırım yapmayınız”.

Ancak biz, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz’in daha faziletli olduğunu biliriz. O’nun isteği büyüklüğün nişanesidir.

Çünkü O buyurdu ki; **“Ben, Âdemoğullarının seyyidiyim, öğünmüyorum.”**

“Ben önce ve sonra gelenlerin en kerimiyim, öğünmüyorum!”

Kur’an-ı Kerim’de buyrulmuştur ki;

“Ey Resulüm! Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik!”

“Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem), erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat O, Allah (celle celâlühû)ʼın resulü ve Peygamberlerin sonuncusudur.”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ezeli yurdundan isimler yurduna inen ilâhî emirlerin vasıtasıdır.

Allah (celle celâlühû), bilinmeyen bir cevherdir, tümüyle basittir, bir mekâna sahip değildir; maddeyle hiçbir ilgisi ve ilişkisi yoktur. Kendi kendine yetendir. Fakat kendi iradesinden doğan bir niyetle bu âlemi yaratmıştır.

İlâhiyatın temel kaynağı aslında insan olmuştur. İnsanlığın aslı ise Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir.

Âlemi yaratırken ilk önce Hakikat-ı Muhammediyeʼyi yaratmış ve yaratılanları Oʼna bağlamıştır. Oʼna verdiği özelliklerde Zat-ının sırlarını gizlemiştir. Bundan dolayı kelamı olan Kurʼân-ı Kerimʼe bakan, Fahr-i Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin yüzüne bakmıştır. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)ʼe bakanda, Kurʼân-ı Kerimʼe bakmıştır. Bu bakışlarda insanı Allah (celle celâlühû)ʼa götürür.

Sana kavuşmanın mertebelerini Oʼnun yanındadır.

Allah (celle celâlühû)ʼın yanında mertebeler sonsuzdur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ʼde insanı Allah (celle celâlühû)ʼa kavuşturur ve ilişkiye geçirir. Sonsuz mertebelerin öğretileri Oʼnun yanındadır. Fakat O, mertebeleri kendine nisbet etmemiş ve varlığını Allah (celle celâlühû)ʼın varlığında yok etmiştir.

O Seni tanıtmak için yurdunu terk edip, beşer

âlemine gelmiştir.

Kaside-i Bürde’de geçen ifade gerçeği gözler önüne sermiştir.

“Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) beşerdir, beşer gibi değil”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in hayatı bunu göstermektedir.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz **“Rab’im tarafından doyurulurum”** sırrınca, günlerce aç durur; **“benim gözüm uyur, kalbim uyumaz”** buyurarak geceleri devamlı ibadet ederdi.

Bu normal insanlara uygun bir şey değildir.¹ O’nun yaşantısı iradenin cesette ulaşacağı son noktayı göstermektir. Bazıları gibi O alıştırmaya yaparak (riyazat) bu melekeyi kazanmadı.

Binaenaleyh, eğer Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) manevî âlemden beşer âlemine gelmeyi tercih etmeseydi üstünlüğü Rabb’i katında bilinir, yaratılmışlar yanında sırlı olur ve Allah (celle celâlühû)’ı gerçek manada beşere tanıtacak biride olmazdı.

Kullar Allah (celle celâlühû)’ı aciz idraklerinde anlayamayınca, sorumsuzluk girdabında boğulup hayvan sıfatından kurtulmaları mümkün olmazdı.

O öyle bir incidir ki, elmaslar, yakutlar, hareketler, durgunluklar ve bütün olaylar O’ndan çıkar. O, birlik ve birin arasındaki ince latif çizgidir.

---

¹—Mesela; Ashab-ı Kehf uyurlardı, kendileri zahmetsizce sağa sola dönerlerdi. Yapan kendileri, fakat yaptıran ise Allah (celle celâlühû) idi. İbret manzarası olarak bize anlatıldılar.

Fakat bu geçen zamanın sırrından mahrum olmuşlardı. Allah (celle celâlühû)’ın nefislerinde ölümden sonraki yaratılışı ve vaat ettiği şeylerin hakikatini görmek oldu. Bu mükâfat ise kabul ettikleri tevhit inancının karşılığı idi. Başlarından geçen olayda insan için aklın ve vücudun tahammül edemeyeceği şeyi yaşamak olmuştur.

Vahdet ve tevhidin sırlarını bilmeyenler imanın zevkli penceresinden bakamazlar.

Vahdet, âlemin Hakk'tan görünmesi, tevhit Hakk'ın birlenmesidir. Bu inceliği Ümmet-i Muhammed en mükemmel manada bilmiştir.¹ Diğer ümmetlerde ise bu bilgi Allah (celle celâlühü)'la birleşme, yok olma, ilâh olma şekline dönmüş, böylece ilâhi azaba müstahak olmuşlardır.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) iman etmeyi en basit mertebeye kadar indirerek ağır yükü hafifletmiştir ve buyurmuştur ki;

“Gecesi gündüz gibi olan çok aydınlık bir şeriat üzere terk edildiniz.

Çöldeki bedevîlerin ve mahalle mekteplerindeki çocukların dini üzere olun.

Yani ayet ve hadisten öğretilenleri olduğu gibi takip edin, kendinizden katıp karıştırmadan taklit edin.”

(Müsned-i Hanbel)

İlâhi hitaplarından çıkan suretlere O'nu sebep kıldın. Beşeriyetin anlayışından saklanmış sırları Manevî levhalardaki kalemler, O'nun eliyle yazdılar.

Bütün mahlûkatın ilmi toplansa Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin deryasında bir damla dahi etmez.

---

¹ —“Biz Hakk'ı tevhit derken tenzihi, tecrit ederken takyidi bir şekilde görürüz. Teşbih ile tenzihi birleştirenlerdir ki, Hakk'ı gereği gibi bilmişlerdir. Yalnız bir tarafı görmek eksikliklidir. Bir makamın hakikatine ermek istersen celalini, cemalinden ayırma; ayırmadığın gibi birbirine karıştır, gör ki zevkin nasıl olacak. Bunu bilmeyenler çoğu zaman bu sözlerden bir zevk almadıkları gibi, birde itiraz sahibi oldular. Şeriat dairesini açık ve geniş tuttuğun gibi de, unutma. Her fiilin O'nun emrinde ve gücündedir. Sende kudret yoktur. O sensiz, sen O'suz olamazsın. Böylece işler sana ve Ona bağlı oldu. Sen de hayret ettin, hayretin de şaşıtı. Hayret içinde hayret oldu. Kendisinin yaptığı bir şeyi sana teklif etmesinden dolayı hayret edersin. Sonra benim yaptığım bir iş yok, O'nun yaptığını görüyorum, dersin. Her yerde ancak Allah var, Ondan başkası yok. Bu iş böyledir fakat sen yine şeriatın çizgisinden çıkmadan fiillerini işlemen gerekir”. (Mektubât-ı Hakî, İsmail Hakî)

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz vahyin inişi anında acele ederdi. Cebrail (aleyhisselâm)‘ı okumada geçerdi. Çünkü Cebrail (aleyhisselâm)‘ın gelmesinden önce, inecek ayet ve sureyi, kalbinde hazır bulurdu. Çünkü **O’nun kalbi kalem, Zat-ı Levh-u Mahfuzdur**. Vahiy O’ndan O’na gibi olurdu.

Ayinedir bu âlem, Her şey Hakk ile kâim
Mir’ât-ı Muhammed’den Allah görünür dâim.
Aziz Mahmud HÜDÂYİ (k.s)

Besmeleyi O’nsuz manaya getirmedin. O mana ki, her şeydir. Ol dediğin şeyde ancak O’nunla kıldın. Çünkü nisbetler ve maddenin sırları O’nunladır.

“Rabb’inizden size gerçek burhan¹ geldi.” (Nisa, 174)

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in bütün bedenî, azaları ve ruhu burhandır. Onun için beden ve ruhen Miraca çıkmıştır.

İsa (aleyhisselâm) ikinci sema, İdris (aleyhisselâm) dördüncü semada kalmış, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ise, arşa ve daha nice mertebelere çıkmıştır. Bunun sebebi ise bu makamların sırrına sahip olmasındandır.

Yolculukta hedef olmazsa fayda hâsıl olmaz. Serseri gibi gidilen yoldan ancak aşağılık manalar kazanılır. Bilinmeyenle yapılan yolculukta sarhoşluk vardır. Sarhoşun yolculuğu kabule şayan bir şey değildir. Yolculukta esas olan kazançlı olmaktır. Kazanmayı bilmeyen bulamaz. Hangi tüccar malını sefih kimseye teslim etmiştir.

Yüce manaların teslim edileceği kimsede kabiliyet ve kudret aranması gerekmez mi?

Allah (celle celâlühü)‘ta sırlarını Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e emanet etti. O’da emanete layık olup, sırrını ifşa etmediği gibi haddini aşmadı.²

¹— Hakkı batıldan, doğruyu yanlışın ayıran delil

²— Onun gördüğünü kalbi yalanlamadı.(Necm 11) Peygamberin gözü kaymadı, şaşmadı, aşmadı da. (Necm 17)

Öyle bir mana ile karşılılaştı ki, bunu herkese anlatmadı. Anlattıklarını bazıları anladı¹, bazıları da anlamadı. Anlayanlardan bazıısı canlarının emniyetinden korkarak sırrı alıp götürdüler.² Bazıları ise göğüslere

¹—Hamd; âli, sadık, bir, tek, âlim, rızık veren, melik, mukaddes, celal sahibi, rızıklar ve ecelleri takdir eden, ilmi küllîye sahip olan, benzeri olmayan, celali büyük olan, kaderleri takdir eden, denizleri, karalar kadar yaratan O'nun için Zatı'na sıfat olarak celal isimi verildi. O'na kimse benzeyemez, nimetleri toplanıp sayılamaz, yaratılanlar hükmünü değiştiremez. O lütfü ihsanı ile insana bilmediğini öğretti. Yakın derecesinde olan hakikati bize ulaştırdı. O Yüce Rab zatıyla birliği ile tek oldu. Gizlediği ilmi dilediğine ulaştırır. El'in de topladığı kudreti istediğine verir. Âlemin zerrelere kadar kavimleri seçti. Kader kalemini iyilikle hareket ettirdi. Hakikat varidatlarını insana yükledi. Sonra doğru yola Elest Meclis'in'den beri hidayet etti. Biz buna şahidiz. Verdiğiniz sözü unutmayın.

Hamd, bizi dalaletten hidayete sevk eden ve bu yolu seçenendir. Salât ve selam kesintisiz, bizlerden kadri ve kıymeti yüce olan Nebi'nin üzerine olsun. Kıyamete yakın gönderilen Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhu aleyhi ve sellem) ikram layıktır. O iyilik hazinesi, cömertlik denizidir. Huda'nın nurudur. Vasıfta Efendi, sıfatta kâmil, nuru zatı'ndandır, bakanlarından değildir. O'nun nuruyla Levh-i Mahfuz'da satırlar parıldar. Bize bu haber geldi. O her şeye muttali olduğu halde, bilinmeyenini bildiği halde hakkına tecavüz etmez ve etmemiştir. Her şeyin sahibi O'na dostum dedi; O'nu, O'nunla anlattı. Sırları, O'na anlattı. Bir sözü sakladıysa edebindendir. O'nun göğsünde toplanan ilim gelmiş ve geleceğin ilmidir. Vera sahibine bu sıfatla kim kıyas edilebilir. Bu bendeki olan O'nun feyiz deryasından avuçladıklarımızdır. Kudret ve zengin Mevla'mız affına ulaşan Kulu'na sarılarak bu sözleri söylüyorum.

Ben doğru yola çağırın Hidayet sahibi Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in Amcası oğlu Ali'yim. Bana Ali adından başka Haydar, Huneyn ve Hayber Fatih'i derler. Bizimle harp edenlerle döne, döne tozu dumana katarak savaşırım. Askerler Medine'den çıktıktan sonra sekine ve yardımla kuvvetlenmesinden sonra emniyetle hükmüne Allah (celle celâlühû)'ın dinine çağırdılar, ben de çağırdım. Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhu aleyhi ve sellem) Efendimiz'in hiç hatalı görüşü olur mu? Biz O'nunla akıllı bulmuşuz. Biz onunla kendilerine hidayeti getiren Tevrat'ı terk edenlere hidayet gösteren olmuşuz.

Ey benden ince meseleleri soran "ilmi ledünni" bana mirastr. Dilersen geçmiş zamanları sor, dilersen gelecek zamanları sor. Geçmiş ve gelecek benim yanımda aşikârdır. Onların sırlarını ancak ben açığa çıkarırım. Bu söz açık bir delildir. Sen ayetlerden araştırarak beyan edebilirsin. (Kaside-i Ercüze'den alıntılar Hz. Ali radiyallahü anh)

²—Ebû Hüreyre (radiyallahü anh)'ın “Ben Resûlüllâh (sallallâhu aleyhi ve sellem)'den iki türlü ilim öğrendim. Birini herkese söyledim. Fakat ikinci

aktardılar. Bu kısımda silsileler yolu ile bugüne kadar devam etti. Bu sırların satırlara aktarıldığını söyleyenler yalan söyler. Bazıları bu sırların benzeri bilgilerine kavuşsalar da bunlar taklitten öteye geçmeyen manasız şeyler olarak kaldı.

Mesela, Mevlana Celâleddin Rumî (k.s) 'nin Mesnevi'sini okuyarak talim edenle, 1001 gün çilesini çekenin aldığı sır bir olur mu? Birisi yüzünden, diğeri içinden ders görmüştür. Bunlar ayrı ayrı şeylerdir. Bazı Ehlullâhın talebeleri şeyhlerinin sakladığı manaları sonradan açmışlardır. Açılan manada onlara hidayet olmaktan çok dalâlet olmuştur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'i zahir ve batının çözüm anahtarları yaptın. Kulluk ve rabliğin sırlarını O'nda topladın.

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)

“Benim Allah (celle celâlühû) ile öyle bir vaktim vardır ki, oraya ne Allah (celle celâlühû) 'a yakın bir melek, ne de gönderilen bir peygamber yakın olabilir” buyurdu.

Bu Hadisi şerifin manası;

“Allah (celle celâlühû) 'ın **“Ya Muhammed ben ve Sen varız. 'Senden başkasını Sen'in için yarattım' demesine** Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in

‘Allah (celle celâlühû) 'ım Sen varsın, ben yokum’,

Allah (celle celâlühû) 'ın **“Sen'den başkasını zat-ın için yarattım” demesidir.**

Bunun başka bir manası; O'nun başkalarına bakılarak en yüksek kabiliyete sahip olduğunun gösterilmesidir. Çünkü O, tam bir zuhurat yeridir.

Allah (celle celâlühû) tam olarak, **zat-ı, isimleri ve sıfatları** ile O'nda tecelli etti.

Bu nedenle kıyamette herkesin O'nun sancağı

---

ilmi söyleyecek olursam müslümanlar benim gırtlığımı kesip kanımı helal addederler”

altında toplanacak olması ve Allah (celle celâlühû)‘ın daha önce gazaba gelmediği şekilde gazaba geldiğinde söz sahibi alacak olmasıdır. Allah (celle celâlühû)‘ın huzuruna da çıkacak gücün, ancak O’nun yanında olduğuna imanımız vardır.

Öyle ki; ahirette cehennem mahşer halkına saldırarak, mahlûkat ve peygamberler diz üstü yere çökecek, karşı koyacak güç bulamayacaklardır. Fakat Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) tek başına cehennemi savacaktır.

Vacib ve mümkün vakıf iken O’nu beşeriyet âleminde gösterdin.

Dünya ‘yaklaşmak’ masterından türetilmiştir. Eğer ki bu dünya ortamına gelme olmasa idi, tarlada ekini olmayanın harmanda yüzü olmayacağı gibi, kıyamette Allah (celle celâlühû)‘ı görmek fırsatı da olmayacaktı. Yani ahiret hayatı ile karşılaşılmayacak ve Allah (celle celâlühû)‘ın cemali müşahade edilemeyecekti. Burada esas olan fırsatlarını iyi değerlendirmektir.

Kutsi hadisi şerifte, **“Ey Âdemoğlu ne yapacaksın dünya ile helalinden hesap, haramından azap göreceksin”** (Râmuz) buyruldu.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **“Dünya bir araçtır. Gaye değildir”**¹ hikmetini ümmetine aşlamıştır. Fakat dünya sevgisine yenik düşenler ilâhi sevgiden yoksun kalınca Allah (celle celâlühû)‘tan uzaklaşmışlardır.

Allah (celle celâlühû)‘ın kulu sevmemesi kadar cehennemî azap yoktur. Allah (celle celâlühû)‘ın sevmedikleri ise dünyayı sevenlerdir. Ah ne acayip bir sevgi ki sonucu

---

¹—Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki; **“Biz peygamberler topluluğu miras bırakmayız. Terk ettiklerimizin hepsi sadakadır.”** Onlar yokluk sırları ile gelip ve gitmişlerdir. Geri dönüşlerinde sırtlarına yük olacak bir dünya nimeti bırakmayarak; ümmetlerine bu dünyanın gaye olmadığını gösterdi. Eğer bunu tersi bir şey olması gerekse idi, onlardan daha iyi bir mal ve mülk sahibi olanda olmazdı.

günahdır. Fakat çok kimsede bu sevginin zararını bilmekten acizdir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki;

“Öyle günahlar vardır ki, insanlar ondan dolayı Allah (celle celâlühü)ʼtan mağfiret dahi istemezler. Bu da “dünya sevgisi” dir.” (Râmuz)

Oʼda kulluğu kendine şeref kabul etti.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bir kulun özelliklerini daimi taşımaya çalışırdı. Devamlı Allah (celle celâlühü)ʼa dua eder, Oʼnun büyüklüğünü meydana çıkarırdı. Öyleki nefesine arız olan bir hastalığında şifa talebinde bulunur, Rabbʼine acizliğini gösterirdi.

Fakat son hastalığında **“Ey nefis, hastalıktan niçin sığınıyorsun”**, buyurdular ve şifa talep etmediler. Böylece beşerin has özelliği olan ölümü talep ettiler. Zatına ihsan kılınan şerefi her zaman **“kulluk makamı”**nda aradı. Böylece;

Kulluk şerefi de Oʼnunla açığa çıktı. Yaratılmışlar Oʼnunla kul olduklarını anlayıp ilahlık davalarından vazgeçtiler.

Nefsin temel özelliklerinden olan ilahlık davası, tedavisi zor hastalıklardandır. Terbiyesi için gerekli kemal mertebesindeki bilgi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)ʼle bize ulaşmıştır. Onun için **“Ben yüksek ahlakı tamamlamak için gönderildim”** buyurması bundandır.

Kurʼan-ı Kerimʼde buyruldu ki;

“Hevâ ve hevesini kendine ilâh edinen, Allah (celle celâlühü)ʼın bir bilgi üzerine saptırdığı, kulağını ve kalbini mühürleyip gözüne perde çektiği kimseyi görüyor musun?” (Câsiye, 23)

“Ben de sizin gibi ancak bir beşerim. Ne var ki, bana ilâhınızın ancak bir ilâh olduğu vahyolunuyor. Onun için her kim Rabbʼine kavuşmayı arzu ederse iyi amel işlesin ve Rabbine yaptığı ibadete hiç kimseyi ortak etmesin.” (Kehf, 18)

Terbiye olacak varlıkta teslimiyet olursa, ona yönelecek himmet illâki bulunur. Eğer arada teslimiyet vasıtası bulunmazsa, terbiye edilen bulunmayınca terbiye edicide görünmez olur. Aydınlık unsuru gerçekleri ortaya çıkardığından, hikmet aydınlık olarak tarif edilmiştir. Karanlığın aydınlık yanında hükümsüz olması nesneleri saklamasındandır.

Kulluk teslimiyetin bir görüntüsüdür. Kulluğa kavuşan hikmete, hikmette aydınlanmaya sebeptir. Aydınlanmada Allah (celle celâlühü) ve kul ortaya çıkar. Eğer durum bu şekilde olmazsa mahlukât kendindeki mecâzi olan ilâhi nisbeti hakikat sanarak, ilahlığın iddiasında bulunarak sapıtır.

Hulâsa; Manevî terbiyenin potasından geçen her nesne bir şekilde uygun hale getirilir. Muhammedî (sallallâhü aleyhi ve sellem) kapıda mahrum olmak yoktur. Lakin o potanın içine düşmeyen içinde hüsrân olmak mukadderdir.

Arşın hakikatlerinde ve doğru yolunun ulu kapısında şimşek gibi parlayan marifet güneşidir.

Yaratılmış nurlu nesnelerin bazıları zamanla kararmaya mahkûmdur. Melekler gibi yaratılanlarda ise durağanlık vardır.

Âlemin yaratılışındaki maksat ulviyet ve aşağılık makamları kendinde toplayan insandır. İnsan ise bunda kemâlatı ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile bulmuştur. Çünkü Fahr-i Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz diğer yaratılanlar gibi yaratılışın mertebelerinden inerken ve çıkarken nurunu kaybetmedi¹. Allah (celle

---

¹—Manevi terbiyedeki seyirler, Müstetir (Yükselen), Müstedil (İnilen-dönülen) makamlar olarak ikiye ayrılır.

SEYRİ MÜSTETİR

Tevhit makamlarında alınan yoldur. Bu da letâifleri ve kendini yokluğa (fenaya) erdirmek ile olur.

VİLAYETİ SUĞRA (Küçük Velilik) FENA MAKAMLARI

Peygamberler ve meleklerin dışında velilerde görülen hallerdir. Allah'ın isim ve sıfatlarının görünüşün gölgeleri olan mertebelerdeki seyirdir.

1-Tecelli-i Ef'âl: Âdem (aleyhisselâm) ın tahtında ve Kalb'in karşılığı karşılığıdır. Yani esma ve sıfatın tecellilerinin gölgeleri ve kendilerinde yokluğa erer. Aslının, aslında ve hakikatinde fena bulur. Kalp latifesinin yok olması, Ef'âli ilahiyyenin tecelli etmesi ile olur. Bu makamda Allah (celle celâlühû)'ın tecellilerinden başka bir şey göremez. Kelime-i Tevhid-i söylerken La faile illa'llah (Allah (celle celâlühû)'tan başka yapan yoktur)'ı düşünür. Bu makamda olana Âdem (aleyhisselâm) ın tahtında olduğundan Âdemi Meşreb'li denir.

Sırasıyla Tevhid-i Ef'âl, Fena-i Ef'âl ve Tecelli-i Ef'âl zuhur eder.

2-Tevhid-i Sıfatı Subûti: İbrahim (aleyhisselâm) ve Nuh (aleyhisselâm) tahtında ve Ruh'un karşılığı:

Bu Latifenin fenası Allah (celle celâlühû)'ın sıfatı subûtiyyesinde insan, kendi ve bütün mahlûkatın sıfatlarını yok sayar. Kelime-i Tevhidi söylerken La Mevsûfe illa'llah (Allah (celle celâlühû)'tan başka sıfatlanan yok) ı mülâhaza eder. Bu makam Tufan (karışıklık) ve nârî (yakıcı) dır. Allah (celle celâlühû)'tan başka varlıkları ret eder. Bu makamda olana İbrahim (aleyhisselam) ve Nuh (aleyhisselam) tahtında olduğundan İbrahimi Meşreb'li denir.

Sırasıyla Tevhid-i sıfat, Fena-i sıfat ve Tecelli sıfat zuhur eder.

3-Tecelliyat-ı Şûnat-ı Zatiye: Musa (aleyhisselam) tahtında ve Sır'ın karşılığı:

Bu latifenin fenası Allah (celle celâlühû)'ın zatında kendini ve mahlûkatı yok olmuş bilir. Kendinde istiğrak hali zuhur eder. Bütün eşyayı Hakk'ın vücudu olarak düşünür. Kelime-i Tevhidi söylerken La Mevcûde illa'llah (Allah (celle celâlühû)'tan başka hiçbir mevcut yok) u mülâhaza eder. Manevi bir sarhoşluk vardır. Her şeyde Hakkın tecellisini ve yayıldığını görür. Bu makamda olana Musevî Meşreb'li denir.

Sırasıyla Tevhid-i Zat, Fena-i Zat ve Tecelli-i Zat zuhur eder.

4-Tecelliyât-ı Şuûnat-ı Selbiye: İsa (aleyhisselâm) tahtında ve Hafî'nin karşılığı:

Bu Latifenin fenasında cem-i zuhuratta Allah (celle celâlühû)'ın ferdiyetini görür. Bir önceki ki karışıklıktan ayıklığa geçer. Yalnız onu tanır ve bilir. Kelime-i Tevhidini söylerken manasını mülâhaza eder. Bu makamda ihvan İsevî meşrep olur. Burada ruh arşa çıkar ve tevhidi orada söyler. Bundan sonra seyirler de arşa olur.

5-Tecelliyât-ı Şan-ı Cami-i ilmi İlahi: Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)'in tahtında Ahfa'nın karşılığı:

Bu makamda insan Allah (celle celâlühû)'ın ahlakı ile ahlaklaşır. Tevhidin zevkini alır. Ferdiyet sırrı zahir olur Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e ait bir sırdır. Fena-i Tam ve Beka'da istikrara kavuşmaktır.

6-Mertebe-i Zilâl-i Esmâ-i Sıfat Dairesi: Zat'î İlah-i tahtında Nefsi natkanın karşılığı:

Zıl, dünyada görünen varlıklardır. Bu varlıklar bir gölgedir. Zatın isimleri ve sıfatlarının gölgelerin tecellilerini seyr ederek Hakkı gördüğünü zan ederek bir yokluğa düşer. Ene'l Hakk sırrının tecelli ettiği yerdir.

7-Zikri Sultan ve maiyyet ve hüviyyet:

Murakabe (düşünce) ile beraber zikir

Son olarak Murakabe-i Maiyyet (Beraberlik) [(siz nerede olursanız olun o sizinle beraberdir) ayeti celilesini mülâhaza etmek]

Ve Hüviyyet'te (kendisini yoklaştırmak) [Kendi iradesini, irâde-i ilahiye de yok eder. Kendisini Allah (celle celâlühû)'la beraber olduğunu his etmek.]

VİLAYET-İ KÜBRA (Büyük Velilik)

Peygamberlerde görülen hallerde Allah (celle celâlühû)'ın Esmâ ve Sıfatlarının ve iradelerindeki görünüşlerdeki seyre denir. İsm-i Zahir'in tecellisinde seyr-dir. Bu velayetin özü'nün kabuğudur.

Allah (celle celâlühû)'ın Esmâ, Sıfat ve Zatına Mahsus dairede seyrdir. Ne zaman insan Tevhid-i Vücut ve Maiyet (beraberlik) sırrına erince kendinde

arştan yere yayılan her şeyi kuşatan nuru görür. Bu nur Siyaha yakın koyulukta bir nurdur. O'nunla olma hali zuhur eder. Bu birliğin hakikati yokluktur. Varlıkta asıl olan gölge değil, bizzat varlığın aslıdır.

Velayet-i Kübra'da asıl olan Murakabe-i Akrabiyyettir. [Murakabe-i Akrabiyyet (Allah (celle celâlühû)'ın her şeyden yakın) olan sırrı burada his edilir. "Biz insana şah damarından daha yakınız" ayetinin mefhumu hayal edilir.] İnsan aşağıda zikredilecek makamları bu murakabe ile birer, birer geçer. Üç ana daireden ve Gavs'tan meydana gelir. Karıştırılmaması için şu şekilde sıraya kondu.

1-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Âdem (aleyhisselam)

2-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Nuh (aleyhisselâm) İbrahim (aleyhisselam)

3-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Musa (aleyhisselam)

4-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra İsa (aleyhisselam)

5-Daire-i Makam-ı Velâyet-i Kübra Muhammed (aleyhisselam)

Bu beş latife yanında Nefiste feyz kaynağı olur.

Akrabiyyet dairesinde meleke kesbedilince;

6-Daire-i Asl'a (Zat) seyr eder. (Zahirî sıfatların karşılığı)

7-Daire-i Asl'ı Asl'a seyr eder. (Batını sıfatların karşılığı)

8-Daire-i Asl-ı Kül, Ruh-i Kül (Bütün sıfatları cem etmek)

8-Murakabe-i Gavs-i Muhabbet ve Daire-i Esmâ-i Sıfat'a erişir.

Fena halinin sureti değil aslı zuhur eder. Burada Allah (celle celâlühû) sevgisinin murakabesidir. "Kâbe Kavseyn" sırrı vardır." "Allah (celle celâlühû) onları sever, onlarda Allah (celle celâlühû)'ı" ayeti zuhurudur.

Burada insan Nefsi Mutmaine ve Rıza makamına erer. Artık her şey razıdır.

VİLÂYET-İ ULYA (En yüce Mertebe)

Melâike-i Kiram'a ait haller, özlerdeki ve bunlara bağlı unsurlardaki seyrdir. Toprak unsurları buna dâhil değildir. İsm-i Batın'ın tecellisinde seyirdir. Bu velayetin özü'dür.

Mertebe-i vilayet-i Ulya Hüviyyet-i Melekûtiyet Dairesi:

Melâike-i Kiram ile münasebetler meydana gelir.

Derece-i Havassı Melâike zuhur eder.

VİLAYET-İ ULYA'NIN KEMÂLAT DAİRELERİ (Yüksek**Veliliğin Kemal makamları)****1-Mertebe-i Kemâlat-ı Nübüvvet, Risâlet ve Heyet-i Vahdaniyye****Dairesi:**

Peygamberlere zuhur eden haller zuhur eder. Tarifi mümkün değildir.

Havassı Nübüvvet: Murakabe Zat'a yapılır. Nübüvvetin getirdiği bütün inceliklere aşına olur. Kendi kusurlarından dolayı bir üzüntü içerisinde bulunur. Fazilet sandığı şeylerin hayal olduğunu fark eder. Zat-i ve daimi tecelliler vardır.

Havassı Risalet: Murakabe Zat'a yapılır.

Heyet-i Vahdaniyye âlem-i emir ile âlem-i halkın tecellilerinin bir araya gelmesidir. Bundan hâsıl olan heyet yani manevi bir ilahtır.

2-Mertebe-i Kemâlatı Ulu'l-azîm Dairesi: Murakabe Zat'a yapılır. Kur'anı Kerim'deki sırlar insana açılır ve onlar ile tasarrufta bulunur. Allah (celle celâlühû)'ın insana fazlından vereceği bir makamdır. Akıl ve amel ile elde edilecek bir makam değildir.

3-Mertebe-i Kemâlatı Câmi Zat-ı Bahtı Uluhiyyet: Bu makamda fena bulmak için; cihetsiz olarak Allah (celle celâlühû)'ı düşünmek.

Vilayet-i Kübra ve Ülyâ da Sadır Genişlemesi hali zuhur eder.

Fenaya ulaşana kadar olan seyr Seyr-i İla'llah (Allah celle celâlühû)'a olan seyr) da olur. Fena kademelerini vücut menzilleri geçerken Seyr-i Fi'llah 'ta (Allah (celle celâlühû)'ta olan seyr) olur. Fenada terakkisi nisbetinde insan kendini Beka'da bulur. Tecelli-i Gaybi-i Zat-i ile de vücut mertebeleri biter Ahadiyet'ül Ayn mertebesine erer. (Kendisi artık yok gibidir) Bu seyr'e Seyr-i an-i'llah (Allah celle celâlühû)'tan dönüp âleme hizmet için bu âleme irşat için dönmektir. Bu makamda vahdeti kesrette, kesreti vahdette görür) denir.

celâlühû)´ın Arş-ı dahi sahip olduğu nurları Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizden emanet alarak durur. Bu nedenle hariçten hiçbir mahlûkun öznel nûrâniyeti yoktur.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin nuru güneş gibi olup, aynaların nurlanmasına sebep olmuştur. Yani nurlu olmayı özüne alacak her şeyin asıl nurudur.

İlâhi isimlerin tecelli ettiği kalbin, sıfatı noksanlık olan bu âlemin sırrını bilendir. O´na büyük hilâfet elbiseni giydirdin.

Âlimlerin ilmi, hâkimlerin hikmeti, ariflerin marifeti ve eşyanın bilgisi hep (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz´den aldığı nispet iledir.

Allah (celle celâlühû) yeryüzünde halife yaratacağım derken burada kastedilen hakikat Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´dir. Halifeden maksat, aslın makamına bakabilen demektir. Allah (celle celâlühû)´ın yerine vekil olacak yoktur. Buradaki mana Allah (celle celâlühû)´ın esrarını müşahade kabiliyetine sahip olmak demektir.

Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile Âdem (aleyhisselâm)´la karşılaşınca **“beşerî yaratılış yönünden evlâdım, hakikat yönünden babam olan Fahr-i Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize salât ve selâm olsun”** demiştir. Onun için Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize **“Ruhların Babası”** denilmektedir.

Miraç gecesi Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)´ye Âdem (aleyhisselâm) **“Ey Salih Oğul”** diğer peygamberler ise **“Ey Salih Kardeş”** dediler. Beşeriyet itibarı ile Âdem (aleyhisselâm) baba sıfatını kullandı. Fakat

---

İnsan bunu başardığı vakit ilâh-i vasıflarla vasıflanır, yani Allah (celle celâlühû)´ın ahlakî ile ahlaklaşır ve mutlak saadete ermiş, insanlığın hakikati zuhur etmiş olur.

diğer peygamberler bu konuda nesep yönü ile bir babalık iddiasında bulunmadılar.

Vücutuna zamansızlık ve mekânsızlığı layık gördün.

Miraç olayı bu sözün en güzel açıklamasını yapar. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in miraç olayı dünya şartları içinde olmayıp zamansız ve mekânsız ortamda olması ve O’nun vücudunun bu hali rahatlıkla kesbettiğini gösterir. Hiçbir peygamberde bu hal zuhur etmemiştir. İdris (aleyhisselâm) ‘in göklere miraca benzer bir ziyareti olmuştur. Fakat dönüşü olmamıştır. Çünkü bu manevî yolun sarhoşluğundan kendini alamamıştır. Bu durumdan Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in büyüklüğü bir daha açığa çıkmıştır.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım varlığın ancak sırmaktan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile açığa çıktı.

İzafetler olmasaydı, hakikatler batıl olurdu. **Bizim varlığımız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) e, O’nun varlığı ise Allah (celle celâlühû)‘ın varlığına işaretir.**

Bir şeyin değer olması için, karşılığı olan bir zayıflığın bulunması gereklidir. Eğer bu zıtlık olmasa değerli olanın bir hükmü kalmazdı. Eğer kullar yaratılmasa idi, Allah (celle celâlühû)‘in var olması zat-ı tarafından bilinirdi. Fakat bu bilgiden bir neşe doğmazdı. Eğer Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in yaratılışı da olmasaydı, ilahî bilgideki zevkte eksiklik olurdu. Yani Allah (celle celâlühû) murat etti. Murat‘ın karşılığı Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) oldu¹. Murat‘ın hakikatinde Allah (celle celâlühû) vardır. Murat, irade etti, mürit olan âlemin aslı yaratıldı. **“Sabreden derviş (mürit), muradına ermiş”** te ki mana meydana

---

¹—“Sen’in göğsünü açmadık mı biz” (İnşirah 1) “Rabbin sana verecek razı olacaksın” (Duha 5)

geldi.

Sana kavuşma vasıtalarının kilitlerini O'nunla açtın.

“Şüphesiz, sana biat edenler, ancak Allah (celle celâlühû)‘a biat etmişlerdir. Allah (celle celâlühû)‘ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Şu halde, kim ahdini bozarsa, artık o, ancak kendi aleyhine ahdini bozmuş olur. Kim de Allah (celle celâlühû)‘a karşı verdiği ahdine vefa gösterirse, artık O da, ona büyük bir ecir verecektir.” (Fetih, 10)

Eğer Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) olmasaydı, Allah (celle celâlühû)‘ı anlamak mümkün olmayacaktı. Beşerin idrakinden müstağni olan Allah (celle celâlühû), O’nun aynasından insanlığa tecelli etti. İnsanlık Allah (celle celâlühû)‘ı manen hissederek, ruhlarına akacak feyzi O’nun eli ve ruhaniyeti vasıtasıyla hissettiler. Böylece kalpler sağlam oldu.

Tasavvuf yolunda biatleşme¹ illâki olmazsa olmazlardandır. Çünkü biatleşme silsile yolu ile Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e, O’ndan Allah (celle celâlühû)‘a varır. Eğer bu durum bu şekilde olmamış olsaydı, Allah (celle celâlühû)‘a olan inançta bir eksiklik meydana gelirdi. Bu temasla kalpler huzura ermiştir. Çünkü beşeriyette temasın olduğu halde güç ve kıymet vardır.

Kadınların Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile böyle bir bağlantı kuramadıklarından feyzlerinde eksiklik zuhur etmiştir. Kadınlar ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in hanımları ile bu nispeti alsalar da bir ayrıcalık meydana geldi. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in hanımları ile evlenmenin yasak edilmesi bu sebeple olsa gerektir. Eğer evlenme müsaadesi olsaydı, manevî oluşumda karışıklıklar meydana gelirdi. Erkekler ile kadınlarda olan yaratılış ve verilen ilimde kargaşa olurdu. Bu evlenme durumu tasavvufî terbiyede de esas tutulmuştur. Müritler,

---

¹—Ellerin birbirine kavuşturularak sözler verilmesi.

şeyhlerinin hanımları ile evlenmemiştir. Eğer ki bir evlilik olmuşsa muhakkak o kol bozulmuştur. Kızlarla olan evlilik ise, kayınbabanın ilmini kabul etmek olmuştur. Yani kız tarafının galibiyetidir. Onun için Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in soyu kızdan devam etmiştir. Eğer ki Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) 'in soyu oğuldan devam etse idi, nübüvvet nuru çok kısa zamanda zayıflardı. Hz. Ömer (radiyallahü anh) bile Hz. Ali (radiyallahü anh) 'a damat olmuştur. Ey Allah (celle celâlühü) 'ım Hz. Fatıma (radiyallahü anha) Validemizin nurundan bizleri mahrum kılma.

Dikkat edilecek olursa Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in soyu yalnızca kızı Hz. Fatıma (radiyallahü anha) Validemiz'den devam eder. Diğer Hanımlarından bir soy devamı yoktur. Sebebi ise soyun ilme verdiği etkidir. Eğer bir devam olsaydı, peygamberlikten miras kalan ilim berrak olmazdı.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) varlığın kemali, ezeli şeylerin başlangıcı, ebedi olan nesnelerin son mührüdür.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem); **“Öncekilerin ve sonrakilerin ilimleri bana mirastır”** buyurdu.

Mühür, yazılı bir metne veya nesneye kıymet kazandıran işarettir. Bu işaret ile açılan kapanır; kapanan açılır. Mühür sıfatı Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize layık görülmüştür. O'nun için her şeyde O'nun tasarruf yetkisi vardır. Maneviyat ve maddiyat âleminde O'nun izni olmadan bir şey meydana gelmez. Allah (celle celâlühü) 'ın O'nun zatına ihsan kıldığı en büyük nimettir.

O, Sen'inle meşgul olup dünyayı terk eden,

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Tüm düşüncesi ahiret olan kimsenin, kalbini Allah (celle celâlühü) zengin kılar. Onu derler, toparlar ve

dünya ona gelip boyun eğer.

Kimin de bütün kaygısı dünya olursa, Allah (celle celâlühû) onun gözlerinin arasına fakirlik yerleştirir, işlerini darmadağın eder.

Dünyadan da ona, sadece kendisi için takdir edilen şey gelir.” (Tirmizî.)

Geçmiş ve geleceği bilendir.

Geçmiş ve gelecek zamanda olan olgudur.

Zamanın olmadığı yerde ise böyle bir sorun yoktur. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in hayatı incelenince zamansızlık ve mekânsızlık çok defa hissedilmiştir. Boyutlar üstü olan bir nur olduğu çok defa Allah (celle celâlühû) tarafından ikrar edilmiştir. Dünya şartlarını O’nun hakkında düşünmemek lazımdır. Şehitlerin dahi ölmedikleri (Bakara 154) manevî hayatta, O’na verilen çok fazla bir şey olmasa gerektir.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz; **“Öncekilerin ve sonrakilerin ilimleri bana öğretildi”** buyurarak bu gerçeği bize haber vermiştir. Yani öncelik ve sonralık bizde yoktur demektir.

Bilginin oluşmasında “doğru haber¹” “akıl²” “duyular³” gerekli şartlardandır.

¹—Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz vahyin nüzulü anında acele ederdi. Cebrail (aleyhisselâm)’ı okumada geçirdi. Çünkü Cebrail (aleyhisselâm)’ın gelmesinden önce, incek ayet ve sureyi, kalbinde hazır bulurdu. Çünkü **O’nun kalbi kalem, Zat-ı Levh-u Mahfuzdur.** Vahiy O’ndan O’na gibi olurdu.

²—İlk yaratılanlardan bahsedilince, aklın olduğu rivayetleri de vardır. Aklın hakikatı de, Hakikat-i Muhammediye’dir. Bütün akıllıların aklı, O’ndan dağılan miktarlardır. Allah (celle celâlühû)’tan çok korkmak, O’nu iyi bilmekten geçer. Allah (celle celâlühû)’ı en iyi bilen Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’dir. En çok korkan da O’dur.

³—Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem); **“Allah (celle celâlühû) beni nur kıldı”** buyurdular. Bu nurdan dolayı **“namazda arka tarafımı görürüm”** diye buyurarak, altı yönü gördüğünü ümmetine haber verdiler. Diğer duyularında da aynı kuvvette idi. Duyulmanı duyduğu gibi, hissedilmeyeni dahi hissedirdi.

Bu şartların hepsi Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olduğuna göre bilgi O'nun kendisidir. O'nun bilgisi; O'ndan O'na dır. Bilgi özünde vardı. Fakat O bilgisini Allah (celle celâlühû) 'a nisbet etmiştir. **Yani yaratılışı evrimleşme ve tekâmülden uzak olarak yaratıldı.**

O'nun şeriâtı ile mülk ayakta durabilmiş.

Bütün peygamberlerin dininde Allah (celle celâlühû) Peygamberlere emretti ki;

“Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) sizin zamanınızda Peygamber olursa, ona iman etmelerini ümmetlerinize de emrediniz”

Gelmiş olan bütün dinlerde O'nun müjdesi temel alınmıştır.

“Seçilmiş” adı ile şereflenmiştir. O'nun geleceği ümidi ile tevhidin sağlamca yerleşeceği, peygamberler ve ümmetleri de O'nun şefaati bekleyerek inanç yolunda emniyet bulmuşlardır. Eğer bu ümit olmasa idi; hiçbir peygamber vazifesini yapmakta güç bulamayacaktı. Çünkü kıyamet gününde şefaât konusunda bütün insanlık O'nun yardımına başvurmuştur.

Mevlâmız Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Allah (celle celâlühû) kıyamet gününde insanları bir araya toplar.

Onlar: **“Ey Rabb’imiz! Katında birisini şefaâtçi edinelim.**

Rabb’imiz bizleri bu yerimizde rahata kavuştursun” derler.

Âdem (aleyhisselâm) 'a gelirler:

“Sen, Allah (celle celâlühû) 'nın kendi eliyle yaratmış olduğusun, Allah (celle celâlühû) kendi ruhundan sana üfledi ve sana secde etmeleri içinde meleklerle emir buyurdu. Rabb’imiz katında bize şefaâtçi ol” derler.

Âdem (aleyhisselâm) **“Ben sizin istediğiniz konumda değilim”** der ve işlemiş olduğu hatayı hatırladılır. Onlara:

“Siz Nuh (aleyhisselâm)´a gidin” der.

Nuh (aleyhisselâm)´da: **“Ben sizin istediğiniz mevkide değilim”** der ve işlediği hatayı hatırlatır ve: **“Siz Allah (celle celâlühû)´ın kendisini Halil (yakın dost) edindiği İbrahim (aleyhisselâm)´a gidin”** der.

Ona giderler, o da: **“Ben sizin istediğiniz konumda değilim”** der, işlediği hatayı hatırlatır ve: **“Siz İsa (aleyhisselâm)´a gidin”** der. Ona giderler.

O da: **“Ben sizin istediğiniz mevkide değilim”** der ve devamla: **“Siz Yüce Allah (celle celâlühû)´ın önceki ve sonraki tüm günahlarını bağışlamış olduğu Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ´e gidin”** der. Bana gelirler.

Ben de, Rabb´ime nida edip yalvarmak için izin isterim. O´nu gördüğümde secde yaparım. Allah (celle celâlühû) beni dilediği zaman belli bir vakte kadar o hâl üzere bırakır.

Sonra: **“Başını kaldır, istediğin verilecektir, söyle söylediğin dinlenecektir, şefaatte bulun şefaatin makbul olacaktır.”** denilir.

Bende bunun üzerine başımı kaldırırım, Rabb´imin bana öğrettiği gibi hamd ederim sonra da şefaatte bulunurum. Rabb´im Bana kimler için şefaatchi olacağımı bildirir. Sonra haklarında şefaatte bulunduklarımı cehennemden çıkarırım Allah (celle celâlühû)´ın izniyle ve Cennete koyarım. Sonra yine Rabb´imin huzuruna varırım ve yine aynı şekilde secdede bulunurum. Üçüncü, dördüncü kez böyle tekrar tekrar bu devam eder. Öyle ki Kur´ân´ın tuttukları¹ haricinde cehennemde hiç kimse kalmaz.” (Buhari)

¹—Kur´an-ı Kerim´de ebedî cehennemlik bahsedilenlerin dışında herkes azat olur. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

Günah vardır, **affedilmez**. Günah vardır, **yapanın yanına bırakılmaz**. Günah vardır, **affedilir**.

Affedilmeyen günah **şirktir**.(şirk hali üzere tövbe etmeden ölmek)

Affedilen günah **Allah (celle celâlühû) ile kul arasındaki günahtır**.

Yapanın yanına bırakılmayan günah, **kulların kendi aralarındaki hukuk ve zulümlerdir**.

Dünya âleminde ismet (günahsızlık) sıfatına sahip peygamberlerin ve mahlûkatın bu dünyada ve ahirette biricik dayanakları Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir.

Dünya âlemi, ahiret âlemine kıyas edilince zaman ve mekân yönünden yok gibidir. Ahiret âleminin Sultanı Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir.

Gizli âlemdeki rahmetini dünyaya çekmiştir.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) **“Ben, Hz. Âdem aleyhisselam yaratılmazdan ondört bin yıl önce, Rabbimin yanında bir nur olarak mevcuttum.”** buyurdular.

Bilindiği üzere, hakikatlerin aslına akıllarımız vakıf olamaz. Onları ancak Allah (celle celâlühü) ve ilahî nurdan pay sahibi olanlar bilir.

Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) sahip olduğu yüksek merteye nedeniyle beşer batının sırları ile ünsiyet sağlayabilmiştir.

İnsanoğlundan, cesetleri yaratılmazdan önce, ruhlarından söz alınmıştı. Allah (celle celâlühü) Âdem (aleyhisselâm)'ın sırtlarından zürriyetlerini alıp, onları nefislerine karşı şahit kılıp, **“Rabbiniz değil miyim?”** deyince, buna **“Evet, Rabb'imizsin!”** diye ilk cevap veren Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olmuştur. Diğer ruhlarda O'ndan görüp bu cevabı söyleyebilmişlerdir. İşte bu surette O, en son gönderilen olduğu halde, bütün peygamberlerin önüne geçmiştir. Bu sebeple Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), kendisinin **“ilk nebi”** olduğunu söylemiştir.

Bu hakikatte, Hakikat-ı Muhammediye'ye işaret eder.

Tevaccühlerinin kıblesi yaptın da isimler ve sıfatlar elbiselerini giyebildiler. Sen'in cemalini celp etti de celâlin sakın oldu. Rütbeleri O'na tayin ettirdin.

Hak ve batılı birbirinden O'nunla ayırdın.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in yaratılışı kendine has bir özellikte oldu ki, benzeri bir daha tecelli etmedi. Diğer yaratılan bütün nesneler O'nun nurundan dağılanlar olmakla hayat buldular. Fakat bu yaratılıştaki bir patlamaya benzeyen uzaklaşmalar oldu. Bu neden merkezden uzağa düşenlerde ayrılık ve başkalık meydana getirdi. Böylece imânî ve ruhî yönden farklılıklar oldu.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **“Ruhlar toplu ordulardır. Onlardan ezelde Allah (celle celâlühû) yolunda birbiriyle tanışanlar anlaşır, Allah (celle celâlühû) uğrunda tanışmayanlar ise dünyada zıtlaşırlar”** (Buhari) buyurdu.

Mesela Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi gören insanların, bir konuşması ile İslam'a girmesi, bu önceden olan beraberliğin işaretidir. Yoksa çok kere İslam'a davet ettiği halde gelmeyenler o zamanda O'ndan uzakta idiler.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, O'nun imanı ve amelini bütün insanlığa kâfi kıldın.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in makamı o kadar yücedir ki Allah (celle celâlühû) rahmetini O'nunla açıkladı. O'nun için Kur'an-ı Kerim'de **“Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”** (Enbiya,107) buyruldu. Allah (celle celâlühû)'a kavuşma yolları da O'na bağlandı. Kıyamette huzuru ilâhîde aslî şefaât makamına ancak O çağırılacaktır.

Fakat bu sırra erişemeyenlerin olduğunu Allah (celle celâlühû) bize bildirmiştir.

“Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı inkâr edenler var ya, işte onlar benim rahmetimden ümitlerini kesmişlerdir ve onlar için acıklı bir azap vardır.” (Ankebut 23)

Rahmetten ümidi kesenler, diye bildirenler dünyada Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi tanıyamayıp, kendi nefislerine göre harekete edip tevhidin sırrına eremeyenlerdir.

O'nun kendine has ilmi yoktur. O'nun ilmi Sen'in ilmindir. Çünkü kendine ait ilmini terk etti.

Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin ilmi, Sen'in ilmine bağlı kıldığından miraç gecesi bütün peygamberlerin makamlarını geçmiştir. Bundan dolayı Musa (aleyhisselâm) kıskançlığından ağlamıştır.

Allah (celle celâlühû)'ın ilmine ulaşmak kullara mümkün değildir. Fakat bu ilme misafir olan yalnızca Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Bunun yorumunu yapmakta imkân dışı bir şeydir.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, O'nun tek düşüncesi Sen oldun. Hiçbir sevgiyi kendine yak etmedi. O, Sen'de kendini buldu ve varlığını Sana feda etti.

Hazret-i Aişe “(radiyallahü anha) şöyle anlatmıştır: Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz sıhhatli olduğu günlerde buyurdu ki:

“Hiçbir Peygamber Cennetteki makamını görmeden dünyadan gitmez. Onu muhayyer bırakırlar. İsterse Cennete kavuştururlar. İsterse sıhate kavuştururlar.”

O, son hastalığında, mübarek başını benim dizime koymuştu. Bir an gözünü evin tavanına dikti. Sonra **“Allahümme er-refikül alâ”** (Yüce arkadaşı, yani Allah (celle celâlühû)'ım Seni istiyorum) buyurdu. Anladım ki, Refikül alâyı seçti. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in son sözü bu oldu.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), Allah (celle celâlühû)'ı bütün sevgilerine tercih etti.

Çünkü vücuda benlik vermek en büyük günahıdır. Günah işlemediği halde yüzlerce tövbe eder, Sen'in yüceliğini tasdik ederdi.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurmuştur ki;

“Allah (celle celâlühû)'a yemin olsun, ben günde

yetmiş kereden fazla Allah (celle celâlühû)´a tövbe ve istiğfar ederim”

“Şurası muhakkak ki, bazen kalbime gaflet çöker. Ancak ben Allah (celle celâlühû)´a günde yüz defa affımı dilerim.” (Müslim)

Bu istiğfar hali Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in günah işlediğinden olmayıp terakkisinin çok fazla olmasındandır. Çünkü O’nun gelmiş ve gelecek bütün günahları affedilmiştir. (Fetih 2) Yani O günah işlemeyecektir, denilmiştir.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, beşeri kayıtlardan korunmuştu. O’na verdiği yakınlığı kullarına dahi Sen tarif etmek istemedin. Manevî katında olan yakınlığını ise saklı tutup açıkça anlatmadın. Çünkü o hali ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in kendi anlayabilir.

Allah (celle celâlühû) Kur’an-ı Kerim’de Miracın İsrâ kısmını, yani Mekke’den Kudüs’e olan yolculuğunu açıkça, fakat semalardaki seyrini rumuzlar ile anlatmıştır. Biz bu yolculuğu Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin kelamından dinlemiştiriz. Çünkü manevi âlemi beşerin anlayışına uygun olarak O’nun anlatması daha uygundu. Necm Suresinde anlatılan kısa bir bölüme bile çok yorumlar getirilmiş işin içindende çıkılamamıştır. Kur’an-ı Kerim’de ki, hakikate iman etmeyen küfür üzere olacağından Rahmet peygamberi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in bir şefkati daha açığa çıkmıştır. Çünkü Aişe (radiyallahü anha) validemiz bile bu konuda teyakkuzda kalmıştır. O,

“Her kim Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in Allah (celle celâlühû)´ı baş veya kalp gözü ile gördü derse yalan söyler” demiştir.

Bu rivayette ki mana **“Hakk-ı Hakk görür”** demektir. Daha sonraki makamlara ulaşınca Aişe (radiyallahü anha) Validemiz bu sözünden vazgeçmiştir.

Yani Allah (celle celâlühû)´a ulaşmanın Efendimiz (sallallâhü

aleyhi ve sellem) ile olduğunu;

Ulaştıranın (Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), ulaşılını (Allah (celle celâlühû)') bilmeden kavuşturamayacağını anlamıştır. Hiç rehber bilmediği yolu anlatabilir mi?

Zahir ve batın Allah (celle celâlühû)'tır. Allah (celle celâlühû)'ın zahir oluşu isim ve sıfatlarla, batın oluşu zat-ı iledir. O'nun isimleri zat-ına aslında aynadır.

Yaratılanlar ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'le O'nu bilebilirler.

Allah (celle celâlühû) dışardan bir şeyle gizlenmemiştir. Fakat isimleri ve sıfatlarını bilmeyene ve özünde bulmayana kendini gizler.

HZ. ALİ (RADIYALLAHÜ ANH) 'IN;

“Ben görmediğim Allah (celle celâlühû)'a ibadet etmem” buyurması Allah (celle celâlühû)'ın görüleceğine işarettir. Fakat bu görülme bu sırları bilene olmayıp bunu özünde bulanadır ki; çokları görme konusunda bir şeyler söyleseler de, onlarda bu halden habersizdirler.

Allah (celle celâlühû)'ı beşer âlemi ile ancak değişmeceli (mecâzi) anlatırız. Hakikati kendinde saklıdır. Kur'an-ı Kerim bile bu ilâhî konuyu beşerin idrakine az bir mana ile aktarmıştır. Hakiki bilgi Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize aittir. Onun için **“Yetimin malına yaklaşmayın”** (Enam 152) ayetindeki batını sır budur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in hususî mertebesine ait yakınlığı isteyemeyiz. Yetim olmak insan için eksiklik olmadığı kıymetinin yüceliği ortaya çıkar.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz **“O bir nurdur, ben O'nu gördüm”** buyurdu.

Sen O'nunla, O Seninle; Sidre-i münteha O'na layık oldu. Fakat O'nun gözü Senin ne varlığına takıldı, nede ayrıldı ve karışmak istedi.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize bütün nimetler ve azaplar gösterildi de, hâlinde bir zerre değişiklik olmadı. Kur'an-ı Kerim'de **“Gözü ne kaydı, ne de aştı.”** (Necm, 17) buyruldu.

Bir şeyden etkilenmek eksiklikten olur. Eksiklik yaratılıştan olursa tedavisi olmaz. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in yaratılışı tam olduğuna göre O'nun bu konuda hataya düşmesi olmamıştır.

Bir şeye merak duyan ya hasretinden veya rağbetinden olur ki, bu eksikliktir. O'nun bu halden uzak olması, gördüğü şeyleri önceden bilmesi veya kendinde onları bulmasıdır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in bilgisi yaratılışı ile beraber mevcuttu. Fakat O beşere gönderildiğinden beşerin sıfatı gibi sonradan öğretilir gibi öğretildi ve bildirildi.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) şaşkınlıktan ve cahillikten korunmuştur. O, kavuştuğu makamlara hakkıyla layıktı.

Bu yakınlıktan dolayı sarhoş olup yanında kalmak arzusuna da düşmedi. Güzel sevgilin kulluğuna yönelip Sen 'i tercih etti.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'i çok seversin.

Bazıları kendini sevdirmek için birçok şeyler yapmaya çalışır. Fakat Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) aslıyla sevilmesi takdir edilen zattır. **Her haliyle Allah (celle celâlühû) tarafından beğenilmiş olması ise erişilmez fazilettir.**

Bizler için ise sevilme için mecburiyetler vardır. Mesela kul olmanın gereğini yapmak mecburiyettir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) için ise kulluğun ta kendisidir. O kullukla aynileşmiştir.

Çünkü O'nu öyle yarattın ki, kendisiyle düğümler çözülür, sıkıntı ve zahmetler kolaylaşır, ihtiyaçlar karşılanır, isteklere ve güzel sonuçlara ulaşılır. Kendisinin yüzü suyu hürmetine rahmet istenir.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz benzeri,

**ikincisi ve yokluğu olmayan mecburiyet ve gayendir.
Bütün ilimlerin icadı O'nunla oldu.**

Kendisi ümmî olduğu halde, kâtiplere bile yazının şekillerini öğretmiştir. Yazıdan ve harflerden anlayanlar çok şeyi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) öğrenmiştir. Bu sebepten dolayı bütün insanlar O'nun ilmine ve kemaline muhtaçtırlar.

Hakikatin ilmine kavuşmak isteyen O'ndan almaya mecbur kıldın.

Yaratılmışların vücudu bütün mertebelerde bizzat Hakk'tan feyz almağa istidat sahibi değildir. Onun için peygamberlerin gelmesine ihtiyaç duyulmuştur. Çünkü insanda ise terakkiler sonsuzdur. Fakat yaratılışı gibi yavaş ve çeşitli şekillerden geçerek olmuştur. Bu yolun hocası ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Çünkü **“Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim”** buyurmuştur.

Hayatın aslı olan ahiret âleminde Liva-ül Hamd (Şükür sancağı) Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in elinde olacaktır. Her şey O'nun Kevser Havuzundan sulanacaktır. Durum böyle olunca dünya hayatında O'nun önder olmasına şaşmamak lazımdır.

Her sırrın sırrı, hakikatlerin zorunlu gerçeği;

Allah (celle celâlühü) yarattığı şeylerde sebebiyet ilkesini koymuştur. Olayları ve eşyayı bir silsile içinde yaratmıştır. Bazen durumların bozulması olmuşsa, bunlar mucize sınıfında yaratılmıştır.

Durumun böyle olmasıyla mecburî neticeye gerek duyulmuştur. Bu mecburiyet Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Eğer ki bu usul olmasa idi, mahlûkatta bir sonsuzluk anlayışı gelişirdi ki, sonuç olmazdı. Allah (celle celâlühü) bütün kâinatı Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e bağıntılı yaratarak hem kendini saklamış ve hemde yaratılıştaki nihayeti sağlamıştır. **“Sen olmasaydın bu**

âlemleri yaratmazdım” buyrulması âlemin varlığına Sen’i sebep kıldım, demektir.

Eşyada aslolan hakikati olan şeydir. Hakikat ise öz itibarı ile Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e, O’da Allah (celle celâlühü)‘a işaret eden şeydir.

İslam toplumunun sahibi ve efendisidir.

Yaratılıştan beri insanlardan istenen İslam dinin kabul edilip yaşanmasıdır. Bütün inanç sahiplerinin dini İslam olduğundan geçmiş ve geleceğin Efendisi Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)‘dir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Ben, Âdemoğullarının seyyidiyim, önce ve sonra gelenlerin en kerimiyim, öğünmüyorum!”

O, secde yerlerinin nurudur.

Allah (celle celâlühü)‘ın Âdem (aleyhisselâm)‘e secde emri insanın kıymetini açığa çıkarmak için olmuştur. Yoksa secde Allah (celle celâlühü) içindir. Bu secdeden işaretle, Allah (celle celâlühü) insanın isyan etmemesi ilkesini getirmiş, ihlal edenlere ise sonsuz azabı teklif kılmıştır. Sonuçta insan imtihan sırrı ile dünyanın yolcusu olmuş, ağır mesuliyet altında bırakılmıştır.

Secdede olan sır ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e bağlanmıştır. Çünkü ruhlar yaratılınca toplandıkları yerde secde emri ile karşılaştılar. O’nun ruhaniyetine tabi olarak ruhlar bu eylemi gerçekleştirmişlerdir. İki defa yapanlar iman ile bir defa yapanlar küfür üzere kalmışlardır. Sayısızca yapanlar ise peygamberlik ile velilik mertebelerinden nasiplenmişlerdir.

Kutsallık kazanan insana bütün mahlûkat hayran kalmış ve itaat etme hususunda Allah (celle celâlühü)‘ın emrine tabi olmuş ve **“İnsana bütün eşya secde etmiştir.”** Çünkü eşyanın hakikati Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ‘den gelmektedir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘de hakikatini kullukta

bulduğu için, bu halin en yüksek mertebesi secde makamını kendine has kılmıştır. Secde yerlerinin nuru da O'nun nurundan doğmuştur. Nurların aslında O' dur.

Hayat yolunda kalplerin huzur bulunduğu garipliğimizi gideren latif arkadaşımızdır.

Öyle insanlar vardır ki; yaratılışında güzellik bi-zatihî Allah (celle celâlühû) tarafından terbiye edilmiştir. Peygamberlerde Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) tarafından, insanlarda peygamberler tarafından terbiye edilmiştir.

“Ben, Âdemoğullarının seyyidiyim, önce ve sonra gelenlerin en kerimiyim, öğünmüyorum!”

Ümmet-i Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in üstün olması peygamberi terbiyeden bi-zatihî geçmesindendir.

Haller merkezdeki özün sızıntılarıdır. Bu gerçekte Allah (celle celâlühû)'in takdiri de söz konusudur. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz biri hakkında kötü bir şey duyduğunda

“Falan neden böyle yapıyor” demezdi. “İnsanlar neden böyle şeyler yapar” derdi. Hatayı şahsa değil yaratılış mayasının tecellisine yüklerdi.

Mesela Hz. Ebubekir (radiyallahü anh) cahiliye döneminde de iyi bir insandı. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in arkadaşı idi. İslam geldikten sonrada yine değişmedi. Böylece **“Kişi arkadaşının dini üzeredir”** hikmetini görmüş oluruz.

Bu hakikate göre huzuru bulmak, benliğimizin aksettiği aynayı bulmak demektir. Bizlerin aynası da muhakkak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir.

Ya Rasûlallah (sallallâhü aleyhi ve sellem), Sana nasıl salât kılmayız.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz için salât ve selâmın sırrı şudur.

Salât; ölüye yapılan Selâm; diriye yapılan duadır.

Bu duayı Allah (celle celâlühû) tarif ettiğine göre (Ahzab 56) Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizde yaşam ve

ölüm birbirine karışmıştır. O'na ölmüş demek yanlış, yaşıyor demek ise; dünya şartlarına göre açıklaması olmayan bir sırdır.

Olan ve olmayanı birlik içinde bilmezsek, bu mana hiç anlayamayız.

Bu esrarı taşıyana elbette salât ve selâm kılmak mecburiyettir. Çünkü Allah (celle celâlihû) tarafından bu eylemin yapılması, değerli bir amel olduğunu göstermektedir. Çok yerde bu konunun açıklamasını yaptığımıza göre ümmete salât ve selâm farzdır.

Çünkü Sen Allah (celle celâlihû)'a layığı ve kemal ile çok hamd eden, ikincisi olmayan, övülmeye layık, günahları mahveden, cehennemden bizi çıkarabilecek en mükemmel insansın, ayıplardan maddi ve manevi günah kirlerinden temizsin.

O'nu anlatmaya kelimeler yetmez. Bir güzellikten bahis açıldı mı, muhakkak O'na nisbet edilir. O, her hali ile bir beşer gibi olmayıp, üstünlük özellikleri olan insandır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ömürleri boyunca yemek yemese dahi kendileri kuvvetli idi. Lakin kendileri **“bir gün aç kalayım, bir gün doyayım”** yolunun memuru idi. Çünkü O ümmetini ifrattan ve tefritten uzak tutmuştu. İdris (aleyhisselâm) 16 sene boyunca hiç uyumadı ve iftar (yemek) etmedi. Sonunda ruhanî âleme çıkarıldı. Fakat Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) O'ndan daha faziletlidir. Çünkü İdris (aleyhisselâm)'ın ruhanî kuvveti az yemekle, Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in kuvveti bi-zatıhi nefsindendir.

“Ben Allah (celle celâlihû)'tanım, müminler ise benim nurumun feyzinden (ışıklar) dir.”

Güneşin ışıkları dağılırken güneşten kapıldığı hisse kadar aydınlık verir. Işık görüldüğü yerde güneş olarak ad bulsa da, aslında ziyadan başka bir şey değildir. İdris (aleyhisselâm)'da O'nun ışıklarındandır.

Güzel kokulu, Efendimizsin.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) insanların “**dünyada ve ahirette seyyidi’dir**”. Sevilen şeylerden birisi olan koku, bağıntı olmasındandır. Koku özün habercisidir. O’nun gül kokusunu alan bülbül, bugün hasretini O’na nağmeler dizerek dile getirirken, insanda O’nda bulduğu kokuda Allah (celle celâlihü)’ı aramaktadır. O’nun kokusunu bir defa koklayan yıllarca dimağında O’nu bulur ve bir daha unutamaz.

Öncekileri ve sonrakileri, maddiyat ve maneviyatı, ümmetini sevgi ve kardeşlikte birleştiren, Ey son peygamber!

Yeri geldiğinde en büyük cengâver, güzel huyları kendisinde toplayan, güzelliğin baş tacı, kulluk kıyafetini giyen,

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e kulluk sıfat verilmiştir. Bu sıfat gayret ve tâbi olmadaki çokluktur. Nefis terbiyesinin mükemmelliği kulluktur. Kulluğun artması insanın nefsine ağır gelen işlerdendir. En güzel kul O’dur. Kullukta O’na erişen olmayacaktır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) “**Kendine ‘O mecnundur’ denilinceye kadar hiçbiriniz tam imana sahip olamaz**” buyurarak ümmetin hedefini belirlemiştir.

Devamlı ibadet eden,

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin ibadet konusunda titiz davranması, bizim de titiz durmamızı gerektirir. Eğer böyle olmasa idi, **son isteği ibadetlerin baş tacı namaz olmazdı. Onun varislerinin de son istekleri de namaz olmuştur.**

O kadar ibadetle bütünleşmişti ki, her sorununu ibadetlere endekslemişti. Yani “**Herhangi bir şey üzecek olursa namaz kılardı.**” Bu nedenle yerken, içerken,

yatarken, çalışırken, düşünürken; yani, kısaca bütün yaşamını bir ibadet içerisinde geçirirdi. Bu halinin hayretinde kalanlarına “**Şükreden bir kul olmayayım mı!**” diyerek cevap verirdi.

Sırların kendisine saklı olmadığı, Allah (celle celâlühû)’ın kendisi ile bizzat görüştüğü, razı olduğu işleri en güzel bilen ve yaparsın. Kurtuluşa sebep olan salih amelleri bilen ve sevdiren,

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ise bütün kemal isimleri toplayandır. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) azimetle amel ederdi. Çünkü zaruret ile amel dünya âleminin özelliklerindendir.

O’nun bu özelliği taşıması temel özellik sahibi olmasındandır. Mesela; dünyanın asıl özelliklerinden biri meşakkattir. O’da meşakkati kendine layık görmüştür. Dünyanın aldatıcı özelliği olan eğlence ve oyunu kabul etmemiş ve dünyevî kalbi ise meşakkatle huzur bulmuştur.

Allah (celle celâlühû)’ın rızasını nefse itiraz edilerek kazanılacağını bildiğinden bir defa dahi ilâhî rızaya muhalif amel işlememiştir.

Doğruyu anlatmada sabrı azalmayan, kıyamette bizi başına toplayacak, mazlumların sahibisin.

Allah (celle celâlühû) ’tan yardımı eksilmeyip devamlı olansın.

Allah (celle celâlühû), sevgisinin neticesi verdiği bu nimetin sırrını ahirette açacağı malumdur. Çünkü verilen nimet takdir edilemeyecek kadar büyüktür.

Ey Allah (celle celâlühû) ’ım, sevdiğinle Sen’den istiyoruz.

Kur’an-ı Kerim’de “Bu Allah (celle celâlühû) ’ın fazlıdır, O’nu dilediğine verir. Allah (celle celâlühû) büyük fazlın

sahibidir”(Cuma, 4) buyruldu. Bu nimetlerin neden ve niçinler ile açıklaması yapılmayacaktır.

Çünkü O, kulların efendisi, tevhit ehlinin ve büyüyen dairelerin imamı, sırlar levhası, nurların nuru, sıkıntıda olanların sığınağı, en mükemmel bilgileri kendinde toplayan Kutb-u Rabbanî,

Zat-ı tecelli Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)‘ye mahsustur. O’nun aracılığı ile O’na uyanlarında bundan nasibi vardır.

Büyüyen daireler; hikmetlerin birbirlerine sarılarak büyümesidir. Mesela; suya atılan taştan dolayı oluşan daireler birbirlerini bozmadan büyüyerek ilerler. Daireler merkezde belirgin iken, sonraki daireler maddeye olan ilgisine bağlı olarak büyük fakat belirsiz görünür. Dairelerde bir bitme olmaz. İşte “O” emri ile başlayan dairelerin merkezindeki imam Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olmuştur. Yani yaratılışa sebep O’dur. En uzak ve en yakını ile Allah (celle celâlihü)‘ı bulmakta O’na bağlanmıştır. Onun için kıyamete doğru inançta azalmanın olması bunu göstermektedir.

Büyüyen daireler için bir başka manada;

Hakikat-ı Muhammediye dairesi’nden, Ahmediyyet dairesi’ne, oradan Zat-ı Muhabbet dairesi’ne, oradan yokluklar dairesine, oradan varlıktan düşme dairesine, oradan Allah (celle celâlihü)‘in varlığında yok olup niyetlerinin O’nda kaybolması dairesine, oradan beşeri ihtiyaçlardan soyunma dairesi bir nevi oruç dairesine¹ ulaşmadır. Her gelen dairede bir öncekini içine alır. Temelinde ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) vardır.

En üstün iman elbisesinin belirgin nişanesi,

---

¹—Oruç, ulûhiyet sıfatını bulmak için en güzel ameldir. Çünkü beşeri ihtiyaçlardan müstağni olunduğu için varlık ilâhî bir zevk ile kendini ruhanî varlığa yakın hisseder.

cömertlik ve iyiliğin kaynağı, semavî himmetler sahibi, ilahi ilimlere erişmiş olan, ezeli minberdeki hatip, insanlık âlemindeki ilâhi nur,

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in nuru yaratıldığı zaman, oluşan kâinata dağılmadan önce, bütün peygamberlerin ve evliyanın ruhları bir bütünlük ile O'nun nurunda toplanmıştır.

Mahlûkat yok iken bütün varlıklardan önce, özleri olacak parlak bir nur olarak var olmuş. Ondan sonra bütün yaratıklar O'nun ulvî nurundan varlığını almıştır.

Celâl tacı, cemal cazibesi, kavuşma güneşi, ilahi yurdun izzet ve şerefi, vücut letafeti, her mevcudun hayatı, ilahi saltanatın en yücesi, ilahi kudret ve yüce sanatının açık misali, beğenilenin açık nişanesi,

İlahi yakınlığa kavuşmuş olan has kişilerin özüdür.

Hadîs-i kutside buyruldu ki;

“Allah (celle celâlühû), kulum farzları yapmakla bana yaklaştığı gibi, başka şeyle yaklaşamaz. Kulum nafîle ibadetleri yapınca, onu çok severim. Öyle olur ki, benimle iştir. Benimle görür. Benimle her şeyi tutar. Benimle yürür. Benden her ne isterse veririm. Bana sığınınca, onu korurum buyurdu”

İbadetlerin nasıl yapılacağını bize O göstermiştir. Eğer O'nun önderliği olmasa idi, daha fazla eziyet çekerek ağır ibadetlerde bulunan insanlar Allah (celle celâlühû)'a kavuşurdu. Fakat onlara bir faydası olmadı. Allah (celle celâlühû)'a da kavuşamadılar.

Ayrıca Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) tasarruftan düşmemiştir. Diğer peygamberler ümmetleri hakkında tasarrufları kesilince, ümmetleri doğru yapıyoruz diye peygamberlerini ilâhlaştırmışlar ve sapık fikirlerin içine düşmüşlerdir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in şeriatı her yüz

senede bir yenileyici tarafından takviye edilmesi ve bu yenileyicinin bi-zatihî kendi tarafından yetiştirilmesi O'na mahsus bir ayrıcalıktır.¹

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Sen'in büyük sırrın; hakikî, kıymetli gerçek dostun;

Allah (celle celâlühû), Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i kendi tazimi ile tazim eyledi. Dolayısı ile O'nu tazim etmek Allah (celle celâlühû)'ı tazim etmektir. Çünkü O Hakk'ın sureti ve mutlak sırrıdır. O, hem büyük ve hemde büyüklüğü kabul edilmiştir. Bundan dolayı halk O'na karşı edepli durur ve heybetinden titrerdi.

Allah (celle celâlühû), Kur'an-ı Kerim'de, her Peygamberi ismi ile bildirmiştir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i ise, **“Ey Resulüm, Ey Peygamberim”** diyerek Onu yücelten vasıflarla ile bildirmiştir.

Hareket eden şeydeki kuvvet, hakikati ayakta tutan, ilâhî emirleri yüklenici, kulluğun gerçeğini yaşayan,

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Bana Allah (celle celâlühû)'ın kulu ve resulü deyin” söyleyerek, kulluk şerefini açığa çıkarmıştır.

Kulluğun anılması da O'na bağlanmıştır. Bir şeyi tanımak ona karşı olan görevi daha güzel yapmaya sebeptir. Allah (celle celâlühû)'ı en iyi tanıyan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olduğuna göre, en güzel ibadet edende O olmuştur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **“Yüce Hakk'ın kulundan yüz çevirmesinin alameti odur ki, kendine**

---

¹— İkinci binin yenileyicisi İmam Rabbânî (k.s) Hazretleridir. İman ve inanç konusunda yirminci yüzyıl Bediüzzaman Sâid Nursî (k.s), tasavvufta İhrâmcizâde İsmail Hakkı Toprak (k.s) Hazretleridir.

Bu insanların yetişmesinde de ayrıcalıkların olması “Benim ümmetimin alimleri Ben-i İsrâil peygamberleri gibidir” hadisinin gerçeğini aksettirir.

lazım olmayan işlerle meşgul olmasıdır” buyurarak ibadet halinin kıymetini Allah (celle celâlühü) ‘a yakınlıkla özdeşleştirmiştir.

Sultan,

Sultan; güç sahibi, demektir. Huzuru ilahîde söz sahibi ancak Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘dir. Miraçta Sidre-i Münteha‘dan ileri varamayan Cebrail (aleyhisselâm), en büyük sultanın Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olduğunu ikrar etmiştir.

Kur‘an-ı Kerim‘de **“O gün her sınıf insan önderleri ile birlikte çağıracağız”** (İsra, 71) buyrulur, tabisinin kıymeti peşinden gidilen önderle kıyaslanacağı bildirilmiştir.

Rahmetin babası,

Rahmetin babaya isnat edilmesi, annede hissiyatın galebe çalmasındandır.¹ Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) merhametli oldu ve tavsiye etti ki;

“Mümin yumuşaktır, O kadar ki, yumuşaklığından dolayı kendisini ahmak zannedersin” (Râmuz)

Bu sırdan dolayı kavminin kuvvetlileri O‘nu alaya alıp incittiler. Bu sırrı O‘nun arkasından gelen dostlarında da görmek mümkündür.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) önce gelen peygamberler sıkıntıları ve meşakkatler karşısında kendilerine tanınan imtiyazları bu dünyada acelece kullanmışlardır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Her Peygamberin duası kabul olur. Her

---

¹ —Çünkü anneler özlük ve üveylilikte farklı davranırlar. Baba şefkatli olursa sevgilerin hepsinin bağrında toplar. (çocuklar, dört kadını bir anda sevebilmesi vb) Şefkat erkekte olunca daha çok kıymet kazanır. Kadında yaratılış özelliğidir. Sonradan kazanılma yoktur. Erkek ise yetiştirilince en yüksek şefkat abidesi olur. Mesela; Hz. Ömer (radiyallahü anh)‘ın cahiliyetteki merhametsiz hali İslam‘dan sonra mükemmeliyet olarak zahir olmuştur.

Peygamber, ümmeti için dünyada dua etti. Ben ise, kıyamet günü ümmetime şefaati izni verilmesi için dua ediyorum.”

Kur'an-ı Kerim'de **“Sana, razı oluncaya kadar, yani yeter deyinceye kadar, her dilediğini vereceğim”** (Duha 5)

Bu ayet-i kerime geldiği zaman, Cebrail (aleyhisselâm)´a bakarak, **“Ümmetinden birinin Cehennemde kalmasına razı olmam”**

“İnşallah duam kabul olacak. Müşrik olmayanların hepsine şefaati edeceğim” buyurdu.

Konuyla ilgili olarak Şeyh'ül Ekber Muhyiddin Arabî (ks) Hazretleri Fusûs-ul Hikem kitabında Nuh aleyhisselâm ile ilgili olarak bu sırta şöyle işaret etti.

“Kavmi Nuh aleyhisselama hile yaptığı gibi, kendiside kavmini Allah (celle celâlühû)´a (anlayamayacakları) davetle mekr (hile) yaptı. Şöyle ki bir kavim ve ferdi Allah (celle celâlühû)´a davet etmek ona yapılan mekrdir.”

Nuh (aleyhisselâm) Onların seviyelerine inemedi. Tenzih ve teşbihin sırlarını kavratamadı. Yani **“insanlara akılları miktarınca konuşunuz”** daki hikmeti tam uygulayamadı; mesela; köylüye fizikle, doktora hayvan bakımı ile ilgili konuşarak tebliğ yapılmasının benzeri gibi.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) davetindeki sabırla inananları, ta ki, kendi nefisleri ile imtihan olana kadar terk etti. Acele etmedi. Tebliğ hayatının ilk yarısında kan dökülmemesi ve ezaya sabırda azimli davranması, iman etme yolunda ümmetini perişan etmemesi O'nun büyüklüğüdür.

Allah (celle celâlühû) O'nun zamanında temiz vücuduna zarar verenlerden başkasına elem vermemiştir.

Keremli şefaati,

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Mahşer yerinde peygamberler için nurdan minberler kurulur. Üzerine çıkar otururlar. Benim minberim boş kalır. Korkumdan minbere çıkıp oturmam ki, Allah (celle celâlühû) beni cennete gönderirde ümmetim

benden sonraya kalır. Allah (celle celâlühû) 'ın huzurunda ayakta durur, Ümmetim! Derim."

Allah (celle celâlühû) buyurur ki,

"Ya Muhammed! Ümmetin hakkında ne yapmamı istiyorsun?" Bende derim ki;

"Ya Rabbi hesaplarının acele yapılmasını"

Bunun üzerine ümmetim çağrılır ve ilk önce hesapları görülür. Bazıları Allah (celle celâlühû) 'ın rahmetiyle, bazıları da benim şefaatiyle cennete girerler. Ben şefaate devam ederim. Hatta defterleri ellerine verilmiş cehenneme gönderilenleri de kurtaracağım. Nihayet cehennem kapıcısı Malik der ki;

"Ya Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Allah (celle celâlühû) 'ın gazabına uğrayanları da azapta bırakmadın." (Taberâni)

Ya Rabbi O'nun yüzü suyu hürmetine bizleri kıyametin dehşetinden kuru ve cennetine dâhil eyle. Âmin.

İlmin efendisi; kuruntuların, zulmetin ve şeytanın vesveselerini nuruyla silip kesen, temizliğin ve saflığın timsali, O'nunla yokluğu vücuda getirdiğin, zerreleri çıkardığın, kudretli Kâbe'n,

İbrahim (aleyhisselâm) Kâbe-i Muazzama'yı Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) için inşa buyurdu. Çünkü Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) âlemin kalbidir. Kâbe'nin sureti de O'nun sureti ve sırrıdır. Bütün âlem O'nun yüzünün benleridir.

Akılların secde ettiği,

Secde hayranlığın eyleme geçmesidir. Aklın secde etmesi demek, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'e hayran olup O'na tâbi olmasıdır. Kulların secdede kazandığı halle yokluk açığa çıkar. Kendisini yok eden itaat eder. İtaat edende cennete kavuşur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki:

"Akıllı kimse, nefsini muhasebe eden ve ölümden

sonrası için çalışandır. Aciz de, nefsinin hevâsını peşine takan ve Allah (celle celâlühü)´tan temennide bulunan kimsedir.” (Tirmizî)

İlk yaratılanlar konusunda, aklın olduğu rivayetleri vardır.

Aklın hakikati de, Hakikat-i Muhammediye´dir. Bütün akıllıların aklı, O´ndan dağılan miktarlardan başka bir şey değildir.

Dinin ölçüsü aklın kuvvetine bağlanmıştır. Akıllı kim diye sorulunca, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem),

“Allah (celle celâlühü)´tan en çok korkanınızdır” buyurdular.

Allah (celle celâlühü)´tan çok korkmak, O´nu iyi bilmekten geçer. Allah (celle celâlühü)´ı en iyi bilen Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´dir. En çok korkan da O´dur.

Yarattığın mükemmeliyet, kaza ve kaderi tespit eden, Sen´den Sana ve Sen´inle istediğimiz güneştir.

Kaza ve kaderi tespit etmek demek, O´nun Allah (celle celâlühü) katında şariat sahibi olması ve ezelde O´nun yaratılışının ölçü kabul edilmesidir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Allah (celle celâlühü)´ın yarattığında hayran olduğu kuldur.

İmam Rabbanî (k.s) Hazretleri bile buyurdular ki;

“Ben Allah (celle celâlühü)´ı Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in Rabbi olduğu için çok seviyorum”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Sen´inle dostluk kurmuş, “dünyalara sığmam kalbe sığarım” dediğin kalbin,

O, Kalptir. Bunu anlamak ve anlatmak beşer ilmine ve idrakine sığmaz. Çünkü bizler beşerin karanlıkları ile dolmuş durumdayız. Melekler bile bu beraberliğin sırrına kavuşamadılar. Onlarda bile nuranî perdeler altında kalmışlar, Allah (celle celâlühü)´a hakikî bir yakınlık

bulamamışlardır. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ise bu sırrı Allah (celle celâlühû)‘ın yardımı ile aşmıştır. O’nun kalbi yere göğe sığmayan Allah (celle celâlühû)‘a misafirhane olmuştur. O’nun bu âleme gelmesi ise, bizi Allah (celle celâlühû)‘a kavuşturup yalnızlıktan kurtarmaktır.

“Bana kulluk edin” dediğin hitabın gerçek muhatabı da O olmuştur.

Fahri Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz buyurdu ki:

“Ben, sizin görmediklerinizi görür, duyamadıklarınızı da duyarım.

(O an) **gök gürledi. Onun gürlemesi hakkıdır.**

İçinde dört parmaklık boş bir yer bile yoktur ki, orada melekler, Allah (celle celâlühû) için alnını yere koyup secde etmesinler.

Vallahi, siz benim bildiklerimi bilseydiniz, az güler çok ağlardınız.

Yatakta kadından lezzet duymazdınız.

Çöllere çıkıp, haykıra haykıra Allah (celle celâlühû)‘a yalvarırdınız.

Kesilen bir ağaç olmayı ne kadar da isterdim!”
(Tirmizî)

Kulluğun sır olmaktan çıktığı zât Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘dir.

Allah (celle celâlühû)‘ın zatına hakikî manada kulluk yapan kutlu Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) olduğu gibi, kulluk şerefi de O’nun ismi ile anılmıştır. **Bizim kulluğumuz mecburiyet, O’nun ki, ise hakikatin bizzat kendisidir.**

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ne güzeldir. Bizdeki lekeleri O’nun aynasına bakınca görebildik. O’ndan ne zaman yüz çevirsek, muhakkak aslımızı bozardık.

Ebucehil bir gün Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e

“Beni Haşim’de senden daha çirkin suratlı biri gelmemiştir” dedi.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **“her ne kadar haddini aştınsa da yine doğru söyledin”** dedi.

Biraz sonra Ebubekir (radiyallahü anh) Fahri Âlem Muhammed Mustafa (aleyhissalâtü vesselâm)’ın yanına gelince

“Ey güneş yüzlü Resul, Sen’den daha güzel yüzlü bir yüz görmedim” dedi.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bunun üzerine

“Ey aziz dost, ey değersiz dünyadan kurtulan, doğru söyledin” dedi.

Orada bulunanlar bu durum karşısında şaşırıp,

“Ya Resûlullah (sallallâhü aleyhi ve sellem) bu ikisi birbirine zıt şeyler söylediler. Sen her ikisine de “doğru söyledin” dedin, bunun sebebi nedir” diye sordular.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) **“Ben Allah (celle celâlühû)’ın cilâladığı aynayım, bana bakan kendini görür”** buyurdu.

Ayna insana kendine bakma imkânı verir. Ayna olmazsa kendimizi kontrol mekanizmasını çalıştıramayız. O’nun yüzüne bakınca kendimizi eksikliklerimizle görür, Böylelikle **“Kendini tanıyan Rabbini tanır”** sırrına ulaşırız.

Kendimizi Muhammedî (sallallâhü aleyhi ve sellem) sırlar olmazsa tanımakta mümkün değildir. O’nu tanımakla kendimizi ve sonucunda Allah (celle celâlühû)’ı tanımış oluruz.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, biliyoruz ki Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Levh-i mahfuzu yazan kaleminden dökülen nurlu harfleri yazan,

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz şöyle buyurdu;

“Allah (celle celâlühû)’ın ilk yarattığı şey, “kalem”dir. Ona, “Yaz!” dedi. “Ya Rabbi ne yazayım?” dedi. “Kıyamete kadar olacak her şeyin kaderlerini yaz!”

Kalem Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in nurundan yaratılmıştır. Harflerde O’nun terinden dökülmüştür.

Kavuştuğu sırları bulan ve bilen olmadığı gibi kadere razı olduğu açıkça tarafından beyan etmiş, kaderin kendi

olduğunu açıklamıştır. Bir şeye razı olmak, onu aslında bulmak ile olur. O, Allah (celle celâlühü) 'in muradından razı olmuştur.

“Resûlullah (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki:

“**Hz. Âdem ve Hz. Musa (aleyhisselâm) münakaşa ettiler. Musa (aleyhisselâm), Âdem (aleyhisselâm) 'a: “İşlediğin günahla insanları cennetten çıkaran ve onları bedbahtlığa atan sensin değil mi!” dedi.**

Âdem (aleyhisselâm) 'da Musa (aleyhisselâm) 'a:

“**Sen, Allah (celle celâlühü) 'in peygamberlik vermek suretiyle seçtiği ve hususi kelamına mazhar kıldığı kimse ol da, daha yaratılmamdan kırk yıl önce Allah (celle celâlühü) 'in bana yazdığı bir işten dolayı beni ayıplamaya kalk bu olacak şey değil!” diye cevap verdi.” Resûlullah devamla dedi ki: “Hz. Âdem (aleyhisselâm) Musa (aleyhisselâm) ' ı susturdu”** (Buhari)

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in kudretli kelimalarında boş ve manasız kelim olmamıştır. Bunun sebebi kalemin yazısına tanık olmasıdır. Olaylar hakkında hiçbir zaman **“keşke şöyle olsaydı...”** yı kullanmamıştır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

“**Güçlü mümin, Allah (celle celâlühü) katında güçsüz müminden daha sevimli ve hayırlıdır. Aslında her ikisinde de hayır vardır.**

Sana faydalı olacak şeye karşı hırslı ol! Allah (celle celâlühü) tan yardım dile ve acze düşme!

Başına bir şey gelirse, sakın şöyle deme: “Eğer şunu yapsaydım şöyle olurdu.”

Fakat şöyle de: “Allah (celle celâlühü) takdir etti ve dilediğini yaptı.”

Çünkü “Keşke” türünden sözler şeytan işidir.” (Müslim)

Güçlü ifadesi, kuvvet manasına değil hikmet sahibi olma olarak düşünülmüştür. Hikmet sahibi kaderi en güzel şekilde kavrayandır. Bunu ise ruhen terakki eden nefiste buluruz. En yüksek terakki ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) dedir.

Mukaddes feyizlerini dağıtan, Sen’i sayılara ihtiyaç duymadan bir olarak bilen, âlemlerin birleştiricisi olan, İsm-i Azam kıldığın sevgilindir.

İsm-i azam “**En büyük**” isim demektir. Allah (celle celâlühû) ’ın isimleri hakkında en büyük ifadesi ile derecelendirme yanlış olabilir. **Gerçekte Allah (celle celâlühû) ’ın bütün isimleri büyüktür.** Öyle ise bu ifade niçin kullanıldı? Sorusu akıla gelebilir.

Allah (celle celâlühû) ’tan başka şeylerden yüz çevirerek, tam bir ihlâsla zikredilen her isim, İsm-i Âzam’dır, zira harflerin birbirine karşı farklı bir şerefi yoktur.

Fakat bütün isimler İsm-i Azam’ın çerçevesi içinde saklıdır. Şöyle ki, Ulvî ve süflî (dünya) Âlemde Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’e muhtaç olmayan bir nesne olmadığına göre, Hakikat-ı Muhammediye ve İsm-i Azam’da birdir.

Ey Allah (celle celâlühû) ’ım, O varlık âlemini yüzü suyu hürmetine yarattığın ve O’nun sebebiyle eşyaya var olma ruhsatı verdiğin, iyilik ve cömertlik sahibi, kutsadığın, yaratılışında harikalar görülen, ilimlerin ulaşamadığı, sırlarla korunmuş, Mertebesine erişilmeyen,

Hiçbir şekilde derecesine ulaşan olmadı. Ümmeti bile bu sayede diğer ümmetlere üstün oldu. Mesela; Her peygamber ve ümmeti bir veya birkaç vakitte ve rükünlerin bir kısmıyla namaz kılmıştır¹. Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) ve ümmeti ise beş vakit, bütün rükünler (kıyam, rükû, secde ve oturuş) ve yeryüzünün mescit yapılması ile şereflenmiştir.

Anlatılamayacak rabbanî güzellik,

---

¹ -Musa (aleyhisselâm) ’ın miraçtaki elli vakit namaz ifadesi bizim vakit anlayışımız gibi değildir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Yusuf (aleyhisselâm) Benden beyazdı; ama ben çok tatlıyım.”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in zahiri ve batınî güzelliği kemal mertebesinde olmuştur. Kamil bir güzelliğin sahibi olduğu için güzelliği Yusuf (aleyhisselâm) gibi fitne (imtihan) sebebi olmamıştır.

Ne güzelsin, Ya Muhammed! (sallallâhü aleyhi ve sellem)
Hiçbir halin insanlara zarar verici bir sebep olmadı.

Kemal sahibi,

Allah (celle celâlühû) insanla bilinir. Çünkü insan Rahman‘ın tecelliyâtının kemal suretidir. Bu kemalin tamamıysa Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘dir. Hadisi şerifte;

“Beni gören Hakkı görmüştür” buyruldu. Yani Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi basiret gözü ile gören, idrak eden ve bilen makamına göre Allah (celle celâlühû)‘ı bilmiş ve görmüş olur.

Hazret-i Aîşe (radiyallahü anha) buyurdu ki;

“Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)‘in ahlakı Kur‘ân-ı Kerim‘dir” Kur‘an-ı Kerim Allah (celle celâlühû)‘ın kelimidir.

Hakikatin doğduğu ve övülmesi mümkün olmayan, katında kıymetli olduğu bilinen bir kulundur.

İnsan neslinin temeli olarak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in kıymeti takdir edilmiştir. **Âdem (aleyhisselâm) Havva Validemiz ile evlenirken verdiği mihr on defa Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e salâvat getirmek olmuştur.**

Varlığı beşeri âlemde zahir olmadan insanlığın atasına ve nesline hedef tayin edilmiştir.

Ey Allah (celle celâlühû) **’ım, Efendimiz** (sallallâhü aleyhi ve sellem) **e olan nispet ve yakınlık ne güzel bir nispettir. O, bizi ve insanları azabından korkuttu. Müşriklerin yolundan yüz çevirtti. Şirkin belini kırıp, halkı hikmet ve güzel nasihatle Sen’in yoluna çağırdı;**

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ümmetini doğru yola çağırdı. Onlara iyilikleri hatırlattı ve tebliğinde kararlı oldu. Az sözle çok şeyleri ifade etti. **Vahdeti çokluğa, çokluğu vahdete kavuşturdu.** En güzel nasihatçi oldu.

İlim ehli O’nun güzel nasihatlerini dört bölümde topladılar.

a) İbadeti **“Ameller niyetlere göredir”** e;

b) Adâb ve ahlakı **“Kişinin, kendisini ilgilendirmeyen söz ve işi terk etmesi iyi müslüman oluşundandır”** a;

c) Adalet işlerini ve siyaseti **“Mümin olan, kendi şahsı için arzu ettiğini kardeşi için de arzu etmedikçe kemaliyle iman etmiş olmaz”** a;

d) Muamelâtı (Hayatın yaşama bilgilerini),

“Helal olan açıkça bellidir. Haram olan da bellidir.

Bu ikisi arasında, her ikisine de benzer tarafları bulunan meseleler vardır ki, insanların çoğu bunu bilmez.

Kim bu haram veya helal olduğu şüpheli olanlardan kaçınırsa dinini ve namusunu korumuş olur.

Kim de bu şüpheli olanlara düşerse, koruluğun etrafında hayvanlarını otlatan çoban gibidir.

Hayvanların koruluğa dalması yaklaştıdır.

Dikkat edin, her melikin bir koruluğu vardır. Allah (celle celâlühû) ’ın yeryüzünde, yaklaşılmasına razı olmadığı koruluğu ise haram kıldıklarıdır.

Dikkat edin vücutta bir et parçası vardır o iyi ve salih olursa vücudun tamamı da iyi ve salih olur.

Bozuk olursa vücudun tamamı da bozuk ve fasit olur. Dikkat edin o et parçası kalptir”e sığdırmıştır.

O’nun büyüklüğünü açıklamak için, sayılan bu dört

husus hakkında ciltlerce kitap yazılsa, hikmetlerinin sırrı anlatılmış olmaz.

Putları kırdı; küfrün önderlerini yüzüstü yere serdi. Sonunda kâfirler topluluğu hüsrana uğrayarak üstünlüklerini kaybettiler.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) davasından geri dönmezdi. Zat-ın için zahmete katlanır, emrinde ciddiyet gösterendi.

Hz. Peygamberimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Allah (celle celâlühû) yolunda korkutulduğum kadar hiç kimse korkutulmamıştır.

Allah (celle celâlühû) yolunda bana edilen eziyet kadar, kimseye eziyet edilmemiştir.”

Fakat bu ağır mesuliyet altında kalan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i ise Allah (celle celâlühû) bi-zatihî kendisi muhafaza etmiştir.

Mesela; diğer Peygamberler, kâfirlerin iftiralarına kendileri cevap verirken, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e yapılan iftiralara ise, Allah (celle celâlühû) cevap vermiştir.

O’nun bu durumu, olayların aslını bildiği için olduğu gibi, Allah (celle celâlühû)‘ı tanıma yönünün bütün mahlûkattan fazla olmasındandır.

Her zaman kulluğun ışığını açık tutardı. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile bulduğumuz nimetleri çevremiz görürken bizler hissetmedik.

Bu makamdaki hikmet şudur. Mesela; Bedirde meleklerin yardımları, savaş alanlarında şehitlerin yardımları kâfirler tarafından görünürken müminler tarafından nispi olarak fark edilirdi.

Bir gün Muhacirin ve Ensar’ın kadınları (radiyallahü anhünne) bir araya toplanmışlardı. Hazret-i Fatıma (radiyallahü anha)‘nında gelmesi için Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘den

izin istemişlerdi. Hazret-i Fatıma (radiyallahü anha) o toplantıda giyeceği güzel elbiseleri olmadığı için, gitmek istemedi. Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)´de;

“Git ya Fatıma (radiyallahü anha) Bizim yolumuzda kimseyi ümitsiz bırakmak yoktur” buyurdu.

Hazret-i Fatıma (radiyallahü anha) o toplantıya katıldı. Döndüğünde üzüntülü idi. Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) O toplantıya katılan kadınlardan birini çağırıp, o toplantının durumunu sordular. O hanım dedi ki:

“Ya Rasûlallah! Fatıma (radiyallahü anha) gelince bütün kadınlar onun güzel elbiselerine hayran kaldılar. Birbirlerine böyle güzel elbiseleri nereden almışlar, diyorlardı”. Hazret-i Fatıma (radiyallahü anha);

“Ya Rasûlallah niçin bana öyle görünmedi ki, ben de sevineydim” dedi. Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem);

“O elbiselerin güzelliği senin üzerine örtülmesindedir. Onları sana göstermediler ve sende görmedin” buyurdu.

İnsanda olan güzellik aslî, eşyadaki ise geçicidir. Aslî güzelliğe kavuşarlarda nispi güzelliklerin değeri yoktur.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım istiyoruz ki, kayıtlardan kurtulup Sana kavuşalım. Fakat her şey yine Sen´in takdiridir.

Allah (celle celâlühû)´ım, varlığımız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´ e kıldığın salât iledir. Bu salâtın bizde can, kan ve ruh oldu. Küfrün karanlıklarını, sıkıntılarını bizden uzaklaştırdı. Fâni dünyada baki hayatın diriliğini verdi.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) kabrinde, bilmediğimiz bir hayat ile diridir. Kabrinde Kur'an-ı Kerim okur, namaz kılar. Bütün Peygamberler de böyledir. Hadîs-i şerifte,

“Peygamberlerin (aleyhimesselam) mübarek vücutları çürümez.

Çünkü toprağın Peygamberleri çürütmesi haram kılındı. Onlar öldükten sonra diridirler, rızklandırılırlar”

buyuruldu

Müminler hayatta, uykuda ve öldükten sonra da mümindir. Peygamberler de, uykuda iken olduğu gibi, öldükten sonra da Peygamberdirler. Çünkü mümin ve Peygamber olan, ruhtur. İnsan ölünce de, ruhu değişmez.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) kabrinde, bilinmeyen bir hayat ile diri olduğunu bildiren çok Hadîs-i şerif vardır.

“Kabrim başında söylenen salâvatı işitirim. Uzaktan söylenen salâvat bana bildirilir” ve

“Bir kimse, kabrim başında bana salâvat okursa, Allah (celle celâlühû) bir melek gönderip, bu salâvatı bana bildirir. Kıyamet günü ona şefaet ederim”

Aişe-i Sıddıkanın (radiyallahü anha) haber verdiği bir hadîs-i şerifte,

“Hayber’de yediğim zehirli etin acısını duymaktayım. O zehrin tesiri ile atardamarım şimdi çalışmayacak hale geldi” buyuruldu.

Bu Hadîs-i şerif Allah (celle celâlühû)’ın, insanların en üstünü olan Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e, peygamberlikle birlikte şehitlik derecesini de vermiş olduğunu göstermektedir. Kur’an-ı Kerim’de,

“Allah (celle celâlühû) yolunda öldürülenleri ölü sanmayınız! Onlar Rablerinin yanında diridirler. Rızıklandırılmaktadırlar” (Al-i İmran 169) buyuruldu.

Hazret-i Ali (radiyallahü anh) bir gün Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in mescidi şerifine girip, Hazret-i Fatıma (radiyallahü anha)’ın mübarek makamını görünce ağladı.¹ Sonra

---

¹—Hz. Fatıma (radiyallahü anha) Validemizin kabri şerifleri Ravza-i Şerifin bitişiğindeki evlerindedir. Gece Hz. Ali (radiyallahü anh) Efendimiz tarafından defnedildiği için bu rivayet kuvvetli görünmektedir. Çünkü Validemiz ölmeden abdestini almış ve sağ tarafına yatmış ve vasiyetini yaparak ruhunu teslim etmiştir. Cenaze namazını Hz. Ali (radiyallahü anh) kıldırmıştır. (3 Ramazan 11-21 Kasım 632) çünkü Cennet-ül Bâkî Kabristanı’na gömülmüş olsa idi, insanlar tarafından tevatüren tesbiti kolay olurdu. Ayrıca Hz. Ali (radiyallahü anh)’ın kabri saadetinin de gaip olması Allah (celle celâlühû)’ın ümmette takdir ettiği sırlardandır.

Ehl-i Beyti bizler canımızdan üstün tuttuğumuz gibi yollarına başımız feda olsun inancını taşıyız. Onlar bizlerin “Baş tacı”dır.

Hücre-i se'adete giderek, çok ağladı ve

“Esselamü aleyke ya Rasûlallah ve Esselamü aleyküma ya iki kardeşlerim!” diyerek, Hazret-i Ebubekir (radiyallahü anh)´ la Hazret-i Ömer (radiyallahü anh)´a selam verdi.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi ne güzel yarattın. Mübarek vücudu çok temizdi.

Teri nezih ve kokusu çok güzeldir ki, ne miske ne de ambere benzedi. O´nunla tokalaşan kimsenin, o gün elinden güzel kokusu gitmezdi. Mübarek elini hangi çocuğun başına sürse o çocuk diğer çocuklardan güzel kokusu ile fark edilirdi. Hiç bir koku onun terinden daha güzel kokmadığına her şey şahitti. Bir yoldan geçse, O´ndan sonra, o yoldan geçenler, Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in oradan geçtiğini güzel kokusundan bilirlerdi. Has bir kokusu var idi. Hariçten bir koku sürünmüş değildi. Mübarek yüzüne değen mendili asla ateş yakmazdı.

Mübarek gözleri çok kuvvetli görür ve önden gördüğü gibi, arkadan da görürdü.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem); **“Allah (celle celâlühû) beni nur kıldı”** buyurdular. Bu nurdan dolayı **“namazda arka tarafımı görürüm”** diye buyurarak, altı yönü gördüğünü ümmetine haber verdiler.

Ayrıca karanlıkta da görürdü.

Aydınlıkta görmeyi fizik kuralları ile açıklamak mümkündür. O´nun karanlıkta görmesini hislerinin kuvvetli olduğunun işareti sayılmalıdır. Teknolojinin yeni ürettiği

---

“De ki: Ben bunun üzerine sizden akrabalık sevgisinden başka bir ücret istemiyorum.” (Şurâ 23)

araçlar olmasa idi, bu halin açıklamasında inancı zayıf olanların itirazı olurdu. Fakat bu konuda birçok araç üretilmiştir. İnsanın bunu başarması ise, acaibattan olmayıp, bir hakikatten başka bir şey değildir.

O’nun hakikatini gece üzerine koydun, karardı; gündüz üzerine koydun, ağdı; semalara koydun, direksiz durdu; bütün kâinata koydun, hayat buldu.

Kur’an-ı Kerim’de yemin edilen yani, Necm (yıldız)¹, Fecr (Şafak)² vb. şeylerde hakikatte Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) kast edilmiştir.

Çünkü O’nun hakikati olmasa idi eşyanın Allah (celle celâlühû) yanında bahse değer kıymeti olmayacaktı.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, O’nun kıymetini ancak Sen bilebilirsin.

Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in büyüklüğü nasıl idrak olunur. Kıymeti nasıl bilinir. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)’den başkası ayıptan emin değildir. Allah (celle celâlühû) O’ndan hiçbir zaman yüz çevirmemiş ve ömrüne³ yemin etmiştir.

O’nun büyüklüğü ancak kıyamet günü belli olacak, Âdem (aleyhisselâm) ve insanlık O’nun sancağı altında toplanacaktır. Çünkü O en büyük şefaattçidir.

Dünya hayatı iptila âlemi olduğu için hak ve batıl birbiri ile imtizaç etmiş ve karışmıştır. Bu hususla O’nun hakikatini keşfetmek mümkün değildir.

¹—“Batmakta olan yıldız and olsun ki” (Necm 1) Çünkü O’nun kendisi veya kalbi nurların çıktığı yer olduğu gibi gömüldüğü yer olmuştur. O Allah (celle celâlühû)’tan başkası ile ilgilenmemiştir.

²—“Ant olsun tanyerinin ağarmasına” (Fecr 1) Çünkü iman O’nun kalbinden fışkırmıştır.

³—“Senin hayatına andolsun ki, onlar sarhoşlukları içinde bocalayıp duruyorlardı.” (Hicr 72)

Dua edenlerin duasını, O'nun ismini anmadan kabul etmezsin.

Ebu Said el Hudrî (radiyallahü anh) Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den şunu rivayet etti.

Cebrail (aleyhisselâm) bana gelip dedi ki;

Benim ve Sen'in Rabbin dedi ki; **"Biliyor musun, Sen'in şanını ve ününü nasıl yücelttim"**

"Allah (celle celâlühû) ve Resulü bilir"

"Ben anıldığım zaman, Sen de benimle anılıyorsun."

Allah (celle celâlühû) O'nun namını hem dünyada, hem ahirette yükseltmiştir. Hiçbir hatip, hiçbir şahadet getiren veya namaz kılan yoktur ki;

(Eşhedü enlâilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resûlullah) demesin.

O'nun adı Allah (celle celâlühû)'ın adı ile beraber zikredilir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **"Dualarınıza öyle bir delil koyarak edin ki günah işlememiş olsun. O delil Allah dostudur. Onlara tevazu ve sevgi gösterin ki sizin için dua etsinler"** buyurdular.

Allah (celle celâlühû) dostları için bu durum olurken O'nun Sevgilisi olan Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin durumu daha bir ayrıcalık gösterir.

Bizlerin türlü ihtiyaç ve dualarımız vardır. Öyle ki isteklerimiz olmaz. Dualarımız kabul olunmaz. Fakat O'nun duaları ve istekleri Allah (celle celâlühû) tarafından muhakkak kabul edilir.

Konu gereği dua hakkında şunları hatırlayalım.

"Dua müminin silahıdır"

Aslında Allah (celle celâlühû) duaların hiçbirini ret etmez. Lakin isteyen kulun menfaatini devamlı olarak da gözetir. Ama kul bunun farkında değildir.

Allah (celle celâlühû) duaları muhakkak kabul eder. Birde dua eden temiz ağız olursa bu duanın ret edilmeyeceğine kuşumuz olmamalıdır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Allah (celle celâlühû)´a temiz ağızlarla dua ediniz”

“Temiz ağızlar nedir” diye sorulunca;

“Birinizin ağızı, diğerine temizdir” demiştir.

Dualarımızda salât ve selâm getirmekle Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi delil koymak ve O´nu bizim için dua edici olmasını temenni etmektir. Çünkü Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bilmediğimiz bir şekilde hayattadır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Rabb´iniz ziyade hayâ sahibidir, kerimdir.

Kulu dua ederek kendisine elini kaldırdığı zaman, O, ellerini boş çevirmekten hayâ eder.” (Tirmizi)

Kur´an-ı Kerim´de buyruldu ki;

“Kullarım sana Ben´den sual ettikleri zaman şüphe yok ki, Ben pek yakınım.

Bana dua ettiği vakit dua edenin davetine icabet ederim. Artık onlar da Benim için icabet etsinler. Bana iman eylesinler ki, Hakka isabet etmiş olsunlar” Bakara186

Bunun için duadan uzak kalmamalıyız. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Dua, bela ile karşılaşır, kıyamete kadar birbiriyle çarpışır.”

Dua acizlerin kuvvetliye karşı bir silahıdır. Yani zayıfın acziyetini ortaya çıkararak, kuvvetli tarafından merhametin ortaya çıkmasına sebep olur. Duadan uzak kalınca zayıfın zayıflığı ortadan kalkar. Bunun sonucu kuvvetlinin gazabını üzerine çeker.

Hiç yalvaran karşısında merhamete gelmeyen olmamıştır. Çünkü dua edende benlik kalmaz. Benlik gidince de mesele ortadan kalkar. Yani birlik ortaya çıkar.

Öyle bir zamana gelindi ki, tek silahımız dua etmek olmuştur. Çünkü bu ahir zaman insanında dürüst bir hal kalmadığı gibi, kullukta kalmadı. Tek çare olarak bir dua etmektir. Onu da doğru dürüst yapanda yok gibidir.

O Sen´in nurlarının denizi, Sırlarının madeni,

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)´in saç ve sakalındaki aklar on yedi tane idi. Allah (celle

celâlühû) ümmetine verilecek hayırlı ve saadetle geçen ömrün sırrını bunda sakladı.¹

Kulların ruhlarının ruhu,

Bütün ruhlar Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in ruhundan yaratıldı. O’nun için **“Nebiyül Ümmî”** (Anasından doğduğu gibi, saf ve her ilme sahip peygamber) dendi. O’nun için normal beşer, ne de bir kuldur; diyebiliriz.

Yüce kudretine bütün boyutların hayran olduğu, uçsuz bucaksız kâinatın kuvvetine sahip ve layık bulunan ilahi bir ruhtur. Çünkü O, beşer sıfatıyla Allah (celle celâlühû)’ın huzuruna yolculuk yapan mukaddes insandır.

Âdem (aleyhisselâm) yaratılırken, Allah (celle celâlühû)’ın O’na **“şekil verdiğim ve ona ruhumdan üflediğim”** (Hicr, 29) derken bahsettiği **“ruhumdan”** Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in kendisidir.

Allah (celle celâlühû), Davut (aleyhisselâm)’a

“Ya Davut! Muhammedi (sallallâhü aleyhi ve sellem)’i kendim için,

Âdemin çocuklarını Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) için,

Diğer yaratıklarımı Âdemin çocukları için yarattım.

Kim benimle meşgul olursa, onun için yaratıklarımın önüne geçer.

---

¹—Rivayet olunur ki, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e Yahudi âlimlerinden bir grup geldi ve Ya Muhammed! (sallallâhü aleyhi ve sellem) İşittik ki, sana “Elif lâ mîm” ayeti gelmiş. Bu senin ümmetinin yetmiş bir (ebcet hesabına göre) sene hüküm süreceğine işaretir dediler.

Bunun üzerine Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki: Bana sadece “Elif lâ mîm” gelmedi. “Hâ mîm ayn sîn kaf” (278) ve “Kaf ha yâ ayn sâd” (195) ve “Elif lâ mîm ra” (231) ve “Elif lâ mîm sâd” (161) âyet-i kerîmeleri de geldi. Yahudi âlimleri bunları işitince bizim çok zorlaştı Ya Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem), diyerek ayrılıp gittiler.

Binaenaleyh, harfu mukattalar (harf grupları) bu sırları içlerinde saklar. (harflerin toplam sayısı 3433)

Kendisi için yarattıklarımla meşgul olanlardan ise kendimi saklarım.”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bir şeyin ruhu değil ruhun ta kendisidir.

Paha biçilmez inci, benzersiz güzel koku, mevcudatın aşk ve mayasıdır.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, bütün kâinata nüfuz etmiş olan ilahi hakikat ve her mahlûkun yaratılmasında ilk sebep olduğu gibi, mutlak varlık olan Allah (celle celâlühû) ile beşerî âlemi birbirine bağlayan küllî akıldır.

Âlem de Hakikati Muhammediye'nin suretinden ibaret olduğu gibi Hakikati Muhammediye de Allah (celle celâlühû)'ın tecelli eden suretinden başka bir şeyde değildir.

O'nun hakikati, peygamberlerin ve evliyanın ilâhi ilme dair bilgilerini kendisinden aldıkları bir kaynaktır.

O gizli âlemin özüdür.

Arş ve içindekiler; yer ve gökler; ahiret ve dünya; gizli ve açık ne varsa, hepsi bir araya getirilip bakıldığında Mevlâ'mız Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in nurundan bir parça olduğu görülür. Öyle ki, Arş'ın kıymet kazanması O'nun ayağının tozuna kavuşması ile oldu.

O'nun bütün nuru bir araya getirilip arşa konulsa arş erir; arşı çevreleyen âlemlere konsa, parçalanırlar.

Bütün yaratıklar bir araya getirilip o büyük nurla karşılaşsa, hepsi özlerini O'nda kaybedip dağılırlardı.

O, kâmillerin ulaşmak istedikleri şeref yeridir.

İnsan ne kadar yüksek derecelere ulaşırsa ulaşsın, hakikatlerin ve marifetleri hepsini anlamaktan da acizdir. Allah (celle celâlühû)'ın hakikatlerinin sonu yoktur. Allah (celle celâlühû) sakladığı bazı ilimlere ve marifetlere, insanların seçilmişlerinden bazılarının sahip olmasını ihsan

buyurmuştur. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in kavuştuğu ilâhî sırlar, ilimler ve marifetler de nihayetsizdir. Fakat Allah (celle celâlühû) O‘na verdiklerine ise kimseyi yaklaştırmamıştır.

O, öyle bir deryadır ki, O‘nda insanı hayretten hayrete düşüren ilimler, hikmetler ve marifetler sonsuzdur. O apaçık bir nur ve öyle sağlam bir dayanaktır ki, geçmişte ve gelecekte O‘na yetişmekte yoktur.

Peygamberler, derin âlimler ve yüksek derecelere kavuşmuş olan arifler, O‘nun sırlarının derinliklerine ulaşmayı hedef olarak görmüşlerdir. Fakat sonuçta tam bir acizliğe düşmüşlerdir.

O‘nu gökte Ahmet yeryüzünde Muhammed diye andın. Ahmet isminde, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in bütün isimlerini topladın. Ahmet‘in elifi ulûhiyet ve yüceliğe delâlet eder.

Tevrat‘ın ilk ayeti:

“Allah (celle celâlühû) önce muazzam bir nesne yarattı. Sonra gökleri, sonra da yeri yarattı.”

Bu ayette geçen **“Vehim”** (muazzam bir nesne) kelimesi büyük şan sahibi manasında olup, Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ruhu demektir. Nitekim Hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur: **“Allah (celle celâlühû) ilk yarattığı şey benim ruhum veya nurumdur”**.

Tevrat‘ın ilk ayetinde geçen **“El vehim”** kelimesini ebceyle (harf hesabı) hesap edilirse doksan iki çıkar. Bu rakam **“Muhammed”** isminin ebcedine uygundur.

Musa (aleyhisselâm) Tevrat‘tan okuyarak:

“Ya Rabb‘î! Ben bir ümmet gördüm ki, onlar ümmetlerin hayırlısıdır. İman etmeleri için insanlara emr-i maruf ve nehyi münker yaparlar. İlk ve son kitaba inanırlar. Dalâlet ehline karşı cihat ederler. Bir gözü kör olan Deccal ile savaşır. Bunları bana ümmet eyle” dedi.

Allah (celle celâlühû); **“Ya Musa! Onlar Ahmet‘in (aleyhissalâtü vesselam)‘in ümmetidir, buyurdu.**

Yine Musa (aleyhisselâm) Tevrat‘tan okuyarak:

“Ya Rabbi! Bir ümmet buldum ki, onlar çok hamd ederler ve hükmedicidirler. Bir iş yapmak isteyince inşallah derler. Onları bana ümmet eyle, dedi.

Allah (celle celâlühû), **“Ya Musa! Onlar Ahmet (aleyhissalâtu vesselam)’ın ümmetidir, buyurdu.**

Yine İsa (aleyhisselâm) da şöyle müjde vermiştir:

“Ey İsrail oğulları! Ben size Allah (celle celâlühû)’ın peygamberiyim. Tevrat’ın tasdikçisi ve benden sonra gelecek bir peygamberin müjdecisi olarak geldim ki, o peygamberin ismi “Ahmet”tir.” (Saf 6)

Bu ismini göktekilere zikir olarak verdin.

Zikir manevî gıdadır. Mahlûkatın hayatı zikre bağlı olarak yaratılmıştır. Meleklerin hayat bulması zikre bağlıdır. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin ismini söylemekten başka vazifesi olmayan melekler vardır. **Canlılık, ruhun zikir halinde olmasından başka bir şeyde değildir.**

Ahmet sırrı; ilahlık ve mahlûk sırlarının birleştiği mihraptır. Muhammed sırrı da batılı haktan ayırandır. İsminin M’si sırların H’sı rahmetlerin, ikinci M’si ilimlerin, D’si derecelerin kaynağıdır.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) keşiflerin tümüne ve aslına sahiptir. O’nun gördüklerini biz göremeyiz ve keşfedemeyiz. O’nun bütün emirleri doğru ve yerinde olmuştur. Şayet bizlerde eksiklikler olmasaydı, O bizlere her şeyi haber verecekti. Her şey ancak O’nunla kemal mertebesine kavuşmuştur. Yinede kendisi kullukta karar kılmıştır. Bütün zamanı Allah (celle celâlühû)’ın zikriyle geçmiş, Allah (celle celâlühû)’ta O’nu çok sevmiştir. Bugün insanlarda görülen manevî haller O’ndan bize kalan mirastan başka bir şeyde değildir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ne güzel bir insandır. O'nun gibisi doğmadı ve doğrulmayacaktır. O kulların ihtiyaç kapısıdır.

Ümmet-i Muhammed her türlü ihtiyacı için O'nun kapısına gider.¹ Öyle ki, yüz sene önceye kadar Medine-i Münevvere'de doktor bulunmazdı. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in duası vardı. Bir kimse hastalanınca ona suyundan içirirler. Eğer geçmezse Huzur-u Saadete varıp dua ederler. Eğer yine geçmezse vakti tamam oldu diye hazır olurlar, ölümü korkmadan huzurla beklerlerdi. Çünkü onların hepsi cennetle müjdelenmiş gibidir.

Büyüklerimizin bildirdiği üzere, Medine-i Münevvere körük gibidir. İnsanın içindeki kiri, pası dışarıya atar. Bu beldenin insanları diri olsun ölmüş olsun saadet ehliendendir.

Allah (celle celâlühü)'im bu beldenin ehlinden olmayı bizlere nasip et.

Birçok müşahedelere göre başka memleketlerde ölen imanlı kimseler Medine-i Münevvere'de Baki Kabristanı'na naklolur imiş.²

¹ –Vahhabi hükümeti kurulmadan önce doğan çocuklar Medine âdetince kırk günlük iken temizlenip ve güzelce giydirilerek Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in Hücre-i Saadete desturla (izinle) konulur. Üzerine türbe örtüsü örtülerek yirmi dakika kadar beklenirdi. Daha sonra izinle alınırdı. Ne kadar çok ağlayan bir çocuk bile olsa ağlamadığı herkesçe görülmüştür. Çocuklar çıkınca ağızlarında bir hareket bulunur. Bu da Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in çocuğun ağızına hurma verdiği müşahede edilmiştir. Yeni doğan çocuğa hurmayı ağızda yumuşatıp eziğini vermek sünnettir.

Kamerî aylardan Zilkâde'nin on yedinci gecesi akşam ve yatsı namazı arasında bütün şehir halkı Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in huzuruna varıp borçlarını arz ederlerdi. “Ya Rasûlallah! (sallallâhü aleyhi ve sellem) şu kadar borcum var, ihsan eyle” diye şebikeden içeriye buğday bırakırlar. Daha sonra toplanan buğdaylardan ekmek yapıp bazı kimselere hediye edilirdi. Onun için Medine-i Münevvere de borçlu kimse yoktur.

²—Baki Kabristanı'nda yetmiş bin sahabe gömülüdür. Şehitlerin sayısı belirsizdir. Hicretten bugüne kadar gömülü olan Medineli ve hacının hesabı yoktur. Bu mezarlığa gömülen müslümanın üzerine ertesi gün başkasını gömseler, öncekinden eser bulunmaz. Toprağı tuzludur. Kokuşma olmaz.

Sevgide uzaklık ve yakınlık yoktur. **“Kişi sevdiği ile haşrolacaktır”**

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım! Kalbimizde O’nun aşkını üstün edip, ölümden önce müşahedesıyla, ölümden sonra vuslatıyla şereflendir. Âmin.

Peygamberler içinde yaratılışı en mükemmel olanıdır.

Allah (celle celâlühû) zatından başka bir şeyin bulunmadığı sonsuz öncelerde, her şeyin aslı Allah (celle celâlühû)‘ın kendisinde idi. Bu mertebede, varlıkların hakikatleri zat-ı ilâhîden ayrı olmadıkları gibi, birbirinden de farklı ve aynıda değil idi.

Hakikat-i Muhammedî, bu mertebede olan makamdır. Diğer varlıkların hakikatleri, **Hakikat-i Muhammedî**‘yenin parçaları ve tafsilâtıdır. Onların sureti olan tecelliler, O’nun zatındaki tecelliden yayılmıştır. Efendimiz bu hakikati **akıl, kalem, ruh** veya **nur** olarak tarif buyurmuşlardır.

Hadîs-i şeriflerde;

“Allah (celle celâlühû) önce akı yarattı.”

“Allah (celle celâlühû) önce kalemi yarattı.”

“Allah (celle celâlühû) ilk önce benim ruhumu veya nurumu yarattı.” gelmiştir.

Farklı ifadeler, değişik bağıntılar sebebi ile. Çünkü ilk cevher olma mertebesi **Hakikat-i Muhammedî**‘yeden başkası değildir. Diğer hakikatlerin varlık sureti o hakikatin varlığından dolayıdır. Yaratılıştan ondan mertebeye aşağı inişler olmuştur. Bu şekilde adları farklılaşmıştır.

Peygamberler dünyada cisim suretinde ortaya çıkmadıkça, Peygamberlik sıfatı ile sıfatlanmazlar. Fakat Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz mübarek ruhu yaratılınca, peygamberlik ile müjdelendi.

Büyükler buyurdular ki; mahşer günü hesapsız ve azapsız gül sepeti silkelere gibi Baki Kabristanı’nda yatan müminleri cennete silkeleseler gerektir. Oraya defnolunmak her kişiye nasip olmaz.

“Âdem (aleyhisselâm) su ile toprak arasında iken, ben Peygamber idim” Hadîs-i şerîfi buna işarettir.

Bütün peygamberlerin şariatlarında olan hükümler, Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) şeriatından alınmıştır. Aslında diğer nebiler ve resuller Onu şeriatının hükümlerini tebliğ için gönderilmiş vekilleridir.

Her asırda gönderilen Peygambere, o asırdaki insanların kabiliyetlerini içine alan bir emir verilmiştir. Bu sebeple, her asırda gelen insanların kabiliyetlerinin farklı olmasından dolayı, şariatları da farklı gibi oldu. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, peygamberliği ile gelince, Onun kabiliyeti bütün Peygamberlerin kabiliyetlerinden daha mükemmel ve bütün afetlerden salim olmuştur. Yaratılıştan kıyamete ve Allah (celle celâlühû)‘ın irade ettiği zamana kadar da hükmü devam edecektir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), **“Kıyamet günü sebepler ve nesepler kesilir, Benim nesep ve sebeplerim kesilmeyecektir”** buyurdular.

İnsanlığın irşadına vazifeli biricik önderdir. Sen’i bulmak O’nu bulmaya bağlanmıştır.

Tebliğin ve peygamberliğin Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘de son bulması, bunun açık işaretidir. Yukarıda da çok yerde bahsi geçtiğine göre kıyamet günü söz sahibi biricik önderde O olacaktır.

Her şey O’nun arkasından yürümekle şeref bulmuştur.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Kırda, sahrada, köyde yaşayan kabalaşır, av peşinden koşan gaflete düşer. Sultanın kapısına gelen fitneye düşer. Kişi sultana yakınlığı artırdığı nispette Allah (celle celâlühû)‘tan uzaklaşır.” (Ebu Davut)

İnsanın tabiatını bozan sebepler yediği içtiği şeyler, bulunduğu ortamlar ve arkadaşlık ettiği insanların tabiatıdır. Evlenen insanların birbirleri ile bir zaman sonra ünsiyet

etmeleri, eğer anlaşma olmazsa ayrılmaları bunu göstermektedir. Bu fitrat kanunudur.

İki dünyada şeref bulmak isteyen ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'in peşini takip etmekle bulur.

Bir işareti ile ayı yardı da,

İbnu Mes'ud (radiyallahü anh) şöyle anlatıyor:

“Biz Mina'da Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile beraberken, ay iki parçaya ayrıldı. Bir parçası dağın arkasında, bir parçası dağın önünde idi. Bize: "Şahit olun!" buyurdu.”

(Buhari)

Ay'ın ikiye bölünmesi olayı Kur'an-ı Kerim'in zikrettiği mucizelerden biridir. Bu mucize hicretten beş yıl kadar önce Mekke'de cereyan etmiştir. Müşriklerin, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'den bir mucize istemeleri üzerine bunu göstermiştir. Ayın ikiye bölünme mucizesi diğer peygamberlerde benzeri görülmeyen büyük bir mucizedir. Bazıları bu mucizeyi inkâr yoluna giderek: **‘böyle bir olay olsaydı bütün dünya görürdü’**, gibi bahaneler ileri sürmüşlerdir. Araştırmalarda görülmüştür ki; diğer milletlerin efsaneleşmiş hikâyelerinde bu olayın anlatımları vardır.

Kur'an-ı Kerim meseleye açık bir şekilde temas etmiştir. Bizim için sahih rivayet budur.

“Kıyamet yaklaştı, Ay yarıldı”

(Kamer 1)

Pek çok sahabe tarafından da bu olay rivayet edilmiştir.

Gözünü yükselere ağmadı.

Kendini tanıtırken **“Allah (celle celâlühû) 'ın kulu ve resulü”** dır diye söyleyin buyurması açık delildir.

İdris (aleyhisselâm) gökleri ziyaret için çıkınca daha sonra yeryüzüne dönmek istemedi. Fakat Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz miraçta kavuştuğu nimetleri terk ederek dönmesini Kur'an-ı Kerim'de Allah (celle celâlühû) bizzat tasdik etti.

Razı olduğun şefaatin sahibidir.

Her şey O'ndan bir şeyler istedi, O, kimseden bir şey istemedi. Zatına tanınan bir isteğini de ümmeti için kıyamette şefaath makamına bıraktı. Diğer peygamberler ise acele ettiler. Çünkü her peygamberin kabul edilecek istekleri vardır.

Hadisi şeriflerde buyruldu ki.;

“Vefatımdan sonra kabrimi ziyaret eden, hayatımda ziyaret etmiş gibidir”

“Kabrimi ziyaret edene şefaathım vacip oldu”

“Beni ziyaret için Medine-i münevvere'ye gelenlere, kıyamet günü şefaath etmekliğim hak oldu”

Manevî zenginliğe değil de maddî zenginliğe kavuşmuşları (hac zenginleri ve sıhhatlileri daha fazla içine ibadet olması) dahi şefaathine dâhil edeceğini buyurması, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'ın bu kapıyı geniş tuttuğunu gösterir. Şefaath makamı ahirette O'na verileceği kesin makamdır.

Allah (celle celâlühü) O'nun şefaathı ile ümmeti nimetlendirsın. Âmin.

İsteklerini ümmetine saklayandır. İnsanların şefaath için başvuracağı dermandır. Tek başına Makam-ı Mahmut'ta durabilendir.

Kıyamette hesap gününde huzursuzluk meydana gelir. Geçen zaman kullara seneler gibi gelse de az bir zaman içinde, Allah (celle celâlühü) insanlara Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi şefaath için araya koymak fikrini kalplerine ilham edecektir. Çünkü ahiret gününün zorluğu insanlara dehşet ve korku verecektir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) şefaath için uzun secdelere varacaktır. Ümmetim! Ümmetim! Diyerek Allah (celle celâlühü)'a yalvaracaktır. Ancak O'nun yalvarmaları Allah (celle celâlühü)'ın gazabını rahmetine celp edecektir.

Hadisi şerifte bu konu şöyle gelmiştir.

“Allah (celle celâlühü) kıyamet gününde insanları bir

araya toplan. Onlar:

“Ey Rabb’imiz! Senin katında birisini şefaatchi edilelim de, Rabb’imiz bizleri bu yerimizde rahata kavuştursun”

Derler. Âdem (aleyhisselâm)’a gelirler:

“Sen, Allah (celle celâlühû)’nın kendi eliyle yaratmış olduğusun, Allah (celle celâlühû) kendi ruhundan sana üfledi ve sana secde etmeleri içinde meleklerle emir buyurdu. Rabb’imiz katında bize şefaatchi ol” derler.

Âdem (aleyhisselâm) **“Ben sizin istediğiniz konumda değilim”** der ve işlemiş olduğu hatayı hatırladır. Onlara: **“Siz Nuh’a gidin”** der.

Nuh (aleyhisselâm) da: **“Ben sizin istediğiniz mevkide değilim”** der ve işlediği hatayı hatırlatır ve: **“Siz Allah (celle celâlühû)’ın kendisini Halil (yakın dost) edindiği İbrahim (aleyhisselâm)’a gidin”** der.

Ona giderler, o da: **“Ben sizin istediğiniz konumda değilim”** der, işlediği hatayı hatırlatır ve: **“Siz İsa (aleyhisselâm)’a gidin”** der. Ona giderler.

O da: **“Ben sizin istediğiniz mevkide değilim”** der ve devamla: **“Siz Yüce Allah (celle celâlühû)’ın önceki ve sonraki tüm günahlarını bağışlamış olduğu Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e gidin”** der.

Bana gelirler. Ben de, Rabb’ime nida edip yalvarmak için izin isterim. O’nu gördüğümde secde yaparım. Allah (celle celâlühû) beni dilediği kadar belli bir vakte kadar o hâl üzere bırakır. Sonra:

“Başını kaldır, istediğin verilecektir,

Söyle söylediğin dinlenecektir,

Şefaatte bulun şefaatin makbul olacaktır.” denilir.

Bende bunun üzerine başımı kaldırırım, Rabb’imin bana öğrettiği gibi hamd ederim sonra da şefaatte bulunurum. Rabb’im Bana kimler için şefaatchi olacağımı bildirir.

Sonra haklarında şefaatte bulunduklarımı cehennemden çıkarırım Allah (celle celâlühû)’ın izniyle ve Cennete koyarım.

Sonra yine Rabb'imın huzuruna varırım ve yine aynı şekilde secde de bulunurum. Üçüncü, dördüncü kez böyle tekrar tekrar bu devam eder. Öyle ki Kur'an'ın tuttukları¹ haricinde cehennemde hiç kimse kalmaz.” (Buhari)

Tâki cehennemde hiçbir iman ehli kalmayacaktır.

Allah (celle celâlühû) ahirette kullarına öyle ihsanda bulunacak ki, asi olan kulların halinden itaatkâr kullar meşgul olmayacaklar ve onları unutacaklardır.

Kalan kâfir kullar ise; Âdem (aleyhisselâm)'ın cennetten çıkıp dünya hayatına nasıl uyum sağladıysa, onlarda oraya uyum sağlayacaklardır.

Çok merhametli Allah (celle celâlühû) kullar hakkında Rabb'lığın ve yaratıcılığın şanını gösterecektir. Bu şefaate sebep Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) olacaktır.

Nihayet ahirette 15 bin sene² sonra müminler melek meşrebine, kâfirler şeytan suretine tebdil olur. Neticede başka meşrepte kalmaz olur.

O'nunla hikmetin³, rahmetin, mülk ve melekler Âleminin hazineleri açığa çıktı.

Celâlin tecelli ettiği, Cemalin de baktığı güzellikler yakutudur.

Yakut; çeşitli renkleri olan kıymetli süs taşı. İçindeki çeşitli renklerin olması birçok özellikleri taşımanın işaretidir. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bütün insanlığa gelmesindeki hikmette budur. Kasid-i Bürde'de bu övgü dile getirilmiştir.

¹—“Kur'an-ı Kerim'in tutukları”, bunlar, kendi haklarında ebedi cehennemde kalmaları kesinkes belli olanlardır.

²—Ahiret günü dünya zamanına göre bin yıldır. “Bütün işleri gökten yere kadar tedbir eder. Sonra o iş ona bir günde yükselir: O günün miktarı, sizin saydığımızdan bin yıl kadar bulunmuştur.” (Secde, 5)

³—Yalancı olana hikmetten haber verilmez. Onun için şeytan ve arkadaşlarına hikmetten söz edilmemiştir.

Ayrıca Levh-i mahfuz nurlu bir incidir. Dış kızı yakuttur. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in bilgisi haricinde bir kıymeti yoktur. Allah (celle celâlühü) O’nun adını yazmakla Levh-i mahfuz şerefli bir mahlûk oldu.

İlâhi lütufların tecelli edebileceği asildir.

O’nun mertebesinin kemalini ve yüceliğini hakkıyla kimse idrak edemez.

Allah (celle celâlühü) Hadîs-i kutside **“Sen olmasaydın mahlûkatı yaratmazdım.”**

Kur’an-ı Kerim’de buyruldu ki:

“Kıyamet günü Rabb’in sana şefaet makamını verecek de hoşnut olacaksın.” (Duhâ, 5)

Bu ayet-i kerimenin tefsirinde demişlerdir ki;

Allah (celle celâlühü) buyurdu ki; **“Cümle mahlûkat Benim rızamı isterler ve biz Senin rızamı isteriz.”**

Hakikat şudur ki, O’nun Allah (celle celâlühü) ile arasında olan hususiyetin yüceliği olmasa idi, manevî âlemi kulların idrak etmeleri mümkün olmayacaktı. Çünkü sırlar razı olanlara açılır.

Kutlu nefesler O’nun ruhundan bizlere akar.

Canlılara hayat veren nefeslerdir. Nefesleri oluşturan şey, cesede hayat veren ruhtur. Ruhların özü ise, yaratılış hakikat olan Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir.

İmdat için gelecek yardım ancak O’ndan gelir.

Allah (celle celâlühü) kulları hakkında emrettiği şeyin yapılmasında mecburiyet koymamıştır. Fakat irade ettiği şeyde ise mecburiyet vardır. İsyan edenlerdeki isyan Allah (celle celâlühü)‘in iradesi ile olmayıp, kulun kendi cüz-î iradesi ile tecelli eder. Şeytan isyan ederken nefsinin verdiği hükmü Allah (celle celâlühü)‘in emrine karşı koydu. Emri, imtihan ile karıştırdı. Böylece yanlış yola düştü. Yaptığını doğru yapıyorum diyerek yaptı. Aynı şeyi günahkâr

olanlarda hisseder. Yaptıkları günahı doğruyu yapıyorum diyerek yaparlar.

İnsanda inanmadığı şeyi yapmak diye bir şey olmaz. Çünkü akıl sahibidir. Akıl ise inandığı çizgiye doğru adım atar. Dini inkâr etmek bile bir dindir. Fakat Allah (celle celâlühû) bizleri akıl saplantısından korusun. Çünkü mühürlenmiş kalpler bunun göstergesidir.

Hayat boyunca imtihanlar küçükten büyüğe doğru gider. Ölene kadar devam eder. Yani sonsuzdur. **İmtihanlardan kurtulan kimsede yoktur.**

İmtihan meselesinde peygamberler dahi ayırt edilmemiştir. Hz. Süleyman (aleyhisselâm) **“Bu Rabb’imin fazlındandır. Beni imtihan etmek içindir. Şükür mü edeceğim, yoksa nankörlük mü yapacağım?”** (Neml 40)

Fakat onlar ve bizlerden farklı olarak imtihanın geliş yönünü çok iyi bilirler. Çünkü onlar bizler için var olduğundan Allah (celle celâlühû) tarafından yardım bulurlar.

“Biz sizi sınamak için hayırla da, şerle de müptela ederiz. Ancak bize döndürüleceksiniz” (Enbiya 35)

imtihanlar ayetinin sırrından ayrı kalmaz. Eğer Allah (celle celâlühû) bir kulu hakkında neyi murat ederse, onun olacağını da unutmamak gerekir. Öyleki sıkıntılar hesap gününe kadar devam eder gider.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Ahirette kimin hesabı münakaşa edilirse, azaba maruz kalacak demektir!”

Hz. Aişe (radiyallahü anha) **“Nasıl olur?”**

Allah (celle celâlühû); “O vakit kimin kitabı sağ eline verilirse; kolay bir hesapla muhasebe edilecek ve ehline sevinçli olarak dönecektir” (İnşikak 7–9) buyurmadı mı?

Bu hesap münakaşası değil mi?” dedim. **“Hayır!”**, **“bu münakaşa değil arz etmektir”** buyurdu.

“Kıyamet günü hesaba çekilen herkes mutlaka helak olmuş demektir!” (Buhari)

Kıyamet günü şefaathane sahibi olan Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile bu sıkıntıyı bertaraf edeceğimiz muhakkaktır.

Cömertlik ancak O'nunla ad bulur.

Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)
Efendimiz buyurdu ki;

“Her müslüman müslümanın din kardeşidir. Müslüman müslümana zulüm etmez. Müslüman, müslümanı başına gelen musibette terk etmez.

Hangi müslüman ki, kardeşinin hacetini giderirse, Allah (celle celâlühû)´ta onun hacetini giderir.

Müslüman bir kul, din kardeşinin yardımında bulundukça Allah (celle celâlühû)´ta ona yardımda bulunur.

Hangi müslüman ki, bir müslümandan dünya darlığını giderirse, Allah (celle celâlühû)´ta kıyamet gününde onun darlığını giderip sevindirir.

Kim müslüman kardeşinin dünyada ayıbını örterse, Allah (celle celâlühû)´ta kıyamet gününde onun ayıbını örter”

Ya Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)! Kapının kölesi olan bizleri kardeşlik ve ümmetlik hakkı için bırakma.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım biz O'nun ümmetiyiz, bizi O çok sever. Bu sevgi hakkı içinde bizleri Sen affet.

O fertler içinde seçilmiş büyük ve sıfatına ulaşılmayacak biridir. Öyle ki, Fahri Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin kabrine dahi uğrayan âşıklarına Nübüvvet nuru kabrinden parlar, kalbine feyiz verir ve konuşur.

Peygamberler bizim bilmediğimiz yaratılışla diridirler. Salât ve selamlardaki hikmet bunun açık ifadesidir. Salât ölmüşlere, selam dirilere yapılan duadır. Bu manadan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bilmediğimiz bir şekilde diridir. Buna inanmak üzerimize bir borçtur. Bu konuya işaret eden birçok mucizeler zuhur etmiştir.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, yaratılışı benzersiz olan

ve sırları toplayan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **ile bizi yakınlığına ulaştır. Yakınlığın sırları Sen'den O'nun nefesine, oradan cesedine, oradan kalbine ve bizlerin üzerine indir.**

Ahir zamanda haller o kadar bozulur ki, artık güzel insanı bulmak zorlaştığı gibi, iyi âlimleri bulmak ve bilmek bile zorlaşacaktır.¹

Eğer insan manevî kanaldan beslenmezse hatadan kendini kurtaramaz. Manevî yardımı O'nun yardımı ile üzerimizde hissederiz. Bu hissetme neticesi ile bir yakınlığa ve Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in

“Kişi dostunun dini üzeredir” müjdesine kavuşuruz. Kur'an-ı Kerim'de **“Ey inananlar! Allah'tan sakının ve doğrularla beraber olun.”** (Tevbe 119)

Bu âleme teşrif buyurması rahmet olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e, **başlangıçları ve sonları olmayan; okundukça artan, tükenmeyen; mahlûkatından geçenler ve kalanlar, ister mümin, ister kâfir olsun; Sana belli olan şeyler sayıncıca, gözümüz açıp kapayınca, nefes alış ve verişteki her anımızda sayıların sonsuzluğu, sınırları ve boyutları kaplayan salât ile salât ve selam ederiz.**

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, **sırların kendisinden fışkırdığı, nurların kendisinden infilak ettiği; hakikatlerin kendisine yükselip, gerçeğini bulduğu; ilimlerinin kendisine inip de onun karşısında mahlûkatın aciz kaldığı; O'nun karşısında anlayışların zayıf kalıp bizden önce ne geçmiş, ne de**

---

¹—Velilerden biri şeytani boş oturur gördü. Hayret edince “Bu zamanda kötü âlimler benim ağır işlerimi görüyorlar. Saptırma ve azdırma işlerinde bana yardım ediyorlar.”

Ey Allah (celle celâlühû)'ım! Sana sığınırız.

gelecek hiçbir kimsenin kendisini idrak edemediği;

Bir şeyin kıymeti ancak kıymetli bir şeye kıyaslanınca ortaya çıkar. Sineğin uzun mesafesi kartal yanına çıkınca belli olur. Karınca ile olan kıyası ise sineğe sonsuz gelmiştir.

Ahirette Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in sırrı, Allah (celle celâlühü)'in cemalini kullar müşahede edince açığa çıkacaktır. O zaman iman ehli olup ta şirk ehli olurum diyerek O'na mesafeli duranlar, O'nun sünnetini inkâr edenler, Kur'an-ı Kerim'den başka bir şey tanımayız diyenlerin halindeki acıklı durumunu görmek lazımdır. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)'yi sevmeyi şirke bağlayanlar, aslında şeytanın Allah (celle celâlühü)'i bilip, Âdem (aleyhisselâm)'a secde emri verildiğindeki itirazı yapmak gibi olabilir. Secde Âdem (aleyhisselâm)'a mı, yoksa Allah (celle celâlühü)'a itaat için mi yapıldı? İyi düşünmek gerekir.

Vesveseler şeytanın oklarıdır. Okların batmadığı kul yoktur. Kurtuluş yolunu bulmak gerekir. Kurtuluş yolunu öndersiz arayanlar sonunda kendi kendilerinin önderleri olurlar. Bunun sonucu helak olmaktır.

Melekler âleminin bahçeleri O'nun cemalinin çiçekleri ile güzelleştiği; Ceberut âleminin havuzları O'nun nurlarının feyzi ile dolup taşıdığı; her şeyin O'na bağlı olduğu;

Huzurunda durabilen,

Gece ve gündüz; uyanık ve uykuda; yalnız ve kalabalıkta; yolculukta ve evde; harpte ve normal hayatta; gülerken ve ağlarken; mübarek kalbi hep Allah (celle celâlühü) ile beraberdi. İradesini Allah (celle celâlühü)'ta fani kılmıştı.

Allah (celle celâlühü)'ta kendini kaybetmişti. Öyle olurdu ki; kendini istiğrak halinden kurtarabilmek, dünyadaki vazifelerini yapabilmek ve mübarek kalbini dünya âlemine döndürmek için, hanımı Hazret-i Aişe (radiyallahü anha)'nın

yanına gelip,

“Ey Aişe! Biraz benimle konuşa, kendime geleyim” buyurur, ondan sonra insanlara nasihat ve irşat etmeğe giderdi.

Bu nedenle sabah namazının sünnetini evinde kılar, Aişe (radiyallahü anha) ile bir miktar konuştuktan sonra cemaate farzı kıldırmak için mescide giderdi.

Hz. Aişe (radiyallahü anha) ile konuşmadan dışarı çıktığında ilahî tecellîlerden ve nurlardan dolayı, yüzüne kimse bakamazdı. Çünkü Allah (celle celâlühû)‘ın huzurunda ancak O durmaya dayanıklı olardı.

Allah (celle celâlühû)‘ım,

Birliğini, sayıların bir sayısına ihtiyaç duymadan gören ve bilen; O’nu mahlûkattan ayıran Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in soyuna bizi ilhak eyle. O’nun sahip olduğu şerefi bize layık kıl.

Tevhidin ve vahdetin sırları Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘de kemal noktasında bilinmiştir. Tevhidin mertebelerinden vahdete ulaşmak ancak O’nun eteğine yapışmak ile olur.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, huzuruna giden yolda, yardımınla kuşatılmış olarak, Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin yolu ile bize yardım et ve bize öyle tanııt ki, cehalet kanallarından kurtulup selâmet bulalım. Fazilet pınarından kana kana içelim.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i bize öyle tanııt ki, hakikatini görünce daha önce keşke tanıyabilseydik demeyelim. Çünkü kıyamette pişmanlığın hiç faydası olmayacaktır.

Ali Havvas (k.s) Hazretlerine sordular.

Kur’an-ı Kerim’de **“Rabbin dosdoğru bir yol üzeredir”** (Hud, 56) buyruluyor. Allah (celle celâlühû)‘ın izlediği yol nedir?

Cevap verdi ki;

“Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in yoludur. İnsan bu yola girince kendisine Allah (celâlühû)´ı rehber edinmiş olur”

Ayrıca Allah (celle celâlühû) Kur´an-ı Kerim´de **“Dosdoğru bir yol üzerindesin”** (Yasin 4) buyurarak, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in yolunu tercih ettiğini de beyan buyurdu.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, en büyük sırlar sahibi olan Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi ruhumun, hayatı kıl. Ruhunu, hakikatimin sırrı eyle. Hakikatini Hakk´ın gerçekleşmesi ile âlemleri kuşatan kıl.

Şu duayı okuyanlar bir zaman sonra bu sırra erişirler.

“Ey Allah (celle celâlühû)´ım! Beni Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in makamlarının komşuluğunda birleştir. Bu ahiretten önce dünyada, sonrada orada olsun”

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)´in makamına ulaşılmaz. Ancak O´nun komşuluğuna kavuşmak mümkündür. Ne mutlu O´nun komşularına.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile beni batılın tepesine öyle indir ki, beynini dağıtayım. Tevhidin hallerinden süratle geçir, birliğin deryalarına al ve kaynağına gark et ki; nereye baktıksa Sen´i, O´nunla bulalım.

Hazret-i Aişe (radiyallahü anha),

“Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)´in ahlaki Kur´ân-ı Kerim´dir” buyurarak yaşayan kitabı göstermiştir. O´nu bulmayan için Allah (celle celâlühû)´ı bulmanın olmayacağını bildirmiştir.

Uzaklığımız, O´nunla üzerimizden soyulsun. O´nunla biz hidayetten haberdar olalım.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bizi yaratan Allah (celle celâlihü)‘ı tanıtarak kurtuluşumuzun yollarından haberdar etti. Eğer böyle olmasa idi, karanlıklar içinde boğulup kalırdık.

O’nun haberleri ile Aziz ve celil olan Rabb’imizin müjdelerinden birkaçını burada zikretmek yerinde olur.

Allah (celle celâlihü) şöyle buyurmuştur:

“Ey kullarım! Ben nefsimi zulmü haram ettim, onu sizin aranızda da haram kıldım: Öyleyse birbirinize zulmetmeyin.

Ey kullarım! Hidayet verdiklerim dışında hepiniz doğru yoldan sapmışsınız. Öyleyse benden hidayet isteyin de sizi hidayet edeyim!

Ey kullarım! Benim yedirdiklerim hariç, hepiniz açlırsınız. Öyleyse benden yiyecek isteyin de size yiyecek vereyim!

Ey kullarım! Benim giydirdiklerim hariç hepiniz çıplaklırsınız! Öyleyse benden giyinme talep edin de sizleri giydireyim!

Ey kullarım! Sizler gece ve gündüz hata işliyorsunuz. Ben ise bütün günahları affederim. Öyleyse benden mağfiret talep edin de sizleri bağışlayayım.

Ey kullarım! Bana zarar verme mevkiine ulaşamazsınız ki bana zarar veresiniz! Bana fayda sağlama mertebesine de ulaşamazsınız ki bana menfaat sağlayasınız.

Ey kullarım! Şayet sizlerin öncekileri sonrakileri; insan olanları, cinnî olanları hepsi de sizden en muttaki bir insanın kalbi üzere olsaydınız, bu benim mülkümde hiç bir şeyi zerre miktar artırmazdı.

Ey kullarım! Eğer sizin öncekileriniz ve sonrakileriniz, insan olanlarınız, cinnî olanlarınız sizden en fâcir (kötü) bir kimsenin kalbi üzere olsaydınız, bu benim mülkümde zerre kadar bir eksiklik hâsıl etmezdi.

Ey kullarım! Eğer sizlerin öncekileri ve

sonrakileri, insan olanları, cinnî olanları bir düzlükte toplanıp bana talepte bulunsaydınız, ben de her insana istediğini verseydim, bu, benim yanımda olandan, iğnenin denize batırıldığı zaman hâsıl ettiği eksilme kadar bir noksanlık ancak meydana getirirdi.

Ey kullarım! Bunlar sizin amelleriniz, onları sizin için sayıyorum. Sonra bunların karşılığını size ödeyeceğim. Öyleyse sizden kim bir hayırla karşılaşırsa Bana şükür etsin. Kim de hayır değil de başka bir şey bulursa, kendinden başka bir şeyi kınamasın, başına geleni kendinden bilsin.” (Müslim)

“Ey Âdemoğlu! Sen bana dua edip, affımı ümit ettikçe ben senden her ne sâdır olsa, aldırmam, ben seni affederim.

Ey Âdemoğlu! Senin günahın semanın bulutları kadar bile olsa, sonra bana dönüp istiğfar etsen, çok oluşuna bakmam, seni affederim.

Ey Âdemoğlu! Bana arz dolusu hata ile gelsen, sonunda hiç bir şirk koşmaksızın bana kavuşursan, seni arz dolusu mağfiretimle karşılarım.” (Tirmizî)

“İzzetim ve celalim hakkı için, mağfiret etmek istediğim hiç kimseyi, bedenine bir hastalık, rızkına bir darlık vererek boynundaki günahlarından temizlemeden dünyadan çıkarmayacağım.”

“Sen infak et, ben de sana infak edeyim.” (Buhari)

“Ey Âdemoğlu! Beni zikrettikçe şükürdesin. Unuttukça küfürdesin.” (Râmuz)

“Allah (celle celâlühû) için kızıp, Allah (celle celâlühû) için razı olmadıkça, kul imanının hakikatine kavuşamaz.”

“Her kim ki benim kazama rıza göstermez ve belâma sabır etmezse, Benden başka Rabb arasın.” (Râmuz)

“Hiçbir kul yoktur ki, onun razı olduğu veya olmadığı bir hüküm vereyim de onun için hayırlı olmasın.” (Râmuz)

“Günah yapıp ta onu affımın yanında büyük görene, gazaplandığım gibi hiç kimseye gazaplanmam. Eğer cezayı acele verici olaydım veya acele etmek şanımdan olaydı, rahmetimden ümit kesenlere cezayı

acele verirdim.

Eğer kullarıma merhamet etmeseydim bile, benim huzurumda durmak kendilerini korkutanlara bundan dolayı rahmet ederdim. Sevaplarını verirdim, korktuklarından emin ederdim.” (Râmuz)

Bu Hadîsi şeriflerin ışığında Allah (celle celâlühû)‘ın rahmeti ve ihsanı karşısında bize düşen insanlığının şükrünü eda etmektir.

Öyle ki Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in buyurduğu gibi,

“Allah (celle celâlühû)‘ı öyle zikredin ki size deli desinler”

“Her taş ve ağacın altında zikret sana mürai desinler” (Râmuz) durumuna düşmek lazımdır.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, zati sıfatının nurları Sen’den O’na, O’ndan bize dağılsın. O’nunla görelim, O’nunla işitem, O’nunla bulalım, O’nunla hissedelim.

İlâhlığın hakkı için, böyle olduğunu, bize göster. O’nu tanımayana da marifet kapısını kapat.

Hadîs-i kutside, Allah (celle celâlühû),

“Kulum farzları yapmakla bana yaklaştığı gibi, başka şeyle yaklaşamaz.

Kulum nafile ibadetleri yapınca, onu çok severim.

Öyle olur ki, benimle işitir. Benimle görür. Benimle her şeyi tutar. Benimle yürür.

Benden her ne isterse veririm. Bana sığınınca, onu korurum” buyurdu denilmektedir. Bu sırrın gösterdiği işaretle Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i o kadar sevmeliyiz ve salât ve selâm getirererek ayrılık getiren her şeyden kendimizi kurtarmalıyız. Sevgimizde aşırıya giderek özümüzü O’nun özüne karıştırmalıyız. Özlerin öze karışması olmasa idi, yaşamakta bir zevk kalmazdı. Nesillerin çoğalması bile bu kanundan etkilenmiştir.

O'nun gibi yaratılmışlar içinde sırları konuşan olmadığı gibi, benzeyeni de olmadı ve olmayacaktır.

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in duydukları ve dinledikleri Allah (celle celâlühü) katından olunca, hakikat O'nunla açığa çıkmıştır.

“Allah (celle celâlühü) kullarına kelamı ile tecelli eder, fakat onlar bunu idrak edemezler”(Cafer-i Sadık radiyallahü anh) sırrınca fena ve beka mertebesinde olanların sözleri hakikat olur. Bu halin doruğunda olan ise, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir.

Çünkü **“O, hevasından konuşmaz”** (Necm,3) la sıfatlanmıştır.

O'nun yolunda olanlardan ve halifelerinden razı ol.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz **“İnsanlar krallarının dini üzeredirler”** buyurmuştur.

O'nun ümmeti için **“Hayırlı ümmet”** denildi. Nesiller içinden seçilerek geldi. Bunun böyle olmasında ki mukadderat ise, O'nun bizlere büyük lütfü ihsanından dolayı olmuştur. Yoksa layık olduğumuzdan değildir. Uçurum kenarında olan insanların ayakları nasıl kayarda düşerler ya, onun gibi bir şey. Bu düşmede olan hikmet ise, O'nun güzelliği ile meşgul olan ümmetin kendini kaybetmeleridir ki, bunda Allah (celle celâlühü)'ın bizlere karşı duyduğu rahmetin Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile tecellisidir.

Buluşmadaki hikmetin tercihi ise, yaratılışın Hakikat-ı Muhammediye'den aldığı nispettir. Bunu da üzerimize ihsan eden Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir. Çünkü ruhlar âleminde bizleri kendisine ümmet olarak seçmiştir.

Fakat O'na kavuşmak en zor işlerdendir. O, aramakla bulunmaz. O, kendine layık olanları bulur. O; layık olanlara rızkın, yağmura rağbeti gibidir. Cinsine karşı iştiaak duyan miknatis gibi, O ümmetine düşkündür. O'nun

yolundan gidenlerde ise, muhakkak O'nun özelliklerinin serpintileri vardır. Allah (celle celâlühû), O'ndan razı olduğu gibi, yolundan gidenlerde razı olur.

Sen'in birliğinin toplayıcı kudreti ile Âdemi (yokluk) mihrabında, meleklerin ruhları O'na bakarak secde ettiler.

Allah (celle celâlühû) meleklerle Âdem (aleyhisselâm) için secdeyi emretti. Rahman'ın emrine itaat etmek farz olduğundan, hikmetini aramadan melekler secdeye kapandılar.

Allah (celle celâlühû)'tan başkasına secde caiz değildir. Meleklerin Âdem (aleyhisselâm)'a karşı secdeyle emredilmesi, alnında Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin nuru bulunduğu içindi.

Âdem (aleyhisselâm) yaratılınca Cebrail (aleyhisselâm) Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in toprağını getirdi. Parlak bir inci gibiydi. Hiçbir şeyle ölçülmeyecek kadar nurluydu. O'nu toprağına kattı.

İnsan yaratılış gereği meleklerden aşağı olduğu bilinse de bu emirdeki hikmet, kabuğun içinde saklanmış özün varlığından dolayıdır. Bu öz Hakikat-ı Muhammediye'dir.

Âdem (aleyhisselâm)'ın isimleri meleklerden daha iyi bilmesi mayasında bulunan Nur-î Muhammedî (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Yoksa o bilgileri bilemez ve isimleri meleklerle sayamazdı.

Eğer bu hal olmasa idi, melekler bu emre karşı, yatkınlık hissedemeyip **“Yeryüzünde fesat çıkaracak, kan dökecek insanı mı, halife kılıyorsun”** (Bakara, 30) sözünde ısrar edeceklerdi. Allah (celle celâlühû), yaratılışlarında cemel sıfatını asıl kıldığı meleklerle; **“Sizin bilmediğinizi, Ben bilirim”** hikmetini hatırlatarak, insanda sakladığı sırların kaynağı Hakikat-ı Muhammediye'den haberdar etti. Bu sırdan şeytan habersiz kalınca celal sıfatının tecellisinden dolayı isyanda sabit kalıp huzurdan kovuldu. Kıyamete kadar da Hakikat-ı Muhammediye'den habersiz kalacaktır.

Bizlere bildirilen Hakikat-ı Muhammediye'den nasıl o habersizdir, denilirse; bir şeyi duymak veya kabul etmek gerçekte kavuşmak değildir.

“İnandık, dediler. Siz iman etmediniz, ama İslam olduk, deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi”

(Hucurat, 14) hakikatince Allah (celle celâlühû)‘a şükrümüzü artırmak ve bizlere sahip olması için Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in yardımını talep etmemiz üzerimize farzdır.

“Ey Muhammed (alehisselâtü vessalam)! De ki! Allah (celle celâlühû)‘ı seviyorsanız, Bana uyun, Allah (celle celâlühû)‘ta sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah (celle celâlühû) af ve merhamet eder.” (Al-i İmran 31)

“Âdem suretimde yaratıldı” diye Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) den bahsettin. Yoksa bizim gibiler için değil. Melekler, bu hakikatin sırrına şahittir.

Nefis terbiyesinden geçmeyen insan, hakikatte hayvanî mertebelerden kurtulmuş değildir. İnsanın aşağılardan yukarılara doğru olan bir seyri vardır.

“Biz insanı en güzel biçimde yarattık. Sonra aşağıların aşağısına attık” (Tin,3-4) Bu alçaltılmadaki hezimetten Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz korunmuştur.

Diğer peygamberlerde (aleyhimüsselâm) O’nun yolunun hizmetçileri olduğundan dünyevî aşağılanmanın ağırlıklarından korunmuşlardır. Çünkü Hakikat-ı Muhammediye’nin nurunu taşımışlardır. Eğer bu nur onlarda bulunmasa idi, hiçbiri bu peygamberlik vazifesinin ağırlığını taşıyamazlardı.

“Biz Sen’i âlemlere rahmet olarak gönderdik”

(Enbiya, 107)

Ayetindeki âlemler, peygamberlerin vazifeli olarak geldiği yerlerdir. Çünkü yaratılan mahlûkattaki yaratılış hikmeti insana hizmet içindir. İnsan, Allah (celle celâlühû) için yaratılmış; diğer yaratılan mahlûkatta insan içindir. İnsan

için olmayan şeyin yaratılışı diye bir şey yoktur.

Kur'an-ı Kerim'de buyruldu ki;

“Görmediniz mi? Allah (celle celâlühû), sizin için göklerdekini ve yerdekini müsahhar kılmış” (Lokman, 20)

Yaratılışın mayası ise; **“Sen olmasaydın Âlemleri yaratmazdım”** hakikatinin sahibi Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir.

Fakat O, her zaman Allah (celle celâlühû)'a karşı itaatkâr ve kulluğun en büyük önderiydi.

“İnsanlardan hiçbir kimseye, Allah (celle celâlühû) kendisine kitap, hüküm ve peygamberlik verdikten sonra, kalkıp insanlara: “Allah'ı bırakıp bana kul olun.” demesi yakışmaz. Fakat onun: “Öğrettiğiniz ve okuduğunuz kitap gereğince Rabbe halis kullar olun” demesi uygundur.” (Al-i İmran 79)

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bütün işlerde açık hüküm sahibi,

Kur'an-ı Kerim'de Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e **“Biz sana Kitap (Kur'ân)'ı hak olarak indirdik ki, insanlar arasında Allah (celle celâlühû)'ın sana gösterdiği şekilde hüküm veresin. Sakın hainlerin savunucusu olma!** (Nisa,105) buyruldu.

Allah (celle celâlühû)'ın bazı kulları hâkim sınıfa girer. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bu sınıfa girenlerin başıdır. Onlara sorulan hikmetlerin cevabı, kadere uygun gelir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), bir mesele çıkınca, önce kendi çözmeye çalışırdı. Çözümde af ve iyilik yolunu tercih ederdi. Sukut ettiği zamanda Allah (celle celâlühû)'ın rahmetini beklerdi. Aslında bu bekleme çoğu zaman ağır sorumlulukların habercisi idi. O'nun sukut ettiği şeyde muhakkak celal sıfatı zahir olmuştur.

Bu sırra istinaden Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki;

“Suç işleyenlere şefaatinizi, suçlu hâkimin önüne çıkmazdan önce yapın. Dava hâkime vardıktan sonra

şefaatte bulunsanız, o da affetse Allah (celle celâlühû) hâkimi affetmez”

Onun için Allah (celle celâlühû)‘a yakın olmak, ateşe yakın olmak gibidir. Ateş insana sıcaklık ve rahatlık verir. Fakat yakınlıkta yanmakta vardır. Onun için meselelerde Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e uymakta hayır vardır. Ahir zamanda **“biz Kur’an-ı Kerim’de bulmadığımızı tercih etmeyiz”** diyerek Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi dışlamak hüsrân sebebidir.

“İşte onlar, kendilerine kitap, hüküm (hikmet ve hükümler) ve peygamberlik verdiğimiz kimselerdir. Bunlar, ona inanmayacak olurlarsa, yerlerine, onu tanımamazlık etmeyecek bir toplum getiririz.”
(Enam 89)

Bazıları O’nun her şey hakkında açıklık göstermesini beklerler. Fakat O, onların isteklerini, kendi isteklerine uygun tecelli ettirmiş olsa idi, helake sebep olmaktan başka bir şey tecelli etmezdi.

Hakikat-ı Muhammediye’nin tecellisi olmasaydı, yeryüzünde fesat yayılırdı. Eğer insanların bütün istekleri de hemen tecelli etse idi, yeryüzü helak olurdu.

Ruhu ile batını, ferdiyeti ile cismâniyeti, verdiği hükümlerde Allah (celle celâlühû)‘ın muradını arayan gözetleme yeridir.

Kur’an-ı Kerim’de buyurulmuştur ki;

“Ey iman edenler! Sabredin, düşmanlarınızla sabır yarışı edin, sınırlarda gözetleyin. Allah (celle celâlühû)‘tan korkun böylece kurtuluşa erebilirsiniz”
(Âli İmrân 200)

Ayetle geçen gözetleyin bazılarınca sınırda beklemek olarak anlaşılmıştır. Ancak, Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) bazı hadislerinde bizzat yaptığı açıklamalarında **“ibadette dikkat”, “ibadette çokluk”** manasında tarif etmiştir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Size Allah (celle celâlühû)’ın kendisiyle günahları yok ettiği ve dereceleri yükselttiği şeyi haber vereyim mi?

Bu, hoş gitmeyen durumlara rağmen abdesti tam almak, mescitlere çok adım atmak, namazdan sonra ikinci namazı intizar edip beklemektir.

İşte gözetleme budur, işte gözetleme budur.”

Allah (celle celâlühû)’ın huzurunda devamlı duranda, yalnızca O’dur.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, Görülen âlemde derecelerin sahibi kıldın. Yardımını üzerimize gönder. Kutlu nefesi üzerimizde olsun, ruhumuz hayat bulup, olaylar üzerine kuvvetimiz ve silahımız olsun.

Ruh manevi gıdalarla beslenmezse uzun yolculuğunda perişan olacaktır. Bu anlatılanlar manevi yolculuğun sermayesinden başka bir şey değildir.

O’ndan bizi ayıracak bir şey istemiyoruz. O olmasa idi Sen bizi, yok ederdin. O bizi Sen’den koruyan perdedir.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, Zamanı, O’nun emrine verdin. Çünkü O’nunla emniyet vardır.

Zaman ile kader kardeşler. Birbirini takip ederek yaratılışlara sebep olur. Kaderin emniyeti ise Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile. Emniyetteki sır takdir edilene vakıf olmakla olur. Çünkü bu bir Rabbanî sırdır ve O’na aittir.

“Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem), elinde iki kitap olduğu halde yanımıza geldi ve:

“Bu iki kitap nedir biliyor musunuz?” buyurdular. Cevaben: **“Hayır, ey Allah’ın Resulü! Bilmiyoruz. Ancak bildirmenizi istiyoruz!”** dedik.

Bunun üzerine sağ elindekini göstererek: **“Bu Rabbülâlemin’den gelmiş bir kitaptır. İçerisinde cennet**

ehlinin isimleri mevcuttur. Hatta onların babalarının ve kabilelerinin isimler de mevcuttur ve sonunda da toplamını yapmıştır. Bunlara asla ne ilave yapılır, ne de onlardan eksiltmeye yer verilir. Hiç değişmeden ebedi olarak sabit kalır” buyurdu.

Sonra sol elindekini göstererek: “Bu da Rabbülâlemin’den bir kitaptır. Bunun içinde de ateş ehlinin isimleri, onların atalarının isimleri ve kabilelerinin isimleri vardır. En sonda da toplamlarını yapmıştır. Bunlara asla ne ziyade yapılır, ne de eksiltmeye yer verilir!” buyurdu.

Ashabı sordu: “Öyleyse Ey Allah’ın Resulü, niye amel ediliyor? Mademki her şey önceden olmuş bitmiş, yazılmış ve artık yazma işi bitmiş ise bir daha yapma gayreti de niye?”

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) şu cevabı verdi:

“Siz amelinizle doğruyu ve istikameti arayın! İtidali koruyun, Zira cennetlik olan kimsenin ameli, cennet ehlinin ameliyle sonlanır; daha önce ne çeşit amel yapmış olursa olsun. Yine cehennemlik olanın ameli de cehennem ehlinin ameliyle sonlanır, hangi çeşit amel ile amel etmiş olursa olsun!”

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem), sonra elindeki kitapları atıp, elleriyle işaret ederek dedi ki: “Rabbiniz kullardan artık bu konuda sonuca erdi, bir kısmı cennetlik, bir kısmı da cehennemliktir.” (Tirmizî)

Böylelikle nefsimizin ve hakikatin sırları bize açılsın. Evvelin, ahirin, zahirin ve batının suretlerini ve şekillerin belirmesini görelimde suretlerimiz Sen’in istediğin şekle dönüşsün. Varlığımız aslında önemli bir şey olmadığı gibi, neticesinin de bir manası yoktur. Bütün kuvvet ve kudretimiz ise O’dur. Her işimizde efendimiz, O olsun ki menfaat bulalım.

Ey Allah (celle celâlühü)ım, salât ve selâmın yaratılmışların en mükemmeli, yerlerin ve göğün Efendisi, hazinelerin sırrına ulaşılması için gerekli

şifre,

İnsanın sırrı, Allah (celle celâlühû)´ın sırrının zahirî yönü, Allah (celle celâlühû)´ın sırrı, insanın batının sırrıdır.

Varlığın özü, âlemlerin devamına sebep olan sırrın Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in üzerine olsun.

Levlâke (Sen olmasaydın) hitabı Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile bütün insanlara şamildir.

İnsanların hepsi evvelde (yaratılıştâ) bir saftadırlar. O safta Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)´dir.

“Muhakkak ki, Allah (celle celâlühû) ve melekleri Peygamber üzerine salâtta bulunurlar. Ey iman etmiş kimseler O’nun üzerine salâtta, teslimiyetle selamda bulunun.”(Ahzab 56)

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile imanı bizler için şirkten temizlenme vesilesi kıldın.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize salât ve selâm etmemizi bize emir buyurdun. Bizde emrine itaat ettik. Ne var ki, O’nun şanına layık bir salât ve selâm etmeye gücümüz yoktur. Aciz olduğumuzdan tarafından yardımını talep ederiz. Bizzat Sen, şanına layık salât ve selâm kıl. Bizler işlerini Zat-ı Âlî’ne ısmarlamakla huzur bulmuşuz. Salât ve selâm işimizi dahi Sana ısmarlıyoruz.

Allah (celle celâlühû)´ım, biz Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile Sana tevessül ediyoruz.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin

Cennette bulunduğu makamın ismi **“Vesile”**dir. Burası Cennetin en yüksek derecesidir. Cennette bulunan herkese birer dalı yetişecek olan **“Sidret-ül-münteha”** ağacının kökü oradadır.

Cennettekiler her nimet, bu dallardan gelecektir.

Diri iken olduğu gibi, vefatından sonra da, dünyanın her yerinde, her zaman O’na tevessül edenlerin, yani O’nun hatırı ve hürmeti için isteyenlerin duasını Allah (celle celâlühû) kabul eder.

Bir bedevi, Ravzâ-i Mutahhara’ya gelip,

“Ya Rabbi! Köle azat etmeği emrettin.

Bu senin peygamberindir. Ben de, kölelerinden biriyim. Peygamberinin hatırı için, Beni Cehennem ateşinden azat et!”dedi.

“Ey kulum! Niçin yalnız kendinin azat olmasını istedin?

Bütün kullarımın azat olmalarını niçin istemedin?

Haydi git! Seni Cehennemden azat ettim” sesi işitildi.

Ey Allah (celle celâlühû) ’ım, bizde Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile affolunmayı istiyoruz.

Âmin.

O’nu aydınlık bir vasıta, Yüce makam sahibi ve yüksek bir aracı kıldım. Onun vasıtasıyla Sen’den şefaet etme ihsanını bekliyoruz.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’in vasıtası olmadan ve O’na uymadan hiçbir feyz ve bereketlenme olmaz. İsterse büyük makamlara kavuşulmuş olunsun.

O büyük şefaet sahibidir ve en saygıdeğer vesilenin ta kendisidir. O, “Kâbe kavseyni ev edna¹” sırrına ulaşmıştır. Bizi O’nun vasıtasıyla zat, sıfat ve

---

¹—Miraçta Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin Allah (celle celâlühû) ’a olan yakınlığın “iki yay uzaklığı veya daha az” olması.

fiillerinin; isim ve yapıtlarının hakikatine eriştir. Ta ki, Senden başkasını görmeyelim, işitmeyelim, hissetmeyelim ve âlemden Senden başkasını bulmayalım.

Bütün ilimlerin hakikati Hakikat-ı Muhammediye'dir. O hepsini toplar. Çünkü hakikatlerin hakikatidir. Muhammedî meşrep olmayanlar bundan habersizdir.

O'na vesile ve fazilet makamlarını ver, şeref ve yüce dereceler ihsan kıl. Onu, vaat ettiğin *Makam-ı Mahmud*'a eriştir. Onun sancağı altında bizi toplayıp, *Makam-ı Mahmud*'unda yükselen izzet ve şerefine gark eyle.

Ahiret günü kabirden ilk önce Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz kalkacaktır. Üzerinde Cennet elbisesi bulunacaktır. Diğer bütün insanlar çıplak olacaktır. Burak üzerinde mahşer yerine gidecektir. Elinde "**İiva-ül-hamd**" denilen bayrak olacaktır. Peygamberler ve bütün insanlar bu bayrağın altında duracaktır.

İnsanlar, bin sene bekleyecekler, çok sıkılacaklar. Bildikleri büyük şefaati bulmak için önce Âdem, sonra Nuh, sonra İbrahim ve Musa ve İsa (aleyhimüsselâm) peygamberlere gidecekler.

Her biri, birer özür bildirerek, Allah (celle celâlühü)'tan utandıklarını, korktuklarını söyleyecekler, şefaati edemeyeceklerdir.

Sonra, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimize gelip yalvaracaklardır. Secde edip, dua edecek ve şefaati kabul olacaktır.

İlk olarak O'nun ümmetinin hesabı görülecek, yine en önce sırttan geçecek ve Cennete gireceklerdir. Her gittikleri yeri nurlandıracaklardır.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin şefaati konusunda hadisi şerifler incelenince altı yerde şefaati edeceğini göstermektedir.

Birincisi “**Makam-ı Mahmut**” denilen şefaati ile bütün insanları mahşerde beklemek azabından kurtaracaktır.

İkincisi, şefaati ile çok kimseyi hesapsız Cennete sokacaktır.

Üçüncüsü, azap çekmesi lazım olan müminleri azaptan kurtaracaktır.

Dördüncüsü, günahı çok olan müminleri Cehennemden çıkaracaktır.

Beşincisi, sevabı ve günahı müsavi olup, “A’raf” denilen yerde bekleyenlerin Cennete gitmelerine şefaate edecektir.

Altıncısı, Cennette olanların derecelerinin yükselmesine şefaate edecektir.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e öyle bir salât et ki, mahlûkat yaratılmazdan önce zatının yalnızlığında O’na kıldığın, Sen’in yanında bulunup bize tarif ettiğin mertebelerinde, hislere açık, delile ihtiyaç olmayan olsun. Ferdi varlığının devamı müddetince salâtının devamını istiyoruz.

Sonsuz salâtlar Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in üzerine olsun, demektir. Sonsuzluk ise Allah (celle celâlühû)’a ait bir sıfattır.

Allah (celle celâlühû)’ım fazilet ve rahmetinle bizi Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in şahsiyetine kavuştur, bizim şahsiyetimizi O’nunkiyle aynı kıl. Yaratılışımızın başlangıcında da, sonunda da bizi O’na yakın et. Dostluğunun sevgisine,

Hız. Ömer (radiyallahü anh):

“**Ey Allah** (celle celâlühû)’ın Resulü! Sen bana, nefsim hariç her şeyden daha sevgilisin!” dedi. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) şu cevabı verdi:

“**Hayır! Nefsimi elinde tutan Zat-ı Zül-celâl’e**

yemin ederim, ben sana nefsimden de sevgili olmadıkça imanın eksiktir!”

Hz. Ömer (radiyallahü anh): **“Şimdi, sen bana nefsimden de sevgilisin!”** dedi.

Bunun üzerine Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz: **“İşte şimdi kâmil imana erdin Ey Ömer!”** buyurdular.” (Buhari)

Muhabbetinin saflığına, basiretinin nur kapılarına, iç Âleminin sırları toplayıcı özelliğine, merhametinin acıyıp koruyuculuğuna ve nimetlerine eriştir.¹

Merhameti bütün peygamberlerden daha çoktu. Dostundan ve düşmanından gördüğü zararları, eziyetleri affederdi. Hiçbirine karşılık vermezdi. Uhud gazasında kâfirler mübarek yanağını kanatıp, dişlerini kırdıkları zaman, bunu yapanlar için,

“Ya Rabbi! Bunları affet! Cahilliklerine başışla” diye dua buyurmuştu.

Kimseyi dövdüğü, sövdüğü hiç görülmedi. Her zaman hizmetinde bulunan Enes bin Malik (radiyallahü anh) diyor ki;

“Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e on sene hizmet ettim. Onun bana yaptığı hizmet, benim O’na yaptığımdan çok idi. Bana incindiğini, sert söylediğini hiç görmedim. “Bunu niçin yaptın veya yapmadın” demedi.

O’nun heybetinden kimse yüzüne bakamazdı. Birisi gelip mübarek yüzüne bakınca terlerdi.

¹—Hz. Ali (radiyallahü anh) buyurdu ki;

“Biz harp kızıştığı zaman, gözler öfkeden kıpkırmızı kesildiğinde Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile korunurduk.

Çünkü düşmana O’ndan daha yakın kimse olmazdı. Bedir günü kendimi gördüm; hepimiz Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile korunuyorduk. Zira o gün O’nun düşmana hepimizden daha yakındı. O gün düşmana O’nun hepimizden hızlı ve cesur hücum ediyordu.”

“Korkmayın bir şey yok” diyordu.

“Sıkılma! Ben melik değilim, zalim değilim. Kurumuş et yiyen bir kadıncağızın oğluyum” buyururdu. Adamın korkusu gidip, derdini söylemeye başladığı.

Kimsenin ayıbını yüzüne vurmazdı. Kimseden şikâyet etmez, arkasından söylemezdi. Bir kimsenin sözünü veya işini beğenmediği zaman,

“Bazı kimseler, acaba neden şöyle yapıyorlar?” derdi.

Kendisinden bir şey istendiğinde yok dediği hiç işitilmedi. Var ise verir, yok ise sükût ederdi.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) **Efendimiz ezelden ebede insaniyetin aslıdır ve kıyamete kadar da baki kıldın.**

H.z. Ali (radiyallahü anh) buyurdu ki;

“Allah (celle celâlühû) Âdem (aleyhisselâm) zamanından beri göndermiş olduğu bütün peygamberlerden Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’e yetiştikleri takdirde mutlaka O’na iman edeceklerine dair söz almıştır.”(Kavimlerinden de)

Yaratılış O’na medyun ve meftun olarak, hayat ve şeref bulmuştur.

Şahsî rahmetini müşahede ederek kulluk makamında yüksek dereceleri aşarak birliğine ulaştı.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in müşahedesine kimse takat getirememiştir. Çünkü müşahede marifete göredir. Bu bakımdan mahlûkatın evveli ve en kuvvetlisidir.

O’nun mübarek ruhu, kutsi nurlardan, rabbanî marifetten sulanmıştır.

O’nun kutlu ruhu, mübarek zatına girince, orada rıza, muhabbet ve kabul sükûneti ile sakin oldu. Ruhu O’nun zatını kendi esrarı ile destekledi ve yardımda bulundu ve marifetinden ona verdi. O’nun zatı manevî basamaklarda ve maarifte basamak basamak yükseldi. Çocukluğundan kırk yaşına kadar bu yükselme devam

etti.

Kırk yaşında ruhla zat arasındaki perde kalktı ve silindi. Kimsenin güç getiremeyeceği bir müşahede hâsıl oldu. Her şeyi açık şekilde ayan beyan görür bir müşahedeye erişti. Mahlûkatın zarflar gibi toprak kaplardan olduklarını ve kendi nefislerine bir fayda ve zararları olmadığını gördü.

Peygamberliği bu müşahede altında geldiği için ümmetine beddua ve helake uğramaları için duada bulunmadı. Diğer peygamberler bu müşaheden mahrum oldukları için ümmetlerinin helak olmaları için duada acele etmişlerdir. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ise bu duasını kıyamete şefaât olarak bıraktı.

O'nun daveti rahmet üstüne rahmet ve manevî yükselişi ise sonsuz ve perdesiz oldu. Diğer peygamberlerde bu yükseliş olmuş, fakat onlar perdeli kalmışlardır.

Bütün peygamberler Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in nurundan istifade etmişlerdir. Fakat tamam olan bir istifade şeklinde olmamıştır. Her biri kendine münasip olana ulaşmışlardır. Çünkü O'nun nurunda çeşitlilik vardır. Diğer peygamberlerde ise bir renk çeşiti vardır.

Mesela; İsa (aleyhisselâm), gurbet makamını, İbrahim (aleyhisselâm) rahmet makamını, Musa (aleyhisselâm) müşahede makamından istifade etti. Onların istifadeleri de Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'de bir noksanlıkta meydana getirmedi. O makamların hepsini zatında toplamıştır.

Kendi isteği ile O'nu bu dünyadan aldın kendine götürdün. Böylece bu dünyanın zorluklarından kurtulup yüksek meleklerin eşliğinde Sen'in rızanla kuşatıldı ve yüce civarına yerleşti.

Ey Allah (celle celâlihü)'üm, O'na öyle bir salât ve selâm kıl ki, Sen'i hoşnut ettiği gibi, O'nu'da hoşnut etsin. Bizden hoşnut olmaya sebep olsun. Devamıyla

devam etsin, bekanla baki kalsın. Sen'in ilmin hariç, salât ve selâm için bir son olmasın. Sayılarla sayılmasın, hesabı yapılmasın ve tükenmede olmasın. Devamlı ve peş peşe bağlanarak gitsin. Zerrelerimize işlesin de aklımız, ruhumuz ve cesedimiz O'nda fena bulsun. Böyle olacağına da imanımız vardır.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile emniyette olup, yaşamakta zorlanmayalım. İslâm'ın ve aşkın kapıları bize açılsın.

Hakiki aşk doymadan devamlı içmektir. Aşkın kuvveti sevgiliye meyli artırır. İslâmî aşkı, O'nun nefesi ile beslenmek gerekir. Aşkımız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e duyduğumuzdan başka bir şeyde değildir.

Lâilâhe illallah kalesine O'nunla girebileceğimiz gibi, Sana açılan kapı ve yolda O'dur. Başka bir yolda yoktur. Seninle buluşmakta ancak O'nunla olabilir. Yaratılmışların noksanlıklarından ve kusurlardan, varlığına ait olgun sıfatları, O'nunla arıtırız. O'nun şeref ve izzeti de noksanlıklardan ve olumsuz şeylerden yücedir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'de hiçbir noksan zahir olmamıştır. Bazı şeyler ise ümmetine sünnet olsun diye olmuştur. Mesela; Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) namazı kısaltınca unuttun mu? Diye sorulunca;

“Ben unutmadım ve namaz kısalmadı” ve “Bunların hepsi olmadı” buyurdu.

Başka bir rivayette; **“Gerçekten ben unuturum veya (ümmetime yol göstermek için) unutturulurum” “Ben unutmam. Fakat size yol göstermem için unutturulurum”** (Buhari)

**Eğer ki sende şükrü bilmek istersen
O'nu yad et, şükür olarak yeter sana.**

Ey Allah (celle celâlühû)´ım Sen´i tespih, tazim, yüceltme, ululama ve büyükmeyi, ezelden ebede kadar ancak Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) yapabilir. Cemal ve celal sıfatını bir bakışla ancak O görebilir.

Salât ve selâmın; ebedi yüzük taşı olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in ebedi olan açık lisanı üzerine olsun. O, işitenlerin işitme, hareket edenlerin hareket, sakın olanların sükûnet, oturanların oturma, ayakta duranların durma sebebidir.

Allah (celle celâlühû)´ım, Muhakkak ki O; Sen´in, Sana delâlet eden en cami sırrındır. O´nunla, O´ndan, O´na; ezelle ebed arasını dolduracak ölçüde; sayı kapsamına girmeden; belirli bir zamana sığmadan bir göz açıp-kapama; şimşek çakması gibi bir zamanda; her nefeste; Sence bilinen mahlûkat sayısınca; sayısal mertebelerdeki sonsuz sayılarla; bildiğin şeyler sayısınca; Sen´den O´na, Sen´in şanına yakışır ve O´nun da layık olduğu bir salât ve selâm olsun.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, O´nu Melekler bahçesinde ezeli lisan söylemiş; yüce makamlarda en güzel şekilde tekrarlamış, keder ve sıkıntıları gidermek için niyazda bulunulmuş ve çözümü zor hususların defedilme çaresi olan salât ve selâmın, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´e olsun ki; O´na nice ihsanlar ve nimetler verdin, yardım ettin, elinden tutun, kendine yaklaştırdın, feyizlerle suladın, saygı gösterilmiş ve üstün tutun, ahlâkın en tatlısı, Sen´in apaçık nurun, ezeli kulun, en sağlam organın, sağlam kalen, hikmetli celâlin, keremli cemalindir.

Bu salât, öyle bir makamda söylendi ki, orada mekân ve zaman, “nereye”, “ne yere”, “nasıl”, “nice” gibi sorular yok. Her şeyin, Allah (celle celâlühû) ile baki

kaldığı; Allah (celle celâlühû)‘tan geldiği ve Allah (celle celâlühû)‘a döndüğü, Allah (celle celâlühû) ile beraber olduğu yerdeki bir salât ve selâmdır.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım Sen‘den uzaklaştırıp meşgul eden, gönlümüze gelen vesveseden sıyrılmak ve sevmediğin her şeyden muhafaza olunmamızı talep ediyoruz.¹ Başarımız, ancak Sen‘in iledir. Ancak Sana dayanırız ve Sen‘den yardımını bekleriz. Bizi, kendinle meşgul eyle. Bize öyle bir bağışta bulun ki, O‘nda Sen‘den başkasının karışması bulunmasın.

Bu bağışın, ilahi ilimlerinle, Rabbanî sıfatlarınla ve Muhammedî ahlâk ile dolmuş ve gelişmiş bir halde olsun.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, bize güzel bir zan ver.

O‘nun yüce ahlakı ahlaklanacağımıza imanımız vardır. Çünkü bu konuda güzel bir zannımız oldu.

Güven çok şeylere ilaç gibidir. Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, bu konuda Seni kendimize şahit tutarız. Güzel bir zan çok amelden daha iyidir.

Allah (celle celâlühû)‘a güven hakkında Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in Beni İsrail‘den bin dinar borç para isteyen bir kimseden bahsetmesi bize örnek olmalıdır.

“Beni İsrail‘den biri borç talep etti. Borç verecek kimse:

“Bana şahitlerini getir, onların huzurunda vereyim, şahit olsunlar!” dedi.

¹—Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Sizden evvelkilerin yoluna karış be karış ve kulaç be kulaç uyarınız. Hatta onlardan biri bir hayvan deliğine girse sizde peşinden girersiniz ve hatta yine onlardan birisi karısı ile yolda cinsi temasta bulunsa sizde yaparsınız.” Bu hadisi şerifin gösterdiği bir gerçek vardır ki; bu ümmet azaba müstahak olmuş diğer ümmetlerin bütün pis işlerini yapacak demektir. Eğer üzerimize azabın acilen gelmediği görülüyorsa Ümmeti Muhammed‘e bahşedilen inayettir. Sebebi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘dir.

İsteyen ise: **“Şahit olarak Allah (celle celâlühû) yeter!”** dedi.

Öbürü: **“Öyleyse buna kefil getir”** dedi. Berikisi **“Kefil olarak Allah (celle celâlühû) yeter”** dedi.

Öbürü: **“Doğru söyledin!”** dedi ve belli bir vade ile parayı ona verdi.

Adam deniz yolculuğuna çıktı ve ihtiyacını gördü. Sonra borcunu vadesi içinde ödemek maksadıyla geri dönmek üzere bir gemi aradı, ama bulamadı. Bunun üzerine bir odun parçası alıp içini oydu. Bin dinarı sahibine hitabeden bir mektupla birlikte oyuğa yerleştirdi. Sonra oyuğun ağzını kapayıp düzledi. Sonra da denize getirip:

“Ey Allah’ım, biliyorsun ki, ben falandan bin dinar borç almıştım. Benden şahit istediğinde ben: “Şahit olarak Allah (celle celâlühû) yeter!” demiştim. O da şahit olarak sana razı oldu.

Benden kefil isteyince de: **“Kefil olarak Allah (celle celâlühû) yeter!” demiştim. O da kefil olarak sana razı olmuştu. Ben ise şimdi, bir gemi bulmak için gayret ettim, ama bulamadım. Şimdi onu sana emanet ediyorum!”** dedi ve odun parçasını denize attı ve odun denize gömüldü.

Sonra oradan ayrılıp, kendini memleketine götürecek bir gemi aramaya başladı. Borç veren kimse de, parasını getirecek gemiyi beklemeye başladı. Gemi yoktu ama içinde parası bulan odun parçasını buldu. Onu ailesine odun yapmak üzere aldı. Testere ile parçalayınca parayı ve mektubu buldu.

Bir müddet sonra borç alan kimse geldi. Bin dinarla adama uğradı ve:

“Malını getirmek için aralıksız gemi aradım. Ancak beni getirenden daha önce gelen bir gemi bulamadım” dedi. Alacaklı:

“Sen bana bir şeyler göndermiş miydin?” diye sordu. Öbürü:

“Ben sana, daha önce bir gemi bulamadığımı söyledim” dedi. Alacaklı:

“Allah (celle celâlühû), senin odun parçası içerisinde

gönderdiğin parayı sana bedel ödedi. Bin dinarına kavuşmuş olarak dön” dedi.” (Buhari)

Güvenmekte asıl olan şey acizin verdiği teminat kuvvetli tarafından kabul edilmesidir. Niyet halis olursa, Allah (celle celâlühû) niyeti tecelli ettirir.

Samimi olmak Allah (celle celâlühû)‘ın yardımına kavuşmaktır.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem), bir adamın **“Allah’a yemin olsun ki, Allah (celle celâlühû) filancayı bağışlamaz”** dediğini, Allah (celle celâlühû)‘nın da ona şöyle buyurduğunu bildirdi:

“Her kim Benim birisini mağfiret etmeyeceğim üzere yemin edecek olursa, kast ettiği o kimseyi bağışlar ve kendisinin amelini de boşa çıkarırım.”(Müslim)

Şüphesi olmayan bir inanç ihsan et. Hal ve durumumuzu yardımınla doğrult, durumlarımızı düzelt. Affımızı talep edince kabul buyur. Sonumuzu hakikate erıştır.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, salât ve selâmın O’na olsun ki; O’nunla düğümler çözülür, üzüntü ve kederler, yorgunluk ve sıkıntılar giderilir.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz buyurdu ki:

“Ölüp de pişman olmayan yoktur, mutlaka herkes pişmanlık duyar: İyi yolda olan hayrını daha çok artırmadığı için pişman olur, nedamet duyar. Kötü yolda olan da nefsinin kötülükten çekip almadığına pişman olur, nedamet duyar.” (Tirmizî)

Cennet ehli ve cehennem ehli Allah (celle celâlühû)‘ın karşısında mahcup olurlar. Cennetin amelle kazanılmayacağı, cehenneminde uzak olmadığını yakından görürler.

Neticede insanlar Allah (celle celâlühû)‘ın rahmetinden başka bir kurtarıcı şeyin bulunmayacağını anlar

Onun için bu dünyada ve ahirette O’na sığınırız.

Fakat O'nun zatına yol bulmakta da aciz olduğumuzdan, başımıza bir sıkıntı geldiği zaman, sadece bizler için değil, diğer yaratıklar dahi, hepsi sıkıntısının giderilmesi için Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e müracaatları olur.

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) cömerttir. Bizler için dünya ve ahirette merhametini bolca ihsan eder. Hakikaten O, Allah (celle celâlühû)'ın kutsal hazineleri sağ elinde taşıyandır.

Medet Ya Muhammed! (sallallâhü aleyhi ve sellem)

İhtiyaçlar O'nunla yerine getirilir.

Hiç görüldü mü, padişah kapısında vasıtasız ihtiyaç dilenmek. Duaların kabulü, bağladığımız yere bağlıdır. Bizimde bağlandığımız yer Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir.

Allah (celle celâlühû)'a kavuşma yolları Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den geçer. Çünkü kirlenen vücudumuz O'nun katına yaklaşabilmek için, O'na muhtaçtır.

O'nun için en küçük bir isteğimizi biz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den, O'da Allah (celle celâlühû)'tan bizim için ister. Yoksa Allah (celle celâlühû)'ın yüce katına ulaşmak çok zordur.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) buyurdu ki;

“Biriniz Rabb’inden bütün ihtiyaçlarını istesin, hatta ayakkabısının kopan kayışını bile istesin.” (Tirmizî)

Ey Kendi Zatıyla kaim olup varlığı Kendinden olan, hiçbir şeye muhtaç bulunmayan, Senin lütuf ve faziletlerini istiyoruz.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım Sen'i hakkıyla bilen ancak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Bizde O'na salât ve selam ederek sıkıntılarımızın giderilmesini istiyoruz.

Abdullah İbn-i Ömer (radiyallahü anh)‘in ayağı uyuştı. Kendisine şöyle denildi.

“İnsanlardan en çok sevdiğini yâd et, ayağındaki hastalık gider.” Bunun üzerine avazı çıktığı kadar

‘Medet Ya Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)’ diye bağırdı, derhal ayağı iyileşti.

Bizleri kutsal zat-ı etrafında toplayarak ayrılıktan kurtar ve beraberliğine kavuştur. Birliğin saflığına ulaşalım. Yoksa yüce zatına nasıl yol buluruz.

Bazı insanlar Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)’yi bir postacı gibi görmeyi inanç konusu yapmaktadırlar. Aslında bu durum onları Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’den kopardığı gibi Allah (celle celâlühû)’a isyana doğru çekmektedir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Bu insanlara ne oluyor ki; benim işlediğim şeyden kaçınıyorlar. Allah (celle celâlühû)’a yemin ederim ki; Ben onların içinde, Allah (celle celâlühû)’ı en fazla bilen ve Allah (celle celâlühû)’tan en çok korkanım” (Buhari)

“Benim sünnetimden yüz çevirenler Benden değildir.” (Buhari)

Ey Allah (celle celâlühû)’ım! O’nun yoluna canımız feda olsun. Âmin.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, bizler O’nun minnet denizinde korumasıyla korunmuş, nimetiyle gark olmuş, iyiliklerinden haz duymuş ve O’nun kılıcıyla yardım görmek istiyoruz.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, O’na olan yakınlığımız günahlarımızı siler, iyiler yurduna ulaştırır, büyükler ve küçükler rahmete kavuşur, bu dünyada ve ahirette nimetleniriz.

İnsan yakınlık duyduğu bir şeyin olumlu ve olumsuz

etkisi altındadır. Ümmeti Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in en büyük özelliği ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i her işlerine vesile kılıp öylece Allah (celle celâlühü)‘a niyazda bulunmasıdır.

Onun için **“Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) bir adama dua buyurduğu zaman, o duadan çocuğu ve torunu bile faydalanırdı.”**

Bugün dikkatle incelendiğinde büyük şahsiyetlerin soy kütüğünde bu durum fark edilir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in zatı, peygamberlerin cesetlerini, nefislerini ve kalplerinin sırlarını toplamıştır.

Bu sözün açıklamasındaki hakikat Allah (celle celâlühü)‘ın Kur‘an-ı Kerim‘de bahsettiği emanet¹ olan Hakikat-ı Muhammediye‘dir. Hakikat-ı Muhammediye Allah (celle celâlühü)‘ın Câmî Sırrı‘dır. O‘nu da taşıyabilen Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘dir.

O‘nun nurlarını ve rahmet rüzgârlarını kesintisiz ve nihayetsiz üzerimize gönder. Hakikatler bize açılsın. Gecelerin ve gündüzlerin ne getireceğini bilemeyiz.

Ameller kulların kavuştuğu nimetlerin karşılığı değildir. Rahmetin üzerimize gelmesi için Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i vesile kılarız. O‘nun üzerine daima rahmet dileğimiz vardır.

“Hz. Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)‘ye rahmet eyle” demekte **“bize rahmet eyle”** demektir. Çünkü herkeste ırk-ı (nesep) Muhammediye vardır. O‘nun anılması rahmet vesilesidir.

---

¹—Biz emaneti göklere, yere, dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten kaçındılar. Zira sorumluluğundan korktular, ama onu insan yükledi. İnsan cidden çok zalim, çok cahildir. (Ahzab 72)

Allah (celle celâlühû)´ım, Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin makam ve mertebesi hürmetine Senden mağfiret, hoşnutluk ve tastamam bir kabul olunma istiyoruz.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) için bir hayali iyilik düşünmek bile Allah (celle celâlühû)´ın rızasına kavuşmaya sebep olur.

Bizi bu hususta bir an olsun kendi nefsimizle baş başa bırakma.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile eksiklerimizi tamamla, aslımıza kavuştur Ayrılık aramızdan gitsin de zatımız zatı ile sıfatımız sıfatı ile fiilimiz fiilleri birleşsin.

Hayatımızın her anını O´nunla paylaşmalıyız. Kim ki, O´nun bahsinden zevk alır, gönlü huzura kavuşursa, muhakkak O haberdardır. Hiç sevdiğine azap eden bir sevgili görüldü mü? Sevgi kazanılması kolay bir duygu, mükâfatı ise büyük olan meziyettir. Kıyamet günü perdelerin kaldırıldığı gün O´nun yüceliği açığa çıkacaktır.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım fırsatı kaçırarlardan kılma bizi.

Hasan Basrî (radiyallahü anh) buyurdu ki;

“İçine yılan girdiği yakinen bilinen bir deliğe insan elini sokmaz. Şayet sokarsa içinde yılan bulunduğu inanmaması lazım gelir.”

Eğer bir noksan bir hal varsa onu nefsimizde aramak gerekmektedir.

Ey Allah (celle celâlühû)´ım, bizi Sen´in rızan yolunda O´nunla destekle ve yardım et.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdular ki;

“Âdemoğlunun saadet (doğruluk) sebeplerinden

biri Allah (celle celâlühû)'nın hükmettiğine rıza göstermesidir.

Şekavet (günah) sebeplerinden biri de Allah (celle celâlühû)'a istihareyi (yönelmeyi) terk etmesidir.

Yine şekavet sebeplerinden bir diğeri de Allah'ın hükmettiğine razı olmamasıdır.” (Tirmizî)

İnsanın itirazı bırakması demek terbiye olması demektir.

Terbiyeden geçmeyen insan hayvan gibidir.

Çünkü insanlık halini kazanmak zor işlerdendir. Yoksa her gördüğün kişi âdem sıfatlı değildir.

Sen'in yolunda gitmek için, O'nunla destek istiyoruz. Bizimle O'nun arasını birleştir. Bizimle, O'ndan başkalarının arasına gir.

Birleşmek cesette değil ruhani makamda olur. Bu birleyişte büyük zevkler vardır. Bu makamda yanılgılar çok olmaktadır. Çokları büyük nisbetler aldıklarından bahsederler. Gerçek manada O'na olan sevgiye ulaşanda aranacak tek ve biricik ölçü şariat-ı Muhammediye ve Sünnet-i Ahmediye'i mükemmelen yaşamak olmalıdır. Eğer bu özellikler bulunmazsa fitneden emin olunmayacağı açıktır.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i gören kendi yaşadığı şeriatı durumuna göre, ya da kendi suretine göre görür. Yoksa Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i hakikatinin misali üzere görölmez.

“Onlar sana bakar görürsün, oysa onlar görmezler” (Araf, 198)

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i gören müşrikler hakikati üzere değilde sureti üzere gördüklerinden Muhammed (çok övülmüş, güzel huylara sahip) demediler. Müzemmem dediler. (kötü sıfatlara sahip, mecnun gibi aşağılık sıfatlar verdiler) Çünkü onlar O'nu gördüklerinde kendi aşağılanmış durumlarını görüyorlardı.

Tarafından bize rahmet ihsan eyle,

Allah (celle celâlühû) kullarına yaptığı muamele rahmet üzere kurulmuştur. Kur'an-ı Kerim'de **"Eğer Allah (celle celâlühû) insanları yaptıkları şey yüzünden cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı mahlûk bırakmazdı. Fakat onları belli bir müddete kadar tehir buyuruyor. Nihayet ecelleri gelince haklarında amellerine göre muamele yapılacaktır. Çünkü Allah (celle celâlühû) kullarını hakkıyla görücü bulunmaktadır."**(Fatır45) buyurması bunun açık delilidir.

Allah (celle celâlühû) kullarına sayılmayacak nimetler vermiştir. Ayrıca kullarına layık olmadıkları nimetleri rahmetinden fazlaca ihsan etmiştir. Bu nimetlerden en üstünü Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i beşer olarak göndermesidir.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizde bu rahmetin sırrıyla sıfatlanmıştır.

"Allah (celle celâlühû) 'tan bir rahmet sebebiyledir ki, onlara yumuşak davrandın, eğer sen çirkin huylu, katı yürekli olsaydın, elbette etrafından dağılırlardı. Artık onları affet, onlar için af talebinde bulun ve onlar ile emir hususunda müşavere yap. Sonra azmettiğin zaman da Allah (celle celâlühû) 'a tevekkül et. Şüphe yok ki, Allah (celle celâlühû) tevekkül edenleri sever." (Al-i İmran 159)

İşlerimizde kurtuluş yolları hazırla.

Biliyoruz ki; Peygamberimiz Efendimiz Muhammed Mustafa (aleyhissalâtü vesselâm)'ı severek ölen, imanını kurtararak ölür.

İnsanlara inen ayetlerin en büyüğü ise Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir.

Kur'an-ı Kerim okurken, edepleri gözetmek lazımdır. Ayrıca Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) sözlerini okumakta ibadettir. Okuyana sevap verilir.

Hadîs-i şerif okumak için, abdest almak, temiz elbise giymek, güzel koku sürünmek, Hadîs-i şerif kitabını yüksek

bir yere koymak, okuyanın dışarıdan gelenler için ayağa kalkmaması ve dinleyenlerin birbirleriyle konuşmamları güzeldir.

Hadîs-i şerifleri devamlı okuyanların yüzleri nurlu, parlak ve güzel olur.

İmanın hakikatlerine ermek isteyen, Muhammedî kapıdan girmezse hiçbir şekilde ibadet ve hayatın tadını bulamaz. Bu dünyada O'na yakınlığı olmayanların ahirette de yakınlığı yoktur.¹ **Çünkü cennette olmak demek, O'nun etrafında olmak demektir.**

Kabrini melekler ziyaretgâh edinirler.

Kimin toprağı nereden alındıysa oraya defnedilir. Kabir-i Şerif-i Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in cesedinin suretidir. Onun için **“Allah (celle celâlühû)'ım kabirler içinde Muhammed'in kabrine salât eyle”** rivayeti gelmiştir. Bu sebepten teyemmüm Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in dünyaya teşrifleri caiz oldu. Önceki ümmetlerde bu durum yoktu. Yeryüzünün hakikati de bu ümmetle açığa çıkmış oldu.

Ravzâ-ı Mutahhara'da Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in hücre-i şerifi içine giren kimse **“Arş'tan ve Kürsî'den şerefli bir yere girdim”** diye yemin etse doğrudur. Dört mezhepte de bu şekilde fetva verilmiştir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i bulmadan ölenler için “Allah (celle celâlühû)'ın rahmetinden umutsuzdur” yazısını, iki gözünün arasına yazıp, umutsuz yaratırsın.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, âlemler kutbu olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in etrafında nihayetsiz

¹-"Rabb'im beni niçin kör olarak haşrettin, hâlbuki ben görücü idim."

"Sana ayetlerimiz geldi de onları unuttun, bugün de böyle bırakılacaksın" (Taha 125-126)

dönüşün sevdasından kendimizi alamayıp, bakışlarına hayran bir şekilde sarhoş olmuşuz.

Yalnız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e hayran olan bizler değiliz. Melekler, peygamberler ve bütün kâinat O‘na hayrandır.

İsa (aleyhisselâm) O‘na hayran olup kemal sıfatlara kavuşmak için O‘nun ümmeti olmayı arzu etti. Şu anda gökte misafir kalmaktadır.

Ey kerem sahibi, korunmuş kitabın muhatabı olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile Sana yüz tuttuk.

Ey kullarının isteğine en güzel cevap veren! Gerçekten Senin rahmetinin eseri olarak Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) güvenilir bir aracı olarak varlık Âlemine gelmiştir.

Avcılık terbiyesi gören köpeğin yakaladığı av temiz olur. Onun için terbiye görmeyene iltifat yoktur. Bu şekilde huzuru ilâhîde durma kabiliyetine kavuşuruz.

Bunun misali; güzel koku, çiçeğin havayla teması olursa dağılır. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) aradaki havayı oluşturur. Eğer arada olmasa idi, Allah (celle celâlühü)‘in güzelliğine kavuşamazdık.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) miraca çıktığında, mutlu bir şeye kavuştuğunda, cennete girdiğinde arkasında bizi arzulayandır. Sen‘in yanında feryadını yalnız bizim için yükseltendir. Bir ihtiyaç için ellerini semaya kaldırdığında, Ümmetim... Diye lisanın hareket ettirendir.

Bazıları Ümmet kavramını yalnız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘den sonra gelen insanlar için düşünürler. Aslında O bütün âlemlere gönderilmiştir. Şefaati bütün insanlık için olduğu düşünüldüğünde, diğer peygamberleri

ve ümmetlerini de kapsamaktadır.

Çünkü yaratılışın öncesi Ruh-i Muhammedî, sonu ise insaniyetin yaratılışıdır. Yani bütün kâinatın yaratılışının başlangıcı ve kökü Fahr-i Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizdir.

Hız. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz yaratılışta da ruhanî yönü ile her şeyden öncedir. Ruhanî ve cismanî cihetlerin özü ve geldiği yerdir. Nitekim hadîs-i şerifte gelir,

“Allah (celle celâlühü) önce benim ruhumu yarattı.”

Peygamberlerin ve evliyaların ve diğer insanların ruhları da, O’ndan ayrılan tali unsurlardır. Onun için buyurdu ki,

“Ben peygamber iken, Âdem (aleyhisselâm) çamur ve su içinde idi.” “Biz sonradan gelmiş, geçmişleriz”

Yani yaratılış itibarı ile sonra gelmiş olsa bile Hız. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz mahlûkattan önce yaratılmıştır.

Bunun üzerine Fahr-i Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz kendine mahsus unsurları ile öncelik sahibi oldu. Kâinatın yaratılışı bu hakikat üzere tamam oldu.

Zira mübarek ruhları ruh-u camî olduğu gibi, cisimleri de cism-i kâmil idi. Yaratılmışlardan ve diğer peygamberlerden O’nun şemail-i ve hilye-i şeriflerini derleyecek, toplayacak, kemaline ulaşacak ve tamamlayacak biri gelmedi ve gelmeyecektir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile zamanın ve mekânın; ayrılık ve uzaklığın; yönlerin, hallerin, istikrarın kalmadığı yerde, fani varlığımız sebebiyle bizden çıkan günahlarımızı sil.

O bizi unutmaz, Sen’de bizi unutma, Ey Allah (celle celâlühü) ’ım,

Çünkü Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in **“iki gözüm uyur, fakat kalbim uyumaz”** hadîs-i şerifi, yalnız kendilerinin Allah (celle celâlühü)’a olan daimi bağılık ve

uyanıklığını bildirmiyor; belki, kendi hallerine ve ümmetinin hallerinden uyanık olup, gafil olmadığını haber vermektedir. Bunun içindir ki, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin uyuması, abdestini bozmazdı.

Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ümmetini korumakta, bir sürünün çobanı gibiydi. Zayıfını sağlamını ayırmazdı. O bizi unutmayınca, Allah (celle celâlühü) 'ta bizi hiç unutmaz.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, biz O'nun ümmetinden olduğumuzu bildiğimizden üzüntü diye bir şeyi düşünmeyiz. Bize ihsanın o kadar fazla oldu ki, biz ancak yaptıklarımızdan ve yapacaklarımızdan utanıyoruz.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) "Hiçbir peygambere yapılan bana edildiği kadar eziyet edilmedi"

"Allah (celle celâlühü) yolunda korkutulduğum kadar hiç kimse korkutulmamıştır. Allah (celle celâlühü) yolunda bana edilen eziyet kadar, kimseye eziyet edilmemiştir."

"Üzerimden otuz gün geçti ki, Bilal'in koltuğu altında saklayacağı kadar bir parça yiyecekten başka yiyeceğimiz yoktu" buyurarak çekilecek sıkıntılarda ki zirveyi bize haber vermiştir.

Bize O'ndan daha yakın kim olabilir. Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, bizi O'ndan uzak kılma.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Hakk'ta fâni; Hakk'ta zat-ı, sıfatı ve filleri ile bakidir.

Güzel ahlaka sahip olmak ancak O'nda fâni olunca olur. O'na uymakta zayıf olanın imanı dahi kâmil olmaz.

Ey Allah (celle celâlühü) 'ım, ne zaman ki, kalbimiz kararır, canımız sıkılır, onu bizden Sen alırsın. Günahlarımız büyür, affımızın Sen'den yetiyeceğini

umarız.

Hz. Ömer (radiyallâhü anh): **“İnsanda on fitrî ahlâk vardır, bunlardan dokuzu iyidir, birisi kötü. Bu kötü (serbest kalırsa) diğerlerini de bozar.”** demiştir.

Güzel ahlâk ile özdeş olanlar cidden azdır. Kötü ahlâk üzere olanlar ise, insanların çoğunluğunu teşkil eder. Zira insan tabiatına galebe çalan, şerdir. Bu şerrin etkisinden çıkmak ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e uymak ile mümkündür.

Minnetimizi o kadar artır ki, ifadeye kelimeler yeterli olmasın. Nankörlüğümüzü gördüğünde, O’nun ümmetinin zayıflarından de, halimizi gizle ve düzeltiver.

Allah (celle celâlühû) buyurdu ki, **“Ya Muhammed! İste, sana verilecek.**

–Ya Rabbi! Unuttuğumuz, ya da yanıldığımızla bizi azarlama.

–Unuttuğunuzla sizi azarlamam. Yanıldığınız veya bir şeye zorlandığınız şeyle sizi azarlamam.

–“Ya Muhammed! İste, istediğin sana verilecek.

–Ya Rabbi! Bizden öncekilere yüklediğin günahı bize yükleme.”

Eğer Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) bize örnek olmamış olsaydı, âlemin düzeninde gerekli olan iyiler az olur düzen bozulurdu.

Zayıf yaratılan insanın ayrıca başka bir zayıfla (kusuruna karşı tövbe etmesi, aciz kalması, fakir, hasta olması) kuvvetlenmesi belki de Allah (celle celâlühû)‘ın rahmet neticesidir. Çünkü ahiretin endişesi çoktur. Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ümmetinin zayıflığını Rabb’i huzurunda devamlı ön planda tutardı. Devamlı olaraktan şöyle dua etmiştir:

“Allah (celle celâlühû)‘ım, beni miskin olarak, yaşat, miskin olarak ruhumu kabzet, kıyamet günü de miskinler zümresiyle birlikte haşret.”

(Tirmizî)

“Bana zayıflarınızı arayın. Zira sizler, zayıflarınız sebebiyle yardıma ve rızka mazhar kılınıyorsunuz.”

(Ebu Davut)

Sırrına istinaden de zayıflığın itirafını yaparak rahmeti üzerine almayı tercih etmiştir.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım Kur’an-ı Kerim’in inceliklerini, saklanmış ilimlerin manalarını O’nunla istiyoruz.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin ilmi üç kısma ayrılır.

a—**Kendisine verilen bir ilimdir.** Ondan ümmetini haberdar etti.

b—**Bir kısım ilimdir ki, bunun bir kısmını kabiliyetli ve istidatlı olanlara bildirdi. Diğer kısmı ise kendisine has idi, bunu Allah (celle celâlühû) ümmetinden saklamasını emretti.**

Ebû Hüreyre (radiyallahü anh)’ın **“Ben Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)’den iki türlü ilim öğrendim. Birini herkese söyledim. Fakat ikinci ilmi söyleyecek olursam müslümanlar benim gırtlığımı kesip kanımı helal addederler”** sözü bunun açık örneğidir.

Bu ilmin bir kısmı sonradan açıklanmıştır. Hicretten 600. hicrî seneye kadar ümmetin havas tabakası hakikatleri rumuz (ima, kinaye, kapalı sözler) ile dile getirdiler. Çünkü açıklamaya izinli değildiler. Daha sonra gelenler izin alarak kitapları açıklama yolu ile yazmaya başladılar.¹ Yinede anlayışlarda zorluklar vardır. Zira batın işi zevk işidir. Tatmayan bilemez.

c- Bir kısım ilim daha verildi ki, **Allah (celle celâlühû) bu ilmi, beşerî nefsinden aşkın olarak hakikatine ihsan buyurdu. Bu ilim kaza ve kader ilmidir. Hakikat-i**

---

¹—Muhyiddin Arabî (ks) Hazretleri Fusûs-ul Hikem-i bizzat Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in izni ile yazmıştır.

Muhammediye (Tevhit, vahdet ve velâyet ilmi) **dir.**

Vahdet Hakikat-ı Muhammediye'dir. Tevhit ise bu yolun başlangıcıdır.

Eğer bu ilim kendine devamlı şekilde açık olsa idi, halkın ilmini ve irşadını; dünyanın kesretini (kargaşasını) müşahede edemez, tebliğde bulunmazdı. Çünkü en güzel lezzet olan Allah (celle celâlühû)'ın müşahedesinde ayrılmazdı. Musa (aleyhisselâm) ile Hızır (aleyhisselâm) arasında geçen kıssa bu konuya biraz açıklık getirir. Fakat ahiret âlemine göçtükten sonra bu ilimden bazı kısım zat-ı tarafından ümmetine bildirilmiştir. Bu ilim Kur'an-ı Kerim ile açıkça desteklenmediği için itiraza açık kaldı. Bu itirazdan ümmet sorumlu tutulmamıştır.

Bu ilim Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e aktarılan ilimdir. O'nun yolundan gidenler bu ilmin az bir kısmına varis olmuşlardır. Bu ilim sinelerden satırlara da aktarılmamıştır.

İlim talebi için duayı çokça yapmak gerekir. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz dua ederken **"Ya Rabb'î! Senden isteyip de verdiğin kimselerin hatırı için Senden istiyorum!"** derdi ve böyle dua ediniz, buyururdu.

Bizde Allah (celle celâlühû)'tan Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) ile istemeliyiz.

O, insanın ve gözün nurudur. O'nun sıfatlarını bize giydir. Susuzluğumuzu O'nun marifet şarabı ile sulandır.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, yaratılıştta ve ihsanda güzel ve ayrıcalıklı kıldığın gibi, O'nu sevmeye bir tane olalım.

Âlimler O'nun sözlerini abdestsiz rivayet etmeği mekruh görürlerdi. Hz Aişe (radiyallahü anha) hadis rivayet edeceği zaman abdestsiz olursa teyemmüm ederdi.

Bir kul Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)'yi canından, malından ve evlatlarından çok

sevmedikçe imanı kâmil olmaz.

O'na yakın olmanın hususî özelliklerini bizlere ihsan et. Böylece ancak O'na varis olabiliriz. O'nun cisminde fena bulup hakikate ulaşalım. Biliyoruz ki, bunu ancak O'nunla başarabiliriz.

Ey yardımcısı olmayanların yardımcısı, senedi olmayanların senedi; ey azığı olmayanların azığı; ey her garibin sahibi; ey her yalnızın gönüldaşı! Senden başka ilah yoktur. Hem dünyada, hem ahirette Seni tenzih ve tespih ederiz.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, celâlinin izzeti ve izzetinin cemaliyle, saltanatının kudreti ve kudretinin merhametiyle, peygamberin Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in sevgi ve muhabbetiyle;

Sevgi özellik itibarıyla güzel ve mükâfatı çok olmasına rağmen birazda elemden de uzak değildir. Her güzelliğin bir zahmeti vardır. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bize bunu şöyle bildirdi.

“Bir adam gelerek “Ey Allah (celle celâlühû)'ın Resulü! Ben seni seviyorum” dedi. Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem);

“Ne söylediğine dikkat et!” diye cevap verdi.

Adam: **“Vallahi ben seni seviyorum!”** deyip, bunu üç kere tekrar etti. Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) bunun üzerine adama:

“Eğer beni seviyorsan, fakirlik için bir zırh hazırla. Çünkü beni sevene fakirlik, hedefine koşan selden daha süratli gelir.” (Tirmizî)

“Kişi diyaneti nispetinde belaya maruz kalır. Peygamberler, sonra büyüklükte onlara ve bunlara yakın olanlar. Kim dininde şiddetli ve sağlam olursa onun belası da şiddetli olur. Şayet dininde zayıflık varsa, Allah (celle celâlühû) onu da diyaneti nispetinde imtihan eder. Bela kulun peşini bırakmaz.

Ta ki o kul, hatasız olarak yeryüzünde

yürüyünceye kadar.”

(Tirmizî)

Kim ki, O’nun bahsinden zevk alır, gönlü huzura kavuşursa, muhakkak O, haberdardır. Hiç sevdiğine azap eden bir sevgili olur mu? Perdelerin kaldırıldığı gün O’nun yüceliği açığa çıkacaktır.

Merhametsizlikten, kötü, şehvî söz ve davranışlardan Sana sığınıyoruz.

O’nun ümmeti olarak yaratılışımızı temiz tutmak üzerimize en büyük borçtur. Zamanımızda bazı dindarların ettiği gibi, **‘biz aşk ehliyiz’, ‘gönüldeki pası sildik’** gibi söylemlerle Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in yapmadığı hareketlerde bulunmaktadırlar. Bu şeytanî halden Allah (celâlühû)’a sığınmak gerekmektedir. Kim hangi makam ve mertebeye erişse erişsin, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in ayağının bir tozunu kadir ve muktedir olamaz. O’nun sakındığı şeylerden bizde Allah (celâlühû)’a sığınırız.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Cahiliyet ehlinin işledikleri şeylerden hiçbirini yapmaya asla teşebbüs etmedim. İki kere teşebbüs etmeye niyet ettim. Fakat Allah (celâlühû) imdadıma yetişip beni yapmaktan kurtardı. Sonra aklımdan en ufak bir kötülük geçmedi. Nihayet Allah (celâlühû) Beni peygamber olarak göndermekle mükerrem kıldı.

Bir gece benimle koyun otlatan çocuğa dedim ki;

—Şu koyunlarıma göz kulak ol da Mekke’ye gidip delikanlı gibi eğleneyim.

Bu maksatla çıkıp gittim. Mekke’nin ilk evine gelince, birinin düğününde çalınan def ve kavalları duydum. Bakıp seyretmek için oturdum. Fakat kulağıma öyle vuruldu ki, uykuya daldım. Güneşin kızgın ziyası beni uyandırdı. Hiçbir şey yapmadan hemen döndüm. Bana böyle bir şey bir kere daha arız olup ondanda Allah (celâlühû) beni kurtardı. Ondan sonra herhangi bir kötülüğü asla aklımdan geçirmedim.”

Bizi nefsanî düşüncelerden kurtar, şeytanî şehvetlerden koru,

“Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)´in eli hiçbir zaman nikâhında olmayan kadının eline değmemiştir.” (Buhari)

Beşerî pisliklerden temizle, gerçek muhabbet ile bizleri sadeleştirip arındır.

Allah (celle celâlühû) şöyle ferman etti:

“İzzetim ve celalim hakkı için, mağfiret etmek istediğim hiçbir kimseyi, bedenine bir hastalık, rızıkına bir darlık vererek boynundaki günahlarından temizlemeden dünyadan çıkarmayacağım.”

Ebu'd Derda (radiyallahü anh) şöyle buyurdu.

“Üç şey var ki, ben onları seviyorum, ama diğer insanlar kötü görüyor:

Fakirlik, hastalık ve ölüm.

Ölümü Allah (celle celâlühû)´a duyduğum aşırı sevgiden dolayı;

Fakirliği Allah (celle celâlühû)´a karşı duyduğum tevazudan dolayı;

Hastalığı da hatalarıma keffaret olduğundan dolayı seviyorum.”

Gaflet ve bilgisizlik kuruntularından uzak bulundur. Ta ki Sen´in toplayıcı, bir araya getirici birliğinin huzurunda çokluğun yok olması gibi, şeklimiz ve benliğimizin yok olmasıyla kaybolup gitsin; insanî hırs ve arzularımız eriyip bitsin.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Kıyamet günü, afiyet ehli kimseler, bela ehline sevapları verilince, dünyada iken derilerinin makaslarla kazınmış olmasını temenni edecekler.” (Tirmizî)

Ey Allah (celle celâlühü)´ım, en güzel bildiğin şeylerle tutunmayı, yaramaz olan şeylerden kaçınmayı, yeteri kadar rızık,

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz buyurdu ki; **“Başlarınız kımıldadığı müddetçe rızık hususunda korkuya düşmeyin. Zira insanı annesi kıpkızıl, üzerinde hiçbir şey olmadığı halde doğurur, sonra Allah (celle celâlühü) onu her çeşit rızıkla rızıklandırır”**

“Bir kimse Allah (celle celâlühü)´ın ihsan buyurduğu az bir rızıkla razı olursa, Allah (celle celâlühü) ta o kimseden az bir amel ve ibadetle ondan razı olur” (Kenz-ül İrfan)

Unutmayalım ki, biz rızık yiyenlerdeniz, rızık verici ancak Allah (celle celâlühü) tır. Ölüm gelene kadar rızık konusuna Allah (celle celâlühü) kefildir.

Yaşam ihtiyaçlarla şekillendiğine göre ve en önemlisi de rızıkla, bunda kaygı duymadıktan sonra diğer şeylerinde o kadar zorluk çekmeyiz. Rızık endişesi insanı hata ve gaflete düşürür. Bazıları rızık konusunda çok korkak olur. Bu korku ile insan yanlış işleri yapmaya başlar.

Hazreti Ali (radiyallahü anh) anlattı ki;

Biz Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile beraber oturuyorduk. Üzerinde, deri yamalı bir hırkadan başka bir şey bulunmayan **Musâb bin Umeyr** geldi. Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), onun Mekke’deki debdebeli hâlini hatırlayarak ağladı. Sonra şöyle buyurdu:

“Biriniz sabahleyin ayrı, öğleden sonra ayrı elbise giydiği, önüne bir tabak konup diğerinin kaldırıldığı, evlerinizi Kâbe’nin örtüldüğü gibi örtülere büründürdüğünüz zaman hâliniz nice olur?”

“Ey Allah’ın Resulü! Elbette o gün bugünkünden daha iyi olur. Çünkü o zaman geçim sıkıntımız olmaz, kendimizi tamamen ibadete veririz.” Şöyle buyurdu:

“Tersine, bugün siz o günkünden daha iyi durumdasınız.” (Tirmizî)

Kulluk zenginlikte olsa idi, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bu konuda bize aşırı tavsiyede bulunurdu.

İyiliği nefsin rahat etmesinde değil, Allah (celle celâlihû) 'a kullukta aramalıdır. Başka bir Hadisi şerifte ise;

“Dünyayı ehline bırakın, kim ki dünyadan ihtiyacından fazlasını alırsa o, bilmeyerek helâkini almış olur.” (Râmuz)

Hayat boyunca olan şeye razı olmak en iyi sonuçtur. Takdirin rızasına kavuşmayan dağlarca büyük servete ve izzete kavuşsa yine yaşamın korkularından kendini kurtaramaz. Hayatı Allah (celle celâlihû) 'a adamak lazımdır.

Züht, şüpheli şeylerden kaçınmayı, öfke ve rıza halinde merhametini,

Züht: Dünya lezzetlerinden el çekerek ibadetle meşgul olma,

Takva: Lügat manası, gayet iyi korunup sakınmak ve sipere girip nefsi kötülüklerden kurtarmaktır.

Kur'ân-ı Kerim'de buyrulmuştur ki;

“Ey İnsanlar, hakikat biz sizi bir erkekle, bir dişiden yarattık. Sırf birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki, sizin Allah (celle celâlihû) katında en şerefliiniz, takvaca en ileri olanınızdır. (Hucurat 13)

Şurası unutulmamalıdır ki, takva sanıldığı kadar kolay değildir. Şirkin kokusundan uzaklaşmayan takvanın lezzetine de kavuşamaz. Hz. Ebû Bekir (radiyallahü anh) 'den rivayet edilen şu hadis-i şerife dikkat etmeliyiz.

Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem) Efendimiz buyurmuşlardır ki:

“Şirk sizin aranızda karıncanın kımıldamasından daha gizlidir.” Ebû Bekir (radiyallahü anh) sordular;

“Ey Allah'ın Resulü! Şirk ancak Allah (celle celâlihû) 'tan başkasına ibadet etmek değil midir? Yahut Allah (celle celâlihû) 'la birlikte başkasına tapmak değil midir?”

“Allah hayrını versin Ey Sıddık! Şirk sizin aranızda karıncanın kımıldamasından daha gizlidir. Sana onun büyüğünü, küçüğünü giderecek bir şey

haber vereyim mi?” dedi; Ebû Bekir (radiyallahü anh);

“Evet, Ya Rasûlallah” diye cevap verince,

“Her gün üç defa, `Ey Allah'ım! Bile bile şirk koştuktan sana sığınırım. Bilmediklerinden de senden af dilerim!” dersin. Şirk: Bana filân ve Allah verdi demendir. Denktaşlık ise: `Eğer filân olmasaydı, beni filanca öldürecekti' demektir!” buyurdular.

Zenginlik ve fakirlikte kanaat,

Bir Hadisi Kutsi'de Allah (celle celâlühû) buyurdu ki;

“Kullarımdan bazıları fakir yaptım. Eğer zengin yapsa idim, kendileri için fena olurdu. Bazılarını da hasta yaptım, eğer devamlı afiyette yapsa idim onlar için fena olurdu. Ben kullarımın ihtiyaçlarını bilirim. Ona göre tedbir alırım”

Aşağıda gelen Hadisi şerifleri kalbimize nakşetmek gereklidir.

“Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallahü aleyhi ve sellem) Efendimiz ve ailesi üst üste pek çok geceleri aç geçirirler ve akşam yemeği bulamazlardı. Ekmekleri çoğunlukla arpa ekmeği idi.” (Tirmizî)

Allah (celle celâlühû)'ın en sevmediği şey **“bulunduğu hale razı olmamak”** tır. Bize örnek olması açısından O'nun bu hali gözümüzün önünden hiç kaybolmamalıdır.

Hz. Ömer (radiyallahü anh) insanların nail oldukları dünyalıktan söz etti ve dedi ki:

“Gerçekten ben Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem) Efendimizin bütün gün açlıktan kıvrandığı halde, karnını doyurmaya adi hurma bile bulamadığını gördüm.” (Müslim)

Yine, Hz. Ömer (radiyallahü anh) Peygamber (sallallahü aleyhi ve sellem) Efendimizin evininin, başını dayandığı içerisi lifle doldurulmuş bir yastık, vücudunun ancak bir kısmına kifayet eden hurma yaprağından örülmüş bir hasır, tepesinin üzerinde asılı duran işlenmemiş bir kaç deri ve bir miktarda deri işlemede kullanılan ağaç yaprağından olduğundan bahseder.

Hasırın örgülerinin, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) vücudunun açık yerlerinde izler yapmış olduğunu gören Hz. Ömer (radiyallahü anh) manzaradan müteessir olarak ağlamaya başlar. Hz. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) niçin ağladığını sorunca:

“Nasıl ağlamayayım, şu hasır vücudunda izler bırakmış, odada ise görülenlerden başka bir şey yok. Şu Kistrâ ve Kayser nehirler, meyveler içerisinde altın tahtlar, ipek ve atlas yataklar üzerinde olsunlar, Sen ise Allah (celle celâlühû) ’ın Resulü ol da böyle yokluk çek, sana da yatak yapsak olmaz mı? Der.

Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz

**“Onların nimeti dünyada peşin verilmiştir.”
“Benim dünya ile ne alâkam var, ben dünyada kendimi bir ağacın altında gölgelenip, sonra bırakıp giden yolcu gibi görüyorum”** cevabını vermiştir.

Bizlerin nankörlüğü çok olmasına rağmen Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’in fedakârlığı Allah (celle celâlühû) ’ın bize rahmetini çekerek yerden ve gökten gelecek azaplara keffâret olmuştur.¹ Uhud dağına altın olarak teklif eden Rabb ’ine sabırla yardım istemesi biz Ümmeti için olmuştur.

O ’nun bu hali o hale varmıştı ki; tarifi mümkün olmaz

¹ — Hz. Ebu Hureyre (radiyallahü anh) anlatıyor: Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem): **“İrak'a ölçeği ve dirhemi verilmeyecek. Şam'a da ölçeği ve dinarı verilmeyecek. Mısır'a ölçeği ve dinarı verilmeyecek. Başladığımız yere döneceksiniz”** buyurdu ve üç kere tekrar etti. Buna Ebu Hureyre'nin eti ve kamı şahit oldu.” (Müslim)

Ahir zamanda olacak bazı hadiselerden bizleri emniyette bırakacak olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’dir.

Hicaz, Mekke, Yemen **hastalıktan,**

Medine **kızılıktan,**

Mısır ve Fas **zelzeleden,**

Anadolu ve Avrupa **kuraklık ve kıtlıktan,**

Taberistan, İran ’da **belalardan,**

Irak Beni Süfyan (zalim kâfir hükümdar)

Bağdat Musul Diyarbakır **suya gark olarak,**

Horasan Tatar Kafkasya **bulaşıcı hastalıklardan,**

Semerkant ’ı Tataristan **harap olur.**

Kaşkar Hatayî, Keşmir, Kabil **Hindistan kâfirleri tarafından;** harap olur.

bir hal almıştı.

Fahri Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz bir gün namazını oturarak kılıyordu. Kıldığı nafil bir namazdı. Ebû Hüreyre (radiyallahü anh) namazdan sonra sordu:

“Ya Rasûlallah! Bir hastalığınız mı var? Namazı oturarak kılıyorsunuz? Verilen cevap cihanı ürpertecek şekildeydi:

“Ya Ebâ Hüreyre, günlerdir ağzıma götürecek bir şey bulamadım. Açlık takatimi kesti, ayakta duracak dermanım kalmadı, onun için namazımı oturarak kılıyorum.”

Ebû Hüreyre (radiyallahü anh) diyor ki, bunu duyunca ağlamaya başladım. Allah Resulü kendi durumunu unutmuş, bana teselli veriyordu:

“Ağlama Ya Ebâ Hüreyre! Burada çekilen açlık, insanı ahiret azabından kurtarır.” (Kenzü’l-Ummâl)

Çekilen bu sıkıntı Şefaât makamında olanın, Rabb’ine karşı sermayesidir. Bize düşen O’na layık ümmet olmaktır.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin şu halini gözümüzde bir canlandıralım.

“Gecenin yarısıydı. Açlık Allah (celle celâlihü) Resulü’nün bütün dermanını tüketmiş ve artık gözüne uyku da girmez olmuştu. Belki biraz uyuyabilseydi, açlığın o şiddetli ıstırabından geçici de olsa kurtulacaktı. Ne var ki açlık, O’nu terk edeceğı benzemiyordu. Evinden çıktı, bir tarafa doğru yürümeye başladı. Biraz sonra da bir karartı hissetti. Gelen biri vardı. Dikkatini oraya çevirdi; tanımişti... Bu, hayatının hiçbir anında O’ndan ayrılmayan insandı. Hayatı boyunca hep Onunla beraber olmuştu. Şimdi de gecenin yarısında, Medine’nin bu تنها köşesinde randevulaşmış gibiydiler. Gelen, Hz. Ebû Bekir (radiyallahü anh)’dı ve Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ona selâm verdi. Ardından da sordu:

“Ya Ebâ Bekir! Gecenin bu vaktinde seni dışarıya çıkaran nedir?”

Ebû Bekir (radiyallahü anh), Fahri Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizi görünce derdini unutuvermişti. Zaten o,

hep öyle idi.

Hani Mekke’de Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)’i kurtarmak için girdiği kavgada komalık olmuş, bir gün baygın kalmış ve gözlerini ilk açtığı anda **“Allah (celle celâlühü) Resulü’ne ne oldu?”** diye sormuştu. Anası Ümmi Ümâre kızmış: **“Ölüyorsun; fakat hâlâ O’nu düşünüyorsun”** demişti.

Annesi bilmiyordu ki, Ebû Bekir (radiyallahü anh), O’nu düşünmediği zaman ölürdü. Çünkü Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz, onun hayat kaynağıydı. İşte şimdi de O’ndan ayrı kalamamış ve bilemediği bir his, onu buraya kadar sürüklemişti. Sürüklemişti ve Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in sorusuna **“Açlık”** diye cevap veriyordu. **“Evde yiyecek bir şey bulamadım, gözüme uyku girmede ve dışarıya çıktım.”**

Hemen ardından ekledi: **“Anam babam Sana feda olsun Ya Rasûlallah, Sen niye çıktın?”**

Cevap aynıydı. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) da açlıktan dolayı çıkmıştı. Tam bu esnada bir karartı daha belirdi. Belli ki bu uzun boylu, görkemli insan Hz. Ömer (radiyallahü anh)’di. Zaten, tablonun tamamlanması gerekiyordu. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) sağ tarafına Hz. Ebû Bekir (radiyallahü anh)’i almıştı. Gelen Hz. Ömer (radiyallahü anh)’di. Karşısında bu iki dostu görünce O da şaşırıp kalmıştı. Selâm verdi, selâmı alındı. Kâinatın Sultanı (sallallâhü aleyhi ve sellem), Ömer (radiyallahü anh)’a de niçin çıktığını sordu. O da, aynı cevabı verdi:

“Açlık, Ey Allah’ın Resulü, açlık beni dışarıya çıkardı” dedi.

Efendimizin hatırına Ebu’l-Heysem (radiyallahü anh) geldi. Evi o taraflardaydı. İhtimal gündüz de onu bağında görmüştü. Hiç olmazsa onlara hurma ikram eder ve açlıklarını yatıştırırlardı. **“Gelin Ebu’l-Heysem’e gidelim”** dedi.

Ebu’l-Heysem (radiyallahü anh)’in evine vardılar. Ebu’l-Heysem (radiyallahü anh) ve hanımı, uyuyordu. Evde, bir de küçük bir çocukları vardı. Yaşı, beş veya altıydı.

Önce kapıyı Hz. Ömer (radiyallahü anh) çaldı. O gür

sesiyle **“Ya Ebe’l-Heysem!”** diye seslendi. Ebu’l-Heysem (radiyallahü anh) de hanımı da sesi duymadı. Fakat yatağında mışıl, mışıl uyuyan o yavru, birden yatağından fırladı, **“Baba! Kalk Ömer geldi”** dedi.

Ebu’l-Heysem (radiyallahü anh), çocuğunu rüya görüyor sandı. **“Yat oğlum, gecenin yarısı, bu vakitte burada Ömer’in işi ne?”** Çocuk yattı.

Kapı açılmayınca, bu defa da o narin sesli Ebû Bekir (radiyallahü anh), gelip seslendi: **“Ya Ebe’l-Heysem!”** Çocuk yine fırladı, kalktı ve **“Baba! Ebû Bekir geldi”** diye bağırdı. Babası onu tekrar yatırdı.

Fakat son gelen, sesi soluğu cenazeleri dahi canlandıran Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) di. O, **“Ya Ebe’l-Heysem!”** diye seslenince, çocuk, artık yayından fırlayan bir ok olmuştu. Hem kapıya doğru koşuyor, hem de **“Baba kalk, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) geldi!”** diyordu.

Ebu’l-Heysem (radiyallahü anh), neye uğradığını şaşırmişti. Hemen kapıya koştu. Gözlerine inanamıyordu. Gecenin bu saatinde, hanesine, Sultanlar Sultanı nüzul etmişti. Hemen onları içeri aldı. Gidip bir oğlak boğazladı. Bu şeref, insana hayatta belki bir kere nasip olurdu. Hayatının en mutlu anını yaşıyordu. Canını bile sofraya koysa azdı. Hurma getirdi, süt getirdi, et getirdi ve bu aziz misafirlerine ikram etti. Açlıklarını bastırarak kadar yediler. Ardından da yine Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin gözleri dolu dolu oldu. Dudaklarından şu sözler döküldü:

“Allah’a kasem ederim, işte şu nimetlerden yarın hesaba çekileceksiniz.” (Müslim)

Ardından da şu ayeti okudu:

“O gün, muhakkak bütün nimetlerden hesaba çekileceksiniz” (Tekâsür 8)

“Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) vefat ettiğinde, evinde rafta bir parça arpadan başka bir şey bırakmamıştır.” “Yalnız silahını, katırını ve bir de vakfettiği bir toprak bırakmıştır.” (Buhari)

Ya Rabb’i sevgilinin halini kazanamayız. Lakin bu

sevgi uğruna bizi onun tattığı elemelerden de mahrum etme.

Şah-ı Nakşibent (k.s) bu sırta binaen **“Allah (celle celâlühû)´ım ihvanıma zekât verecek kadar çok mal, zekât alacak kadar fakirlik verme”** diye dua ederlerdi. Bunun hikmeti ile ihvan-ı kiramda fazla bir zenginlik zuhur etmedi.

Zenginliğin artmasını malda değil kanaatte arayınız. Her kolaylığın arkası bir zorluk, her zorluğun arkası da bir kolaylıktır.

“Fakirlik neredeyse küfür olacaktı” sırrını da unutmamak lazımdır. Fakat fakirlikteki sabır yine zenginlikten daha emniyetlidir.

“Kim Allah (celle celâlühû) için olursa, Allah (celle celâlühû)´ta onun için olur”

Hadîsi şerifince, kim kendi nefsinden boşalsa, Hakk onu kendi ile doldurur. Fâniliğini alır, bakılığı bedel verir.

“Seni fakir bulup zengin etmedi mi?” (Duha, 8)

Hakiki fakirlik varlığı boşaltmaktır. Âdem´in kelime manası **“yokluk”** demektir. Eğer bu yokluk kabiliyeti insanda olmasaydı halife olamazdı.

Fakirlik **“yokluk”** mertebesine ulaşmayan üstün özelliklere kavuşamaz. **“Fakirlik övüncüm”**dür demesi **“bütün tecelliyatlara mazharım”** demektir. Dolu olana Hakk yüz göstermez.

Fakir hiçbir şeyi olmayan değil, manada her dediği olandır. Manada her dediği olan demek, istek sahibi olmaktan azade (hür) olmak demektir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in **“Allah (celle celâlühû)´ım Sana (iftikâr ile) muhtaç olmak ile beni zenginleştir, Sen´den müstağni (zenginleşmek) olmak suretiyle beni fakirleştirme”** buyurmasına buna delildir.

Fakirlik makamına erişen **“Kün”** yani **“ol”** emrinin himmetine kavuşmuştur. Bu makamın sahibi ise Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´dir.

“Fakirlik tamam olduğunda; O, Allah (celle celâlühû)´tır” sözü ile Allah (celle celâlühû)´a kavuşmadan bahsedilmiştir.

İşlerimizde tevazu ve doğruluk, Sen´inle ve

halkın arasındaki günahlarımızı affetmeni ve Sana muhtaç olmayı istiyoruz.

İmanımızı peygamberlerin, sıddıkların, şehitlerin nimetlere erıştirdiğın bahtıyarların istikamet yolu üzerinde sağlamlaştıır. Bizi öyle bir koruyuşla koru ki, tüm halkın şerrinden emin ve ömrümüzün sonuna kadar kurtulmuş olalım.

Ey Allah (celle celâlühû)ım, rağbetimiz Sanadır. Ancak Sen'den korkarız. Amelemiz yok ki, ona güvenelim. Şerefimiz yok ki, önümüze koyalım. Bir senet olarak “Muhammed Ümmetiyy” (sallallâhü aleyhi ve sellem) demekten başka çareimiz yoktur.

“Yemin ederim bu beldeye. Ve sen bu beldede ikamet etmekteşin.” (Beled 1-2) ayeti açıklanırken “Sen Mekke'den çıktıktan sonra bir daha orada olmazsan, Ben o beldeye yemin etmem demektir” denilmiştir. Buna göre Mekke'nin şerefi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) iledir. Şerefi insanlar nerede aramalıdır? ın cevabı budur.

Çünkü günahlarımız çok,

Allah (celle celâlühû), Abdulkadir Geylânî (k.s) Hazretlerine “hiçbir kimse günahları ile benden uzak olmadığı gibi, hiçbir kimsede itaatleri ile de bana yakın olamaz.

Şayet bana yakın (tanış) olursa günahkârlardan olur. Zira günahkârlar aciz ve nedamet sahibidirler” buyurdu. Yani insan her ne yaparsa yapsın, kullukta günah üzeredir.

Unutmamak gerekir ki, günahkârlar günahları, itaatkârlar itaatleri sebebiyle mahcupturlar. Fakat bunların dışında bir sınıf vardır ki; aşk ehli vardır ki, onlar sevgilin hayranı olup gam ve elem çekmezler.

Allah (celle celâlühû)ın sevgilisi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)ı aşırı sevip bu iptilâdan kurtulmak gerekmektedir.

Emellerimiz uzun,

Peygamberi yolda istek sahibi olmak diye bir şey yoktur.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz elindeki iki çakıldan birini yakına, diğerini uzağa atarak:

“Şu ve şu neye delalet ediyor biliyor musunuz?” dedi.

Sahabe-i Güzin Efendilerimiz (radiyallahü anhüm):

“Allah ve Resulü daha iyi bilir” dediler.

Buyurdu ki: **“şu uzağa düşen emeldir, bu yakına düşen de eceldir. Kişi emeline ulaşmak için gayret ederken ulaşmadan ölüverir”.** (Tirmizî)

Görülüyor ki; hiçbir kimse isteklerine kavuşamayacaktır.

Velâyet mertebesindekilerde dahi, istekler bitmez. Çünkü onlar bile Allah (celle celâlühü) aşkının ızdırâbından sükûnet bulamazlar. Hep kavuşma arzuları vardır. Buna ise dünya âleminde bir şekilde kavuşulamaz.

Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin en büyük isteğini ahirete bırakması bundandır. Yani şefaât hakkını ahirete bırakarak ikinci bir halin karşısında isteğini zayi etmemiştir. Biliyordu ki bir isteğin arkasını bir başka istek takip eder. **Ahirette ise istekler karşılanmak ile hüküm altına alınmıştır.**

Basiret sahipleri istek sahibi olmaktan Allah (celle celâlühü)‘a sığınmışlardır. Çünkü istemek, karşısındaki varlığın dilenen için halinden anlamadığı ihtimalini de ortaya çıkarır ki, bu Allah (celle celâlühü) için olmayacak bir şeydir. Zira Allah (celle celâlühü) istemeden istekleri vermeye mutlak kadirdir.

Veliler onun için Allah (celle celâlühü)‘tan bir şey istemekten hayâ ederler. Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ise istek olarak gösterdiği dualar yolun başındakiler içindir. Çünkü şeriat avam ile havasa birden inmiştir. Avam daraldığı yerde Allah (celle celâlühü)‘a direkt müracaat ederken, havas beklemeyi tercih ederek Allah (celle celâlühü)‘ın büyüklüğünün zahir olmasını bekler. Çünkü

bu bekleyiş, tasdik makamının zirvesidir. Allah (celle celâlühû) her şeye kadirdir.

Fakat yine biz istek sahibi olmalıyız. Çünkü bu emirle sabittir. Allah (celle celâlühû) 'ım bizi affet.

İtaatte tembel, niyetlerimiz emrinin dışındadır.

Yaratılış gereği insanda tembellik vardır. Allah (celle celâlühû) 'ın istekleri yapılırken gayret göstermeden başarıya ulaşılması zordur. Fakat neticede Allah (celle celâlühû) 'ın dedikleri olur. Onun için duadan uzak kalmamalıyız. Garantili bir hayat yoktur. Eğer bir emniyet varsa oda Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) 'e olan sevgimizdir.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Kişi vardır, uzun müddet cennet ehlinin ameli işler, sonra da amelî cehennem ehlinin ameliyle son bulur. Yine kişi vardır, uzun müddet cehennem ehlinin ameliyle amel eder de sonunda cennet ehlinin ameliyle son bulur.”

(Müslim)

Şüphesiz ki, biz zalimlerden olduk. Bizim dost ve yârimiz Sen'sin. Müslüman olduğumuz halde canımızı al. Bizleri salih kulların zümresine ulaştır. Soy ve evlatlarımızı bizler için ıslah eyle. Hakikat biz Sana tövbe ediyoruz ve biz Müslümanlarız.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Sen'den ebedî, devamlı, sürekli olarak zarar verici bir sıkıntı ve yoldan çıkarıcı bir fitne olmaksızın, yüce yüzüne nazar etme lezzetini isterim”.

Ey Allah (celle celâlühû) 'ım, yardım ve merhamet dilendik, kime derdimizi açtıksa yüzümüze bakmadılar. Sana sevgilin Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimiz ile yüz tuttuk, boş çevirmeyeceğine inanıyoruz. O kalplerimizin devası, bedenlerimizin afiyeti, gözlerimizin nurudur.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki; **“Benden sonra bir takım insanlar gelecek ki, onların her biri Beni görmek uğruna ehlini ve malını vermeye can atarlar.”**

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım, bizi O’nun cemaatinde haşret, sünneti üzere amel işlet, yolu üzerinde öldür. O’nu görmeden iman ettiğimiz için bizi, Sen’in ve O’nun cemalini bu dünyada ve ahirette görmekle, bize ikramda bulun.

Allah (celle celâlühû)‘ı görmek isteyenler, dünyada peygamberlerinin yoluna tabi olup, keşfen O’nu görmelerine bağlıdır. Çünkü Allah (celle celâlühû)‘ın tecellisi peygamberin simasından tecelli edecektir. Allah (celle celâlühû)‘ı görmek dünyadaki inanca bakar.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘i görmeyenler Allah (celle celâlühû)‘ı nasıl görebilirler.

Ey Allah (celle celâlühû)‘ım nefesini üzerimize gönder, kokusu ile hayat bulalım. Nefsimizin hakikatini görüp hakikatine ulaşalım da evveli, ahiri, zahirî ve batını toplayalım.

O evvel’dir; bütün varlıklar O’dan geldi.
O ahir’dir; varlıklar arayınca O’nu buldular.
O zahir’dir; sıfatları açıktır.
O batın’dır; her manada gizlidir.

Uzaklar ve yakınlar kalksın, bir olalım.

Kemâlat yolunda ulaşılacak üstün makamlar, halleri cem etmek ve sonra birbirine karıştırmadan fark etmektir. Yolun sonunda ise yokluk, yokluğun sonunda var olmak vardır. Varlık ise Allah (celle celâlühû)‘ın varlığıdır. Bu yolun öğretmeni ise kayıtsız ve şartsız Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘e itaattir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle gelmiştir;

“Hayır, öyle değil! Rabbine ant olsun ki, onlar aralarında kimi oraya kimi buraya çektikleri şeylerde seni hakem yapıp sonra da verdiği hükümden yürekleri hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar” (Nisa 65)

Bu ayetin geliş sebebi, münafıkla bir Yahudi arasında cereyan eden bir ihtilaftır.

Bu iki kimse arasında bir ihtilaf çıkınca, Yahudi, münafığı Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in huzurunda mahkeme olmaya çağırır. Sebebi Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in rüşvet almayacağına, âdilane hükmedeceğine olan inancıdır. Münafık da rüşvet kabul edeceklerini bildiği için Yahudiyi kendi hâkimleri önünde mahkeme olmaya davet eder. Bazı rivayetler o sırada Yahudi hâkimin Ka'b İbnu'l-Eşref veya henüz Müslüman olmayan Ebu Berze el-Eslemî olduğunu belirtir.

Münafık: **“Ka'b İbnu'l-Eşref'e gidelim”** derse de, Yahudi ağır basar ve Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'e gelirler. Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) Yahudiyi haklı çıkarır. Öbürü kabul etmez ve: **“Bir de Ömer'e gidelim”** der. Hz. Ömer'e gelip durumu anlatırlar. Hz. Ömer (radiyallahü anh) **“Bekleyin hükmümü vereyim”** diyerek içeri gidip kılıncını getirir ve **“Resûlullahın hükmüne razı olmayana benim hükmüm budur”** diyerek münafığın kellesini uçurur.

İşte bu hâdise bir taraftan Ömer İbn-ul-Hattab (radiyallahü anh)'İN **“Ömer-ul-Faruk”** diye adlandırılmasına ve yukarıdaki ayetin inmesine sebep olur.

Biliyoruz ki; O, beşer suretinde gönderdiği bir hakikatindir.

Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî)'nin ruhunun yaratılışında, ilk sözü Lâilâhe illâllah olunca, Allah (celle celâlihü) tarafından Muhammedürresûlullâh'la şereflenerek risâlet ve kulluk ihsan olunmuştur.

Lâilâhe illâllah **“kelime-i Muhammedî”**, Muhammedürresûlullâh **“kelime-i ilâhî”** dir.

Onun için **Muhammedürresûlullâh** diyen Hakk'tır.

Bu hakikate göre Lâilâhe illâllah'ı söyleyen biz değil Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'dir. Bu sebeple bizim lisanımız Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in lisanı, O'nun lisanı Allah (celle celâlühû)'ın lisanıdır.

O'nun makamına ulaşamayacağımız gibi, O'nsuz da yaşayamayız. Biz aciz kullarını, Güzel ve müstecâb isimlerinle O'na kavuştur. İstiyoruz ki son sözümüz ise Lâilâhe illallah, Muhammed'ur Rasûlallah olsun.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, yakınlıktan doğan sarhoşluğumuzun sözlerinden ve fiillerinden Sana sığınıp, O'nun layık olduğuna yönelmeyi istiyoruz. Çünkü O, bizi helâk olmaktan koruyandır.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, Resûlullâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i sevdiğimiz gibi çocuklarını ve ehli beytini de severiz. Şu sözüne iman etmişizdir. “Gerçekten Fatıma (radiyallahü anha) kamil olarak iffetini korudu ve bu yüzden Allah (celle celâlühû) onu ve evlatlarını, cennete dahil etti.” “Rabb'im; ehl-i beytimden, sülâlemden birliğine iman edip ve Benim peygamberliğimi kabul edene azap etmeyeceğini, vaat etti”

Resûlullâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) hanedanını bilmek, cehennemden kurtulmaktır. Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) hanedanını sevmek, sırat köprüsünden geçmeye vesiledir. Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) hanedanına yardım etmek ise azaptan emin olmaktır.”

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in Ehl-i beytinden ve sülalesinden cehenneme kimse girmeyecektir. Çünkü her yönden Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) korunmuştur. Leke olacak bir şeyin meydana gelmesi O'nun hakkında

düşünülemez. Soyun temiz ve imanlı olması gerekli bir hakikattir.

Ahiret günü cehennemın hizmetkârları

“Âlemlere rahmet ve nur olarak gönderilen Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in ümmetinden, şer sahibi olarak hiç birinin ateşe girmediğini görmekteyiz” diyecekler.

Allah (celle celâlühü) O’nun ehlini ve ümmetini dünya ve ahirette temiz kılmıştır. Ahirette O’nun ümmetinden hiç kimse cehennemde kalmayacaktır.

Ehl-i beyt adı, O’na tabi olan ve iman eden bütün ümmetine de verilmiştir.

Ayrıca Âdem (aleyhisselâm)‘den insanlığın son ferdine kadar tüm âlem Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)‘in ümmeti olmuştur. İnsanlığın hepsi Ehl-i beytin bereketine ve şefaatine nail olmuştur.

Çünkü Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi) kendi nefsi için **“Ben ümmetimin Efendisiyim”** dememiş, **“Ben bütün insanların Efendisiyim”** buyurmuşlardır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ve çocukları Efendilerimizdir. Biz O’nu kendimizden, evlatlarımızdan ve her şeyimizden çok severiz. Canımızı isterlerse Onlara feda ederiz. Çünkü “kısasta hayat vardır.” Canını davası uğruna pazara çıkarana, elbette Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) den büyük ihsanlar olacaktır.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) **“İnsan bir şeyi severse daima onu yâd eder” “Allah (celle celâlühü) herkesi sevdiği taife ile haşreder”** buyurdular.

Nesep ve sebep bakımından, yani kan ve nikâh bakımından olan akrabalığın kıyamette faydası yoktur. Ancak Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) akrabası bundan müstesnadır. Biliyoruz ki bütün insanlık O’nun Ehl-i Beyti’dir.

Ey merhamet edenlerin, en çok merhamet edeni olan Allah (celle celâlühü)´ım, Aziz kitabın Kur´an-ı Kerim´inle, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in kerem dolu nübüvveti ve şerefiyle, babası İbrahim (aleyhisselâm) ve İsmail (aleyhisselâm) ile, arkadaşları Ebubekir (radiyallahü anh), Ömer (radiyallahü anh) ve Osman (radiyallahü anh) ile, kızı Fatıma (radiyallahü anha), Ali (radiyallahü anh) ve oğulları Hasan (radiyallahü anh) ve Hüseyin (radiyallahü anh) ile, amcası Hamza (radiyallahü anh) ve Abbas (radiyallahü anh) ile, zevcesi Hatice (radiyallahü anha) ve Ayşe (radiyallahü anha) ile ve diğer temiz zevceleri ile Sana tevessül edip yöneliyoruz. Senden onların hürmetine ihtiyaçlarımızı istiyoruz.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem), onları rahmetle andı. Onlar, O´nun halifeleridir. Dinini ayakta tuttukları gibi ilmine varis oldular, O´nun yolunda gittiler.

Ey Allah (celle celâlühü)´ım, âline, zürriyetine, Ehl-i Beytine ve onların dostlarına; içinde güzel bir mükâfat ve edaya lâıyk görölmüş hoşnutluğuna yol açmış salât ve selâmın olsun.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) “Bir kimse onları severse, Ben´i sevdiği için sever, onlara buğz eden Bana buğz ettiği için eder”¹ buyurdu.

İbrahim (aleyhisselâm)´a ve hanedanına da salâtını indir. Şüphesiz ki Sen övölmeye lâıyksın, şan ve şeref sahibisin.

---

¹Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki; “Yaşlı müslümana hürmet, Allah (celle celâlühü)´a yapılacak hürmetten sayılır.” Bizler bu hürmet yolundan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in kapısına varmak isteriz. Yaşlı demek; bir manada yolda evvel gelen ve makamı yüksek olan demektir. Ehl-i Beyt maneviyat yolunda yüksek makamların gerçek sahipleridir.

Salâvat içerisinde İbrahim (aleyhisselâm) 'ın Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'den sonra gelmesini şu şekilde açıklanmıştır.

İbrahim (aleyhisselâm) her ne kadar Fahri Âlem Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in atası olsa da kadir kıymet yüceliği yönünden lafızda sonra gelmiş ve sonra zikredilmiştir.

Arapça gramerinde zayıfın kuvvetliye atfedilmesi olmaz. Zira yaratılanlar arasında kimse O'nun makamına kavuşamamıştır.

Ey Allah (celle celâlühû)'ım, bizi onların sırlarının hakikatine eriştir, marifet basamaklarında yükselerek hakikatleri anlama imkânını lütfeyle.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Benim ümmetimin âlimleri Beni İsrail'in peygamberleri gibidir.”

Zaman içerisinde terakki eden bazı kutlu kişiler, Ümmet-i Muhammed (sallallâhü aleyhi ve sellem) arasında cemaatlere önder olurlar. Yolları Peygamberimiz Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihi)'nin şeriatı üzeredir. Fakat müntesiplerinin kudretleri ancak o kutlu zatın dairesini aşamayınca, onunla dini hayatı yaşamışlardır. Bundan dolayı da tabileri ayıplanmazlar. Fakat istenilen mertebe Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)'de fena olmaktır.

Tasavvufta Fena-fi'r-resul makamı ara makamlardan sayılsa da Allah (celle celâlühû)'ta fena olma makamı bu makamdaki ayrı değildir. Fena-fi'llah makamı ile Fena-fi'r-resul aynîlik ve gayrilikle (başkalık) ile vasıflanmıştır. Eğer ki; mürit O'nun makamına komşu olmazsa manevî yolu noksan olup, kesik kalır.

Mesela; vefatlarından sonra bazı evliya tasarruftan men edilir. Bu onların mertebelerine bağlıdır. Eğer bir veli Muhammedî meşrep değilse onun tasarrufu devam etmez. Çünkü İslâm dışında bütün dinlerin şeriatı kaldırılmıştır. Yani İsevî, Musevî, İbrahimî vb. meşrepli veliler

vefatlarından sonra tasarrufları kesilince ister istemez onların bağılları da zamanla azalır.

Binaenaleyh; kutlu önderleri sevmek, istenilen netice değildir. Aracı olanı hedefte mahvetmezsek sonuca kavuşamayız. Bazıları bir ömür sermayeyi minnet sınıfından önderinin kapısında beklemekte görseler de bir neticenin hâsıl olmadığı mukadderdir. Kabiliyet vasfı yerde yürümek olanın arşta seyri düşünülmez. Bu sonuçta ayıplanan bir şeyde değildir.

Ey Allah (celle celâlühü)´ım, O´nun dostlarından, kendisine uyanlardan ve takip edenlerden razı ol.

Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki;

“Bir kimse, insanların kızacakları şeyde Allah (celle celâlühü)´ın rızasını ararsa, Allah (celle celâlühü) onu, insanlardan geleceklerden korur. Bir kimse, Allah (celle celâlühü)´ın kızacağı şeyde, insanların rızasını ararsa, Allah (celle celâlühü) onun işini insanlara bırakır”. Bizim düşüncemizde bu şekilde olmalıdır.

Hakikat yolunda ona uyan Ashab-ı Kiram ve âlimlerden, iman ehli ve irfan sahiplerinden hoşnut ol. Bizi de o bahtiyarlara kat.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Allah (celle celâlühü) beni ve Ashabımı seçti. Onları bana hısım ve yardımcıları kıldı.

Bilesiniz ahir zamanda bir güruh çıkıp onların kadrini düşürmeye çalışacak.

Sakin onlarla evlenmeyin, onlara kız vermeyin, onlarla birlikte namaz kılmayın, cenazelerine namaz kılmayın. Onlara lanet etmeniz helaldir.”

“Ümmetimden, hak üzere olan, doğru yolda yürüyen, her zaman bulunacaktır. Bunlara karşı duranlar, bunlara zarar yapamaz. Bunlar, Allah (celle celâlühü)´ın takdir ettiği saate kadar, işlerini yapacaktır”

Ey Allah (celle celâlühü)´ım, Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve

sellem)´in yolunu takip eden kullarının arasına bizi dâhil eyle.

Ey Allah (celle celâlihû)´ım, salât ve selâmını; ruhlar arasında bulunan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in ruhuna, bedenler arasında bulunan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in bedenine; kabirler arasında bulunan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in kabri üzerine indir.

İmam Malik (radiyallahü anh) buyurdu ki;

“Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in bulunduğu toprağı, hayvan ayağı ile çiğneyip geçmeye Allah (celle celâlihû)´tan utanırım”

Halid İbn-i Velid (radiyallahü anh) bir savaşta Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in içinde kılı bulunan sarığını yere düşürdü. Onu alıp başına koymak için çok zaman geçince, bu beklemeden pek çok insan öldü. Sahabe bu hali hoş karşılamadılar. Halid İbn-i Velid (radiyallahü anh);

“Ben bunu sarık için yapmadım. Bilakis, Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)´in saçında bulunan bereket için yaptım. Ki, bu kıl müşriklerin eline düşüp onun bereketinden mahrum olmayayım” dedi.

Saçının bir teline cihan feda olsun.

Bu salât ve sebep olacağı feyizler, O´nun azametli şan ve şerefine uygun düşsün. Kendilerini hürmetle andığımız Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) Efendimizin, atalarının, hanedan ve dostlarının değerine uygun, soylu makam ve mertebelerine münasip düşecek bir salât ve selâm olsun.

Ey Allah (celle celâlihû)´ım Zat-ı´nın O´na devamlı durmaksızın ettiğin salâtın ile salât ve selam ederiz.

Ey Allah (celle celâlihû)´ım Fahr-i Âlem (sallallâhü aleyhi ve sellem ve ala âlihî) Efendimizi çok seviyoruz. Ne kadar üzerine salâvat getirsek, o kadar özümüzü ihya etmiş oluruz. O´na yakın olmak ne büyük şereftir.

İbn-i Abbas (radiyallahü anh) buyurdu ki;

“Evde kimse yoksa şöyle selam verin ;

Esselâmü ale’n- Nebiyi ve rahmetullahi ve berakâtühü, esselâmü aleyna ve alâ ibadillahissâlihîn, Esselamü alâ ehlil beyti ve rahmetullahi ve berakâtühü

Eğer mescitte kimse yoksa şöyle selam verin.

Esselâmü alâ Rasûlillâh (sallallâhü aleyhi ve sellem)”

Boş mekânlar O’nun varlığı ile doludur. Eğer ki insan kendini boşaltırsa O’nun hakikatini nefsinde bulur. Hayrete düşer. Hayret terakki sebebidir. Benlik sahibinde hayret olmaz.

Ey Allah (celle celâlühû)’ım, O’nu öven Sen’sin. Biz nasıl O’nu methederiz.

Zikirde, bir zikir eden, bir de zikir olunan vardır. Zikir eden ve zikir yok olacaklar, yalnız, zikir olunan kalacaktır. Bunun dışında olanların bir kıymeti yoktur.

O, asıllarının aslıdır. Efendimiz Muhammed Mustafa (sallallâhü aleyhi ve sellem)’in sırrına kavuşmaya çalışmak, aslın aslına yükselmek demektir.

Onun için Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)’i övmekte ancak Allah (celle celâlühû)’ın kendine ait kaldı. **“Ey Allah** (celle celâlühû)’ım, O’na salât kıl” demenin manası budur.

Daha açık manası da; **“Ya Rabbi! Doğruyu bize doğru olarak göster ve ona uymağı bize nasip et; yanlış ve bozuk olan şeylerin yanlış olduklarını bize göster ve onlardan sakınmamızı nasip et. İnsanların en üstünü Efendimiz Muhammed Mustafa** (sallallâhü aleyhi ve sellem) hürmetine bu duamızı kabul buyur”

Fakat övülmeye layık olmayan nice şeylere övgü dizen bize, Peygamber (sallallâhü aleyhi ve sellem) **Efendimize layık olmayan bu övgüyü nasip kıldığın için binlerce şükürler olsun.**

Düşüncelerde safiyete ve berraklığa ulaşmak çok

zordur. Kullar Allah (celle celâlühû) nasıl dilerse öyle hareket eder ve düşünür.

Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki:

“Allah (celle celâlühû) diyor ki: “Ben, kulumun hakkımdaki zannı gibiyim. O, beni andıkça ben onunla beraberim.

O, beni içinden anarsa ben de onu içimden anarım.

O, beni bir cemaat içinde anarsa, ben de onu daha hayırlı bir cemaat içinde anarım.

O, şayet bana bir karış yaklaşıp olursa, ben ona bir arşın yaklaşıpım.

Eğer o, bana bir arşın yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşıpım.

Kim bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim.

Kim bana şirk koşmaksızın bir yerin dolusu günahla gelse, ben de onu bir o kadar mağfiretle karşılarım.”

(Buhari)

Allah (celle celâlühû) hakkında hüsn-ü zanna ulaşmak gereklidir. Zamanla manevî terbiye, iyi düşünceleri meydana getirir. Çünkü mümin düşünce güzelliğine kavuşmadan Rabb'ine kavuşmaz. Çünkü Resûlüllâh (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki; **“Sizden kimse Allah (celle celâlühû) hakkında hüsn-ü zanda bulunmadan ölmeyecektir”**

(Müslim)

Bu hadis-i şerif ölüme yakın zamanda Allah (celle celâlühû)'ın rahmetinden ümidin galebe çalacağı ve gönlün gizli perdeleri altında bazı sırların inkişaf edeceğini ifade eder. Bu hal ile ölen kulda cennete gider.

Mesela; evliyanın sırrı ölmeden ortaya çıkar. Öyle ki velayette olanın mertebesini ölmeden önce görenler çoktur. Bunun gibi senelerce bigâne (lakayt) yaşayıp son nefesinde sırlara kavuşmak Allah (celle celâlühû)'ın rahmetinin açığa çıkmasından başka ne olabilir. Bu şekilde kişi yaşadığı hal üzere ölmüş olur. Hiçbir zaman Allah (celle celâlühû) kullarının üzülmelerini istemediği gösterir. Çünkü Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) buyurdu ki; **“Her kul ne üzerine ölürse o şey**

üzerine diriltilir.”(Müslim)

Öyleyse yaşlılıkta ümidin galebe çalması, Allah (celle celâlühû) hakkında hüsn-ü zan, Allah (celle celâlühû) ’ın rahmetine dayanmak ve ibadet ve taâta yönelmek Rabbanî edebe aykırı olmamaktadır.

Ey merhamet edenlerin en çok merhamet edeni Rabb’imiz, şüphesiz ki Sen, her şeyi lâıyıkıyla duyar ve bilirsin. Duamızı; bizden kabul buyur. Bizlere yararlı bir marifet ihsan et. Şüphesiz ki Senin her şeye gücün yeter. Tövbemizi de, kabul buyur. Muhakkak ki, Sen, tövbeleri çokça kabul eden Rahîmsin.

Ey Allah (celle celâlühû) ’ım canımızdan daha sevimli, nefsimizden ve aile fertlerimizden daha aziz olan Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem) ’e salât ve selam ederiz.

يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنْ الْوُذْبِ
سِوَاكَ عِنْدَ حُلُولِ الْحَادِثِ الْعَمِيمِ

“Ey bütün yaratılmışların en üstünü ve en cömerdi olan Yüce Efendim (sallallâhü aleyhi ve sellem) son nefesimde, sığınacağım senden başka kimse yoktur”

(Kaside-i Bürde)

Hamdolsun Kâinatın Rabbi Allah (celle celâlühû) ’a.

Âmin.

25.07.2004

Esenler - İSTANBUL

*HZ. MUHAMMED MUSTAFA (SALLALLÂHU ALEYHİ VE SELLEM) 'İN
HAKKA YÜRÜMEDEDEN ÖNCE İRAD ETTİĞİ SON HUTBESİ*

Allah (celle celâlühû) 'a hamd ve senadan sonra şöyle dedi:

Ey insanlar!

Ateş alevlendi ve karanlık gecenin parçaları gibi fitneler ortaya çıkıp insanlara yöneldi. Allah (celle celâlühû) 'a yemin ederim ki, ben Kur'an'ın helal kıldıklarının dışında size bir şey helal kılmadım. Kur'an'ın haram kıldıklarının dışında size bir şeyi haram da kılmadım.

Ey insanlar!

Peygamberinizin ölümünden korktuğunuzu haber aldım. Benden önce kendilerine vahiy gönderilenlerden hiçbiri ebedi kalmış mı ki, ben de aranızda ebedi kalayım?

Haberiniz olsun ki ben Rabbime kavuşuyorum. Siz de bana kavuşacaksınız. İlk hicret edenlere iyi davranmanızı tavsiye ediyorum.

Muhacirlere de birbirlerine iyi davranmalarını tavsiye ediyorum. Çünkü Yüce Allah (celle celâlühû) şöyle buyurur:

"Asra yemin olsun ki, gerçekten insan zıyan içindedir. Ancak iman edip salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler müstesna."
(Asr Suresi)

Bütün işler Allah (celle celâlühû) 'ın izniyle olmaktadır. Bir işin ağır yürümesi sizi aceleciliğe yöneltmesin. Çünkü Allah (celle celâlühû) bir insanın acele etmesiyle acele etmez. Kim Allah (celle celâlühû) 'a karşı üstün çıkmaya kalkışırsa Allah (celle celâlühû) onu zelil eder. Kim de Allah (celle celâlühû) 'ı kandırmaya kalkışırsa Allah (celle celâlühû) onun planını boşa çıkarır. Yeryüzünde fesat çıkarıp akrabalık bağlarını koparabilir misiniz?

Ensara da iyi davranmanızı tavsiye ederim. O Ensâr ki, sizden önce yurt hazırladılar. Onlara iyilik yapın. Onlar meyvelerini sizinle bölüşmediler mi? Evlerini size açmadılar mı? Kendileri ihtiyaç içinde oldukları halde sizi kendi nefislerine tercih etmediler mi?

Dikkat edin iki kişi arasında hükmedecek olan kişi iyilik yapanın iyiliğini kabul etsin ve yanlış yapanı affetsin. Sakın birini diğerine tercih etmeyin.

Haberiniz olsun ki, sizden önce öleceğim ve siz bana kavuşacaksınız. Bilesiniz ki sizinle buluşma yerimiz Havz'ın başıdır. Dikkat edin, sizden kim yarın bana kavuşmak istiyorsa elini ve dilini Allah (celle celâlühû) 'ın yasaklarından sakındırsın. Gerektiği yerlerin dışında onları tutsun.

Ey insanlar!

Muhakkak ki günahlar nimetleri değiştirir. İnsanlar iyi olduklarında yöneticileri de onlara iyi davranır. İnsanlar kötü olduklarında ise yöneticileri onlara kötü davranır. Hayatım da sizin için hayırlıdır, ölümüm de!

"Muhammed sadece bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmişti. Eğer o ölür veya öldürülürse ökçelerinizin üzerine geriye mi döneceksiniz? Kim ökçelerinin üzerine geriye dönerse Allah (celle celâlühû) 'a bir zarar dokunduramaz. Allah (celle celâlühû) şükredenlerin karşılıklarını verecektir."

(Ali İmran 144)

"Biz peygamberleri ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak göndeririz. Kimler iman eder de durumlarını düzeltirlerse onlar için korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."

"De ki: Allah'a ve peygambere itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse muhakkak ki Allah (celle celâlühû) kâfirleri sevmez."

(Ali İmran 32)

"Kim Allah (celle celâlühû) 'a ve Peygamberine itaat ederse Allah (celle celâlühû) onu içerisinde sonsuza kadar kalacakları altından ırmaklar akan cennetlere sokar. İşte büyük kurtuluş budur."

(Nisa 13)

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin ve amellerinizi geçersiz kılmayın."

(Muhammed 33)

"Biz seni şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik."

(Fetih 8)

"De ki: Ben peygamberlerin ilki değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilmiyorum. Sadece bana vahyolunana uyuyorum ve ben apaçık bir uyarıcıdan başkası değilim."

(Ahkaf 9)

SON RASÛL MUHAMMED SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN KRONOLOJİK HAYATI

- 556** Hz. Hatice radiyallâhü anhanın doğumu
- 569** Hz. Abbas'ın doğumu:
- 571** Âmine bint Vehb'in hamileyken Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem babası Hz. Abdullah b. Abdülmuttalib 25 yaşında vefat etti.
- 571** Fil Olayı. (15 Muharrem) Habeşistan'ın Yemen Valisi Ebrehe, Kâbe'ye saldırdı.
- 571** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem doğumu (20 Nisan)
- 573** Hz. Ebû Bekir'in doğumu
- 571-575** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem sütannesi Hz. Halime'nin yanında kalışı
- 575-577** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem annesi Hz. Âmine ile kalışı
- 577** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Annesi Âmine ve hizmetçileri Ümmü Eymen ile birlikte Medine'ye gidip babası Hz. Abdullah'ın mezarını ziyaret etmesi ve dönüşte Ebvâ'da annesinin vefâtı.
- 577-579** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem dedesi Hz. Abdülmuttalib'in yanında kalışı
- 579** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem dedesi Hz. Abdülmuttalib'in vefatı
- 580-583** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem amcası Hz. Ebû Tâlib ile ilk ticarî seyahatine başlaması ve Suriye'ye ticaret kervanıyla gitmesi ve Busra'da Bahîra'nın, bu genç çocuğun beklenen son rasûl olabileceğini sezməsi.
- 587** Hz. Ömer'in doğumu:

- 588** Diğer amcası Hz. Zübeyr ile Yemen seyahati.
- 591** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin 9-20 yaş arasında amcası Hz. Ebû Talib'in himayesinde çeşitli ticarî faaliyetlere ve seyahatlere katılması yıllarını amcasının evinde geçirmesi
- 591** **Ficâr Savaşı:** (Şevval) Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin dördüncü Fîcar savaşına Abdulmuttalib-oğullarını temsilen amcalarının yanında katılması
- 591-592** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin, Mekke ve çevresinde can güvenliğinin ve ticarî emniyetin sağlanması gayesiyle teşekkül eden Hılful-fudûl cemiyetine faal bir üye olarak katılması
- 595** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin Hz. Hatice'ye ait kervanı Şam'a götürmesi Meysere'nin Hz. Muhammed'e hayranlığı.
- 596** Hz. Ebû Talib'in nikâh töreninde konuşması. Hz. Hatice radiyallâhü anha ile evlenmesi,
- 598** Oğlu Kasım'ın doğması. (Kendisine Ebu'l Kasım denilmesi).
- 599** Hz. Ali kerremallâhü vecchenin doğması.
- 600** Kızı Zeyneb doğdu,
- 602** Kızı Rukiye doğdu,
- 604** Kızı Ümmüğülsüm doğdu.
- 605** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin, Kâbe hakemliği, yeniden inşası ve Hacer'ül Esved anlaşmazlığı, Kureyş kabileleri arasında çıkması muhtemel iç savaşı önlemesi
- 605** Kızı Hz. Fatıma'nın doğumu.
- 605** Hz. Hafsa'nın doğumu
Buas Savaşı
- 607** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin, amcası Hz. Ebû Talib'e yardım gayesiyle Hz. Ali kerremallâhü vecchenin bakımını üstlenmesi

- 607** Hz. Âîşe radiyallâhü anhanın doğumu (Daha sonra doğdu diyenlerde var)
- 608-610** Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in Hira dağındaki mağarada inzivalarını artırması,
- 610** Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'e kırk yaşında iken Hira dağındaki mağarada Ramazan ayında ilk vahy (Alak, 96/1-5. âyetler)in gelmesi.
En yakınlarını İslâm'a davet etmesi.
Hz. Hatice, Hz. Ebubekir, Hz. Ali ve Hz. Zeyd'in müslüman olmaları. (Radyallâhü anhüm)
- 610-613** Mekkeli müşriklerce ilk Müslümanlara işkence ve katı baskıların uygulandığı yıllar, Fetreti vahy (vahyin bir süre kesilmesi)
- 613** Üç yıl gizli davetten sonra Safâ Tepesi'ne çıkıp açıktan davete başlaması.
- 615** İlk Müslümanlara yoğun baskının müşriklerce sürdürüldüğü yıllar Peş peşe Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in müslüman olmaları
Hz. Ömer radiyallâhü anhin müslüman olmasıyla Kâbe'de Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemle birlikte müslümanların toplu olarak açıkça ilk namazı kılmaları
- 615** Habeşistan hicretinden önce Mekke'de Abdullah b. Şihab vefat etti.
Müşriklerin ağır baskıları üzerine Hz. Ömer liderliğindeki 14 müslümanın Habeşistan'a hicreti.
Adiy b. Nedle Habeşistan muhacirlerinden olup orada vefat etti
Putperest müşriklerin zulüm ve işkencelerini iyice artırmaları üzerine müslümanların Dâr'ul Erkam'a sığınmaları.
- 616** İran Hükümdârı Perviz'in, Suriye ve Mısır'ı zaptetmesi.

617 Hz. Ali kerremallâhü veche'nin ağabeyi Cafer-i Tayyar liderliğindeki (13 kadın, 77 erkek) 90 müslümanın ikinci Habeşistan hicreti.

Halid b. Hizam, Amr b. Ümeyye ve Hureymile bint Abdulesed

Habeşistan'a ikinci kez hicret edenlerden olup yolda vefat etmiştir.

Müşriklerin muhacirleri geri istemesi.

Habeş Necâşî'sinin, Hz. Câfer'in okuduğu ayetlerden etkilenerek, bunu reddetmesi.

Kureyş müşriklerinin müslümanlığın yayılışını ve gelişmesini önlemek gayesiyle Velid b. Mugire başkanlığında toplanarak dışarıdan gelen Araplara, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem hakkında büyücü diyerek iftira karan almaları ve uygulamaya geçmeleri; Utbe b. Rebâ'a'yı Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'e göndererek İslâm davasından vazgeçmesi karşılığında ona zenginlik, şeref, reislik ve benzeri dünyalıkları teklif etmeleri, fakat umduklarını bulamamaları

617-620 Kureyş müşriklerinin, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem ve müslümanlar hakkında iktisaden sıkıştırma, toplumdan tecrit ve sosyal boykot uygulamaları

619 Hz. Ebû Talib'in ve Hz. Hatice'nin peş peşe vefatları.
"Senetü'l-Hüzün: gam ve keder yılı"

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in Taife giderek ora sakinlerini İslâm'a daveti, fakat kötü karşılanarak taşlanması, Dârünnedve'de Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in vatandaşlık haklarından yararlanmasının iptaline karar verilmesi, bu münasebetle Mekke'ye ancak Kureyş ileri gelenlerinden **Mut'im b. Adiyy**'in himayesinde girebilmesi

620 (Receb ayının 26'sını 27'sine bağlayan gece) Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in Mi'racı erdirilmesi İsrâ ve Mi'rac Olayı.

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in hac münasebetiyle dışarıdan gelen yabancılarla görüşmesi.

I. Akabe Biati. Medineli (Yesribli) 12 kişinin müslüman olması. Beş vakit namaz farz kılındı.

621 II. Akabe Biati. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in geçen yıl Medinelilere İslâm'ı ve Kur'ân-ı Kerim'i öğretmek için Mus'ab b. Umeyr radiyallâhü anhu göndermişti. Mus'ab'ın gayretiyle 75 kişilik Evs ve Hazreçli, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemle gizlice buluştu, O'nu Medine'ye davet etti.

622 Kureyş müşriklerinin, bütün kabile temsilcilerinin ortaklaşa yürüteceği bir suikastla Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem öldürme kararı almaları, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in Hz. Ebû Bekir'le üç gece Sevr mağarasında gizlenmesi, Süraka b. Cu'şum'un takibi ve Büreyde'nin İslâm'a girişi

1/622 Hicrî takvimin başlangıcı.

(1-2 Rebûlevvel-24 Eylül) – Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in yaklaşık 8-10 gün süren bir yolculuktan sonra Medine'ye Hicret ederek oradaki müslümanlara ulaşması,

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in Kuba Mescidi'ni yaptırması. Ranuna vadisinde ilk Cuma namazını kıldırması ve ilk hutbeyi okuması.

Neccâr oğullarının Rasûlullah'ı Medineye götürmesi.

Ebû Eyyûb el Ensârî'nin evinde 7 ay misafir kalması.

Muhacirlerle Ensâr arasında kardeşliğin kurulması.

Bizanslıların Suriye ve Mısır'ı İran'dan (Şâsânîler'den) geri alması.

Medine'de Mescid-i Nebî'nin yapımı, Ensâr ile Muhacirler arasında kardeşlik kurulması,
 Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem mescide bitişik olarak yapılan odalara taşınması, aile fertlerini Mekke'den getirmesi,
 Namaza davet için ezanın okunmaya başlaması.
 Medine şehir devletinin, kuruluşu,
 İlk nüfus sayımı, mescide bitişik olarak çok fonksiyonlu suffe okulunun hizmete açılması,
 İslâmî kurallara göre işleyen çarşı pazar düzeninin kurulması
 Medine ve civarındaki Yahudilerle anlaşma yapılması, Yahudi bilginlerinden Abdullah b. Selâm'ın müslüman oluşu, İslâm'a karşı olan diğer Yahudi bilginlerinin sık sık sorular sorarak Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem sıkıştırmak istemeleri; Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem, Allah Teâlâ'nın yardımıyla hepsine doğru cevap vermesi,
 İlk münafıkların ortaya çıkışı.

2/622-623 Kiblenin Kâbe olarak değişmesi, cihada izin veren âyetlerin nazil olması,
 Ramazan orucunun ve zekâtın farz kılınması;
 Fıtır sadakasının, kurban kesmenin ve bayram namazlarının vacip kılınması

2/623-624 Hz. Hamza aleyhisselâmın (Sîful-Bahr) seriyyesi,
 Ubeyde b. el-Haris (Rabîg) seriyyesi,
 Sa'd b. Ebî Vakkas (Harrar) seriyyesi,
 Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Veddân (Ebva) Seferi,
 Buvat seferi,
 Mekke'de nişanlandığı, Hz. Ebubekir'in kızı Hz. Aişe ile evlenmesi.

Fihri kabilesinden Kurz b. Câbîr'in Medine'nin güneyindeki dış mahallelere saldırı düzenlemesi,
 Safevan (Birinci Bedir),
 Zülüşeyre Seferi,
 Abdullah b. Çahş (Batn-ı Nahle) Seriyyesi
 Hz. Abbâs aleyhisselâmın Müslüman olması

2/624 Bedir Savaşı (Ramazan/Mart),
 Küfrün elebaşısı Ebû Cehil öldürüldü, yerine Ebû Süfyan geçti

Benû Kaynuka Gazvesi (Şevval/Mart)

2/624 Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in kızı Hz. Rukayye'nin vefatı, diğer bir kızı olan Hz. Zeyneb'in Mekke'den Medine'ye getirilmesi, Bedir yenilgisini hazmedemeyerek Mekke'den Medine'ye Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi öldürmek niyetiyle gelen Umeyr b. Vehb'in müslüman oluşu,
 Karkaratülküdr gazvesi,
 Sevik gazvesi,
 Zî-emr gazvesi,
 Fûru gazvesi,
 Benû Kaynuka gazvesi,
 Hz. Ali kerremallâhü veche ile Hz. Fatıma aleyhisselâmın evlenmesi

3/624-625 Ka'b b. Eşrefin öldürülmesi,
 Gatafan seferi,
 Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in kızı Hz. Ümmügülsüm'ün Hz. Osman radiyallâhü anhlâ evlenmesi,
 Karde seriyyesi,
 Hz. Hasan aleyhisselâmın doğumu,
 Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in Hz. Hafsa ile evlenmesi,
Uhud Savaşı (625 Şevval/Mart),
 Uhud harbi, Hz. Hamza aleyhisselâmın şehit olması.

Kureyş müşriklerinin takibi (veya Hamrâülesed Seferi), Reci' vak'ası: İslâm'a davet için çevre kabilelere gönderilen muallimlerden dördünün şehit edilmesi, Zeyd ve Hubeyb'in Mekkelilere satılması ve şehit edilmesi.

Yahudilerin müslümanlara karşı düşmanca harekete başlamaları, münâfıkların türemesi.

4/625-626 Bi'r-i Maûne Faciası, Necid'e gönderilen 70 muallimin şehâdeti.

Benû Nadir gazvesi, Şımaran Yahudilerin sürgün edilmesi.

Zâtü'r-Rika' gazvesi,

Bedru'l Mev'id gazvesi,

İçki ve kumarın haram kılınması.

Hız. Ali'nin annesi Fatıma b. Esed aleyhisselâmın vefatı, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hz. Ümmü Seleme ile evlenmesi,

Hız. Hüseyin aleyhisselâmın doğumu (Şaban/Ocak)

Tercüme işlerinde Yahudilere güven kalmadığından

Hız. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hz. Zeyd b.

Sabit'e İbrânice öğrenmeyi emretmesi.

5/626-627 Dumetülcendel gazvesi,

Hendek Savaşı (627 Şevval/Şubat),

Sa'd b. Muâz, bu savaşta kendisine isabet eden bir

okla yaralanmış ve savaştan sonra şehit olmuştur.

Abdullah b. Sehl, Kâ'b b. Zeyd, Tüfeyl b. Numan¹⁸⁵ ve

Salebe b. Eneme de Hendek Savaşı'nda şehit

olmuşlardır.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Hz. Cüveyriye ile evlenmesi,

Benû Kureyzâ gazvesi,

Hendek harbinde hainlik eden Benî Kureyza Yahudilerin cezalandırılmaları.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin halasının kızı Zeynep Bint Caş ile evlenmesi,
 Müreysî (Benî Mustalık) Gazâsı: Bu kabile Medine'ye saldırmak istediğinden susturuldu.
 Dönüşte ifk (Hz. Aişe radiyallâhü anhaya iftira) dedikodusu yayıldı.

Teyemmüm meşrû kılındı.

Hacc'ın farz kılınışı, Hicab (örtünme) âyetinin inmesi

- 6/627** Kurata' Seferi, Sumame b. Usal'in müslüman oluşu, Benû Lihyân Seferi, Zûkared gazvesi, Gamre seferi, Zülkassa seferi, İkinci Zülkassa Seferi, Cemuh Seferi, Îys Seferi, Tarlf seferi, Vadîl-Kura Seferi, Şam Seferi, Abdurrahman b. Avf komutasında Dumetülcendel Seferi, Zeyd b. Harise komutasında Medyen Seferi, Hz. Ali kerremallâhü veche komutasında Fedek Seferi, Hayber yahudilerinden İslâm düşmanı Sellâm b. Ebi'l-Hukayk'ın Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin kararıyla Hazreclilerce öldürülmesi

- 6/628** Zeyd b. Harise komutasında Benû Fezâre Seferi, Abdullah b. Revâha'nın Hayber'e gönderilmesi, Zülcedr Seferi, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemin Kâbe'yi ziyaret için müslümanlarla Mekke'ye gidişi, Rıdvan Biati,

Hudeybiye Barış Anlaşması (Zilkade/Mart),

Bazı şartları ağır görülen bu antlaşma müslümanlar için siyâsî bir zaferdi. Çünkü bu antlaşma ile Mekke müşrikleri İslam Devleti'ni resmen tanımış oluyorlardı. 10 yıllık ateşkes süresi içinde Rasûlüllah sallallâhü

aleyhi ve sellem Kureyş tarafından emîn olarak tebliğ faaliyetlerini rahatça sürdürebilecekti. Bu sayede zamanın hükümdarlarını İslâma davet fırsatını buldu. Mektuplar göndererek onları İslâm'a çağırdı. (Bizans İmparatoru Heraklius'a, İran Kistrâsı Perviz'e, Mısır Azîzi Mukavkıs'a, Habeşistan Necâşîsi'ne, Yemen Vâlisi Bâzân'a, Bahreyn, Umman, Dimeşk (Şam) ve Yemâme emirlerine elçiler ve mektuplar gönderdi. Yemen Vâlisi, Bahreyn ve Umman emîri, Habeş Necâşîsi (gizli) Müslüman oldu. Heraklius ile Mukavkıs elçilere iyi davrandı.)

Ebû Basîr'in Îys denilen yerde teşkilât kurup Kureyş kervanlarını tehdit ederek Mekkeli müslümanların Medine'ye girememe engelinin ortadan kalkmasına sebep olması,

7/628 Hayber'in Fethi (Muharrem-Safer/Mayıs-Haziran),

Hız. Ali kerremallâhü vechenin dillere destan kahramanlıklar göstermesi, Yahudilerin baş cengâveri (savaşçısı) Merhab'ı bir hamlede yere sermesi.

Fedek Yahudileri'nin vergiye ve Vadi'l-kurâ'nın İslam devletine bağlanması,

Teyma yahudilerinin vergiye bağlanması,

Bir Yahudi kadının Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellemi (zehirli etle) zehirleme girişimi.

Besir b. Berâ, Haber'de yediği zehirli etle şehit oldu.

Hâris b. Hatıb, Amir b. el-Ekve, Ebû Deyyah, Evs b.

Habibe ve Üneyf b. Vaile de Hayber'de şehit olmuştur.

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem Safiyye bint

Hüvey ile

evlenmesi,

Mut'a nikâhının yasaklanması.

Mekke'den Habeşistan'a göçmüş olan müslümanların Câfer-i Tayyar başkanlığında Medine'ye dönmeleri.

Necâşi tarafından Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem gıyaben nikâhlanan Ümmü Habibe vâlidemiz de bu kafiledeydi.

H. Ömer radiyallâhü anh komutasında Türebe Seferi,

H. Ebu Bekir radiyallâhü anhin Necid'e gönderilmesi,

Beşir b. Sa'd komutasında Benû Mürre Seferi

Cariyesi Mâriye el-kıbtıye radiyallâhü anha ile evliliği

Bizans-İran savaşı.

İran'da müthiş veba salgını.

- 7/629** Galib b. Abdullah komutasında Meyfaa Seferi,
Beşir b. Sa'd komutasında Cinâb Seferi,
Hudeybiye Antlaşması hükümlerine göre
müslümanların Kâbe'yi ziyaret etmeleri Umretü'l-Kaza
(Anlaşma gereği Umre Seferi) (Zilkade/Mart),
Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in H. Meymûne
ile nikâhlanması

- 8/629** Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in kızı Zeyneb'in
vefatı,

Amr b. el-As ve Halid b. Velid'in müslüman oluşu,
Kedîd Seferi, (Galib b. Abdullah'ın Benû Mülevvea'lara
gönderilmesi),

Fedek Seferi (Galib b. Abdullah'ın Benû Mürre'lere
gönderilmesi),

Atlah Seferi (Kâ'b b. Umeyr'in Zât-ı Atlah'a
gönderilmesi),

Mûte Savaşı (Cemâziyelevvel/Ağustos-Eylül),
İslam sancaktarı Zeyd bin Hârise, Cafer-i Tayyar ve
Abdullah bin Revâha'nın peşi peşine şehit olmaları.
Halid bin Velid'in askerî dirâyeti sayesinde üç bin
kişilik İslam ordusunun, yüz bin kişilik Bizans ordusuna
zor anlar yaşatması ve ordunun fazla zâyiat vermeden

geri çekilmesi. Mu'te Savaşı, Suriye'de müslümanların Bizans'la ilk karşılaşması idi.

Zâtüsselâsîl Seferi (Amr b. As'ın Zâtüsselâsîl'e gönderilmesi: Cemaziyelâhir/Eylül),

Sîfûlbahr Seferi (Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh'ın Sîfûlbahr'e gönderilmesi veya Habat Seferi),

Hadıra Seferi (Ebû Katâde'nin Hâdıra'ya gönderilmesi),

Gâbe Seferi (Abdullah b. Ebî Hadred'in Gabe'ye gönderilmesi)

8/630 Mekke'nin Fethi (Ramazan/Ocak)

Çıkış: 10 Ramazan ayında Çarsamba günü ikindiden sonra. Fetih: Ramazan'ın bitimine 10 gün kala fetih gerçekleşti. Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem Mekke'de 15 gün kaldı

Kâbe'nin putlardan temizlenmesi. Gâlibin mağlupları toptan affederek dünyada eşine rastlanmayan bir büyüklük göstermesi. **İslâm İnkılâbı!..**

Mekke ve çevresindeki putların yok edilmeleri için Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem tarafından birlikler gönderilmesi,

Benû Cezime Seferi (Hâlid b. Velid'in Benû Cezîme'lere gönderilmesi),

Ebû Süfyan ve oğlu Muaviye'nin Müslüman oluşu.

Huneyn Savaşı (Şevval/Ocak-Şubat)

Evtas ve Taif'in muhasarası, putlarının Ebû Süfyan ve Mugîre'nin eliyle yıkılması.

Savaş esirleri arasında (Halime'nin kızı) sütkardeşi Şeymâ'yı görünce Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellem'in serbest bırakması ve Hevâzîn heyetine bütün esirlerin serbest bırakıldığını bildirmesi.

Savaş ganimetlerinden müellefe-i kulûba (kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlara) hisse verilmesi.

Çevredeki bazı Arap emirliklerine elçiler göndermesi.

Kasîde-i Bürde şairi Kâ'b bin Züheyr'in Rasûlullah

sallallâhü aleyhi ve sellem huzuruna gelerek **“Bânet Suâdü”** diye başlayan meşhur kasîdesini okuması ve **"Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem etrafı aydınlatan bir meşaledir, her fenâlığı kökünden kazıyan Allah'ın kılıçlarından biridir"**

beytini söyleyince Efendimizin çok memnun olması ve Hırka-i Şerîf'ini hediye etmesi.

Amr b. As'ın Uman hükümdarı Ceyfer ile kardeşi Abd b. Cülenda'ya gönderilmesi,

Alâ b. el-Hadramî'nin Bahreyn'e gönderilmesi;

Bahreyn, Benû Salebe, Benû Suda, Bahîle, Benû Sumâle, Benû Huddan temsilcilerinin Medine'ye gelişi, Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem oğlu Hz.

İbrahim aleyhisselâmın doğumu (Zilhicce/Mart),

Mescid-i Nebevîde üç basamaklı bir minber yapılması.

9/630 Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem müslüman kabilelere vali ve zekât memuru göndermesi, Benû Esed, Benû Uzre ve Belîy heyetlerinin Medine'ye gelişi,

Kutbe b. Amir'in Has'amara gönderilmesi,

Abdullah b. Avsece'nin Kılâb'lardan Harise b. Amr b. Kurayt oğullarına gönderilmesi,

Dahhak b. Süfyan'ın Kurata'lara gönderilmesi,

Alkame b. Mücezziz'in Habeş'lerden bir cemaatin üzerine gönderilmesi,

Hız. Ali kerremallâhü vecche'nin Fûls putunu yıkmaya gönderilmesi,

Ukkaşe fa. Mihsan'ın Cinâb'a gönderilmesi,

Elçiler yılı (Senetü'l Vüfûd).

70 kadar kabileye heyetler ve muallimler gönderilmesi, bütün kabilelerden gelen heyetlerin Müslüman olduklarını arz etmeleri.

Sevgili oğlu İbrahim aleyhisselâmın vefatı.

Habeş Necaşisi Ashama'nın vefatı,

ilâ ve tahyir olayı (Hz. Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem, eşlerinden bir ay inzivaya çekilmesi),
Hz. Ebû Bekir'in eşi Ümmü Rûmân'ın ölümü,

Tebûk Seferi (Recep/Ekim-Kasım);

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in son gazâsı. Bir çatışma olmadı ama çok zor şartlar altında dünyanın en büyük devleti olan Bizans'a karşı 30 bin kişilik bir ordunun gönderilebilmesi askerî ve siyâsî bir zaferdir. Münafıkların Tebûk Seferi'ne katılmaktan kaçınmaları ve geri kalmış olan **Kâ'b b. Malik** ve arkadaşlarının tövbelerinin kabul edilişi,

Dırar mescidi'nin yıkılışı,

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in kızı Ümmügülsüm'ün vefatı,

Himyer krallarının müslüman oluşu;

Hemdan, Sakif, Benû Fezâre, Benû Ukayl, Benû Mürre, Benû Dâr temsilcilerinin Medine'ye gelişi,
Mescid-i Nebî'nin Temim-i Dâri'nin Şam'dan getirdiği kandillerle aydınlatılması;

Kelb, Benû Kilâb, Benû Bekka, Benû Buas b. Kilâb, Benû Tüçib, Benû Caale, Benû Kuşeyr, Benû Hilâl, Benû Tağlib, Benû Behra' hey'etlerinin Medine'ye gelişi,

Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem'in bazı Arap kabilelerinin reislerine mektup yollayıp onları İslâm'a davet etmesi

9/631 Baş münafık Abdullah b. Ubey b. Selül'ün ölümü (Şevval/Ocak),

Dokuzuncu yıl hacı. (Hz. Ebûbekir radiyallâhü anhın Hac Emirliği),

Hz. Ali kerremallâhü vechenin ultiatom âyetlerini okumakla görevlendirilmesi (Zilhicce/Mart),

Sa'd i Hüzeym hey'etinin Medine'ye gelişi

10/631 Beni Tayyi', Benî Amir b. Sa'sad hey'etlerinin Medine'ye gelişi,

Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemin oğlu İbrahim'in vefatı (Rebiulevvel/Mayıs),
Halid b. Velid'in Benû Haris b. Kâb'lara gönderilişi
Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemin ashaptan bazılarını İslâmiyetin yayıldığı yerlerde vali, âmil, din hizmetlisi ve öğretmen olarak görevlendirmesi,
Adiy b. Hatim'in Medine'ye gelip müslüman oluşu,
Hz. Ali kerremallâhü vechenin Yemen'e gönderilmesi,
Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemin bazı Arap kabile reislerine mektuplar göndermesi

10/632 Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemin (ilk ve son) Vedâ Haccı (Zilhicce/Mart),

Yüz bini aşkın hacıya yaptığı **Vedâ Hutbesi** (9 Zilhicce/8 Mart)

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nden asırlarca önce insan haklarının ilânı.

Müslümanlığın hemen hemen bütün Arabistan'a yayılması.

(M. Hamîdullah'ın tahminine göre müslümanların sayısı bu sırada 400. 000 idi.)

Benû Muharib temsilcilerinin Medine'ye gelişi,
Bazan'ın ölümü, Esvedü'l-Ansî'nin peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkışı ve öldürülüşü,
Müseylimetül-Kezzab'ın peygamberlik iddiasına ve Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve selleme pazarlığa kalkışması

11/632 Benû Naha' heyetinin Medine'ye gelişi,

Üsâme b. Zeyd'in Şam taraflarına gönderilmek üzere hazırlanması, Rasûlullah sallallâhü aleyhi ve sellemin Bakî Mezarlığı'na esrârengiz bir ziyaret yaparak âhirete göçmüş müminleri selamlaması ve şehitlere duası.

Vefâtından üç gün önce Hz. Ali kerremallâhü veche ile Fahd'a dayanarak mescide gelip cemaate namaz kıldırması, ashabına hayır temennilerde ve son tavsiyelerde bulunması.

Fazîlet dolu nurlu bir hayattan sonra bu fânî âlemden ebedî âleme göç etmeleri ve ruhunun Refîk-i A'lâ'ya (Yüce Dost'a) yükselişi. (12 Rebiülevvel/8 Haziran Pazartesi).

KAYNAKÇA

ALGÜL Hüseyin Hz. Muhammed (S.A.V.)Devri Kronolojisi [Kitap]. - Bursa : Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Sayı: 4, Cilt: 4, Yıl: 4, 1992 .

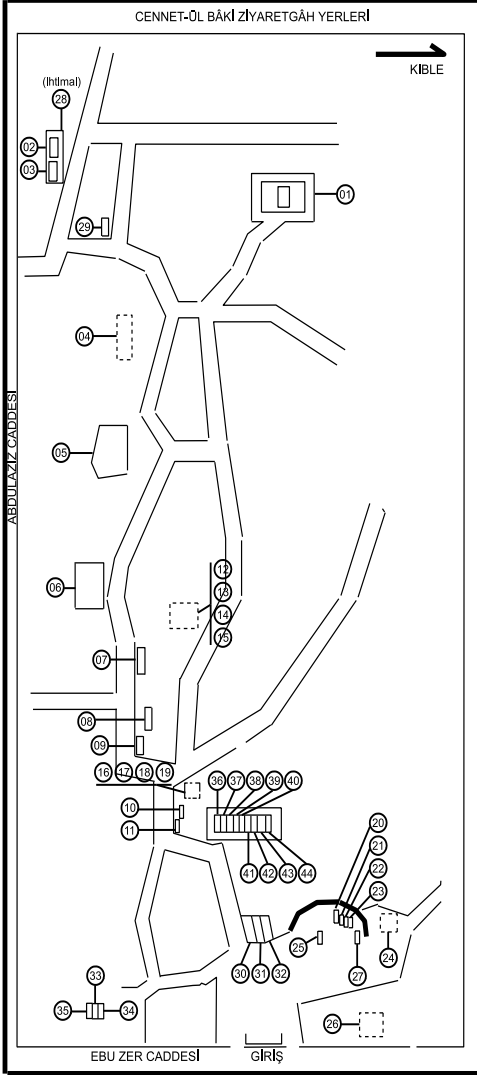
ÖZDEŞ, Talip, Vahiy ve İslâm Tebliğinin Kronolojik Cetveli, Sivas, 1994

TEKİN M. Reşat İbn Sa'd'ın (230/845) Et-Tabakât'ına Göre Hz. Muhammed ve Sahâbe Dönemi Kronolojisi [Kitap]. - Şanlıurfa : Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslâm Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı İslâm Tarihi Bilim Dalı 230845-Yüksek Lisans Tezi, 2007.

TAŞÇI, Mustafa (Eğitimci-Yazar) “Nesillerden Nesillere Armağan Sözler Hazinesi” adlı eserden. www.dusuncekitabevi.com

Âmin

CENNET-ÜL BAKÎ

- 01 HZ. OSMAN İBN-İ AFFAN(r.anh)
- 02 HZ. EBU SAİD HUDRİ(r.anh)
- 03 HZ. SAD İBN-İ MUÂZ(r.anh)
- 04 HZ. İSMÂİL İBN-İ CAFER SADİK(r.anh)
- 05 UHUT ŞEHİTLERİ
- 06 HİRRE ŞEHİTLERİ
- 07 HZ. İBRAHİM(r.anh)
- 08 HZ. İMAM NÂFİ(r.anh)
- 09 HZ. İMAM MALK İBNİ ENES(r.anh)
- 10 HZ. AKİLE İBN-İ EBL TALİB(r.anh)
- 11 HZ. CAFER TAYYAR(r.anh)
- 12 HZ. OSMAN İBN-İ MAZUN(r.anh)
- 13 HZ. ABDURRAHMAN İBN-İ AVF(r.anh)
- 14 HZ. ESAD İBN-İ ZÖRARE(r.anh)
- 15 HZ. MALK İBN-İ EŞTER(r.anh)
- 16 HZ. MUHAMMED İBN-İ ZEYD(r.anh)
- 17 HZ. SÜFYAN İBN-İ HARİS(r.anh)
- 18 HZ. ABDULLAH İBN-İ MESUD(r.anh)
- 19 HZ. MİKDAT İBN-İ ESED(r.anh)
- 20 HZ. CAFER SÂDİK (r.anh)
- 21 HZ. MUHAMMED BÂKİR
- 22 HZ. ZEYNEL ABİDİN (r.anh)
- 23 HZ. İMAM HASAN (r.anh)
- 24 BEYTÜL AHZAN
- 25 HZ. ABBAS (r.anh)
- 26 MESCİD İBN-İ KAB (tahrib)
(ihtimal kabri)
- 27 HZ. FATİMA BİNTİ ESED (r.anha)
- 28 [HZ. FATİMA BİNTİ ESED (r.anha)]
- 29 HZ. HALİME BİNTİ SADIYE(r.anha)
- 30 HZ. RUKİYYE (r.anha)
- 31 HZ. ÖMMÜ GÜLSÜM (r.anha)
- 32 HZ. ZEYNEB (r.anha)
- 33 HZ. ATİKE(r.anha)
- 34 HZ. SAFİYYE (r.anha)
- 35 HZ. ÖMMÜL BENİN
- 36 HZ. CÜVEYRİYE(r.anha)
- 37 HZ. SEVDE(r.anha)
- 38 HZ. AİŞE(r.anha)
- 39 HZ. MEYMÜNE(r.anha)
- 40 HZ. HAFSA(r.anha)
- 41 HZ. ÖMMÜ HABİBE(r.anha)
- 42 HZ. ÖMMÜ SELEME(r.anha)
- 43 HZ. SAFİYYE(r.anha)
- 44 HZ. ZEYNEB(r.anha)

SUTÛNLARIN ADLARI

1-SUTÛN-U SERİR: Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in sorulara yaslanarak cevap verdiği direk.

2-SUTÛN-U HARS: Hz. Ali (radiyallahü anh)'ın Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'i muhafıza için durduğu direk.

3-SUTÛN-U VUFÛD: Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in gelen misafirleri karşıladığı direk.

4-SUTÛN-U TEVBE: Ebu Lubabe (radiyallahü anh)'ın yedi gün bağlı kalıp tövbesinin kabulünü beklediği direk.

5-SUTÛN-U AİŞE (radiyallahü anha):

6-SUTÛN-U HANNÂNE: Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in minber yapılmadan önce hutbe okuduğu hurma kütüğünün yerindeki direk. Ağlayan Direk'te denir.

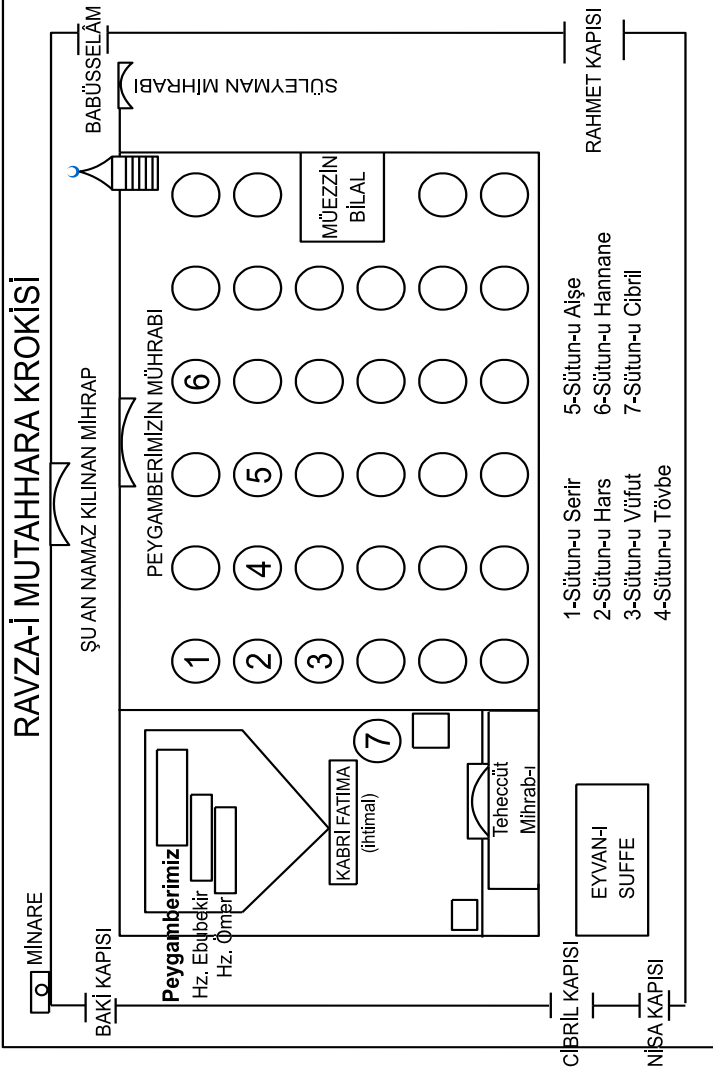
7-SUTÛN-U CİBRİL: Cebrail (aleyhisselâm)'ın Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in huzuruna çıktığı direk.

TEHECCUT MİHRAB-I: Efendimiz (sallallâhü aleyhi ve sellem)'in teheccüt namazını kıldığı makamdaki direk.

EYVAN-I SUFFE: Suffe Ashab-ı'nın kaldıkları yer.

SÜLEYMAN MİHRAB-I: Kanuni Sultan Süleyman tarafından yapılan mihrab

RAVZA-İ MUTAHHARA KROKİSİ

RASÛLULLÂH SALLALLÂHÜ ALEYHİ VE SELLEMİN AİLE ÇİZELGESİ

HANIMLARI

SIRA	ADI	EVLENME YAŞI	EVLENDİĞİ TARİH HİCRİ - MİLADİ	VEFAT TARİHİ HİCRİ - MİLADİ	VEFAT YAŞI
1	Hatice Binti Huveylid (R.Anha)	40	- 595	619	65
2	Sevde Binti Zem'A (R.Anha)	52	- 620	54 674	105
3	Aişe Binti Ebu Bekir (R.Anha)	9	2 623	57 676	66
4	Hafsa Binti Ömer (R.Anha)	20	3 625	45 665	60
5	Zeyneb Binti Huzeyme (R.Anha)	30	3 625	4 625	30
6	Ummu Seleme (R.Anha)	29	4 626	61 679	84
7	Zeyneb Binti Cahş (R.Anha)	38	5 627	20 671	53
8	Cuveyriye Binti Hâris (R.Anha)	20	5 627	50 670	65
9	Ummu Habibe (R.Anha)	38	7 628	44 664	73
10	Safiyye Binti Huyey (R.Anha)	17	7 628	50 662	51
11	Meymune Binti Hâris (R.Anha)	24	7 629	51 671	66
12	Mâriye El-Kıbtiyye (R.Anha)		8 628	16 637	

KIZ ÇOCUKLARI

SIRA	ADI	DOĞUMU HİCRİ - MİLADİ	VEFAT TARİHİ HİCRİ - MİLADİ	VEFAT YAŞI	ÇOCUKLARI
1	Zeyneb (Aleyhisselâm)	- 600	8 629	30	ÜMÂME, ALİ
2	Rukiyye (Aleyhisselâm)	- 602	2 624	22	ABDULLAH
3	Ümmü Gülsüm (Aleyhisselâm)	- 604	9 630	26	
4	Fatıma Zehra Betul (Aleyhisselâm)	- 605	11 632	26	HZ. HASAN HZ. HÜSEYİN ZEYNEB ÜMMÜGÜLSÜM

ERKEK ÇOCUKLARI

SIRA	ADI	DOĞUMU HİCRİ - MİLADİ	VEFAT TARİHİ HİCRİ - MİLADİ	VEFAT YAŞI	ÇOCUKLARI
1	Kasım (Aleyhisselâm)	- 598	- 600	2	
2	Abdullah (Aleyhisselâm)	- 618	- 619	1	
3	İbrahim (Aleyhisselâm)	8 630	10 631	1,5	